

Republika e Kosovës
Republika Kosova/Republic of Kosovo
Instituti Gjyqësor i Kosovës/Kosovski Institut za Pravosudje/Kosovo Judicial Institute

PRIRUČNIK ZA SUDIJE

O PARNIČNOM POSTUPKU

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

Ova publikacija je omogućena uz podršku Agencije Sjedinjenih Američkih Država za Međunarodni Razvoj USAID

OGRANIČENJE OD ODGOVORNOSTI Gledišta autora izneta u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno gledišta Agencije Sjedinjenih Američkih Država za Međunarodni Razvoj ili Vlade Sjedinjenih Država.

Izdavač:

Kosovski Institut za Pravosuđe (KIP) i USAID Program za Efektivnu Vladavinu Prava

Autori:

Muharrem Shala, sudija Apelacionog suda

Albert Zogaj, sudija Osnovnog suda u Prištini

Valon Totaj, sudija Osnovnog suda u Prizrenu

Zenel Leku, sudija Osnovnog suda u Prištini

Drugi doprinosi:

U ime KIP-a:

Besim Morina, Kordinator Programa

Valjon Jupa, Rukovodilac Programa za Kontinuirane Obuke

Autorsko pravo © 2015 Kosovski Institut za Pravosuđe (KIP).

Sva prava zadržana. Kosovski Institut za Pravosuđe (KIP) ne prihvata nikakvu obavezu u vezi sa sadržajem ovog priručnika i nije odgovoran za obrađene teme, korektnost, celovitost ili kvalitet predstavljenih informacija. Shodno tome, zahtevi u vezi sa štetom pričinjenom korišćenjem bilo koje pružene informacije, uključujući i svaku nepotpunu i netačnu informaciju, biće odbačeni.

Ovaj materijal ne može se preštamovati, umnožavati ili proslediti na bilo koji drugi elektronski, mehanički način, fotokopirati ili snimati bez pismene saglasnosti Kosovskog Instituta za Pravosuđe (KIP).

Ukoliko neki deo ili pojedinačni izrazi u tekstu nisu zakoniti ili tačan, ova činjenica neće uticati na sadržaj ili važenje preostalih delova.

Sadržaj

SKRAĆENICE	18
PREDGOVOR.....	20
REČ AUTORA.....	22
1.NADLEŽNOST SUDA	26
1.1 Nadležnost osnovnog suda.....	26
1.2 Stvarna nadležnost	26
1.3 . Uloga sudije u vezi sa stvarnom nadležnošću.....	26
1.3.1. Kriterijumi kojima se uređuje stvarnu nadležnost	26
1.3.2. Primeri predmeta bez stvarne nenadležnosti	27
1.3.3. Mesna nadležnost	28
1.3.4. Uloga sudije pri proceni opšte mesne nadležnosti	29
1.3.5. Posebna mesna nadležnost	29
1.4. Pomoćna mesna nadležnost i primeri slučajeva u vezi sa ovom nadležnošću.....	33
1.5. Određivanje mesne nadležnosti od strane višeg suda.....	35
1.6. Sporazum o mesnoj nadležnosti.....	36
1.7. Sukob nadležnosti	37
1.8. Rešavanje sukoba nadležnosti.....	37
1.9. Isključenje i izuzeće sudije sa suđenja.....	38
1.9.1. Okolnosti koje dovode do izuzeća sudije sa suđenja	39
1.9.2. Postupak	39
1.9.3. Nadležni organ koji odlučuje o zahtevu za isključenje i izuzeće sudije	40
1.9.4. Nedoizvoljeni zahtevi	40
1.10. Praktični obrasci u vezi sa nadležnošću suda	43
Obrazac broj 1 –Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet ustupa Odeljenju za administrativna pitanja	43
Obrazac broj 2 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet ustupa Odeljenju za ekonomska pitanja	45
Obrazac broj 3 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet se ustupa Posebno veću Vrhovnog suda Kosova.....	46
Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a tužba se odbacuje kao nedozvoljena	48

Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim, izvršene radnje proglašavaju se nevažećim a tužba se odbacuje kao nedozvoljena	50
Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se sud proglašava isključivo mesno nenadležnim.....	52
Obrazac broj 7 – Rešenje kojim se sud proglašava mesno nenadležnim.....	53
Obrazac broj 8 – Zahtev za delegaciju nadležnosti	54
Obrazac broj 9- Način pokretanja sukoba nadležnosti	55
Obrazac broj 10 – Rešenje kojim se prihvata zahtev za isključivanje sudije	57
2. STRANKE I NJIHOVI ZASTUPNICI	60
2.1. Značenje stranaka u parničnom postupku.....	60
2.1.1. Ko može da bude stranka u parničnom postupku	60
2.1.2. Ko predstavlja stranku bez pravnog znanja	61
2.2. Zakonski zastupnik	62
2.2.1. Privremeni zastupnik	62
2.2.2. Ovlašćeni zastupnici stranaka	63
2.2.3. Neodgovarajuće zastupanje stranke od strane advokata ili drugog lica	63
2.2.4. Načini davanja ovlašćenja	63
2.2.5. Opozivanje izjave punomoćnika od strane same stranke	64
2.2.6. Obim i sadržaj ovlašćenja	64
2.2.7. Podnošenje ovlašćenja	65
2.2.8. Opoziv i otkaz ovlašćenja	65
2.3. Jezik u postupku.....	66
2.4. Praktični obrasci za stranke i zastupanje	69
Obrazac broj 1 – rešenje o određivanju privremenog zastupnika.....	69
Obrazac broj 2 – Objavljivanje rešenja o određivanju privremenog zastupnika.....	71
Obrazac broj 3 – rešenje o odbacivanju tužbe i ukidanju svih parničnih radnji	72
Obrazac broj 4 – Ovlašćenje dato advokatu	73
Obrazac broj 5 – Ovlašćenje dato licu koje nije advokat.....	74
Obrazac broj 6 – Podnesak o povlačenju punomoćja datog advokatu.....	75
Obrazac broj 7 – Podnesak o otkazu punomoćja od strane advokata	76
3. PREDSTAVKE I DOSTAVA DOPISA (PODNESCI I DOSTAVA DOKUMENATA .	80
3.1. Predstavke (podnesci)	80
3.2. Način dostave dopisa	81

3.3. Praktični obrasci za predstavke/podneske	87
Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se tužilac vraća da dopuni tužbu	87
Obrazac broj 2 – rešenje kojim se tužilac vraća da dopuni tužbu.....	88
Obrazac broj 3 – Rešenje kojime se tuženi vraća da dopuni tužbu	89
Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se tuženi vraća da dopuni tužbu	90
Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se tuženi vraća da dopuni tužbu	91
Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se tužba smatra povučenom jer nije dopunjena.....	92
Obrazac broj 7 -Rešenje kojim se tužba odbija nakon što je vraćena sudu nedopunjena.....	93
Obrazac broj 8 - Obaveštenje za stranku kojim se obaveštava o povlačenju dopisa (poziva, odluke i dr..).....	94
Obrazac broj 9 – rešenje o izlaganju dopisa za tužioca na oglasnoj tabli suda	95
Obrazac broj 10 –Rešenje o isticanju dopisa menata za tužioca na oglasnoj tabli suda.....	96
4. ROČIŠTA I ROKOVI	100
4.1. Ročišta.....	100
4.3. Računanje roka.....	101
4.4. Vraćanje u pređašnje/prethodno stanje	101
4.5. Praktični obrasci za ročišta i rokove	105
Obrazac broj 1 –Rešenje kojim se odlučuje da se ročište održi van zgrade suda.....	105
Obrazac broj 2 – Rešenje kojim je kao podnet van roka odbijen predlog za vraćanje na prethodno stanje	106
Obrazac broj 3 – rešenje kojim se dozvoljava vraćanje na prethodno stanje	107
Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se odbija zahtev za vraćanje na prethodno stanje.....	108
5. SUDSKE ODLUKE	112
5.1. Presuda.....	112
5.1.1. Sadržaj presude.....	112
5.1.2. Neke pouke o obrazloženju presude.....	113
5.1.3. Savremena metodologija pisanja i pravno obrazloženje.....	114
5.1.4. Delimična presuda.....	117
5.1.5. Presuda na osnovu priznanja(tvrđnje).....	117
5.1.6. Presuda na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva.....	119
5.1.7. Presuda zbog nepoštovanja.....	120

5.1.8.	Presuda zbog odsustva.....	121
5.1.9.	Presuda bez glavnog ročišta.....	122
5.1.10.	Donošenje presude bez zakazivanja sudske rasprave ⁸³	123
5.1.11.	Donošenje presude bez zakazane sudske rasprave ⁸³	124
5.1.12.	Dopunska presuda.....	124
5.2.	Donošenje, izrada u pisanoj formi i slanje presude	125
5.3.	Ispravka presude	126
5.4.	Konačna presuda/pravosnažna presuda	126
5.5.	Rešenje.....	127
6.	REDOVNI PRAVNI LEKOVI	130
6.1.	Redovni pravni lekovi.....	130
6.2.	Postupak po žalbi.....	133
6.3.	Postupak po žalbi u drugostepenom sudu.....	133
6.4.	Granice ispitivanja prvostepene presude	134
6.5.	Postupak odlučivanja po žalbi	134
6.6.	Žalba protiv rešenja.....	137
6.6.1.	Osnov za podnošenje žalbe i uticaj.....	137
6.6.2.	Postupak odlučivanja drugostepenog suda po žalbi protiv rešenja.....	137
6.7.	Praktični obrasci za redovne pravne lekove.....	139
	Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se žalba vraća na dopunu.....	139
	Obrazac broj 2 –Rešenje kojim se žalba tužioca odbija kao nepotpuna.....	140
	Obrazac broj 3 –Rešenje kojim se poništava žalba tužioca kao ona dostavljena posle zakonitog roka.....	141
	Obrazac broj 4 –Rešenje Apelacionog suda Kosova kojim se poništava presuda prvostepenog suda i odbija se tužba tužioca.....	142
	Obrazac broj 5 – Rešenje Apelacionog suda Kosova kojim se prihvata žalba tužioca, poništava presuda prvostepenog suda i predmet se vraća na ponovno suđenje.....	144
	Obrazac broj 6 - Presuda Apelacionog suda Kosova kojom se odbija kao neosnovana žalba tužene strane i potvrđuje se presuda prvostepenog suda	146
	Obrazac broj 7 –Presuda Apelacionog suda Kosova kojom se potvrđuje žalba tužene strane i menja se presuda prvostepenog suda	148
7.	VANREDNI PRAVNI LEKOVI.....	154

7.1. Revizija	154
7.2. Ponavljanje postupka	155
7.2.1. Narušavanje odredbi postupka:.....	156
7.2.2. Rok za podnošenje predloga za ponavljanje postupka.....	156
7.3. Zahtev za zaštitu zakonitosti.....	157
7.3.1. Razlozi za pobijanje odluke zahtevom za zaštitu zakonitosti.....	157
8. TUŽBA.....	162
8.1. Tužba.....	162
8.1.1. Tužba nezavisno od vrste treba da sadrži.....	162
8.1.2. Određeni zahtev u odnosu na glavni predmet i sporedni zahtevi.....	162
8.1.3. Dokazi na koje tužilac zasniva zahtev.....	162
8.1.4. Dokazi kojima se potvrđuju činjenice tužbe.....	163
8.1.5. Vrednost spora.....	163
8.1.6. Pravni osnov.....	163
8.1.7. Sudska taksa za tužbu.....	163
8.2. Vrste tužbi.....	164
8.2.1. Protivtužba.....	164
8.2.2. Vrste i primeri protivtužbi.....	164
8.3. Faze i uslovi dozvoljavanja protivtužbe	165
8.3.1. Promena tužbe.....	166
8.3.2. Šta sadrži promena tužbe.....	166
8.3.3. Faze tokom kojih se može promeniti tužba.....	167
8.4. Povlačenje tužbe	168
8.4.1. Faze i uslovi povlačenja tužbe.....	168
8.5. Međuzavisnost (litispendencija)	169
8.6. Praktični obrasci povezani sa žalbom	171
Obrazac broj 1 – Obrazac broj opomene (prve) za plaćanje sudske takse.....	171
Obrazac broj 2 – Obrazac broj opomene (druge) o plaćanju sudske takse	172
Obrazac broj 3 – Rešenje kojim se tužba smatra povučenom zbog neplaćene sudske takse...	173
Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se utvrđuje da je povučena tužba tužioca.....	174
Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se zaključuje da je povučena tužba tužioca.....	175
Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se odbija tužba tužioca zbog međuzavisnosti (litispendencije).....	176
9. SUPARNIČARSTVO I UČEŠĆE TREĆIH LICA U PARNIČNOM POSTUPKU	180

9.1.Značenje i vrste suparničarstva (litis consortium)	180
9.2.Suparničarstvo.....	180
9.2.1. Prosto suparničarstvo.....	180
9.2.2.Neophodno suparničarstvo.....	180
9.2.3.Eventualno suparničarstvo.....	181
9.2.4.Do koje etape i kada se može pokrenuti suparničarstvo?.....	181
9.3. Učešće trećih lica u parničnom postupku	182
9.3.1.Prosti posrednici.....	182
9.3.2.Glavni posrednik.....	182
9.3.3.Lica koja mogu da posreduju u parničnom postupku.....	183
9.3.4. Imenovanje pravnog prethodnika.....	183
9.3.5.Obaveštenje trećeg lica o sudskom procesu.....	184
9.4.Praktični obrasci za suparničarstvo i treća lica	186
Obrazac broj 1 – Predstavka posrednika – prosti posrednik.....	186
Obrazac broj 2 – Tužba trećeg lica protiv obe strane – glavni posrednik.....	187
Obrazac broj 3 – Predstavka tuženog o imenovanju pravnog prethodnika	189
Obrazac broj 4 – Predstavka o obaveštavanju trećeg lica o sudskom postupku	190
Obrazac broj 5 – Rešenje o odbijanju prostog posrednika	191
10. PREKID I PRESTANAK SUĐENJA	194
10.1. Prekid i prestanak.....	194
10.2. Šta se podrazumeva pod prekidom suđenja (postupka)?	194
10.3. Kada se prekida suđenje (postupak)	194
10.4. Drugi slučajevi prekida suđenja (postupka).....	195
10.5. Posledice prekida suđenja (postupka).....	195
10.6. Kada počinje prekinuti sudski postupak?	196
10.7. Rokovi.....	196
10.8. Žalba na rešenje o prekidu suđenja (postupka).....	196
10.8.1.Prestanak suđenja.....	196
10.8.2. Razlika između prekida suđenja (postupka) i prestanka suđenja (postupka).....	197
10.9. Praktični obrasci za prekid i prestanak suđenja	199
Obrazac broj 1 – Rešenje o prekidu postupka zbog smrti tužioca.....	199
Obrazac broj 2 – Rešenje o prekidu postupka zbog smrti tuženog.....	200

Obrazac broj 3 – Rešenje o prekidu postupka zbog likvidacije tužene	201
Obrazac broj 4 – Rešenje o prekidu postupka zbog uključenja javnog organa u svojstvu tužene strane.....	202
Obrazac broj 5 – Rešenje o prekidu postupka zbog rešavanja prethodnog pitanja	204
Obrazac broj 6 – Rešenje o prestanku postupka zbog smrti tužioca.....	205
11. PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI.....	208
11.1. Pravna pomoć.....	208
11.1.1. Pružanje pravne pomoći domaćem sudu.....	208
11.1.2. Pružanje pravne pomoći stranom sudu.....	208
11.2. Procedura u vezi pružanja međunarodne pravne pomoći	209
11.2.1. Radnje u slučaju kada je molba strane države za pravnu pomoć u suprotnosti sa pravnim poretkom naše zemlje.....	210
11.2.2. Molbe domaćih sudova usmerene stranim sudovima.....	210
12. NEPOŠTOVANJE SUDA.....	214
12.1. Nepoštovanje suda	214
12.2. Uloga sudije u slučajevima kada strane i učesnici u postupku zloupotrebe proceduralnih prava	214
12.3. Slučajevi zloupotrebe proceduralnih prava.....	215
12.3.1. Uloga sudije u slučajevima kada strana i učesnici u postupku vređaju sud i učesnike u postupku kroz predstavke ili na sudskim ročištima.....	215
12.3.2. Uloga sudije u slučajevima kada svedok i veštak ne poštuju sud.....	216
12.3.3. Slučajevi kada svedok ne odgovori na sudski poziv ili se bez dozvole ili opravdanog razloga udalji sa mesta gde treba da bude saslušan.....	216
12.3.4. Slučaj kada svedok odbije da svedoči ili odgovori na konkretno pitanje.....	216
12.3.5. Slučaj kada stručnjak ne dostavi u određenom roku svoje zapažanje i mišljenje ili bez razloga ne dođe na ročište i odbije veštačenje.....	217
13. OBEZBEĐENJE TUŽBENOG ZAHTEVA	220
13.1. Smisao i sadržaj	220
13.2. Uslovi za određivanje mera obezbeđenja	221
13.3. Vrste mere obezbeđenja.....	222
13.4. Posledice nepoštovanja mera kojima se obezbeđuje tužbeni zahtev	223
13.5. Način podnošenja i sadržaj predloga za određivanje mere za obezbeđenje tužbenog zahteva	224
13.5.1. Obaveštenje protivnika predloga u vezi predložene mere.....	224
13.5.2. Privremene mere obezbeđenja.....	225

13.5.3.Sadržaj rešenja za određivanje mere obezbeđenja.....	226
13.5.4.Mogućnost određivanja mere obezbeđenja pre podizanja tužbe.....	226
13.5.5.Trajanje mere obezbeđenja.....	227
13.5.6.Pravna sredstva protiv rešenja za određivanje mere obezbeđenja i rešenja za određivanje privremene mere obezbeđenja.....	227
13.5.7.Ovlašćenja suda u vezi obezbeđenih stvari.....	228
13.5.8.Ovlašćenja parničara u vezi predloženih mera.....	228
13.5.9.Ovlašćenja suda u vezi postupak i donetog rešenja.....	228
13.5.10.Troškovi nastali tokom postupka za obezbeđenje tužbenog zahteva.....	229
13.5.11.Posledice nepoštovanja mere obezbeđenja tužbenog zahteva.....	229
13.6. Ko sprovodi mere obezbeđenja?	230
13.7. Praktični obrasci u vezi tužbenog zahteva	232
Obrazac broj 1 – Rešenje o obavezi tužioca za deponovanje garancije za predloženu meru obezbeđenja.....	232
Obrazac broj 2 – Rešenje o odbijanju mere obezbeđenja zbog neisplaćivanja garancije.....	234
Obrazac broj 3 – Rešenje o odbijanju određivanja mere za obezbeđenje, kao i poništenje rešenja o određivanju privremene mere obezbeđenja zbog neplaćanja garancije	235
Obrazac broj 4 – Rešenje o određivanju mere obezbeđenja	237
Obrazac broj 5 – Rešenje o odbijanju privremene mere obezbeđenja.....	240
Obrazac broj 6 – Rešenje o odbijanju privremene mere obezbeđenja koje se odnosi na očuvanje imovine ili očuvanje postojećeg stanja okolnosti.....	242
Obrazac broj 7 – Rešenje o određivanju privremene mere obezbeđenja.....	244
Obrazac broj 8 – Rešenje o poništenju privremene mere obezbeđenja na predlog tužitelja - predlagača	246
Obrazac broj 9 – Odbijajuće rešenje kojim je odlučeno da mera obezbeđenja ostane na snazi do pravosnažnosti spora.....	247
14.1. Radnje	252
14.2. Teret dokazivanja.....	252
14.2.1.Činjenice koje ne moraju biti dokazane.....	254
14.2.2.Izvođenje dokaza.....	254
14.3. Izvođenje dokaza (predokaza)	255
14.4. Dokazna sredstva ponaosob	256
14.4.1.Uviđaj na licu mesta.....	256
14.4.2.Spisi.....	258
14.4.3.Svedoci.....	259

14.4.4. Veštaci.....	263
14.4.5. Saslušanje stranaka.....	265
14.5. Praktični obrasci u vezi sa dokaznim sredstvima i izvođenje dokaza	268
Obrazac broj 1 – Rešenje o određivanju veštaka-veštačenja	268
15. PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE.....	272
15.1. Pripremna faza glavne rasprave	272
15.1.1. Faza prethodnog razmatranja tužbe.....	273
15.1.2. Odbacivanje tužbe kao nedozvoljene.....	273
15.1.3. Proglašenje suda nenadležnim.....	273
15.1.4. Odlaganje odlučivanja o nekoliko stvari.....	274
15.1.5. Odgovor na tužbu.....	274
15.1.6. Uputstva suda tuženom prilikom dostavljanja tužbe za odgovor.....	274
15.1.7. Vraćanje odgovora na žalbu radi ispravke i dopune.....	274
15.1.8. Posledice zbog ne ispravke ili ne dopune odgovora na tužbu.....	275
15.1.9. Odluke koje se mogu doneti posle odgovorna na tužbu.....	275
15.2. Pripremno ročište	275
15.2.1. Opšta ročišta.....	275
15.2.2. Radnje i ovlašćenja suda.....	276
15.2.3. Oblici održavanja pripremnog ročišta.....	276
15.2.4. Zakazivanje i održavanje pripremnog ročišta.....	276
15.2.5. Šta se dešava ako se jedna od stranaka ne pojavi na pripremnom ročištu?.....	278
15.2.6. Zakazivanje glavnog ročišta.....	278
15.3. Posredovanje i sudsko poravnanje	279
15.3.1. Posredovanje u sudskom postupku.....	279
15.3.2. Sudsko poravnanje.....	280
15.3.3. Sazivanje ročišta za glavnu raspravu.....	282
15.4. Vođenje glavne rasprave.....	284
15.4.1. Otvaranje glavne rasprave.....	284
15.4.2. Vođenje glavnog ročišta u slučajevima kada nije održano pripremno ročište.....	285
15.4.3. Vođenje glavne rasprave.....	285
15.4.4. Razvoj postupka u glavnoj raspravi.....	286
15.4.5. Način saslušanja stranaka na glavnoj raspravi.....	287
15.4.6. Redosled saslušanja svedoka i veštaka na glavnom ročištu.....	287
15.4.7. Uloga sudije prilikom saslušanja svedoka i veštaka.....	287
15.4.8. Odlaganje i nastavak sudskog ročišta o glavnoj raspravi.....	287
15.5. Praktični obrasci u vezi sa glavnom raspravom	290
Obrazac broj 1- Sudska odluka kao odgovor na tužbu	290
Obrazac broj 2 – Odluka kojom se tužbeni odgovor vraća na dopunu	291

Obrazac broj 3 – Odluka o predmetnoj nenadležnosti.....	292
Obrazac broj 4 – Odluka o proglašenju suda apsolutno nenadležnim i odbacivanje tužbe...	293
Obrazac broj 5 - Odluka o proglašenju suda apsolutno nenadležnim i odbacivanje tužbe.....	294
Obrazac broj 6 – Odluka o prekidu postupka zbog smrti tužbene strane	295
Obrazac broj 7 – Odluka o obavezivanju tuženog da preda odgovor na tužbu	296
Obrazac broj 8 – Odluka kojom se konstatuje povlačenje tužbe i protivtužbe.....	297
Obrazac broj 9 – Odluka kojom se smatra povučenom tužba tužioca – protiv tuženog, a kojom se isto tako konstatuje povlačenje protivtužbe tuženog - protiv tužioca	298
Obrazac broj 10 – Odluka kojom se konstatuje povlačenje tužbe tužioca	299
Obrazac broj 11 – Odluka kojom se tužba tužioca smatra povučenom.....	300
Obrazac broj 12 – Odluka kojom se tužba tužioca smatra povučenom.....	301
Obrazac broj 13 – Odluka o prekidu postupka zbog prethodnog rešenja spora	302
Obrazac broj 14 – Odluka o odbacivanju tužbe zbog prethodno sprovedenog suđenja – res judicata.....	303
Obrazac broj 15- Zahtev opštini za utvrđivanje smrti	304
Obrazac broj 16 – Zahtev za utvrđivanje postojanja radnog odnosa	305
Obrazac broji 17 – Zahtev za uvid u spise predmeta koji se nalazi pri administrativnim organima	306
Obrazac broj 18 – Model odluke suda za slanje predmeta na posredovanje (medijaciju).....	307
Obrazac broj 19 – Model sporazuma o posredovanju ²⁸⁶	308
Obrazac broj 20 -Model sporazuma o rešenju dobijenom kroz posredovanje ²⁸⁷	309
Obrazac broj 21 – Izveštaj o nerešenom predmetu.....	310
Obrazac broj 22 – Model odluke suda za usvajanje sporazuma o posredovanom rešenju	311
Obrazac broj 23 – Postignuti dogovor u sudskom postupku	312
Obrazac broj 24 – Zapisnik sa sudske rasprave na kojoj je odbijen sudski sporazum predložen od strane stranaka.....	314
Obrazac broj 25 – Posebna odluka za odbijanje sudskog dogovora predloženog od strane stranaka	316
16. TROŠKOVI POSTUPKA	320

16.1. Troškovi	320
16.1.1. Izmirenje troškova postupka.....	320
16.1.2. Definitivna isplata troškova postupka.....	320
16.1.3. Prvostepena odluka o troškovima postupka.....	321
16.1.4. Odluka o troškovima parničnog postupka shodno sredstvu pobijanja.....	321
16.1.5. Oslobađanje od plaćanja troškova postupka.....	322
16.1.6. Potpuno oslobađanje od troškova postupka.....	322
16.1.7. Delimično oslobađanje od plaćanja troškova postupka.....	322
16.1.8. Odluka nadležnog suda o predlogu stranke za oslobađanje od plaćanja troškova postupka.....	322
16.1.9. Mogućnost poništavanja rešenja o oslobađanju od plaćanja troškova postupka i imenovanja zastupnika.....	323
16.2. Praktični obrasci o troškovima postupka	326
Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se prihvataju troškovi postupka.....	326
Obrazac broj 2 – Rešenje kojim se odbacuju troškovi postupka	327
Obrazac broj 3 – Rešenje o oslobađanju od plaćanja troškova postupka	328
Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se odbacuje zahtev za oslobađanje od plaćanja troškova postupka	329
17. POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI.....	332
17.1. Vrste postupaka.....	332
17.1.1. Postupci u parnicama iz radnog odnosa.....	332
17.1.2. Postupak u parnicama zbog smetanja državine.....	332
17.1.3. Postupak u sporovima male vrednosti.....	333
17.1.4. Postupak izdavanja platnog naloga.....	334
17.1.5. Postupak u privrednim sporovima.....	336
18. BIBLIOGRAFIJA AUTORA.....	305
19. KONSULTOVANA I UPOTREBLJENA LITERATURA	340
20. AKTI, KODEKSI, ZAKONI, UREDBE I IZVEŠTAJI	341

Skraćenice

KPA – Kosovska Poverilačka Agencija

KAP – Kosovska Agencija za Privatizaciju

OMPS – Odeljenje za Medjunarodnu Pravnu Saradnju

EROL - Efective Rule of Law

KIP – Kosovski Institut za Pravosuđe

PISK – Privremene Institucije Samouprave na Kosovu

IRAC – Issue Rule Analise Conclusion

ZOO – Zakon o Obligacionim Odnosima

PZ – Porodični Zakon

ZVP – Zakon o Vanparničnom Postupku

ZPP – Zakon o Parničnom Postupku

ZIP – Zakon o Izvršnom Postupku

ZRSZ-Zakon o Rešavanju Sukoba Zakona

MUP – Ministarstvo Unutrašnjih Poslova

DP – Društveno preduzeće

SPGS – Specijalni predstavnik generalnog sekretara

RK – Republika Kosovo

UNMIK – Misija Ujedinjenih Nacija na Kosovu

USAID – Agencija Sjedinjenih Država za Međunarodni razvoj

RKE – Regulatorna Kancelarija za Energetiku

PREDGOVOR

Poštovani čitaoci,

Kosovski Institut za Pravosuđe (KIP) ima za misiju da podrži razvoj pravosuđa na Kosovu u skladu sa najvišim međunarodnim standardima i u funkciji primene programa za obuku pravosuđa u Republici Kosovo.

Ovaj priručnik izrađen je uz podršku i ekspertizu koju je ponudio USAID-ov projekat EROL, preko stručnjaca sa velikim iskustvom u ovoj oblasti, jedno je od praktičnih sredstava koja omogućuje sudijama da budu produktivniji, da nadvladaju poteškoće na koje nailaze u praksi i da ih inspirišu na postizanje pravičnih rezultata. Ovaj Priručnik nema za cilj da posluži kao komentar na parnični postupak ili na druge materialne zakone na Kosovu.

Od trenutka kada smo odlučili da pripremimo ovakav priručnik, naša ideja bila je da pružimo što veći broj mogućnosti koje će poslužiti sudijama da pronađu što efikasnija rešenja koja će olakšati proces upravljanja predmetima.

Iznalazjenje pravih rešenja najteži je proces kada govorimo o pravdi, dok je brzo rešavanje najadekvatnija motivacija da se stekne poverenje u pravosuđe.

Priručnik je priredila radna grupa koju je osnovao KIP u čijem sastavu su bile iskusne sudije kosovskog pravosuđa uz podršku osoblja KIP-a, gde je svaki od njih obavio po jedan suštinski posao time što je svoju energiju uložio u ovaj projekat. Ovom prilikom želimo da im uputimo iskrenu zahvalnost. Takođe, želimo da odamo zahvalnost i poštovanje za pomoć koju je osoblje KIP-a pružilo u ovom procesu.

Priručnik za sudije o parničnom postupku ima za cilj da pruži praktične smernice o vezi sa situacijama na koje sudije nailaze tokom svoga rada. Priručnik obuhvata postupke zahtevane Zakon o Parničnom Postupku. Novim sudijama će ova publikacija posebno koristiti, ali i iskusnije sudije u njemu mogu naći koristan podsetnik kako da rešavaju rutinska pitanja, predlažući složenija pitanja ili korisna polazišta prilikom rešavanja određenih situacija po prvi put.

Ovo je prvo izdanje Priručnika za Sudije o Parničnom Postupku, koje kao takvo, predstavlja literaturu koja se može koristiti za dalje upućivanje u vezi sa parničnim procesima. Bez sumnje, ovi postupci i prakse razviće se vremenom. Praktične radnje predložene u ovoj publikaciji samo su preporuke radne grupe. Pružene informacije smatraju se jasnijim i vrednijim, ali nemaju za cilj da posluže kao autoritet za pravne organe.

Počastvovani smo što ste se opredelili da pročitate i upotrebite upravo ovaj priručnik, imajući u vidu da je osmišljen sa namerom da vam pomogne da pronađete odgovore na veliki broj pitanja i izazovnih situacija u Vašoj praksi, verujući da će Vam ovaj priručnik pomoći da podignete svoj profesionalizam, sposobnosti i veštine na najviši mogući nivo.

Želimo Vam puno uspeha u Vašem radu!

Lavdim Krasniqi, direktor KIP-a

Reč autora

Usled korenitih reformi u zakonodavstvu uopšteno i reformi u pravosudnom sistemu posebno, sudska praksa u velikoj je meri dovedena u izazovnu situaciju nemogućnošću adekvatne primene zakonskih normi, od nejedinstvene primene zakonskih normi, pa do neprimenjivanja i neefikasne realizacije zakonskih postupaka i nemogućnosti standardne primene sudskih postupaka u svim sudovima na Kosovu.

Imajući u vidu mnogobrojne probleme sa kojima se suočava sud u vezi sa adekvatnom primenom Zakona o Parničnom Postupku (ZPP), iz kojih proizilazi veliki broj slučajeva u kojima se konstatuje da je došlo do kršenja odredbi ZPP-a, ovim priručnikom načinjen je skroman pokušaj da se sudovi potpomognu u adekvatnoj primeni ZPP-a.

Rad sudova u vezi sa adekvatnom primenom ZPP-a do sada, potpomognut je različitim naučnim i stručnim radovima i komentarom ZPP-a, međutim ovim priručnikom cilj je da se obezbedi jedinstveni izvor podataka za rešavanje parničnih pitanja koja mogu nastati dok sudija vrši prethodno razmatranje tužbe, održavanjem suđenja, pripremne ili glavne, donošenjem proceduralne odluke van rasprave, odlučujući o pobijanju proceduralne prirode ili odlučujući meritorno o jednom predmetu.

Priručnik je dizajniran tako da posluži kao brzi izvor podataka, a ne kao akademska i teorijska diskusija o institutima ili građansko-proceduralnim pitanjima. U ovom kontekstu, načinjen je pokušaj da tekst priručnika bude organizovan i strukturiran na takav način da mu svaki korisnik ima lakši pristup, kako bi sa lakoćom pronašao svaku temu koja ga zanima i svako zahtevano rešenje, pošto je jedan od izazova bila organizacija teksta i njegova struktura.

Ovaj priručnik, rezimirao je najvažnije teme koje su uređene ZPP-om, koje mogu pomoći korisniku ovog priručnika da shvati sveobuhvatne koncepte oko kojih je organizovan ovaj priručnik. Priručnik se nije tačno pridržavao načina rešavanja građanskih pitanja u skladu sa strukturom ZPP-a, što znači da je u načelu propraćena struktura ZPP-a, ali ne poglavlje po poglavlje i odredba po odredba.

U fokusu priručnika je da pruži proceduralna ali ne i materijalna rešenja. Diskusija svake teme projektovana je tako da se pređe sa opšteg na posebno. Tekst priručnika pokriva rutinska pitanja sa kojima se susreće jedan sudija i neuobičajena pitanja na koja sudija može naići a koja zahtevaju posebno razmatranje u smislu iznalaženja adekvatnih rešenja.

Standard u radu svakog sudije podrazumeva da pokaže visoki učinak kada govorimo o profesionalnom i ličnom ponašanju što utiče direktno na autoritet sudije i posledično i na poverenje javnosti u sudski sistem. U tom smislu, cilj priručnika je da kao praktičnu mogućnost ponudi sudijama mogućnost da na kompetentan i autoritativan način pruže najadekvatnija rešenja koja se mogu pokazati izazovnim tokom razmatranja jednog predmeta, bez potrebe za masivnom obradom materijala.

Kako bi se olakšao pristup korisnicima ovog priručnika, tekst pruža hipotetičke slučajeve koji se najčešće pojavljuju u sudskoj praksi.

Ovaj priručnik sadrži i jedan broj obrazaca koji su takođe predstavljani u skladu sa funkcijom sveobuhvatnog cilja ovog priručnika da se sudijama pruže brza i praktična rešenja za pitanja koja obrađuju. Skrećemo pažnju da izloženi obrasci ne predstavljaju jedinstven model već praktičnu mogućnost delovanja suda u situacijama koje su predstavljene na obrascima. Obrasci koji su ponuđeni na samom kraju predstavljaju jedan način da se napiše i pruži pravno obrazloženje, te podvlačimo u ovom kontekstu da načini pisanja i pružanja pravnog obrazloženja nisu ograničeni samo na način na koji su ovi obrasci napisani i pruženi u ovom priručniku.

I na kraju, imajući u vidu činjenicu da se u našoj zemlji po prvi put predstavlja priručnik ovakvog modela i formata, želeli bismo da se ovaj priručnik sagleda kao prvi korak koji treba da se obogati vašim komentarima, sugestijama, primedbama ili kritikama.

Priroda ovih priručnika zahteva da isti, sa vremena na vreme, budu ponovo obrađeni u smislu načina preispitivanja novih slučajeva, pružanja rešenja za nove dileme ili kako bi se išlo u korak sa standardima sudske prakse.

Autori

POGLAVLJE I
NADLEŽNOST SUDA

1.NADLEŽNOST SUDA

1.1 Nadležnost osnovnog suda

Osnovni sud je osnovan Zakonom o sudovima (Zakon br. 03/2-19), gde u skladu sa članom 9, ovaj sud predstavlja prvostepeni sud.¹

Osnovni sudovi su nadležni da sude prvostepeno, u svim predmetima, ukoliko zakon ne određuje drukčije.²

Opšte odelenje osnovnog suda sudi prvostepeno u svim predmetima, osim u slučaju kada je nadležnost nekog drugog odelenja Osnovnog suda.³

1.2 Stvarna nadležnost

Stvarna nadležnost je ona na osnovu koje sudovi jedne kategorije imaju pravo i dužnost da sude u nekoliko pravnih stvari u zavisnosti od vrste, prirode i vrednosti predmeta spora.

1.3 Uloga sudije u vezi sa stvarnom nadležnošću

I u slučajevima kada stranke ne pokrenu pitanje nadležnosti, predmetni sudija treba odmah po dobijaju tužbe i tokom celog postupka, da sagleda i da vodi računa da li rešavanje konkretnog spora spada pod stvarnu nadležnost suda kome je podnet.

Određivanje stvarne nadležnosti je nužan preduslov i od nje zavisi da li će sudski proces kao takav biti dozvoljen, što znači da u slučaju da sud nije nadležan za pitanje koje je pokrenuto pred njim, ne može da izvrši nijednu proceduralnu radnju u vezi sa datim pitanjem.

Dužnost je suda da zvanično proceni svoju nadležnost po dobijanju tužbe i tokom celog sudskog procesa, kao što to propisuju odredbe članova 17.1, 18.1 i 19, 20.1 i 21.1 ZPP-a.

Sudija procenjuje stvarnu nadležnost na osnovu izjave tužitelja i na osnovu činjenica poznatih sudiji.

Predmetni sudija rešenjem odlučuje u svim slučajevima stvarne nenadležnosti. Ova vrsta sudske odluke propisana je odredbom člana 387, stav 1, tačka u) ZPP-a.

1.3.1. Kriterijumi kojima se uređuje stvarnu nadležnost

Pri određivanju stvarne nadležnosti, uzimaju se u obzir dva kriterijuma:

- Predmet spora, i
- Vrednost predmeta spora (samo za vanredna sredstva - revizija).

---

¹ Zakon o sudovima br. 03/L-199, proglašen dana 09.08.2010, GZ.79/24.08.2010, koji je stupio na snagu 01.01.2013. Ovaj zakon uređuje organizaciju, funkcionisanje i nadležnost sudova u Republici Kosovo.

² Član 11 Zakona o sudovima, propisuje: Jurisdikciju Osnovnog suda po predmetima.

³ Član 16 Zakona o sudovima.

Ovi kriterijumi razmatraju se na osnovu sadržaja tužbe. Nadležnost suda predstavlja proceduralnu pretpostavku pošto u nedostatku ovog uslova, sud ne može da zalazi u dubinu tužbenog zahteva.

1.3.2. Primeri predmeta bez stvarne nenadležnosti

Stvarna nenadležnost sudova može nastati:

- a. u vezi sa nenadležnošću nekog drugog suda
  - b. u vezi sa upravnim organom
  - c. u vezi sa nenadležnošću domaćeg suda
  - d. u vezi sa nenadležnošću, u slučajevima kada su stranke angažovale arbitražu
- a. Stvarna nenadležnost u odnosu na drugi sud

Ova situacija dešava se u praksi kada je spor pokrenut pred Osnovnim sudom – Opšte odeljenje dok je za isti nadležno možda Odeljenje za upravna pitanja, Odeljenje za ekonomska pitanja ili Posebno komora Vrhovnog suda Kosova.

Predmetni sudija nadležan je da odmah po dobijanju tužbe i tokom postupka sagleda pitanje stvarne nadležnosti i u slučaju da konstatuje da predstavljeno pitanje ne potpada pod stvarnu nadležnost suda na kome je pokrenuto, već potpada pod neki drugi sud, onda rešenjem proglašava sud nenadležnim i predmet ustupa drugom sudu za koji smatra da je nadležan da sudi o pitanju pokrenutom u tužbi.⁴

- b. Stvarna nenadležnost u odnosu na upravni organ

U praksi se može desiti da se na sudu pokrenu stvari za koje nije nadležan sam sud već neki upravni organ.

Ukoliko nakon prethodnog preispitivanja tužbe i tokom postupka sud oceni da pitanje pokrenuto tužbom ne potpada pod stvarnu nadležnost suda već da je za dato pitanje nadležan upravni organ, donosi rešenje o nenadležnosti i tužbu odbacuje kao nedozvoljenu.⁵

Ukoliko je sud pristupio oceni i preduzeo proceduralne radnje, onda sud donosi rešenje o nenadležnosti, poništava preduzete radnje i tužbu odbacuje kao nedozvoljenu.⁶

U ovim slučajevima predmet se ne ustupa upravnom organu na odlučivanje u vezi sa pravnom stvari predstavljenom u tužbi podnetoj na sudu.⁷

---

⁴Član 392, tačka (b) ZPP-a. Praktičan način rešavanja ove situacije predstavljen je obrascima broj 1.2.3. Obrazac broj broj 1 predstavlja nenadležnost Osnovnog suda – Opšte odeljenje, u odnosu na Odeljenje za administrativna pitanja, Obrazac broj broj 2 naspram Odeljenja za ekonomska pitanja i Obrazac broj br. 3 naspram Posebnog veća Vrhovnog suda.

⁵Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 4.

⁶Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 5.

⁷Član 18.2 ZPP-a.

c. Nenadležnost domaćeg suda

U praksi se dešava da sudovi sude predmetima sa međunarodnim elementom, u kojima se ocena stvarne nadležnosti nadovezuje na činjenicu da li domaći sud ili neki strani sud treba da pristupi rešavanju predmeta.

Ukoliko sudija konstatuje da je za rešavanje spora nadležan sud neke druge zemlje a ne domaći sud, sudija rešenjem proglašava domaći sud nenadležnim, poništava proceduralne radnje izvršene do te faze i odbacuje tužbu. Sudija neće delovati na taj način u slučajevima u kojima tuženi da svoju saglasnost da domaći sud preispita i odluči u datoj pravnoj stvari.⁸

d. Stvarna nenadležnost kada su stranke ugovorile arbitražu

Sudovi mogu da se suoče sa situacijama u kojima su stranke za rešavanje određenog spora ugovorile arbitražu. Sud, kome je podneta tužba za isti spor između istih stranaka, po prigovoru tužene stranke na račun nadležnosti, proglašava se nenadležnim, poništavaju se radnje izvršene u postupku a tužba se odbacuje.

Sud ne postupa tako samo ako konstatuje da ugovor o arbitraži nije valjan, da je ništavan ili da se ne može realizovati.⁹

e. Nenadležnost u predmetima vanparničnih postupaka

U ovim slučajevima, sud u postupku konstatuje da je postupak trebalo da se primeni u skladu sa pravilima vanparničnog postupka.

Ukoliko sudija, tokom preispitivanja predmeta, konstatuje da je postupak trebalo da se vodi u skladu sa pravilima vanparničnog postupka, rešenjem o nenadležnosti zaključuje parnični postupak. U ovim slučajevima, sudija ne odbacuje tužbu već ustupa predmet nadležnom sudu koji pokreće vanparnični postupak. Treba imati u vidu da proceduralni postupci izvršeni od strane suda tokom parničnog postupka (neposredan uviđaj, veštačenje, saslušanje svedoka i dr.) kao i odluke koje je doneo ovaj sud, neće biti proglašene nevažećim i neće se ponavljati iznova.¹⁰

1.3.3. Mesna nadležnost

Mesna nadležnost određuje koji sud stvarne nadležnosti na određenom području odlučuje u vezi sa jednim konkretnim predmetom. Mesna nadležnost može biti opšta i posebna nadležnost suda.

---

⁸ Član 18.3 ZPP-a,

⁹ Član 20.1 ZPP-a,

¹⁰ Vidi član 21 ZPP-a.

1.3.4. Uloga sudije pri proceni opšte mesne nadležnosti

Sudija pri razmatranju predmeta procenjuje da li je sud opšte mesno nadležan uzimajući u obzir, mesta boravka ili mesta prebivališta tužene stranke, dok kada se radi o pravnim licima opšta mesna nadležnost određuje se na osnovu područja sedišta pravnog lica.

Kada se pred nenadležnim sudom pokrene predmet opšte mesne nadležnosti, onda predmetni sudija može doneti rešenje kojom sud proglašava nenadležnim tek nakon pobijanja tužene stranke i to najkasnije do pripremnog ročišta a u slučaju da se ne održava pripremono ročište do glavne rasprave.¹¹ U slučaju da se predlog povuče, smatra se da uopšte nije podnet.

U slučajevima predviđenim Zakonom o parničnom postupku, osim suda opšte mesne nadležnosti za predmet je nadležan i drugi sud, što je u vezi sa kriterijumima za određivanje posebne nadležnosti.

1.3.5. Posebna mesna nadležnost

Posebna mesna nadležnost, može predstavljati:

- a. isključivu mesnu nadležnost,
- b. odabranu mesnu nadležnost, i
- c. pomoćnu mesnu nadležnost

a. Isključiva mesna nadležnost

Isključiva mesna nadležnost isključuje opštu mesnu nadležnost i nijedan drugi sud ne može suditi u datim sporovima.

Slučajevi u kojima dolazi do izražaja isključiva mesna nadležnost suda propisani su članovima 41, 42 i 43 ZPP-a:

Ukoliko se neki od ovih predmeta pokrene na sudu koje nije isključivo mesno nadležan, onda predmetni sudija po službenoj dužnosti, bez pobijanja stranke, donosi rešenje kojom sud oglašava nenadležnim a predmet ustupa sudu za koji smatra da je nadležan.¹²

b. Odabrana mesna nadležnost i primeri predmeta u vezi sa ovom nadležnošću

U slučajevima odabrane mesne nadležnosti, tužilačka stranka može izabrati gde želi da podnese tužbu i to da li pri sudu opšte mesne nadležnosti ili u nekom drugom sudu koji može biti odabrano mesno nadležan.

Odabrana mesna nadležnost može doći do izražaja u sledećim slučajevima:

- a. odabrana mesna nadležnost u bračnim sporovima
- b. utvrđivanje postojanja i nepostojanja braka,
- c. poništavanje i raskid braka,

---

¹¹Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 6.

¹²Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 7.

U ova dva slučaja, tužilačka stranka ima pravo da se opredeli da li da podnese tužbu pri opšte mesno nadležnom sudu ili na sudu poslednjeg zajedničkog mesta prebivališta stranaka.

a) Nadležnost u sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili materinstva

U datim sporovima, kada je tužilačka stranka dete, onda dete ima pravo da podnese tužbu bilo na opšte mesno nadležnom sudu ili na sudu mesta prebivališta odnosno mesta boravka tužioca.

Ovo pravilo za odabranu nadležnost važi samo u slučaju da je tužilačka stranka dete, dok u slučaju da je tužilačka stranka njegov otac ili majka, onda važe pravila opšte nadležnosti.

b) Nadležnost u sporovima za zakonsko izdržavanje

U datim sporovima, tužilac koji traži izdržavanje ima pravo da podnese tužbu ne samo na opšte mesno nadležnom sudu već i na sudu mesta prebivališta odnosno mesta boravka tužioca.

c) Nadležnost u sporovima za odštetu

I u ovom slučaju nadležnosti, tužilac ima mogućnost da izabere mesnu nadležnost, obraćajući se opšte mesno nadležnom sudu ili drugom nadležnom sudu.

U vezi sa ovom nadležnošću, moguće su dve situacije:

Prva situacija: *se odnosi na sporove u vezi sa neugovornom odgovornošću za štetu, iz koje proizilazi, da je osim opšte mesno nadležnog suda nadležan i sud na čijem području je pričinjena šteta ili sud na čijem području su nastupile posledice štete.*

Druga situacija: *se odnosi na sporove u kojima je šteta pričinjena smrću ili nanošenjem teških telesnih povreda iz čega proizilazi da je osim nadležnosti propisane prvom situacijom, nadležan i sud mesta prebivališta odnosno mesta boravka tužioca.*

Ova pravila važe za slučajeve u vezi sa auto-odgovornošću:

Praktičan opis prve situacije: *Subjekt X sa mestom prebivališta u Prištini, tokom upravljanja svojim vozilom u Peći, ulica "Haxhi Zeka", iz nehata skreće sa puta i udara u spoljni zid kuće subjekta Y, pri čemu se subjektu Y pričinjava materijalna šteta.*

U ovom slučaju, subjekt Y, u svojstvu tužioca, može da odabere da li tužbu da podnese na opšte mesno nadležnom sudu u Prištini (shodno mestu prebivališta tuženog) ili pred odabranim sudom u Peći (shodno mestu na kome je izvršena štetna radnja).

Praktičan opis druge situacije: *Subjekt X sa mestom prebivališta u Prištini, tokom upravljanja svojim vozilom u gradu Prizrenu, ulica "Lidhja e Prizrenit", zbog prevelike brzine gubi kontrolu nad svojim vozilom i udara u električni stub, i kao posledica udara dolazi do teškog povređivanja putnika Y sa mestom prebivališta u Gnjilanu.*

U ovom slučaju, subjekt Y, u svojstvu tužioca, može da se opredeli da li da podnese tužbu pred opšte mesno nadležnim sudom u Prištini (shodno mestu prebivališta tuženog), pred odabranim sudom u Prizrenu (shodno mestu na kome je izvršena štetna radnja), ili pred nekim drugim odabranim sudom u Gnjilanu (prema tužiočevom mestu prebivališta).

d) Nadležnost u sporovima za zaštitu prava na osnovu garancije proizvođača

Za suđenje u datim sporovima, osim opšte mesno nadležnog suda (sedište tuženog) nadležan je i sud opšte mesne nadležnosti za prodavca (mesto gde je predmet prodat), kada se radi o pismenoj garanciji.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X, sa sedištem u Gnjilanu, bavi se proizvodnjom radijatora koji imaju petogodišnju garanciju. Radijatore proizvedene u Gnjilanu prodaje kompanija Y, u Đakovici koje je kupila kompanija Z u skladu sa garancijom proizvođača X. Nakon stavljanja radijatora u funkciju, zaključeno je da su isti felerični pošto propuštaju vodu.*

U ovom slučaju, subjekat Z (kupac), u svojstvu tužioca, ima mogućnost da odabere da li tužbu da pokrene pred opšte mesno nadležnim sudom u Gnjilanu (prema sedištu tuženog) ili pred odabranim sudom u Đakovici (prema mestu prodaje predmeta).

e) Nadležnost u sporovima iz radnog odnosa

Za suđenje datih sporova, kada je tužilac radnik, osim opšte mesno nadležnog suda za tužioca, nadležan je i sud na čijem području se rad obavlja ili se obavljao, odnosno sud na čijem području je rad trebalo da bude obavljen kao i sud na čijem području je zasnovan radni odnos.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X iz Peći, zaposlen je u javnom preduzeću KEK-Priština, međutim radni odnos zasnovao je u podružnici ovog preduzeća u Peći, dok svoj posao ugrađivača električnih brojila obavlja na području Opštine Klina. Poslodavac je prekinuo radni odnos subjektu X usled slabog učinka.*

U ovom slučaju, subjekat X za zaštitu svojih prava iz radnog odnosa u svojstvu tužioca, ima mogućnost da se opredeli da li će tužbu da podnese pred sudom opšte nadležnosti u Prištini (shodno sedištu tuženog), pred odabranim sudom u Peći (shodno mestu u kome je zasnovao radni odnos) ili u Klini (shodno mestu gde je obavljao svoje radne zadatke).

f) Nadležnost prema mestu isplate

Tužilac kao imalac menice ili čeka može da odluči da želi da podnese tužbu u vezi sa menicom ili čekom pred opšte mesno nadležnim sudom potpisnika ili pred sudom na čijem području sleduje isplata od menice i čeka.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X, poseduje menicu ili ček koju mu je izdao subjekat Y sa sedištem u Prištini, kao potpisnik menice ili čeka, dok menica ili ček navodi kao mesto isplate Gnjilane. Ukoliko ne dođe do realizacije isplate, u tom slučaju subjekat X kao imalac menice ili čeka, ima pravo da podnese tužbu protiv potpisnika menice ili čeka – subjekta Y i to na opšte mesno nadležnom sudu u Prištini (sedište tuženog) ili pri odabranom sudu u Gnjilanu (mesto isplate).*

g) Nadležnost prema mestu na kome se nalazi jedinica pravnog lica

U sporovima protiv pravnog lica, tužilac ima pravo da podnese tužbu pri opšte mesno nadležnom sudu ili na sudu, na čijem području se nalazi jedinica pravnog lica.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X, iz Mitrovice, sklopio je ugovor sa Poštom i Telekomunikacijama Kosova, Priština -(PTK), jedinica u Mitrovici, da PTK vrši distribuciju kablovske mreže u objektu subjekta X koji se nalazi u Mitrovici, sa time da ugovor predviđa da distribucija kablovske mreže za internet treba da se završi u roku od jednog meseca od dana potpisivanja ugovora, u suprotnom za svaki dan zakašnjenja predviđena je kazna od 0.001 % vrednosti ugovora. PTK je zakasnio bez krivice subjekta X, u trajanju od 10 dana. U ovom slučaju, subjekat X ima pravo da podnese tužbu protiv PTK, na opšte mesno nadležnom sudu u Prištini (sedište tužene) ili na odabranom sudu u Mitrovici (mesto gde se nalazi jedinica tužene).*

h) Nadležnost u sporovima zbog ometanja posedovanja pokretne imovine

U ovom slučaju, tužilac kao lice koje je sprečeno da poslednji ostvari pravo posedovanja nad pokretnim predmetima, može da se opredeli da podnese tužbu na opšte mesno nadležnom sudu ili na sudu, na čijem području je nastupilo ometanje.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X, iz Prištine, na području Opštine Gnjilane, je subjektu Y uzeo automobil marke Audi, tip 80, koji je bio u njegovom posedu do tada. U ovom slučaju, subjekat Y ima pravo da podnese tužbu protiv X, na opšte mesno nadležnom sudu u Prištini (mesto prebivališta ili mesto boravka tuženog) ili na odabranom sudu u Gnjilanu (mesto na kome se desilo ometanje).*

i) Nadležnost u sporovima iz ugovornih odnosa u sporovima u vezi sa:

- postojanjem ili nepostojanjem ugovora;
- ispunjavanjem ili rešavanjem ugovora;
- u vezi sa obeštećenjima nastalim neispunjavanjem ugovora.

U datim slučajevima, tužilac može da se opredeli da tužbu uloži pred opšte mesno nadležnim sudom ili na sudu na području na kome je tužena stranka preuzela obavezu da ispuni obećanje, u skladu sa uslovima ugovora.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X iz Prištine sklopio je ugovor sa subjektom Y iz Prištine, u skladu sa kojim subjekat Y na račun subjekta X vrši demontiranje opreme za obradu šljunka sa lokacije koja je poznata pod nazivom "Uroševačka kula" i istu opremu treba da postavi na nekoj drugoj lokaciji poznatoj pod nazivom "Kodra" u Uroševcu.*

Subjekat Y nije uspeo da ispuni ugovor.

U ovom slučaju, subjekat X ima pravo da za ispunjavanje ugovora, podnese tužbu pri opšte mesno nadležnom sudu u Prištini (mesto prebivališta ili mesto boravka tuženog) ili pri odabranom sudu u Uroševcu (mesto izvršenja ugovora).

j) Nadležnost u sporovima iz nasledno-pravnih odnosa

U ovim sporovima tužilac ima pravo da podnese tužbu ne samo pri opšte mesno nadležnom sudu već i na području suda koji vodi ostavinski postupak.

U datim slučajevima, tužba uobičajeno treba da se podnese na opšte mesno nadležnom sudu, međutim odredba člana 54 ZPP-a, pruža mogućnost da se tužba podnese i na području suda koji vodi ostavinski postupak. Moguće su situacije u kojima se spor može pokrenuti i pred sudom koji nije opšte mesno nadležan ali je odabran sud pošto se u skladu sa odredbom člana 128.2 Zakona o vanparničnom postupku (ZVP) predviđa mogućnost da u slučaju u kome ostavilac u trenutku smrti nije imao mesto prebivališta ili mesto boravka na Kosovu, kao mesno nadležan za razmatranje nasledstva imenuje sud na čijem području na kojoj se nalazi njegova svojina ostavljena u nasledstvo.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Ukoliko je subjekat X preminuo u Francuskoj i isti ima ostavinsku meru na Kosovu ali nema i mesto prebivališta niti mesto boravka na Kosovu, onda ostavinski postupak može pokrenuti na području suda na kome je izvršena ostavinska mera. Sve dok se ostavinski postupak koji je pokrenut pred sudom na području na kome se nalazi ostavinska mera ne okonča pravosnažnom presudom, za suđenje u sporovima koji proizilaze iz ostavinskog odnosa kao i u sporovima u vezi sa zahtevima poverilaca prema naslednicima, osim suda opšte nadležnosti (mesto prebivališta ili boravka ostavioca - Francuska) nadležan je i sud na području na kome se nalazi sud koji vodi ostavinski postupak - Kosovo.*

1.4. Pomoćna mesna nadležnost i primeri slučajeva u vezi sa ovom nadležnošću

Ukoliko u vezi sa pitanjem koje se pokrene na sudu ne nađemo rešenje o tome koji sud je nadležan u skladu sa odredbama koje uređuju opštu, isključivu i odabranu mesnu nadležnost, dolaze do izražaja odredbe u vezi sa pomoćnom mesnom nadležnošću koje omogućuju tužiocu da ostvari svoja prava na lakši način.

Pomoćna nadležnost može doći do izražaja u sledećim slučajevima:

a. Pomoćna mesna nadležnost suparničara

U slučajevima u kojima je tužena stranka zapravo nekoliko suparničara, mesna nadležnost u vezi sa jednom tuženom strankom važi i za sve druge tužene stranke, koje nastupaju u svojstvu suparničara.

Pravila ove nadležnosti primenjuju se samo kada se radi o pasivnim suparničarima, u svojstvu tuženih.

Praktičan opis situacije u vezi sa ovom nadležnošću: *Subjekat X ima stomatološku ordinaciju u Prištini i od rada u svojstvu stomatologa ostvaruje visoke mesečne prihode u iznosu od 5000 evra. Subjekti Y i Z su svojim zajedničkim radnjama proširili su lažne glasine o delatnosti subjekta X da navodno on nije kvalifikovan za posao koji obavlja, a zbog ovih lažnih glasina, subjektu X je opao posao, tako da sada ostvaruje samo 1000 evra na ime mesečnih prihoda. Subjekat Y ima mesto prebivališta u Uroševcu dok subjekat Z ima mesto prebivališta u Gnjilanu. U ovom slučaju pošto su oboje pasivni suparničari¹³ čiji su tuženi, subjekat Y i Z,*

---

¹³Suparničari su detaljnije obrađeni u poglavlju IX ovog priručnika.

tužilac, subjekat X može da podnese tužbu bilo pri Osnovnom sudu u Uroševcu ili pri Osnovnom sudu u Gnjilanu.

b. Pomoćna mesna nadležnost u brakorazvodnim parnicama

U ovim sporovima, pomoćna nadležnost dolazi do izražaja pošto osim opšte mesne nadležnosti (kada tuženi ima svoje mesto prebivališta odnosno mesto boravka na Kosovu), odabrane nadležnosti (kada su stranke imale svoje poslednje zajedničko mesto prebivališta odnosno mesto boravka na Kosovu), dolazi do izražaja pomoćna nadležnost koja pruža mogućnost da tužilac uloži tužbu u mestu svog prebivališta.

c. Pomoćna mesna nadležnost u sporovima o imovinskopravnim odnosima supružnika

U sporovima ovakve prirode, pomoćna mesna nadležnost dolazi do izražaja pošto se tužba može podneti na području Kosova, odnosno sa sudu na čijem području tužilac ima mesto prebivališta ili mesto boravka u vreme ulaganja tužbe a i zbog toga što se imovina supružnika nalazi na Kosovu.

d. Pomoćna mesna nadležnost u sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili materinstva

Ova nadležnost odnosi se na sporove sa međunarodnim elementom za koje je nadležan sud u našoj zemlji, pošto tužilac ima mesto prebivališta ili boravka na Kosovu u trenutku podizanja tužbe, dok se nadležnost u našoj zemlji određuje u skladu sa kriterijumom mesta prebivališta tužioca (na području kojeg suda na Kosovu).

e. Pomoćna mesna nadležnost u sporovima za zakonsko izdržavanje

Ova nadležnost odnosi se na sporove sa međunarodnim elementom za koje je nadležan sud u našoj zemlji, pošto tužilac ima mesto prebivališta ili boravka na Kosovu u trenutku podizanja tužbe, dok se nadležnost u našoj zemlji određuje na osnovu kriterijuma mesta prebivališta tužioca (na području kog suda na Kosovu).

Ukoliko je za ovo nadležan naš sud pošto tuženi ima imovinu na Kosovu, od koje se može ostvariti zakonsko izdržavanje, onda se nadležnost u našoj zemlji određuje shodno kriterijumu mesta na kome se nalazi imovina tuženog od koje se može ostvariti pravo na zakonsko izdržavanje.

- f. Pomoćna mesna nadležnost za lica za koja na Kosovu ne postoji sud mesne nadležnosti

Ukoliko se ova nadležnost odnosi na imovinskopravne zahteve protiv lica, za koje se ne može odrediti međunarodna nadležnost naše zemlje, nadležan je sud na čijem području se nalazi bilo koja imovina tužene stranke ili predmet koji se potražuje tužbom.

Ukoliko se ova nadležnost odnosi na činjenicu da je potraživanje nastalo tokom boravka tužene stranke na Kosovu, onda je nadležan sud na čijem području je potraživanje nastalo.

Ukoliko se ova nadležnost poziva na mesto ispunjenja, onda je nadležan sud na čijem području će ovo potraživanje biti ispunjeno.

- g. Pomoćna mesna nadležnost shodno mestu predstavništva pravnog lica

Pri odlučivanju u vezi sa sporovima protiv pravnih ili fizičkih lica, koja imaju mesto prebivališta odnosno sedište van teritorije Republike Kosovo, ali su potraživanja nastala ili treba da se ispune na Kosovu, nadležan je sud na čijem području se nalazi predstavništvo ovog stranog pravnog lica ili centar bilo kog organa ovog pravnog lica, kome je povereno obavljanje njegovih poslova.

Ova nadležnost ne samo da je pomoćna već je i supsidijarnog karaktera što znači da se može primenjivati samo u slučajevima u kojima ne može da se odredi nadležnost gore navedenog subjekta shodno bilo kojoj posebnoj nadležnosti.

1.5. Određivanje mesne nadležnosti od strane višeg suda

Određivanje nadležnosti od strane višeg suda ili od strane Vrhovnog suda ostvaruje se institutom delegacije i ordinacije.

- a. Neophodno delegiranje nadležnosti

U praksi mogu nastati situacije u kojima nadležan sud, usled izuzeća sudija ili iz drugih razloga, ne može da postupa u datoj pravnoj stvari. U ovim slučajevima, sud koji ne može da postupa na datom predmetu, obaveštava sud višeg stepena sa ciljem da isti odredi neki drugi sud na svom području, koji je stvarno nadležan za konkretno pitanje.

Najčešći praktični slučajevi neophodnog delegiranja nadležnosti:

- a. kada je predsednik suda ili neki drugi sudija stranka u postupku,
- b. kada je neki zaposleni suda stranka u postupku,
- c. kada sudijama, usled uključenosti u druge postupke, nije dozvoljeno da učestvuju u suđenju na datom predmetu (sudija koji je učestvovao u sudskom poravnanju kojim je postupak okončan, ne može odlučivati po tužbi za poništavanje sudskog poravnanja a ako nema drugih sudija, onda se predmet podnosi za delegaciju nadležnosti) itd.

U ovim slučajevima, ali i u drugim mogućim predmetima, predmetni sudija preko predsednika suda treba da zahteva delegiranje predmeta od strane suda više instance.¹⁴

Nakon što se predmet podnese višem sudu na delegaciju nadležnosti, predsednik višeg suda (za osnovne sudove odlučuje Apelacioni sud – predsednik Apelacionog suda) rešenjem odlučuje o delegaciji predmeta nekom drugom nadležnom sudu.

b. Razumna delegacija nadležnosti

Osim navedenih slučajeva, delegacija nadležnosti neophodna je i u okolnostima koje čine da razmatranje predmeta od strane nekog drugog suda bude lakše i efikasnije.

Kao okolnost koja neki drugi sud čini efikasnijim u razmatranju predmeta mogu biti slučajevi: kada se dokazi ili većina dokaza nalazi na području suda kome se predmet delegira, npr. neposredan uviđaj objekta od strane suda kome je predmet delegiran.

Pri svakom nastupanju razloga ili okolnosti za razumno delegiranje, predlog za razumno delegiranje podnosi stranka ili nadležan sud. Samo Vrhovni sud Kosova nadležan je da odlučuje o predlogu stranke ili samog nadležnog suda.

Delegacija jedne pravne stvari sa jednog nadležnog suda na neki drugi sud može se sprovesti samo u smislu mesne ali ne i u smislu stvarne nadležnosti. Shodno tome, ne može se izvršiti prenos predmeta sa Opšteg odeljenja na Odeljenje za upravna pitanja ili na Odeljenje za ekonomska pitanja.

c. Ordinacija nadležnosti

Koncept ordinacije nadležnosti dolazi do izražaja i dozvoljen je samo u slučajevima u kojima se tačno zna da je sud naše zemlje stvarno nadležan ali nije poznato koji sud je mesno nadležan.

Postupak za ordinaciju pokreće se na zahtev tužioca. Samo tužilac je nadležan da podnese ovaj zahtev, što može biti i državni tužilac.

Nakon što proceni okolnosti predstavljene u zahtevu za ordinaciju i to po službenoj dužnosti, Vrhovni sud rešenjem odlučuje o mesno nadležnom sudu koji će odlučiti u datoj pravnoj stvari.

1.6. Sporazum o mesnoj nadležnosti

Stranke mogu sporazumno da se dogovore da u njihovoj pravnoj stvari sudi sud, koji u skladu sa zakonskim propisima o mesnoj nadležnosti ne bi bio nadležan za isto. Stranke se mogu sporazumeti samo o mesnoj nadležnosti suda a ne i o stvarnoj nadležnosti suda.

Slučajevi u kojima stranke mogu ugovoriti nadležnost:

- a) Nadležnost se može ugovoriti samo u mesnom smislu,
- b) Za pitanja za koja neki drugi sud nije isključivo nadležan,
- c) Za pitanja za koja su mesno nadležna dva suda u našoj zemlji.

---

¹⁴Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 8.

- d) Sud za koji se ugovara nadležnost, treba da je stvarno nadležan.

Uslovi za ugovaranje nadležnosti:

- a) Važeći sporazum stranaka
b) Sporazum priložen tužbi

1.7. Sukob nadležnosti

Javlja se u slučajevima u kojima sud kome je predmet ustupljen na odlučivanje smatra da je nenadležan da po njemu postupa, i da je nadležan da postupa sud koji je izvorno ustupio predmet ili neki drugi sud.

U ovom slučaju, sud kome je ustupljen predmet, bez rešenja o svojoj nenadležnosti, donosi rešenje kojim pokreće sukob nadležnosti¹⁵ i u roku od tri dana ustupa predmet višem sudu¹⁶ kako bi odlučio u vezi sa sukobom nadležnosti.

- a) Mogućnost suda da ne zahteva odlučivanje u vezi sa sukobom nadležnosti

U slučajevima u kojima je došlo do otvorene greške prvostepenog suda o nadležnosti (ovo dolazi do izražaja u slučajevima isključive mesne nadležnosti), u kojima je jasno da bi bio nadležan neki drugi sud.

U nastavku predstavljamo praktičan slučaj u kome sud može da vrati predmet prvostepenom sudu ili nekom drugom sudu a da ne pokrene sukob nadležnosti.

Praktičan opis ovakve situacije: *Ukoliko Osnovni sud u Prištini ustupi predmet Osnovnom sudu u Peći, iako bi za isti bio nadležan Osnovni sud u Prizrenu, pošto je spor povezan sa nepokretnostima koje se nalaze na području ovog suda, onda Osnovni sud u Peći može ustupiti predmet Osnovnom sudu u Prištini, a da ne pokrene sukob nadležnosti, nakon što primeti da je Osnovni sud u Prištini pogrešno ustupio predmet Osnovnom sudu u Peći.*

- b) Obavezno dejstvo odluke drugostepenog suda o nadležnosti

Ukoliko je stranka izjavila žalbu na rešenje suda koji je proglašen mesno nenadležnim i predmet je upućen nadležnom sudu i ukoliko ova odluka postane pravosnažna pošto je potvrđena odlukom višeg stepena, onda je odluka višeg suda obavezujuća i za drugi sud kome je predmet ustupljen od strane prvog suda.

Kada sud donese odluku u vezi sa stvarnom nenadležnošću i stranka izjavi žalbu na ovu odluku, nadležan sud za sukob nadležnosti odbacuje žalbu stranke i potvrđuje rešenje prvostepenog suda, pri čemu rešenje prvostepenog suda u vezi sa sukobom nadležnosti obavezuje sve sudove¹⁷.

1.8. Rešavanje sukoba nadležnosti

U praksi se dešava da sukob nadležnosti nastane i u slučajevima kada dva suda tvrde da su nadležna za razmatranje glavne pravne stvari (ovakav sukob se u pravnoj nauci naziva

---

¹⁵ Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na Obrascu broj 9.

¹⁶ Ukoliko je do sukoba nadležnosti došlo između dva osnovna suda ili ogranaka ovih sudova, onda se predmet ustupa Apelacionom sudu kao višem sudu za oba suda, dok ukoliko je spor nastao između osnovnog suda i Apelacionog suda, onda se predmet ustupa Vrhovnom sudu Kosova, kao višem sudu za oba suda. U praksi se vrlo retko dešava da dođe do sukoba nadležnosti između prvostepenog i drugostepenog suda, pošto je reorganizacijom sudskog sistema jasno da prvostepeni sudovi razmatraju sva pitanja na prvom stepenu, dok Apelacioni sud razmatra pitanja shodno sredstvima pobijanja.

¹⁷ Član 24.3 ZPP-a

pozitivnim sukobom) ili ukoliko sudovi tvrde da nisu nadležni za rešavanje jednog konkretnog pitanja (kao negativan sukob).

a) Sukob nadležnosti između sudova iste vrste

U slučaju da nastupi sukob u vezi sa nadležnostima sudova iste vrste onda je nadležan za odlučivanje viši sud koji je zajednički za sudove u sukobu.¹⁸

U slučaju da nastupi sukob nadležnosti između osnovnih sudova, o njima je nadležan da odlučuje Apelacioni sud. Isto se postupa i u slučajevima sukoba nadležnosti između odeljenja istog suda.

b) Nastupanje sukoba nadležnosti između sudova različite vrste

Ukoliko sukob nadležnosti nastupi između sudova različite vrste, Vrhovni sud Kosova nadležan je da odluči u vezi sa rešavanjem ovog sukoba.

Ovakva situacija dolazi do izražaja ukoliko nastupi sukob nadležnosti između Apelacionog i osnovnog suda.

Treba imati u vidu da sve dok je otvoren sukob nadležnosti, sud koji je primio predmet od prvog suda treba da preduzme odgovarajuće proceduralne radnje, ukoliko su hitne i ukoliko bi se, nepreduzimanjem ovih proceduralnih mera, pricinila nepovrativa šteta strankama. Sve ovo može doći do izražaja u vezi sa obezbeđivanjem dokaza, od čega zavisi rešavanje spora ili njegovo pojašnjenje, kada postoji opasnost da nestane ili da se oteža pridobijanje dokaza.¹⁹

Sud koji je nadležan da odluči u vezi sa sukobom nadležnosti može da odluči i bez usmenog razmatranja predmeta, dakle može da odluči o sukobu nadležnosti i kada se stranke uopšte ne izjasne u vezi sa nadležnošću.

Nije dozvoljeno izjavljivanje redovnih ili vanrednih pravnih lekova protiv rešenja o sukobu nadležnosti.²⁰

1.9. Isključenje i izuzeće sudije sa suđenja

Kako bi se poveo regularan sudski proces, potrebno je da sudija prilikom rešavanja spora između stranaka bude objektivna i nepristrasna.

Kada govorimo o ponašanju sudije tokom obavljanja njegovih dužnosti, za ovo vidi Kodeks etike i profesionalnog ponašanja sudija.²¹

Okolnosti koje dovode do isključenja sudije sa suđenja propisani su članom 67 ZPP-a.

---

¹⁸ Ukoliko je nastupio sukob između dva suda iste vrste, primer: između Osnovnog suda u Prištini i Osnovnog suda u Uroševcu, onda o sukobu nadležnosti odlučuje Apelacioni sud kao sud višeg stepena za oba ova suda.

¹⁹ Vidi komentar ZPP-a, Iset Morina & Selim Nikçi, Prishtinë, 2012, strana 74.

²⁰ Član 26.stav 3 ZPP-a.

²¹ Opšta načela u skladu sa Kodeksom etike i profesionalnog ponašanja za sudije, dana 25. aprila 2006.

Ove okolnosti su u skladu sa gore navedenom zakonskom odredbom izričito i taksativno navedene i treba da se uzmu u obzir prilikom isključenja sudije u konkretnom slučaju. Dužnost je predmetnog sudije da ove okolnosti prikaže u svom zahtevu za isključenje sudije sa suđenja, koji se podnosi predsedniku suda.

1.9.1. Okolnosti koje dovode do izuzeća sudije sa suđenja

Stav g člana 67 ZPP-a, nije uredio ni izričito ni taksativno slučajeve izuzeća sudije, već samo pominje činjenicu da ukoliko postoje druge okolnosti koje dovode u pitanje nepristrasnost sudije u rešavanju pitanja pred njim.

Mogu postojati druge okolnosti koje se ne mogu klasifikovati kao uzroci koje dovode do automatskog izuzeća sudije sa suđenja (okolnosti propisane stavovima *a* do *f*, člana 67 ZPP-a) međutim ove okolnosti mogu dovesti u sumnju njegovu nepristrasnost i neobjektivnost u sudskom procesu. U ovim slučajevima, ukoliko predmetni sudija oceni da su nastupile okolnosti na osnovu kojih treba zatražiti njegovo izuzeće, uvek imajući u vidu i standard kodeksa etike, obrazloženim zahtevom treba da zahteva svoje izuzeće sa suđenja od predsednika suda.²²

Kao okolnosti koje se mogu smatrati dovoljnim za izuzeće sudije iz jednog procesa, mogu se uzeti:

- činjenica da je sudija u prijateljstvu ili neprijateljstvu sa strankom;
- činjenica da je sudija izneo svoje mišljenje kako će se okončati proces pred sudom (ovde treba uključiti i mišljenje dato u privatnim okruženjima);
- činjenica da je sudija ranije učestvovao u pregovorima između stranaka, u vezi sa istim pitanjem koje je predmet razmatranja konkretnog spora;
- tesno prijateljstvo između sudije i lica, koje odlučuje u vezi sa istim pravnim pitanjem.

Ovo su neke od okolnosti koje nisu propisane izričito i taksativno zakonom ali kao takve pružaju mogućnost strankama u postupku da zahtevaju izuzeće sudije iz sudskog procesa.

1.9.2. Postupak

Stranka, uključujući i suparničare i posrednike, polaže pravo da podnese zahtev za isključivanje sudije kada je upoznata da postoji neki od razloga za isključenje. Ovo pravo stranka može iskoristiti do završetka glavne rasprave ili do donošenja meritorne odluke. Stranka može u sredstvu za pobijanje konačne odluke ali i u odgovoru na pobijanje da ukaže na okolnosti u vezi sa isključenjem sudije iz sudskog procesa.

I sam sudija dužan je da oceni po službenoj dužnosti da li postoje uzroci za njegovu isključivanje iz konkretnog procesa.²³

Kada se radi o okolnostima za isključenje sudije u skladu sa stavovima *a* do stava *f* člana 67 ZPP-a, dovoljno je samo predstaviti podatke koji dokazuju da postoji odnos propisan zakonom. Sa druge strane, kada se radi o okolnostima iz stava *g*, ovog člana, koji opisuje razloge za

---

²² Kada govorimo o okolnostima poznatim kao okolnosti za izuzeće sudije, u sudskoj praksi postoji standard u skladu sa kojim je načelno poznato kada se sudija isključuje iz suđenja a kada ne. U tom značenju, sudije nikada ne smeju da koriste mogućnost za isključenje sudije sa suđenja sa ciljem da izbegnu složene slučajeve, već mogućnost za isključenje sudije uvek treba da dođe do izražaja u slučajevima kada postoje istinski razlozi koji dovode u sumnju nepristrasnost i objektivnost suda.

²³ Ukoliko sudija konstatuje da postoje okolnosti zbog kojih treba da se isključi sa suđenja, isti treba da pripremi pismeni zahtev za njegovu izuzeće sa suđenja i da ga podnese predsedniku suda.

izuzeće sudije, treba predstaviti različite činjenice i dokaze koji dokazuju da postoji osnova za izuzeće sudije.

Sudija je dužan da prekine svaku proceduralnu radnju čim shvati da je podnet zahtev za njegovo isključenje (ovo je povezano sa okolnostima iz stava a do f člana 67 ZPP-a) i da o tome obavesti i predsednika suda.²⁴

Kada se zahteva izuzeće sudije usled okolnosti propisanih članom 67, tačka g, u vezi sa izuzećem sudije, predmetni sudija o tome obaveštava i predsednika suda ali postoji mogućnost da se preduzmu određene radnje, ukoliko preduzimanje ovih radnji ne može da se odloži.

1.9.3. Nadležni organ koji odlučuje o zahtevu za isključenje i izuzeće sudije

Nadležan organ koji odlučuje o isključivanju sudije iz procesa ne treba da primi olako zahteve za isključenje, jer će u suprotnom stranke uspešno uticati na izbor sudije u njihovom predmetu.

Pre nego što se odluči u vezi sa zahtevom za isključenje sudije, uzima se izjava sudije kako bi se potvrdile okolnosti u skladu sa pravilom dokazivanja, čiji rezultat čini verodostojnim postojanje uzroka za isključenje sudije sa konkretnog suđenja. O zahtevu za isključenje i izuzeće sudije, odlučuje predsednik suda pri kome se vodi dati predmet.²⁵ Ukoliko se zahteva isključenje ili izuzeće predsednika suda, o istom odlučuje predsednik višeg suda. Npr. ukoliko se zahteva isključenje ili izuzeće predsednika Osnovnog suda u Prištini, o ovom odlučuje predsednik Apelacionog suda. Sa druge strane, u vezi sa zahtevom za isključenje predsednika Apelacionog suda, odlučuje predsednik Vrhovnog suda Kosova, dok o zahtevu za isključenje predsednika Vrhovnog suda odlučuje Generalna sednica sudija Vrhovnog suda. Nije dozvoljeno izjavljivanje žalbe protiv rešenja o usvajanju ili odbacivanju zahteva za isključivanje sudije.

1.9.4. Nedoizvoljeni zahtevi

U praksi se dešava da stranke sa ciljem odugovlačenja postupka i prekida rada suda podnose različite zahteve za isključenje i izuzeće sudije, kojima:

- zahtevaju isključivanje svih sudija određenog suda koji ne mogu da sude u određenom sporu;
- zahtev o kome je jednom već odlučeno, kao i
- zahtev koji ne sadrži obrazloženje u vezi sa zahtevom za isključenje ili izuzeće sudije.

Za ove nedozvoljene zahteve, nadležan je da odluči sudija koji postupa u datom predmetu. Sudija donosi posebno rešenje, kojim odbacuje zahtev za isključenje, protiv koga nije dozvoljena posebna žalba.

---

²⁴ Član 71.1 ZPP-a.

²⁵ Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 10 ovog priručnika.

PRAKTIČNI OBRASCI

1.10. Praktični obrasci u vezi sa nadležnošću suda

Obrazac broj 1 –Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet ustupa Odeljenju za upravna pitanja

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

- I. Osnovni sud u _____, Opšte odeljenje proglašava se stvarno nenadležnim da odlučuje o tužbi tužioca _____ pod brojem C. br. _____, od dana _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____.
- II. Po pravosnažnosti ovog rešenja, predmet se ustupa Odeljenju za upravna pitanja pri Osnovnom sudu u Prištini.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu na sudu dana 25.06.2007, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari, poništavanje rešenja.

Opšte odeljenje ovog suda, je pazeći na stvarnu nadležnost, ocenilo da je za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari stvarno nadležno Odeljenje za upravna pitanja Osnovnog suda u Prištini.

Nakon prethodnog razmatranja tužbe, sud zaključuje da za pitanje koje je njen predmet razmatranja, u konkretnom slučaju, Opšte odeljenje ovog suda nije stvarno nadležno, već da je za rešavanje ovog spora nadležno Odeljenje za administrativna pitanja pri Osnovnom sudu u Prištini, i to iz sledećih razloga:

U skladu sa Zakonom br. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru za javnu službu Kosova, član 14 propisuje da: “protiv rešenja Saveta, nezadovoljna stranka koja tvrdi da odluka Saveta nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pri nadležnom sudu, u roku od (30) dana, od dana uručivanja rešenja”.

Pošto je zahtev tužioca povezan sa procenom zakonitosti upravnog akta Nezavisnog nadzornog saveta i polazeći od gore navedene zakonske odredbe, u skladu sa kojom za ocenu zakonitosti odluka ovog organa, može da se pokrene upravni spor, na ovoj osnovi je odlučeno da se Opšte odeljenje ovog suda proglasi stvarno nenadležnim a da se predmet uputi Odeljenju za upravna pitanja.

Na osnovu gore navedenih podataka i na osnovu članova 17 i 19 u vezi sa članom 391, stav 1, tačka “a” ZPP-a, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 2 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet ustupa Odeljenju za ekonomska pitanja

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

I. Opšte odeljenje Osnovnog suda u _____, proglašava se stvarno nenadležnim da odlučuje u ovoj pravnoj stvari _____.

II. Po pravosnažnosti ovog rešenja, predmet se ustupa Odeljenju za ekonomska pitanja ovog suda.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu protiv tuženih _____, u vezi sa pravnom stvari.

Sud je pazeći na svoju stvarnu nadležnost, ocenio da je za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari u stvarno nadležno Odeljenje za ekonomska pitanja ovog suda.

Na osnovu Zakona o sudovima, član 13, stav 1.5 propisuje da je Odeljenje za ekonomska pitanja nadležno i za zaštitu imovinskih prava i intelektualne svojine.

U konkretnom slučaju, predmet tužbenog zahteva jeste nadoknada na ime povrede autorskih prava, odnosno neovlašćenog korišćenja autorskog prava.

Na osnovu članova 17 i 19 Zakona o parničnom postupku, propisuje se da sud tokom celog postupka, po službenoj dužnosti, pazi na svoju stvarnu nadležnost, te na osnovu prethodno navedenog, ovo odeljenje ovog suda proglašeno je stvarno nenadležnim da sudi u ovoj pravno-parničnoj stvari.

Iz svega prethodno navedenog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja, na osnovu članova 17,19, u vezi sa članom 392 ZPP-a.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 3 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a predmet se ustupa Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

- I. Osnovni sud u _____, proglašava se stvarno nenadležnim da odlučuje o ovoj parničnoj stvari, shodno tužbi pod brojem C. br. _____.
- II. Po pravosnažnosti ovog rešenja, predmet se ustupa Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, iz Podujeva podneo je tužbu protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari, _____.

Osnovni sud u _____, je pazeći na svoju stvarnu nadležnost ocenio da je za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari stvarno nadležna Posebna komora Vrhovnog suda Kosova.

Na osnovu Zakona o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, za pitanja u vezi sa Kosovskom agencijom za privatizaciju br. 04/L-033, od dana 31. 08. 2011, u skladu sa članovima 4.1.4, 4.1.5, 4.1.5.1, Posebna komora ima isključivu nadležnost za potraživanja protiv nekog preduzeća ili korporacije, koja su, u skladu sa tvrdnjama, nastupili u vreme ili pre vremena kada je dato preduzeće ili korporacija podlagalo upravnoj nadležnosti KPA-a ili Agencije, što su potraživanja na ime prava, tapija ili interesa u vezi sa bilo kakvim bogatstvom ili imovinom nad kojim su Agencija ili KPA proglasili svoju upravnu nadležnost.

Sa druge strane, član 4.4, tačka (i), propisuje da ukoliko sud kome je predmet ustupljen, nije doneo suštinsko rešenje u vezi sa datim predmetom do dana stupanja na snagu ovog zakona, dati sud prestaje da biva nadležan za dati predmet a sva dokumentacija i predmetni spisi vraćaju se Posebnoj komori.

Shodno tome, imajući u vidu tužbu koju je podnela tužilačka strana u skladu sa gore navedenim odredbama, za suđenje u ovom parničnom sporu, stvarnu nadležnost ima Posebna komora Vrhovnog suda Kosova, na osnovu Zakona o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, za pitanja u vezi sa Kosovskom agencijom za privatizaciju br. 04/L-033 od dana 31. 08. 2011.

Članovi 17 i 19 Zakona o parničnom postupku, propisuju da sud tokom celog postupka po službenoj dužnosti pazi na svoju stvarnu nadležnost, te u skladu sa prethodno navedenim, ovaj sud proglašen je stvarno nenadležnim da sudi u ovom parničnom sporu.

Iz svega prethodno navedenog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja, na osnovu člana 17, 19, u vezi sa članom 392 ZPP-a.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe,
u roku od 15 dana od njegovog donošenja,
Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim a tužba se odbacuje kao nedozvoljena

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

- I. Osnovni sud u _____, proglašava se stvarno nenadležnim da odlučuje o tužbi tužioca _____ pod brojem C. br. _____, od dana _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____.
- II. ODBACUJE SE KAO NEDOZVOLJENA tužba tužioca _____, pod brojem C.br. _____, od dana _____, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu na sudu dana _____, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____.

Nakon pripremnog preispitivanja tužbe, sud je došao do zaključka da predmet iste predstavlja upravni spor, za čije rešavanje ovaj sud nije stvarno nadležan, već da je za rešavanje ovog spora nadležna Regulatorna kancelarija za energetiku, i to iz sledećih razloga:

U skladu sa Zakonom br. 03/L-185 o Regulatorna kancelarija za energetiku, član 16, stav 1, tačka 3 propisuje da je Regulatorna kancelarija za energetiku nadležna za rešavanje sporova u sektoru energetike, uključujući i žalbe u vezi sa pristupom trećih strana sistemu prenosa ili distribucije električne energije. Sa druge strane, u skladu sa članom 25, stav 1, tačka e istog zakona, Regulatorna kancelarija za energetiku je nadležna da donosi odluke o rešavanju sporova u skladu sa članom 16 ovog zakona.

Član 25, stav 3 istog zakona propisuje da: “pojedinačni akti koje je izdala Kancelariji regulatora za energiju na osnovu stava 1 ovog člana, podlažu postupcima upravne revizije u sklopu Regulatorna kancelarija za energetiku. Po završetku postupka upravne revizije, nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni postupak za rešavanje spora pri nadležnom sudu na Kosovu, u skladu sa članom 43 ovog zakona i Zakona o upravnom postupku”.

Takođe, u skladu sa Pravilom o rešavanju žalbi i sporova u energetsom sektoru, koje je izradio Odbor Regulatorne kancelarije za energetiku dana 29.08.2011, član 18, tačka 5 propisuje da protiv odluka Odbora RKE potrošači ili imaoi licence mogu pokrenuti upravni spor pri nadležnom sudu u roku od (30) kalendarskih dana od dana prijema odluke ili objavljivanja na elektronskoj stranici RKE, šta god da je poslednje.

Na osnovu prethodno predstavljenih podataka, može se zaključiti da ovaj sud nije nadležan da odluči u vezi sa zahtevom tužioca, te je iz tog razloga i na osnovu članova 17, 18, 19, 29 i u vezi sa članom 391, stav 1, tačka "a" ZPP-a, odlučeno kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se sud proglašava stvarno nenadležnim, izvršene radnje proglašavaju se nevažećim a tužba se odbacuje kao nedozvoljena

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

- I. Osnovni sud u _____, proglašava se stvarno nenadležnim da odlučuje o tužbi tužioca _____ pod brojem C. br. _____, od dana _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____.
- II. **PROGLAŠAVAJU SE NEVAŽEĆIM** sve proceduralne radnje izvršene od strane ovog suda u ovom sporu.
- III. **ODBACUJE SE KAO NEDOZVOLJENA** tužba tužioca _____, pod brojem C.br. _____, od dana _____, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu na sudu dana _____, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____.

Nakon pripremnog preispitivanja tužbe, sud je istu prosledio tuženoj na odgovor. Tužena je u svom odgovoru na tužbu, osporila tužbu ističući da je ista nedozvoljena, pošto je predmet spora povezan sa upravnim a ne sa sudskim pitanjem.

Nakon što je sud ocenio pobijanje tužene, sud je došao do zaključka da predmet iste predstavlja upravni spor, za čije rešavanje ovaj sud nije stvarno nadležan, već je za rešavanje ovog spora nadležna Regulatorna kancelarija za energetiku, i to iz sledećih razloga:

U skladu sa Zakonom br. 03/L-185 o Regulatorna kancelarija za energetiku, član 16, stav 1, tačka 3 propisuje da je Regulatorna kancelarija za energetiku nadležna za rešavanje sporova u sektoru energetike, uključujući i žalbe u vezi sa pristupom trećih strana sistemu prenosa ili distribucije električne energije. Sa druge strane, u skladu sa članom 25, stav 1, tačka e istog zakona, Regulatorna kancelarija nadležna je da donosi odluke o rešavanju sporova u skladu sa članom 16 ovog zakona.

Član 25, stav 3 istog zakona propisuje da: “pojedinačni akti koje je izdala Regulatorna kancelarija za energetiku na osnovu stava 1 ovog člana, podlažu postupcima upravne revizije u sklopu Regulatorne kancelarije za energetiku. Po završetku postupka upravne revizije, nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni postupak za rešavanje spora pri nadležnom sudu na Kosovu, u skladu sa članom 43 ovog zakona i Zakona o upravnom postupku”.

Takođe, u skladu sa Pravilom o rešavanju žalbi i sporova u energetsom sektoru, koje je izradio Odbor Regulatorne kancelarije za energetiku dana 29.08.2011, član 18, tačka 5

propisuje da protiv odluka Odbora RKE potrošači ili imaoi licence mogu pokrenuti upravni spor pri nadležnom sudu u roku od (30) kalendarskih dana od dana prijema odluke ili objavljivanja na elektronskoj stranici RKE, šta god da je poslednje.

Na osnovu prethodno predstavljenih podataka, može se zaključiti da ovaj sud nije nadležan da odluči u vezi sa zahtevom tužioca, te je iz tog razloga i na osnovu članova 17, 18, 19, 29 i u vezi sa članom 391, stav 1, tačka "a" ZPP-a, odlučeno kao u dispozitivu ovog rešenja.

Iz svega prethodno navedenog, u značenju odredbi članova 17, 18.1, 18.2, 19 i 391 ZPP-a , odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se sud proglašava isključivo mesno nenadležnim

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj parničnoj stvari tužilje _____, koju po punomoćju zastupa _____, advokat iz Prištine, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____ tokom pripreme za pripremnu - glavnu raspravu, dana _____, doneo je ovo:

R E Š E N J E

I. Osnovni sud u _____, **PROGLAŠAVA SE ISKLJUČIVO MESNO NENADLEŽNIM** za postupanje u ovoj građanskopravnoj stvari.

II. Po pravosnažnosti ovog rešenja, tužba se ustupa Osnovnom sudu u _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari potvrđivanja imovinskog prava nad nepokretnošću, koja se nalazi u Uroševcu i identifikovana je kao parcela pod brojem _____, površina _____.

Član 41.1 ZPP-a, propisuje da je: “Za suđenje u vezi sa vlasništvom i ostala stvarna prava o nepokretnim stvarima, u sporovima zbog ometanja posedovanja nad nepokretnim stvarima, kao i u sporovima u odnosu na davanje nekretnine u zakup, ili ugovora o korišćenju stanova ili poslovnih prostora, isključivo je nadležnost suda na čijem se području nalazi nekretnina”.

Član 17.1 ZPP-a propisuje da “Sud po službenoj dužnosti, treba da konstatuje, odmah nakon primanja tužbe, da li je nadležna za procesuiranje podnetog predmenog pitanja”. Sa druge strane, u skladu sa odredbom člana 22.3 ZPP-a “Sud se može proglasiti nekomponentnim u teritorijalnom pogledu, prema službenoj dužnosti, samo kada postoji ekskluzivna mesna nadležnost nekog drugog suda, ali najkasnije do trenutka podnošenja odgovora na tužbu”.

U konkretnom slučaju, sud je konstatovao da se imovina nalazi na području Osnovnog suda u Uroševcu, te je na osnovu članova 17.1, 22.3, 44.1, 387 i u vezi sa članom 392 ZPP-a odlučeno kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 7 – Rešenje kojim se sud proglašava mesno nenadležnim

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj parničnoj stvari tužilje _____, koju po punomoćju zastupa _____, advokat iz Prištine, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____ tokom pripreme za pripremnu - glavnu raspravu, dana _____, doneo je ovo:

R E Š E N J E

I. Osnovni sud u _____, **PROGLAŠAVA SE MESNO NENADLEŽNIM** za postupanje u ovoj građanskopravnoj stvari.

II. Po pravosnažnosti ovog rešenja, tužba se ustupa pod nadležnost Osnovnog suda u Mitrovici.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, je podneo tužbu na sudu dana _____, protiv tužene _____, u vezi sa pravnom stvari _____.

Na osnovu člana 49 ZPP-a, ukoliko u sporu iz radnih odnosa, tužilac je radnik, za suđenje je nadležan, osim suda opšte mesne nadležnosti za tuženog, i sud na čijem se području obavlja rad ili se obavljao, odnosno sud na čijem se području trebao obaviti posao, kao i sud na čijem području je zasnovan radni odnos.

Tužena je u odgovoru na tužbu osporila mesnu nadležnost ovog suda da odlučuje u vezi sa tužbom tužilje.

Nakon što je ocenio prigovor tužilje i nakon što je konstatovao činjenicu da je tužilja zasnovala radni odnos, - obavljala posao nastavnice na području Opštine _____, sud je pozivajući se na članove 22. 49, 387 u vezi sa članom 392 ZPP-a odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Obrazac broj 8 – Zahtev za delegaciju nadležnosti

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI

C. br. _____

Priština, dana _____

Za: Apelacioni sud u Prištini
                          predsednika suda, g. _____

Od: Osnovnog suda u Prištini
                          predsednik, g. _____

Predmet: Zahtev za određivanje mesne nadležnosti pri nekom drugom sudu

Poštovani g. predsedniče, obaveštavam vas da se u Osnovnom sudu u Prištini nalazi predmet oznake C.br._____, pokrenut po tužbi tužilje_____, iz Prištine, protiv tuženih:

- Osnovni sud u Prištini, i
- N_____N_____, iz Prištine, radnik ovog suda

Po ustaljenom redosledu, ovaj predmet dodeljen je sudiji _____, koji me je obavestio da on ne može postupati u ovom predmetu, pošto su tuženi Osnovni sud u Prištini i N_____N_____ radnik ovog suda.

G. predsedniče, pošto u ovom slučaju postoje uslovi za isključivanje svih sudija Osnovnog suda u Prištini, tražimo od vas da u značenju odredbe iz člana 63 Zakona o parničnom postupku, odredite neki drugi sud sa područja Apelacionog suda, kao nadležan mesni sud za dato sporno pitanje.

Osim ostalog, određivanje nekog drugog suda kao mesno nadležnog, u ovom spornom pitanju, uticaće pozitivno i na poverenje javnosti u naš sud.

predsednik suda

Obrazac broj 9- Način pokretanja sukoba nadležnosti

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pravnom stvari _____, odlučujući van rasprave, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

I. Pokreće se sukob nadležnosti između Osnovnog suda u Prištini i Osnovnog suda u Uroševcu, za odlučivanje u ovoj pravno-parničnoj stvari.

II. Za odlučivanje u vezi sa sukobom nadležnosti, predmet se ustupa Apelacionom sudu u Prištini.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, iz Uroševca, podneo je tužbu pri Osnovnom sudu u Uroševcu, dana 25.06.2014, protiv tužene Osiguravajuće društvo _____ Priština, za nadoknadu štete, za nesreću od dana 02.02.2014, koja se desila u Mališevu, kojom je tužilac zadobio telesne povrede.

Osnovni sud u Uroševcu je rešenjem od dana 05.07.2014, proglašen mesno nenadležnim a predmet je ustupljen Osnovnom sudu u Prištini, uz obrazloženje da je u značenju odredbi iz člana 47 ZPP-a, nadležan Osnovni sud u Prištini, shodno opštoj nadležnosti, pošto se sedište tužene nalazi u Prištini.

Osnovni sud u Prištini je u skladu sa odredbom člana 24 ZPP-a, pokrenuo spor o nadležnosti u ovoj pravno-parničnoj stvari, pošto smatra da je u konkretnom slučaju nadležan upravo onaj sud koji je proglašen nenadležnim da sudi u ovom pravno-parničnom sporu.

Ovaj sud nalazi da ZPP odredbom člana 47.1 propisuje da je za suđenje u sporovima u vezi sa neugovorenim odgovornostima za štetu, osim suda opšte mesne nadležnosti, nadležan je sud na čijem području je učinjeno štetno delovanje, ili sud na čijem području je nastala štetna posledica, dok stav 2, člana 47 propisuje da ukoliko je šteta nastala zbog smrti ili teške telesne povrede, nadležan je osim suda iz stava 1. ovog člana i sud na čijem području tužilac ima mesto stanovanja, odnosno svoje mesto bosravka.

U konkretnom slučaju, po ocenama ovog suda, pošto je tužilac zadobio teške telesne povrede i u značenju gore navedenih odredbi nadležan je Osnovni sud u Uroševcu, pošto tužilac, imajući u vidu da se radi o odabranoj nadležnosti, ima pravo da sam odluči gde da uloži tužbu, u ovom slučaju tužilac je odlučio da tužbu pokrene pri Osnovnom sudu u Uroševcu.

Na osnovu prethodno navedenih podataka i na osnovu člana 24 u vezi sa članom 47, sud je odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljeno izjavljivanje žalbe.

Obrazac broj 10 – Rešenje kojim se prihvata zahtev za isključivanje sudije

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C.br. _____

Predsednik Osnovnog suda u _____, po razmatranju zahteva od dana _____, koji je podnela tužilja _____ iz Prištine, za isključivanje sudije _____ u parničnom pitanju protiv tuženog _____ iz Prištine, po uzimanju izjave sudije u vezi sa ovim pitanjem, na osnovu člana 70 ZPP-a, od dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

Prihvata se zahtev od dana _____ tužilje _____ iz Prištine, ISKLJUČUJE SE sudija _____ da sudi u predmetu C. br. _____.

O b r a z l o ž e n j e

Zahtevom podnetim dana _____ tužilac je tražio da predmet C.br. _____ koji je dat sudiji na suđenje _____, bude dodeljen nekom drugom sudiji, pošto postoji mogućnost da je tužena stranka u međuvremenu podnela zahtev za isključenje sudije, imajući u vidu da je isti, pre imenovanja na funkciju sudije, u svojstvu advokata, zastupao u nekim porodičnim stvarima tuženu – podnosioca zahteva _____. On je dodao da je dato pitanje hitne prirode pošto i delovanje po zahtevu za izricanje mere sigurnosti treba da bude hitno.

Predsednik suda je po razmatranju zahteva, pregledao predmetne spise i nakon što je uzeo izjavu od sudije, analizirao istu u značenju odredbi ZPP-a, i našao je da je zahtev osnovan. Razlog za to je činjenica da je i predmetni sudija izjavio okolnosti da je ranije u svojstvu advokata zastupao porodicu tužilje – podnosioca ovog zahteva _____.

Predsednik ocenjuje da će isključivanje sudije, u ovoj fazi postupka, uticati pozitivno da se poveća poverenje stranaka u objektivnost suda.

Iz predstavljenih razloga može se zaključiti da u konkretnom slučaju postoje okolnosti koje dovode u sumnju nepristrasnost sudije _____ na ovom suđenju, kao što propisuje član 67, tačka (g) ZPP-a .

Iz svega prethodno navedenog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljeno izjavljivanje žalbe.

POGLAVLJE II

STRANKE I NJIHOVI ZASTUPNICI

2. STRANKE I NJIHOVI ZASTUPNICI

2.1. Značenje stranaka u parničnom postupku

Parnični postupak je postupak u kojem učestvuju dve stranke. Ono što je prethodilo sporu između stranaka u pogledu njihovih prava i obaveza iz određenih pravnih odnosa. U stvari, Zakon o parničnom postupku (ZPP), ne definiše jasno pojam stranka, ali da bi se ovaj pojam razumeo, može se uzeti da su one;

- a) tužilac, je onaj ko od suda zahteva zaštitu svog materijalnog prava, a
- b) tuženi je onaj kome se ta zaštita realizuje²⁶.

Čak i član 2. Zakona o izvršnom postupku predviđa da termin stranka označava poverioca ili dužnika u izvršnom postupku. .

2.1.1. Ko može da bude stranka u parničnom postupku

Svako fizičko ili pravno lice može da bude stranka u parničnom postupku. To je ono što je poznato kao pravna sposobnost koju fizička lica ostvaruju rođenjem (čak i pre rađanja pravnih odnosa – nasledstva, ako je dete rođeno živo), a pravna lica stiču tu sposobnost na osnovu određenih materijalno pravnih pravila, odnosno upisivanjem pravnog lica kod nadležnog organa. Pravna lica moraju da imaju svoju imovinu na kojoj se može izvršiti postupak izvršenja, kao i putem opštih akata, to pravno lice, stiče svojstvo pravnog lica kao nezavisni nosilac prava i obaveza u pravnom poslu.

Svojstvo pravnog lica imaju i opštine kao administrativno-teritorijalne jedinice,²⁷ preko kojih se sprovodi lokalna samouprava, javna preduzeća i drugi subjekti, odnosno druge zajednice lica koja, po zakonu mogu biti stranka u postupku, ili ti oblici zajednice koje Sud priznaje svojstvo stranaka, pod uslovom da ti oblici ujedinjavanja ispunjavaju uslove potrebne da se bude nezavisan nosilac prava i obaveza u građanskim i pravnim odnosima i da raspolaže sredstvima koja mogu da podležu izvršenju²⁸.

Prema pravnom mišljenju Opšte sednice Vrhovnog suda Republike Kosovo²⁹, pred odeljenjem za privredne stvari Osnovnog suda u Prištini, odnosno odeljenjem za privredne stvari u Apelacionom sudu, kao stranka može pristupiti:

- a) Individualno preduzeće;
- b) Članovi partnerskih kompanija, generalnog partnerstva i ograničenog partnerstva;
- c) Društva sa ograničenom odgovornošću;
- d) Akcionarska društva;
- e) Direktor ili generalni direktor društva sa ograničenom odgovornošću i
- f) Odbor direktora akcionarskog društva³⁰.

---

²⁶Videti "Praktikum za parnicu", Vukasin Ristic, Milosin Ristic, Beograd, 2000, str. 35.

²⁷ Videti član 5 Zakona o lokalnoj samoupravi.

²⁸ Videti član 73.3 ZPP.

²⁹ Pravno mišljenje br. 217/13 od 25.03.2013

³⁰ Videti pravno mišljenje Vrhovnog suda Kosova br.217/13, od 25.03.2013

Sud je dužan da se, tokom celog postupka, po službenoj dužnosti, stara o pravnoj sposobnosti dotičnih stranaka. Ako stranke nemaju tu sposobnost, onda se postupak ne može dalje voditi i ako se, uprkos poziva suda, ovaj nedostatak ne otkloni, tužba će biti odbijena, a radnje preduzete ranije će biti ukinute.³¹

Osim pravne sposobnosti, kao proceduralna pretpostavka za vođenje parničnog postupka, postavlja se i sposobnost da deluje, po kojoj stranka može posedovati i nezavisno preduzimati mere u parničnom postupku (koji je takođe poznat kao parnična sposobnost). Sposobnost da se deluje kao fizičko lice u potpunosti je u skladu sa punom poslovnom sposobnošću koja je regulisana materijalno-pravnim odredbama.

Fizičko lice stiče poslovnu sposobnost i punu poslovnu sposobnost sa 18 godina, ili pre toga, ako nadležan sud izda dozvolu za sklapanje braka.

ZPP predviđa da maloletnik koji nije stekao potpunu sposobnost da deluje, ima proceduralnu sposobnost u granicama u kojima mu se priznaje sposobnost za delovanje.³² Do 14 godina starosti, fizičko lice nema poslovnu sposobnost (nema proceduralnu sposobnost), a nakon navršavanja 14 do 18 godina, on je delimično sposoban. Nakon navršene 15 godine, dete može da zasnjuje radni odnos, da raspolaže prihodima, i može se pojaviti pred sudom kao stranka, ili sastaviti testament.

Kada je odrasla osoba u potpunosti lišena sposobnosti za rad, ona nema ni proceduralnu (procesnu) sposobnost i ista osoba izjednačava se sa maloletnim licem mlađim od 14 godina. Ali, odrasla osoba kojoj je delimično ograničena mogućnost za delovanje ima proceduralne mogućnosti do granica svojih sposobnosti za delovanje (član 74.2 ZPP). U ovim slučajevima, organ starateljstva³³ utvrđuje pravne poslove koje ta osoba može da preduzima samostalno i određuje radnje za koje je on proceduralno (procesno) sposoban.

2.1.2. Ko predstavlja stranku bez pravnog znanja

Stranku koja nema proceduralnu (procesnu) sposobnost, predstavlja njen zakonski zastupnik. On je definisan zakonom ili aktom nadležnog državnog organa donetog na osnovu zakona.³⁴

Stranka koja ima sposobnost za proceduralnu (procesnu) radnju, radnje u postupku može preduzimati lično ili preko lica koje ovlasti (punomoćnik).

Pravna lica nemaju proceduralnu (procesnu) sposobnost. Njih u parnici zastupaju njihovi zastupnici koji su imenovani u skladu sa zakonom i drugim propisima. Javni pravobranioци zastupaju opštine, kao pravni zastupnici na osnovu Zakona o opštinskom javnom pravobranilaštvu³⁵, a centralne državne organe zastupa odeljenje za zastupanje Ministarstva pravde. Nakon usvajanja Zakona br. 04 / L-157 o državnoj advokaturi, objavljenom u Službenom glasniku Republike Kosovo br. 8, od 04.08.2013, javne organe Republike Kosovo, pred pravosudnim organima, upravnim ili arbitražnim, zastupa državni pravobranilac, državni tužilac ili ovlašćeno lice zaposleno od strane državnog tužilaštva ili pred drugim upravnim državnim organima, koji je položio pravosudni ispit.³⁶

---

³¹ Videti član 78.4 ZPP.

³² Videti član 74.3 ZPP.

³³ Organ starateljstva u okviru centara za socijalni rad.

³⁴ Videti član 75.2 ZPP.

³⁵ Zakon o javnoj advokaturi (Službeni glasnik KSAK/SAPK br.9/83).

³⁶ Videti članove 8, 9 i 10 Zakona br.04/L-157 o državnoj advokaturi, Službeni glasnik Republike Kosovo br. 8, od 08.04.2013.

Odrasla fizička lica koja su u potpunosti lišena poslovne sposobnosti, predstavlja staratelj kojeg određuju organi starateljstva, a starateljstvo se može odrediti i za lica koja su delimično lišena poslovne sposobnosti, u zavisnosti od vrste spora koji se može voditi pred sudom.

Maloletna lica, u slučajevima kada su u potpunosti nesposobna za delovanje (nedostaje proceduralna /procesna sposobnost), ili kada je to neophodno radi zaštite njihovih interesa, u skladu sa zakonom zastupaju njihovi roditelji.

2.2. Zakonski zastupnik

Po pravilu, zakonski zastupnik ima sva ovlašćenja i obaveze stranke u parničnom postupku. Ali u nekim slučajevima, posebnim odredbama se može tražiti da pravni zastupnik mora da ima posebno ovlašćenje za preduzimanje pojedinačnih sporova koji imaju suštinski uticaj na tok i sudbinu postupka.

Takvi slučajevi su npr u:

- a) Podnošenju ili povlačenju tužbe;
- b) Prijemu ili odustajanju od tužbenog zahteva;
- c) postizanju sudskog poravnania i drugo, kada zakonski zastupnik, za preduzimanje tih radnji, mora da ima posebno ovlašćenje.³⁷

Sud je dužan da tokom celog postupka, po službenoj dužnosti, prati da li su ispunjeni procesne pretpostavke u vezi sa poslovnom i pravnom sposobnošću (proceuralna/procesna sposobnost) stranke u postupku, regularnost zastupanja stranke koja nema sposobnost delovanja od strane zakonskog zastupnika, regularnost njenog posebnog ovlašćenja tamo gde je potrebno takvo ovlašćenje i preuzima neophodne mere da se ovi nedostaci izbegnu. Postupak se ne može nastaviti dok se ovi nedostaci ne otklone, jer će svaka sudska odluka koja bi sadržala ove nedostatke, biti oborena od strane drugostepenog suda zbog kršenja odredaba parničnog postupka, koji su predviđeni članom 182 stav 2 tačka (k) ZPP. Iz tog razloga u ovim slučajevima, sud mora da ukine do tada preduzete radnje i da odbaci tužbu.³⁸

2.2.1. Privremeni zastupnik

Ako će postupak određivanja pravnih zastupnika za lice (tuženog), sa nesposobnošću za delovanje (procesna sposobnost) od strane organa starateljstva trajati dugo i ako može da proizvede štetne posledice za bilo koju stranku, ZPP je predvideo mogućnost da prvostepeni sud odredi (tada tuženom) privremenog zastupnika.

Privremeni zastupnik u postupku ima sva prava i obaveze zakonskog zastupnika i ta prava i obaveze ostvaruje sve dok se tuženi ili njegov ovlašćeni zastupnik ne pojavi u sudnici, odnosno dok organ starateljstva obavesti sud da je odredio staratelja.³⁹

Sud određuje privremenog zastupnika u slučajevima koji su navedeni zakonom, i odmah obaveštava nadležni organ starateljstva i stranke kada je to moguće.

Ako je tuženom određen privremeni zastupnik zbog toga što je nepoznato boravište a tuženi nema ovlašćenog zastupnika, i ako se tuženi ili njegov zakonski zastupnik nalaze u inostranstvu, i nisu ovlašćeni u Republici Kosovo, i ako se ne može izvršiti dostava dopisa, sud će u roku od sedam (7) dana dati oglas koji se objavljuje u Službenom glasniku Republike

---

³⁷Videti član 77 ZPP.

³⁸ Videti član 78.4 ZPP i praktičan obrazac broj br.3.

³⁹ Videti član 82 ZPP.

Kosovo, i isti će biti istaknut na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na neki drugi prikladan način.⁴⁰ U tom slučaju postupak će se nastaviti sve dok se optuženi ne pojavi u sudnici, odnosno dok organ starateljstva ne obavesti sud da je odredio staratelja.

Sud određuje privremenog zastupnika iz redova advokata.⁴¹

Troškove objavljivanja određivanja privremenog zastupnika u slučajevima predviđenim u članu 79,3 ZPP (troškovi objavljivanja oglasa u nekim novinama) mora da položi (deponuje) tužilac. U ovom slučaju, tužilac mora da deponuje i troškove plaćanja privremenog zastupnika za učešće u raspravama, obračunate prema zvaničnom cenovniku Advokatske komore Kosova, naknadu i naknadu troškova za rad advokata , odnosno tarife br. 7, izvod priložen ovoj tarifi.⁴²

2.2.2. Ovlašćeni zastupnici stranaka

U našem pravu nije predviđena obaveza stranaka da svoja prava moraju obavezno da ostvaruju preko pravnih zastupnika, koji su ljudi sa profesionalnim kvalifikacijama – advokati. One mogu same da vode spor, odnosno u slučajevima kada su tuženi, mogu da se brane lično i lično ulažu prigovore, ili preko ovlašćenih lica.

2.2.3. Neodgovarajuće zastupanje stranke od strane advokata ili drugog lica

Postoji obaveza suda da stranku obavesti o štetnim posledicama koje bi mogle nastati u slučajevima kada je na neželjen način zastupa zastupnik sa ovlašćenjem (punomoćnik) koji nije advokat .⁴³

Ali i u slučajevima kada sud utvrdi da zastupnik stranke, koji je advokat, ne obavlja svoje dužnosti u skladu sa Zakonom o advokaturi, ima obavezu da o tome obavesti Advokatsku komoru .

2.2.4. Načini davanja ovlašćenja

Osim činjenice da daje ovlašćenje, stranka može dati ovlašćenje na dva načina:

- a) U pisanoj formi ili
- b) Usmeno, u zapisniku, pred sudom.

Stranka koja ne zna da piše/ čita ili koja nije u stanju da potpiše, na pisano ovlašćenje stavlja otisak kažiprsta . Ako se takvo odobrenje daje osobi koja nije advokat , potrebno je da budu prisutna dva svedoka koja će se potpisati na ovlašćenju.⁴⁴

U slučajevima kada se sumnja u verodostojnost ovlašćenja, sud rešenjem protiv kojeg žalba nije dozvoljena, izdaje nalog da se dostavi overeno ovlašćenje.⁴⁵ Kada je stranka izvršila ovlašćenje, sud je dužan da ovlašćenom zastupniku dostavi ovlašćenje.

Stranka može imati više ovlašćenih zastupnika koji su ovlašćeni da samostalno preduzimaju parnične radnje, a te radnje ne mogu da budu u suprotnosti sa radnjama drugih zastupnika. U

---

⁴⁰ Videti član 83 ZPP.

⁴¹ Videti praktičan Obrazac broj br. 1.

⁴² Videti tarifu za naknadu bonusa i troškova za rad advokata i izvod iz advokatske tarife , tarifni broj 7 – zastupanje u parničnim postupcima za parnične srvari i drugo.

⁴³ Videti član 88 ZPP

⁴⁴ Videti Zakon o notarima.

⁴⁵ Videti član 92.3 ZPP.

ovim slučajevima, dovoljno je da podnošenje dokumenata obavi samo jedan od ovlašćenih zastupnik (punomoćnika).⁴⁶

U slučaju bavljenja dokazima i saslušanjem stranaka, dostava poziva za ovu sednicu vrši se strankama lično⁴⁷.

Parnične radnje u postupku za stranku preduzima njen zastupnik, ali sud može pozvati stranku da se lično izjasni u vezi sa činjenicama koje se moraju utvrditi. Stranka ima pravo da traži od suda da omogući davanje izjava koje se odnose na predmet spora i primi izjavu koju je dao njen ovlašćeni zastupnik.⁴⁸

2.2.5. Opozivanje izjave punomoćnika od strane same stranke

Stranka može da izjavu njenog ovlašćenog zastupnika (punomoćnika) datu na raspravi:

- a) Promeni ili
- b) opozove

Može se desiti da je ovlašćeni zastupnik na raspravi na kojoj stranka nije bila prisutna dobio nekakav dokaz ili je primio podnesak, nakon čega je stranka to priznanje promenila ili opozvala. U tom slučaju će sud po slobodnoj proceni i uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, odlučiti kojoj izjavi će pokloniti poverenje a kojoj ne.⁴⁹

2.2.6. Obim i sadržaj ovlašćenja

Koje radnje će biti ovlašćen da preduzme ovlašćeni zastupnik stranke, zavisi od obima ovlašćenja koje određuje stranka kao davalac ovlašćenja.

Ovlašćenje može da bude:

- a) Opšte (generalno), ili
- b) Posebno .

Kada je u pitanju opšte ovlašćenje, ovlašćenja ovlašćenih zastupnika prema sadržaju su različita u zavisnosti od toga da li je ovlašćeno lice advokat ili ne.

Ovlašćeno lice koje je advokat i koje je ovlašćeno opštim ovlašćenjem ima pravo da sprovede sve radnje u postupku, a naročito :

- Da podnese i povuče tužbu;
- Da podnese odgovor na tužbu;
- Da potvrdi tužbeni zahtev ili da odustane od njega;
- Da sklopi sudsko poravnanje;
- Da podnese pravni lek iz odluke kao i da odustane od tog prava, ili da povuče podneto sredstvo;
- Da predloži određivanje privremenih mera za obezbeđenja zahteva;

---

⁴⁶ Videti član 107.2 ZPP.

⁴⁷ Videti član 376 ZPP.

⁴⁸ Videti obrasce br. 4 i br.5.

⁴⁹ Videti član 87 ZPP.

- Da podnese zahtev za izvršenje ili obezbeđenje i da izvrši potrebno delovanje (potrebno postupanje) u vezi sa tim zahtevom;
- Da od suprotne strane primi troškove postupka koje je odredio sud ,
- Da u pisanoj formi ovlasti drugog advokata da izvrši neke određene parnične radnje ali ne i da deluje na sednicama glavne rasprave o stvari.

Za podnošenje predloga za obnovu postupka, advokatu je potrebna posebno ovlašćenje, samo ukoliko je od momenta kada je odluka postala konačna prošlo više od šest meseci.

Advokata može da zameni pripravnik koji radi sa njim, ali samo pred prvostepenim sudom.⁵⁰ Ali, ako ovlašćeni zastupnik stranke nije pravnik, a stranka nije imala ovlašćenje kojim mu daje potpuna ovlašćenja (da obavlja sve parnične radnje), ovlašćeni zastupnik u tom slučaju može obavljati sve parnične radnje, ali mu je još uvek potrebno izričito ovlašćenje za:

- a) Povlačenje tužbe;
- b) Potvrđivanje ili odustajanje od tužbenog zahteva;
- c) Sklapanje sudskog poravnanja;
- d) Odustajanje od prava na žalbu na odluku,
- e) Ili za njegovo povlačenje i prenos ovlašćenja na treće lice, kao i podnošenje vanrednih pravnih lekova iz odluke (podnošenje vanrednih sredstava za pobijanje odluka)⁵¹.

Ovlašćeni zastupnik stranke može biti svako lice koje ima punu pravnu sposobnost (proceduralna/procesna sposobnost).

2.2.7. Podnošenje ovlašćenja

Ovlašćeni zastupnik stranke je dužan da u slučaju vršenja prve radnje u postupku, dostavi ovlašćenje (u slučaju podnošenja tužbe, odgovora na tužbu, itd). Sud može da dozvoli tom licu da zastupa stranku bez podnošenja ovlašćenja, ali će mu odrediti određeni rok za podnošenje ovlašćenja.

Ako ta osoba ne postupa u skladu sa sudskim nalogom, postupak će se nastaviti jer on nije bio prisutan na sudu u svojstvu ovlašćenog zastupnika (punomoćnika) stranke i bez uzimanja u obzir radnji koje je on izvršio.

Radnje koje je preduzelo to lice u postupku sud će poništiti, osim onih za koje stranka, naknadno da pristanak.⁵²

Kršenje ovih pravila je povreda odredbi parničnog postupka iz člana 182 stav 2 tačka ZPP, za koje sud, po službenoj dužnosti, a kao rezultat te povrede, mora da poništi odluke prvostepenog suda. Takođe, zbog ovih povreda može se podneti i vanredni pravni lek - revizija.⁵³

2.2.8. Opoziv i otkaz ovlašćenja

Opoziv i otkaz ovlašćenja se vrši u pisanoj formi ili usmeno u zapisniku pred sudom pred kojim se vodi postupak , a proizvodi pravno dejstvo prema suprotnoj strani, od trenutka kada je saopšteno. Međutim, ovlašćeni zastupnik stranke je dužan da za 15 dana izvrši radnje u

---

⁵⁰ Videti član 90 ZPP.

⁵¹ Videti član 91 ZPP

⁵² Videti član 93.4 ZPP.

⁵³ Vieti član 9 Zakona o izmenama i dopunama Zakona o parničnom postupku br.04L-118.

postupku za stranku koja ga je ovlastila, ako je potrebno da se izbegne bilo kakva šteta koja tokom ovog perioda može nastati stranci.⁵⁴

Stranka može opozvati ovlašćenje i otkazati ga u svakom trenutku.

Sa smrću fizičkog lica, odnosno gašenjem pravnog lica, prestaje i ovlašćenje koje je dato.⁵⁵

U slučaju stečaja, ovlašćenje dato od dužnika u stečaju prestaje u trenutku u kojem se prema odredbama na snazi stvaraju pravne posledice za početak stečajnog postupka.⁵⁶

2.3. Jezik u postupku

Na osnovu člana 5 Ustava Republike Kosovo, službeni jezici u Republici Kosovo su :

- a) albanski jezik i
- b) srpski jezik,

Turski, bosanski i romski, imaju status službenih jezika na opštinskom nivou ili će moći da budu u službenoj upotrebi na bilo kom nivou, u skladu sa Zakonom o upotrebi jezika.⁵⁷ Zakon o parničnom postupku (ZPP) predviđa da stranka i drugi učesnici u postupku imaju pravo da koriste svoj jezik ili jezik koji razumeju.⁵⁸

Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno drugih učesnika u postupku, na njihov zahtev će biti obezbeđen usmeni prevod na njihovom jeziku ili na jeziku koji razumeju, svih podnesaka i dokaza i svega što se podnosi na sudskoj sednici.

Stranke i drugi učesnici u postupku će biti obavešteni o pravu da verbalni postupak prate na njihovom jeziku preko tumača. Oni se mogu odreći prava na prevod, ukoliko izjave da znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisnik će se ubeležiti da im je dato uputstvo o pravu na upotrebu svog jezika kao i izjave stranaka i drugih učesnika u postupku u vezi sa uputstvima datim od strane suda.

Prevod obavljaju prevodioci/tumači, a troškovi prevoda idu na teret budžeta suda .

Kršenje odredbi o upotrebi jezika u parničnom postupku , predstavlja kršenje odredbi parničnog postupka iz člana 182 stav 2 tačka (j) ZPP, koje drugostepeni sud razmatra po službenoj dužnosti, a odluke koja se zasnivaju na ovim povredama, moraju se poništiti.

---

⁵⁴ Videti član 94.4 ZPP kao i praktične obrasce broj 6 i 7.

⁵⁵ Videti član 95 ZPP kao i član 18 Zakona o izmenama i dopunama ZPP br.04L-118.

⁵⁶ Videti član 95.2 ZPP.

⁵⁷ Videti Zakon o upotrebi jezika.

⁵⁸ Videti član 96 ZPP.

PRAKTIČNI OBRASCI

2.4. Praktični obrasci za stranke i zastupanje

Obrazac broj 1 – Rešenje o određivanju privremenog zastupnika

C.nr. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU, sudija _____, u sporu tužilaca _____, svi iz Prizrena ul. "Jeta e re", koje zastupa njihov ovlašćeni zastupnik _____ tužilac _____ iz Prizrena ul. "Jeta e re", protiv tuženih _____ iz Prizrena, koje zastupa njihov ovlašćeni zastupnik adv. _____ iz Prizrena, _____ iz Prizrena, sada na nepoznatoj adresi, _____ iz Prizrena, ul. "Anton Çeta", _____ iz Prizrena, ul. "Sami Frashëri", i _____ iz Prizrena, ul. "Xhemali Berisha", zbog određivanja službenog prava, vrednost spora 200 evra, dana 17.08.2013, donosi:

REŠENJE

Tuženom _____, iz Prizrena, čija je tačna adresa nepoznata, određuje se privremeni zastupnik, adv. _____ iz Prizrena.

U smislu člana 82 Zakona o parničnom postupku (ZPP), privremeni zastupnik ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, koje se sprovode sve do pojavljivanja tuženog pred sudom ili njegovog ovlašćenog predstavnika, odnosno dok organ starateljstva obavesti sud da je odredio staratelja.

Ovo rešenje će biti objavljeno u Službenom glasniku, dnevnim novinama i na oglasnoj tabli suda.

Obrazloženje

Tužioci _____, svi iz Prizrena, ul. "Jeta e re", koje predstavlja njihov ovlašćeni zastupnik tužilac _____ iz Prizrena, ul. "Jeta e re", pred ovim sudom podneo je tužbu protiv tuženih _____ iz Prizrena, koje zastupa njihov ovlašćeni zastupnik adv. _____ iz Prizrena, _____ iz Prizrena, sada sa nepoznatom adresom, _____ iz Prizrena, ul. "Anton Çeta", _____ iz Prizrena, ul. "Sami Frashëri" i _____ iz Prizrena, ul. "Xhemali Berisha", za utvrđivanje službenog prava.

Zastupnik tužilaca je na glavnoj sudskoj raspravi predložio da se tuženima _____, odredi privremeni punomoćnik s obzirom da isti nisu znali tačnu adresu, i nemaju ovlašćenog zastupnika.

Pošto je odlučio o predlogu tužioca, sud je utvrdio da su ispunjeni uslovi iz člana 79.3 ZPP o određivanju privremenog zastupnika napred navedenom tuženom i privremeni zastupnik adv. _____ iz Prizrena je pristao da zastupa napred navedenog tuženog u ovoj pravnoj – parničnoj stvari.

Iz napred navedenog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET: protiv ovog rešenja, nezadovoljna stranka
ima pravo žalbe u roku od 15 dana od prijema istog,
apelacionom sudu, preko ovog suda

Obrazac broj 2 – Objavljivanje rešenja o određivanju privremenog zastupnika

OSNOVNI SUD U PRIZRENU

C.br. _____

DATUM: _____

INFORMATIVNE DNEVNE NOVINE “ _____ ”
PRIŠTINA

Molimo Vas da u jednom od sledećih brojeva Vaših novina, na oglasnoj strani, objavite oglas sa sledećim sadržajem:

“Osnovni sud u Prizrenu, sudija _____, u smislu člana 83 Zakona o parničnom postupku (ZPP):

Objavljuje

U pravnoj stvari C.br.378/08, sa tužiocem _____ i dr., svi iz Prizrena, koje zastupa njihov ovlašćeni zastupnik _____ tužilac _____ iz Prizrena, protiv tuženih _____ iz Prizrena, koje zastupa njihov ovlašćeni zastupnik adv. _____ iz Prizrena, _____ iz Prizrena sada sa nepoznatom adresom, _____ iz Prizrena, _____ iz Prizrena, ul. “Sami Frashëri” , i _____ iz Prizrena, ul. “Xhemali Berisha” , zbog utvrđivanja službenog prava, odlukom C.br. _____, od 17.08.2012, tuženom _____, iz Prizrena kojem trenutno ne zna tačnu adresu, određuje se privremeni zastupnik adv. _____ iz Prizrena.

Privremeni zastupnik će zadatak da zastupa tuženog u tom postupku, obavljati do trenutka kada se tuženi ili njegov zastupnik ne pojave pred sudom , odnosno dok organ starateljstva obavesti sud da je odredio staratelja.”

U smislu člana 81.2 ZPP, troškove oglasa snosi tužilac.

Sudija

Obrazac broj 3 – rešenje o odbacivanju tužbe i ukidanju svih parničnih radnji

C.br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI, sudija _____, zapisničar _____, u pravnom sporu tužioca _____ iz sela _____ opština Dragaš, protiv tuženog _____, zbog duga, dana 29.07.2013, donosi:

REŠENJE

UKIDAJU SE sve parnične radnje preduzete u ovom postupku i odbacuje se tužba tužioca

Obrazloženje

Tužilac je u tužbi naveo da mu tuženi duguje 500 evra na ime naknade materijalne štete i predložio je sudu da u celosti usvoji njegov tužbeni zahtev kao osnovan.

Tuženi je u pismenom odgovoru na tužbu sporio tužbeni zahtev tužioca, napominjući da je tužba neosnovana jer uopšte nije istina da on duguje tužiocu.

U parničnom postupku, izneta je sumnja u sposobnost delovanja (proceduralna) tužioca, pa je sud, po službenoj dužnosti, preduzeo mere neophodne za razjašnjavanje okolnosti.

Na osnovu izveštaja Centra za socijalni rad u Prištini br.774/13, od 25.07.2013, utvrđena je činjenica da je tužiocu _____, odlukom ovog suda Ndr.br.14/13, od 15.03.2013, u potpunosti oduzeta sposobnost delovanja, što je i potvrđeno i uvidom u spise ovog suda Ndr.nr._____. Takođe je utvrđeno posebnim rešenjem da je tužilac stavljen pod starateljstvo organa starateljstva.

Organ starateljstva je obavestio sud da kao zakonski zastupnik tužioca u ovoj pravnoj stvari, ne pristaje na podnošenje tužbe od strane tužioca, jer smatra da ne postoji razlog za pokretanje ovog postupka.

S obzirom da je u ovom slučaju tužba podneta od strane lica bez sposobnosti da deluje (procesna/proceduralna sposobnost), i da se ovaj propust nije mogao izbeći jer zakonski zastupnik tužioca nije dao saglasnost za podnošenje tužbe tužioca niti za radnje koje su preduzete u tom postupku, na osnovu člana 78. ZPP, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI

C.br. _____, datum _____

sudija

PRAVNI SAVET: Protiv ovog rešenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema istog, Apelacionom sudu, preko ovog suda

Obrazac broj 4 – Ovlašćenje dato advokatu

PUNOMOĆJE

Ovlašćujem advokata _____ iz Prizrena, ul. “Adem Jashari” , da me zastupa u parničnom postupku C.br. _____, koji se vodi pred Osnovnim sudom u Prizrenu.

Moj punomoćnik ima pravo da preduzima sve neophodne radnje u postupku, a posebno da povuče tužbu, odustane od tužbenog zahteva, sklopi sudsko poravnanje, podnese pravni lek, da se odrekne prava na podnošenje pravnog leka ili njegovo povlačenje, da podnese predlog za određivanje privremene mere ili mere obezbeđenja.

Moj punomoćnik, takođe, ima pravo da podnese zahtev za izvršenje ili obezbeđenje dokaza i da preduzme sve neophodne mere vezane za taj zahtev i da od druge strane primi određene troškove postupka.

Ovo ovlašćenje, moj punomoćnik može preneti na drugog advokata u celosti ili ga može ovlastiti da preduzme određene radnje u postupku.

Prizren,
Datum _____

davalac ovlašćenja
_____

Obrazac broj 5 – Ovlašćenje dato licu koje nije advokat

OVLAŠĆENJE

Ovlašćujem _____ iz Peći, ul. "Ismet Jashari" br.____, sa brojem lične karte _____ izdate od strane MUP – Priština, da me zastupa kao tužilac u parničnom sporu C.br._____, koji se vodi pred Osnovnim sudom u Peći, protiv tuženog _____ iz Peći, ul. "Haxhi Zeka", zbog duga.

Moj zastupnik ima pravo da u moje ime i za moj račun preduzima sve pravne radnje u postupku, a posebno ga ovlašćujem da:

- Da povuče tužbu, ukoliko proceni da je to u mom interesu ;
- Da odustane od tužbenog zahteva, ukoliko proceni da je to u mom interesu ;
- Da sklopi sudsko poravnanje;
- Da uloži žalbu ili neki drugo pravno sredstvo;
- Da odustane od ulaganja žalbe ili da istu povuče;
- Da podnese zahtev za izvršenje i preduzme druge neophodne pravne radnje u vezi sa ovim postupkom;
- Da isplati ili primi iznos troškova sudskog postupka

Ovo ovlašćenje moj zastupnik može preneti samo na nekog advokata a ne na neko treće lice.

Peć,

Davalac ovlašćenja

Datum _____

_____

Obrazac broj 6 – Podnesak o povlačenju punomoćja datog advokatu

C.br. _____

Osnovni sud u Mitrovici

Tužilac: _____ iz Mitrovice, ul. "Isa Boletini" br. ____, koga zastupa njegov punomoćnik
adv. _____ iz Mitrovice.

Tuženi: _____ iz Mitrovice, ul. "Zahir Pajaziti" br. ____.

Predmet spora: utvrđivanje imovinskog prava

Podnesak tužioca

Ovim podneskom obaveštavam sud i suprotnu stranu da povlačim punomoćje dato advokatu
_____ iz Mitrovice, pa predlažem sudu da me ubuduće lično poziva na sudske sednice i
dostavlja sva dokumenta u vezi sa ovim postupkom.

Odnosno, obaveštavam sud da sam o povlačenju punomoćja lično obavestio dosadašnjeg
punomoćnika.

Mitrovica,

Tužilac

Datum _____

Obrazac broj 7 – Podnesak o otkazu punomoćja od strane advokata

C.br. _____

Osnovni sud u Gnjilanu

Tužilac: _____ iz Gnjilana, ul. "Isa Boletini" br. __, kojeg zastupa njegov punomoćnik
adv. _____ iz Gnjilana .

Tužilac: _____ iz Gnjilana, ul. "Zahir Pajaziti" br. ____.

Predmet spora: ometanje poseda

Podnesak punomoćnika tužioca

Ovim podneskom obaveštavam sud da otkazujem punomoćje koje mi je dao tužilac
_____ u ovoj parničnom sporu.

Odnosno, obaveštavam sud da sam u vezi sa otkazom punomoćja, lično obavestio tužioca
(davaoca punomoćja), te tražim od suda da o tome obavesti i tuženog.

Gnjilane,
Datum _____

Punomoćnik tužioca
Adv. _____

POGLAVLJE III
PREDSTAVKE (PODNESCI) I
DOSTAVA DOPISA

3. PREDSTAVKE I DOSTAVA DOPISA (PODNESCI I DOSTAVA DOKUMENATA)

3.1. Predstavke (podnesci)

Predstavka znači procesnu radnju u pisanoj formi upućenu sudu sa ciljem pokretanja građanske parnice. Ove procesne radnje obavljaju se van sudskih sednica u pisanoj formi a na sudskim sednicama usmeno.

Predstavke su:

- Tužba
- Odgovor na tužbu
- Sredstva pobijanja odluke i druge izjave
- Predlozi i obaveštenja (koja se daju van sudskih sednica)⁵⁹

Da bi sud postupao po predstavkama , one moraju da budu razumljive i da sadrže :

- Naziv suda,
- Ime i prezime stranke (naziv pravnog lica),
- Prebivalište ili boravište (sedište pravnog lica) stranaka,
- Ime i prezime kao i prebivalište ili boravište ovlašćenih zastupnika stranaka,
- Predmet spora,
- Sadržaj izjave i
- Potpis podnosioca (potpis).

Ako predstavka upućena sudu sadrži neku izjavu kao zahtev, podnosilac mora da u predstavku unese jasne i koncizne činjenice i dostavi dokaze sa tim u vezi.

- a) Delovanje suda u slučajevima kada predstavka nije potpuna i razumljiva

Prilikom razmatranja predstavke, ako sud utvrdi da ne sadrži elemente propisane članom 99 stav 2 ZPP , sud će posebnim rešenjem pozvati osobu koja ga šalje da ispravi ili dopuni predstavku.

U takvim slučajevima sud će naložiti da stranka u roku od tri dana da ukloni nedostatke u predstavlci nalažući ispravke i dopunu .

- b) Primer slučajeva kada sud nalaže da stranka dopuni-ispravi predstavku

- Dopuna predstavke u vezi sa podacima stranaka⁶⁰
- Kada je sadržaj izjave nejasan⁶¹
- Kada u predstavlci postoji zahtev ali nema pokaznih činjenica

---

⁵⁹Član 99 stav 1 Zakona o parničnom postupku

⁶⁰Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 1.

⁶¹Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 2.

- Kada se činjenice ne oslanjaju na dokaze ⁶²
- Kada predstavka ne sadrži potpis stranke ⁶³
- Kada se predstavka ne sastoji od dovoljnog broja primeraka ⁶⁴

c) Posledice nedopune-neispravljanja predstavke

Ako stranka ne dopuni-ispravi predstavku, u zavisnosti od nedostataka zbog kojih je vraćena na dopunu, i u propisanom roku (tri dana) uprkos obaveštenju suda o pravnom dejstvu, smatraće se da je predstavka povučena. U takvim slučajevima sudija donosi posebno rešenje kojim smatra da je predstavka povučena. ⁶⁵

U slučajevima kada sud vrati predstavku kao nedopunjenu/ispravljenju kao i kada predstavka ili dokument uz predstavku nisu podneti sudu u dovoljnom broju primeraka, tada sudija donosi rešenje o odbacivanju predstavke/predloga. ⁶⁶

3.2. Način dostave dopisa

Dostavljanje dopisa ima karakter procesne radnje, koju je sud dužan da izvrši po službenoj dužnosti.

Sudovi poštom uručuju dopise strankama i učesnicima u postupku. Ti dopisi mogu da budu obična, preporučena i dokumenta za poštanski fah. Dostavljanje dopisa može da se obavi i preko lica koje sud ovlašćuje da dostavlja dopise licima koja učestvuju u postupku. Takva stvar se može obaviti putem nadležne službe Skupštine opštine. Dostavljanje dopisa može da se obavi i preko pravnog lica koje je registrovano i ovlašćeno za obavljanje komunikacije (slanja).

Prema tome, ono što se dešava u praksi, sudovi imaju opciju da osim komunikacija preko pošte, šalju različita dokumenta/dopise i preko pravnih lica koja pružaju takve poštanske usluge. Dostavu dopisa može obavljati neposredno i sud.

To znači da ako je stranka ili učesnik u postupku pred sudom, dok ti dopisi imaju veze sa tim, ne postoji prepreka da joj se tu dostavi dopis. Ovi načini dostave dopisa su regulisani članom 103.1 ZPP.

- a) Problemi koji se mogu pojaviti u vezi sa dostavom dokumenata
U nekim slučajevima osoba kojoj se dostavlja dopis i primalac dopisa nije ista. Ova praksa se javlja kada je primalac pravno lice i kada stranka deluje na suđenju preko zastupnika.

- b) Slučajevi kada je primalac pravno lice

U slučajevima kada se dopis dostavlja državnom organu i pravnom licu, komunikacija sa tim ljudima obavlja se na način takav da se dopis dostavljaju licu ovlašćenom za prijem dopisa ili zaposlenom u prostorijama pravnog lica ili državnog organa (član 103.1).

---

⁶²Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 3.

⁶³Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 4.

⁶⁴Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 5.

⁶⁵Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 6.

⁶⁶Praktični načini nalaženja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 7.

Predviđena je i mogućnost obavljanja komunikacije sa pravnim licem čak i preko njegove jedinice, samo kada je ta jedinica posredno ili neposredno uključena u proces. Prema ovome, smatra se da je komunikacija ispravna u momentu dostavljanja dopisa toj jedinici (član 104).

U takvim slučajevima, komunikacija sa državnim organima i pravnim licima ne primenjuje pravila o dopisima koja se lično dostavljaju primaocu iz člana 110 ZPP, jer se smatra da je komunikacija obavljena pravilno ako su dopisi dostavljeni licima u smislu člana 104.1 ZPP.

U slučajevima kada ne postoji poziv za sudsku raspravu od strane suda, a primalac je vojno lice, radnici u policiji, radnici u institucijama vazdušnog ili kopnenog saobraćaja, onda se smatra da je komunikacija regularna ako se takav dokument dostavi komandi ili njihovom neposrednom starešini. U slučajevima kada je učešće tih ljudi u ovim ustanovama konstantno i uz konstantno i neprekidno prisustvo, osim poziva za sudsku raspravu prema potrebi se na taj način šalju i drugi dopisi (član 104.4).

c) Dostava dopisa licima lišenim slobode

Dostava dopisa licima lišenim slobode vrši se preko direkcije zatvora ili preko direkcije institucije za izvršnje krivičnih i prekršajnih sankcija. (član 106) . Ova odredba se primenjuje u praksi , čak i u slučajevima lica koja su u pritvoru ili služe zatvorsku kaznu. Ova odredba se odnosi na lica koja se nalaze u nekoj zdravstvenoj ustanovi ili vaspitno-popravnog domu koja zavise od naređenju pretpostavljenog.⁶⁷

d) Slučajevi u kojima stranka deluje preko zastupnika sa punomoćjem

U slučajevima u kojima stranka deluje na suđenju preko zakonskog zastupnika ili zastupnika sa punomoćjem, dopis se ne dostavlja stranci iako je ona primalac , već njenom zakonskom zastupniku i zastupniku sa punomoćjem.

Kako postupiti u slučajevima kada stranci treba dostaviti dopise i ako je zastupa zakonski zastupnik ili zastupnik sa punomoćjem ili u slučajevima kada postoji više zakonskih zastupnika ili zastupnika sa punomoćjem?

U takvim slučajevima sama dostava dopisa zastupanoj stranci , čak i ako stranku zastupa zakonski zastupnik, odnosno zastupnik sa punomoćjem ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo. Smatra se da je dostava izvršena pravilno tek kada je dopis dostavljen zakonskom zastupniku, odnosno zastupniku sa ovlašćenjem.

Čak i u slučaju kada stranka ima više zakonskih zastupnika ili zastupnika sa punomoćjem, dostava dopisa samo zastupanoj stranci je nevažeća i smatra se da je izvršena pravilna dostava kada je dopis dostavljen jednome od njih .

Kada je zastupnik stranke advokat, smatra se za redovnu dostavu kada mu se dopis preda lično, kao i kada se dopis preda licu koje je zaposleno u njegovoj kancelariji (član 108.1 ZPP).

Za dokumenta koja imaju veliku važnost za parnični postupak predviđena je lična dostava primaocu. Prema članu 110. ZPP, predviđeno je da se tužba, odgovor na tužbu, poziv za ročište, nalog za isplatu, sudske presude i sudska rešenja protiv kojih je dozvoljena posebna žalba, sredstvo za pobijanje odluke dostavljaju, lično, stranci, ili zakonskom zastupniku ili zastupniku sa punomoćjem.

---

⁶⁷ Član 106 ZPP.

Prema ovoj zakonskoj odredbi, pošiljalac dopisa ima obavezu da još jednom pokuša da se dokument dostavi lično primaocu, pre nego što ga preda drugom licu.

Kako postupati u slučajevima kada se lice kojem lično treba uručiti dopise ne nalazi tamo gde treba izvršiti dostavu?

U takvim slučajevima postoji obaveza pošiljaoca da putem dopisa-obaveštenja, koje se vrši davanjem opisa nekom licu predviđenom za dostavu prema članu 111 ZPP, obavesti o vremenskom periodu i danu kada treba da se nalazi u stanu ili na radnom mestu kako bi mu se dopis dostavio lično.⁶⁸

Ako ni drugi put pošiljalac ne nađe primaoca u vreme i na mestu datom u obaveštenju, onda će i za dopise koje treba dostaviti lično postupiti dostavljanjem na uobičajen način, dostavljanjem dopisa licima koja su ovlašćena za uobičajenu komunikaciju prema članu 111 ZPP.

Ako se slanje dopisa vrši preko suda, tada se deponovanje dopisa obavlja u sudu. Ako se slanje obavlja poštom, onda se ostavljanje pismenih vrši u pošti prebivališta ili boravišta stranke.

Ostavljanje dopisa iz člana 115 ZPP nastaje samo u onim slučajevima kada se dostava dopisa ne može se izvršiti primaocu lično u skladu sa članom 110. ZPP ili drugim licima, prema članu 111 i 113 ZPP.

Kada se ispune uslovi za ostavljanje dopisa, onda dostavljač ostavlja obaveštenje na vratima, ili u poštanskom sandučetu primaoca.

a) Šta treba da sadrži obaveštenje?

Obaveštenje treba da sadrži informacije o tome gde se nalazi dopis, vremenski rok od 15 dana za podizanje dopisa, potpis dostavljača kao i podatke zašto se obaveštenje ostavlja i datum kada je obaveštenje ostavljeno.

Smatraće se da je dopis dostavljen na dan kada je ostavljeno obaveštenje o dopisu, ukoliko se dopis ne preuzme na mestu ostavljanja u roku od 15 dana. O ovom načinu dostave treba obavestiti sud koji je naložio slanje dopisa.

b) Uobičajena dostava

Da ne bi došlo do kašnjenja u postupku, zakon propisuje da se dopis za koji nije predviđena lična dostava može dostaviti drugom licu, ili može da se ostavi na određenom mestu sa efektom kao da je dostavljen primaocu.

Način dostave dokumenata licu koje nije zatečeno u njegovom stanu ili na radnom mestu je definisan članom 111. ZPP.

Suprotna strana primaocu u procesu je svako lice protiv kojeg je primalac podneo bilo kakvu tužbu u parnici i svako lice koje je podnelo bilo kakvu tužbu u parnici protiv primaoca. Na primer ako je primalac tužilac onda je suprotna strana u tom smislu tuženi ili svaka ko-stranka u postupku na strani tužene stranke kao i treća strana na suprotnoj strani.

---

⁶⁸Obaveštenje – obrazac broj 8

c) Dostavljanje dopisa od strane samih stranaka

Dostavljanje dopisa u principu i obično se vrši isključivo preko suda, ali je izuzetno dozvoljena dostava dopisa direktno od jedne stranke drugoj stranci.

Takav način dostavljanje dopisa je dozvoljen samo ako se radi o dopisima koje ne bi trebalo podnositi lično.

Procedura podnošenja dopisa od samih stranaka je definisana u članu 120 ZPP.

d) Odbijanje prijema dopisa i postupanje u tim slučajevima

Član 112 ZKP predviđa slučaj da kada lice kojem se šalje dokument, odnosno odrasli član njegove porodice, odnosno ovlašćeno lice ili zaposleni u državnom organu ili kod pravnog lica, bez nekog zakonskog (legitimnog) razloga odbije da primi dopis, dostavljač će ga ostaviti u stanu ili u prostoru u kojem to lice radi ili će zalepiti dopis na vratima stana ili vratima prostora u kojem radi. Na dostavnici će zabeležiti dan, vreme i razlog za odbijanje prijema kao i mesto gde je dopis otavljen .

U takvim slučajevima, dostavljač ostavlja dokument u stanu ili prostoru u kojem radi lice koje odbija da primi dopis ili ga lepi na vratima stana ili prostora u kojem radi. Dostavljač u dostavnici beleži sat, dan i razlog odbijanja prijema, kao i mesto ostavljanja dokumenta, te se smatra da je dostava (uručenje) zakonito.

U slučajevima kada dostavljač dopisa dobije neke informacije od članova porodice ili rodbine da je primalac nedostupan i da lica iz člana 111 stav 1 i 2 neće imati mogućnosti da dopis dostave na vreme, dostavljač će vratiti dopis u sud. Takve slučajeve imamo kada je primalac nedostupan jer se iselio iz zemlje i kada pretpostavljamo da relativno dugo neće biti dostupan na ovoj adresi (član 113 ZPP) . Ova zakonska odredba isključuje primenu odredbi članova 110,111. i 112. ZPP .

e) Problemi koji mogu da nastanu pri slanju dokumenata u slučaju promene adrese

Obaveza je stranke, zastupnika stranke ali i drugih učesnika u parničnom postupku, kao što su svaka ko -stranka u postupku na strani tužene stranke kao i treća strana na suprotnoj strani, da u slučaju promene adrese na koju se dostavljaju dopisi, o tome odmah obavesti sud.

U slučajevima kada stranka ne postupi na ovaj način, dostavljač ne zna novu adresu stranke, sud će naložiti da će se ubuduće toj stranci, dostava dopisa vršiti isticanjem na oglasnoj tabli suda. U takvim slučajevima, sud donosi rešenje kojim nalaže da se komunikacija sa strankom obavlja postavljanjem dokumenta na oglasnoj tabli suda i određuje rok i vreme. Prema ovome, smatra se da je komunikacija izvršena redovno, nakon isteka sedam dana od dana objavljivanja dopisa na oglasnoj tabli suda (član 116 ZPP). S tim u vezi videti praktični slučaj⁶⁹.

f) Slučaj kada se subjektu (pravnom licu) upisanom u javni registar ne može izvršiti dostava dokumenata na adresi datoj u registru

U slučajevima kada primalac nije fizičko lice, već subjekat koji je posebno evidentiran u javnom registru, onda se dostava dokumenata vrši na način da se dopis dostavlja na adresu datoj u registru i ako se dostava dopisa ne može obaviti na toj adresi, onda dostavljač vraća dokument u sud, beležeći u dostavnici razloge vraćanja dopisa u sud.

---

⁶⁹Rešenje o isticanju dopisa na oglasnoj tabli suda – Obrazac broj 9.

Nakon što sud utvrdi da je primalac dao tu adresu, onda će sud rešenjem istaći taj dopis na oglasnu tablu suda.

Prema ovome, smatra se da je dostava obavljeno redovno, nakon isteka sedam dana od dana objavljivanje dokumenata na oglasnoj tabli suda (član 114 ZKP). S tim u vezi videti praktični slučaj.⁷⁰

---

⁷⁰Rešenje o isticanju dopisa na oglasnoj tabli suda za subjekte upisane u javni registar – Obrazac broj 10.

PRAKTIČNI OBRASCI

3.3. Praktični obrasci za predstavke/podneske

Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se tužilac vraća da dopuni tužbu

C.br. _____

OSNOVNI SUD u- _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi od 19.01.2011 donosi :

REŠENJE

- I. Tužiocu se vraća na dopunu tužba od dana _____, da u roku od 3 dana od dana prijema ove odluke, dopuni tužbu radi utvrđivanja prava službenosti, tačnom adresom tuženog _____.
- II. Smatraće se da je tužba povučena ako se ne vrati sudu u zakonskom roku, a ako se vrati neispravljena, odnosno nedopunjena, tužba će biti odbačena.

Obrazloženje

Tuženi je podneo tužbu dana 12.07.2004 protiv tuženog , radi utvrđivanja prava službenosti .

Sud je poslao poziv tuženom za ročište, ali se povratnica vratila sa obrazloženjem da tuženi nije nađen na adresi navedenoj u tužbi.

Zato što su nije u mogućnosti da deuje po tužbi, u smislu odredbi iz člana 99.2 i 102 Zakona o parničnom postupku, odlučio je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD u- _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET

Protiv ovog rešenja žalba nije dozvoljena

Obrazac broj 2 – Rešenje kojim se tužilac vraća da dopuni tužbu

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj stvari-sporu tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi dana _____ donosi :

REŠENJE

- I. Tužiocu _____ se VRAĆA na dopunu tužba od _____, da u roku od 3 dana od dana prijema ove odluke, dopuni-precizira tužbu regulišući petitum tužbe i jasno definišući tužbeni zahtev.
- II. Smatraće se da je tužba povučena ako se ne vrati sudu u zakonskom roku, a ako se vrati neispravljena, odnosno nedopunjena, tužba će biti odbačena.

Obrazloženje

Tuženi je podneo tužbu dana 25.11.2010 protiv tuženog , radi radnog spora .

Sud je tokom prethodnog razmatranja tužbe utvrdio da ista ne sadrži jasne zahteve u petitumu tužbe petitumin , tako da ne ispunjava uslove iz odredbi člana 253 Zakona o parničnom postupku da po njemu postupa.

Zato što su nije u mogućnosti da deluje po tužbi, u smislu odredbi iz člana 99.2 i 102 u vezi sa 253 ZPP, odlučio je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____.

Sudija

PRAVNI SAVET
Protiv ovog rešenja
nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 3 – Rešenje kojime se tuženi vraća da dopuni tužbu

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi:

REŠENJE

- I. Tužilac _____ SE VRAĆA na dopunu tužba od dana _____, da u roku od 3 dana od dana prijema ovog rešenja dopuni tužbu dokazima predloženim u tužbi.
- II. Smatraće se da je tužba povučena ako se ne vrati sudu u zakonskom roku, a ako se vrati neispravljena, odnosno nedopunjena, tužba će biti odbačena.

Obrazloženje

Tužilac je podneo tužbu dana 23.10.2003, protiv tuženog za oslobađanje i predaju nepokretnosti.

Sud je tokom prethodnog razmatranja tužbe utvrdio da ista ne sadrži dokaze predložene kao u tužbi.

Zato što su nije u mogućnosti da deluje po tužbi, u smislu odredbi iz člana 99.2 i 102 zakona o parničnom postupku, odlučio je kao u dispozitivog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje

C.br. _____ datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET

Protiv ovog rešenja
nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se tuženi vraća da dopuni tužbu

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi:

REŠENJE

I. Tužilac _____ SE VRAĆA na dopunu tužbe od dana _____, da u roku od 3 dana od dana prijema ovog rešenja dopuni tužbu potpisujući je.

II. Smatraće se da je tužba povučena ako se ne vrati sudu u zakonskom roku, a ako se vrati neispravljena, odnosno nedopunjena, tužba će biti odbačena.

Obrazloženje

Tužilac je podneo tužbu dana 15.03.2004, protiv tuženog za plaćanje premije.

Sud je tokom prethodnog razmatranja tužbe utvrdio da ista nije potpisana.

Zato što sud nije u mogućnosti da deluje po tužbi, u smislu odredbi iz člana 99.2 i 102 zakona o parničnom postupku, odlučio je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje

C.br. _____ datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se tuženi vraća da dopuni tužbu

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi:

REŠENJE

- I. Tužilac se **VRAĆA** na dopunu tužbe od dana ____, u roku od 3 dana od dana prijema ovog rešenja, sa ciljem da sudu dostavi sve dokaze koje poseduje a koji se tiču konkretne pravne stvari prema njegovoj tužbi, u najmanje dva primerka (jedan za sud a drugi za suprotnu stranu, tuženog), pod pretnjom procesudrnih posledica.
- II. Upozorava se tužilac da će ukoliko u roku utvrđenom u tački I ovog rešenja ne dostavi sudu potrebne dokaze, sud doneti rešenje kojim se odbija njegova tužba u smislu odredbi člana 102.3 i 102.4 ZKP .

Obrazloženje

Sud je u toku pripreme glavnog pretresa u preliminarnom ispitivanju tužbe , ocenio da je tužba tužioca nepotpuna jer tužilac nije dostavio dokaze iz tužbe koji se tiču konkretne stvari prema njegovoj _____ tužbi.

Pošto sud nije u mogućnosti da nastavi u vezi sa aktuelnom stvari bez dokaza , koji moraju biti dotavljeni zajedno sa tužbom i tuženom radi odgovora na tužbu, sud je u skladu sa odredbama člana 99, 100 , 101 i 102 ZPP odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje

C. br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se tužba smatra povučenom jer nije dopunjena

C.br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI - opšte odeljenje, po sudiji _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ posle prethodnog razmatranja tužbe, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi:

REŠENJE

SMATRA SE da je povučena tužba sa brojem C.br. _____, od dana _____, tužioca _____, protiv tuženog u vezi sa plaćanjem zakupnine.

Obrazloženje

Tužilac je podneo tužbu ovom sudu dana 27.01.2005, vezano za plaćanje zakupnine.

Na adresi navedenoj u tužbi sud nije mogao da tuženom dostavi poziv za raspravu od 27.03.2013, pa je povratnicu sud vratio sa zaključkom da se tuženi preselio sa prethodne adrese i ne zna se gde ima kancelariju. (Dokaz: povratnica u spisima predmeta).

Iz tog razloga, rešenjem suda od 27.03.2013 na pripremnoj sednici, u smislu odredbe člana 99. u vezi sa članom 102 ZPP, tužiocu je vraćena tužba radi dopune i poboljšanja sa ciljem da se datačna adresa tuženog, u roku od 3 dana od dana prijema ovog rešenja.

Sud smatra da je tužiocu rešenje dostavljeno u skladu sa članom 112 ZPP i pošto tužilac prema gore navedenoj odluci, nije dopunio i poboljšao tužbu u roku koji je odredio sud, pa se u skladu sa članom 102.3 ZPP tužba se smatra povučenom.

Sudija u predmetu je u skladu sa odredbama člana 102.3 i 387.1 tačka c) ZPP, odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI –opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba, u roku od 15 dana od dana prijema istog, Apelacionom sudu, a preko ovog suda

Obrazac broj 7 -Rešenje kojim se tužba odbija nakon što je vraćena sudu nedopunjena

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI - opšte odeljenje, po sudiji _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa isplatom duga na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi:

REŠENJE

Odbija se kao nedozvoljena tužba sa brojem C.br. _____, tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa pitanjem isplate duga.

Obrazloženje

Tužilac je podneo predlog za izvršenje dana 13.05.2003 , pa sada u ovom postupku ima karakter tužbe , kojim je tražio da se tuženi obaveže da na ime duga plati iznos od 507,50€

Na adresi koju je tužilac naveo u tužbi sud nije mogao da odluku preda tuženom radi odgovora na tužbu dana 11.11.2010 , pa je povratnica vraćena sudu sa zaključkom da je adresa nepotpuna i da je tuženi nepoznat na ovoj adresi .

Iz tog razloga , rešenjem suda od 10.05.2011 , u smislu odredbe člana 99. u vezi sa članom 102 ZPP, tužiocu je vraćena tužba radi dopune i poboljšanja sa ciljem uspostavljanja prave i tačne adrese tuženog u roku od 3 dana od dana prijema ovog rešenja.

Pozivajući se na ovo rešenje, tužilac je u dopisu (podnesku) od 20.05.2011 ubeležio istu adresu tuženog – na kojoj sud prvi put nije mogao da redovno dostavi/uruči poziv, taj dopis podnesak je vratio u roku , ali bez ispravke.

Pošto sud nije u mogućnosti da postupi po tužbi tužioca jer je tužilac u roku koji je odredio sud vratio tužbu bez ispravke, to je u skladu sa članom 102.3 i 391 ZPP sud odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje
C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja dozvoljena je žalba, u roku od 15 dana, Apelacionom sudu, preko ovog suda

Obrazac broj 8 - Obaveštenje za stranku kojim se obaveštava o povlačenju dopisa (poziva, odluke i dr..)

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI-opšte odeljenje

Br. predmeta _____

Datum _____

Priština

OBAVEŠTENJE

OBAVEŠTAVA SE _____ iz _____, da dana _____, u _____ sati, dođe u Osnovni sud u Prištini (kancelarija br. _____), da podigne _____.

Rok za podizanje dopisa je 15 dana od dana izdavanja ovog obaveštenja, u smislu člana 115 ZPP.

NAPOMENA: ako ne odgovorite na ovo obaveštenje odnosno poziv suda, sud će razmatrati u vašem odsustvu, u smislu odredbe člana 409 u vezi sa članom 423 ZPP.

Poziv predao ,

_____

Obrazac broj 9 – Rešenje o izlaganju dopisa za tužioca na oglasnoj tabli suda

C.br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje, po sudiji _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa plaćanjem duga, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi.

REŠENJE

I. SVE DOSTAVE tužiocu _____, biće postavljene (objavljene)k na oglasnoj tabli ovog suda.

II. Dostave će se smatrati izvršenim u roku od 7 dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli-

III. Ovo rešenje se objavljuje na oglasnoj tabli ovog suda danas, dana _____ zajedno sa pozivom na raspravu zakazanu za _____, u _____ sati.

IV. Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazloženje

Tužilac je podneo tužbu dana _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____.

Sud je dokazao da je tuženom dostavljen poziv za preliminarnu raspravu zakazanu za _____, u _____ sati na njegovoj adresi u _____, ali da se dostavnica vratila sudu sa zaključkom u dostavnici, a prema izjavama stanara _____, da se on preselio iz ovog stana na njemu nepoznatu adresu.

Kada sud nije u mogućnosti da pošalje poziv tužiocu za sudske rasprave, u smislu odredbe člana 116 stav 1 Zakona o parničnom postupku koja predviđa obavezu stranke da obavesti sud o promeni adrese na koju se šalju sudska dokumenta, odlučuje da se u skladu sa članom 116, stav 5 i 6, slanje dokumenata tužiocu obavlja objavljivanjem na oglasnoj tabli suda.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

Obrazac broj 10 – Rešenje o isticanju dopisa za tužioca na oglasnoj tabli suda

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje, po sudiji _____, u pravnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa plaćanjem duga, na vansudskoj raspravi, dana _____, donosi.

REŠENJE

I. SVE DOSTAVE tužiocu _____, sa adresom _____, biće istaknute, objavljene na oglasnoj tabli ovog suda.

II. Dostava se smatra izvršenom posle isteka roka od 7 dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli ovog suda.

III. I ovo rešenje, zajedno sa presudom C. br. _____, od dana _____ biće objavljeni na oglasnoj tabli ovog suda, danas, dana _____.

IV. Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazloženje

Tužilac je podneo tužbu dana _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____.

Sud je dokazao da je tuženom (pravni subjekt) dostavljena presuda C.br. _____ od dana _____, a njegovu adresu datu u tužbi i u registru u kojem je upisan kao subjekat, nakon što je dostavljač dopisa vratio dopise u sud sa zaključkom da se tuženi subjekat ne nalazi na adresi opisanoj u tužbi.

Nakon što je sud utvrdio da se tuženi ne nalazi na adresi koja je navedena u tužbi, u smislu odredbe člana 114 ZPP, odlučeno je da se dopisi sa presudom C. br _____, od _____ dostave tužiocu isticanjem na oglasnoj tabli suda.

OPŠTINSKI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje

C.nr. _____, dt. _____

Sudija

POGLAVLJE IV
ROČIŠTA I ROKOVI

4. ROČIŠTA I ROKOVI

4.1. Ročišta

Ročište je termin utvrđen od strane suda koji služi zajedničkom sastanku sudije sa strankama i drugim subjektima za preduzimanje procesnih radnji.

U zavisnosti od toga koje aktivnost treba obaviti na ročištu, razlikujemo:

- Pripremno ročište;
- Ročište za glavnu raspravu;
- Ročište za razmatranje predloga za vraćanje u prethodno stanje;
- Ročište za prikupljanje dokaza;

a) Način određivanja sudskog ročišta

Sud, zaključnim rešenjem (implicitno - ne formalno) zakazuje ročište onoliko puta koliko je to predviđeno zakonom ili kada to zahtevaju potrebe postupka.

Sud o ročištu obaveštava stranke i ostale učesnike pozivom, obaveštavajući ih o pravnim posledicama u slučaju nedolaska na ročište.

U slučajevima kada se strankama, zajedno sa pozivom takođe šalje i dopis koji je dao povod za zakazivanje ročišta, u pozivu se navodi mesto, prostorija i vreme održavanja ročišta.

A u slučajevima kada se strankama ne šalju zajedno poziv i dopisi, onda se u pozivu nalaze strankeu parnici, predmet spora i aktivnosti koje će se odvijati na ročištu.

U slučajevima kada je stranka došla na ročište nakon njegovog početka, ne može da traži ponavljanje proceduralnih (procesnih) radnji izvršenih u njenom odsustvu.

b) Mesto održavanja ročišta

Ročišta se obično održavaju u zgradi suda, ali postoje slučajevi kada sud odluči da se ročište održi na drugom mestu, a ne u zgradi suda, ukoliko sud smatra da je to neophodno, što olakšava pristup bilo koje stranke ili ako to štedi vreme, trud i troškove postupka.⁷¹

Za održavanje ročišta izvan zgrade suda, odlučuje se rešenjem protiv kojeg nije dozvoljena žalba.⁷²

---

⁷¹ Ako se smatra potrebnim da može da održi sednicu na nekom drugom mestu van zgrade suda, na primer ako Osnovni sud u Peći – odeljenje u Istoku, ima stvar gde su svi i tužioc i tuženi na izdržavanju kazne zatvora u zatvoru Dubrava Istok, sud može da odluči da sednicu održi u zgradi zatvora jer je ekonomski održivije da se sednica održi u zgradi zatvora jer bi prebacivanje svih stranaka u zgradu suda kada znamo da zatvorenici treba da budu prebačeni pod visokim merama bezbednosti.

Drugi primer može da bude ako Osnovni sud u Prištini odluči da sasluša u svojstvu svedoka tri lica smeštena u Univerzitetski klinički centar Kosova u Prištini, zbog višestrukih preloma ekstremiteta. U tom slučaju, sud može da održi njihovo saslušanje u univerzitetskom kliničkom centru Kosova u Prištini, jer prebacivanje tih ljudi u sudnicu može biti teško.

⁷² Rešenje o održavanju ročišta van zgrade suda – Obrazac broj 1.

4.2. Rokovi

Rokovi su vremenska distanca u kojoj treba izvršiti ili se mogu izvršiti određene procesne radnje.

Rokovi se utvrđuju zakonom, ali u zavisnosti od okolnosti konkretnog slučaja može ih utvrditi sud.

Zakonski rokovi ne mogu biti produženi od strane suda ,a sudski rokovi mogu se produžiti na predlog zainteresovanog lica.

Protiv rešenja kojim se prihvata ili odbija predlog za produženje sudskog roka nije dozvoljena posebna žalba.

4.3. Računanje roka

Rokovi se računaju u danima, mesecima i godinama.

Ako se rok određuje u danima, onda se iz računanja roka izuzima dan kada je događaj započeo, ili vreme od kada rok počinje da teče, tako da se za početak roka uzima prvi naredni dan.

Rok koji je određen u mesecima ili godinama se završava istekom onog dana u poslednjem mesecu koji ima isto ime ili broj sa onim kojim je započeo rok.

Kada jedan takav dan nedostaje u poslednjem mesecu, rok se završava istekom poslednjeg dana tog meseca.

Kada poslednji dan nekog roka pada na dan državnog praznika ili u nedelju, ili neki drugi dan kada sud ne radi, rok se završava radnog dana, koji sledi nakon dana odmora.⁷³

4.4. Vraćanje u predašnje/prethodno stanje

U slučajevima kada stranka ne prisustvuje ročištu ili izgubi rok za obavljanje bilo kakve procesne radnje i zbog toga izgubi pravo da kasnije izvrši procesne radnje vezane za rok, sud će dozvoliti toj stranci , na njen predlog, da kasnije izvrši tu radnju, ukoliko utvrdi da postoje razumne osnove koje nije mogla da predvidi ili izbegne .

Predlog za vraćanje na prethodno stanje se podnosi sudu, kojim se traži završavanje nedovršenog parničnog postupka.

Predlog mora da se podnese u roku od sedam (7) dana od dana kada je prestao razlog za nepostupanje, a ako je stranka kasnije saznala za nepostupanje, onda se rok računa od dana kada je saznala za nepostupanje, a nakon isteka roka od šezdeset (60) dana od dana nepostupanja ne može se tražiti povratak na prethodno stanje .

U slučajevima gde se povratak u prethodno stanje zahteva zbog nepridržavanja roka za izvršenje (završetak) parničnog postupka, predlagač je dužan da priloži pisani predlog o

---

⁷³ U svakom slučaju kada poslednji dan za rok pada na državni praznik ili u nedelju ili nekog drugog dana kada sud ne radi, tada rok ističe prvog radnog dana posle prazničnog dana, nedelje ili posle dana kada sud ne radi. Čak i kada poslednji dan pada u subotu, rok ističe radnog dana koji pada posle dana odmora, jer subotom sud ne radi, bez obzira što ZPP izričito naglašava samo nedelju.

delovanju (na primer žalbu protiv rešenja ili presude).

Sud neće dozvoliti vraćanja na prethodno stanje ako predlagač u roku nije podneo predlog za vraćanje u prethodno stanje, kao i u slučaju da nije došao na ročište zakazano za razmatranje predloga za vraćanje na prethodno stanje.

Sud rešenjem odbacuje predlog podnet nakon roka, ili nedozvoljen predlog za vraćanje u prethodno stanje.⁷⁴

Da bi se odlučilo o predlogu za vraćanje u prethodno stanje, sud zakazuje ročište samo kada to stranka isključivo predlaže. Ukoliko su činjenice na koje se oslanja predlog opšte poznate (svetski notorne) sud neće zakazati ročište da odluči o predlogu, ni kom slučaju. Na ovaj način sud postupa čak i kada su činjenice u predlogu jasno neosnovane, kada sud ima dovoljno dokaza u dosijeu predmeta za donošenje odluke za vraćanje na prethodno stanje .

Ako sud usvoji predlog za vraćanje na prethodno stanje, parnični postupak vraća se u ono stanje u kojem je bio pre nepostupanja i zbog nepostupanja se ukidaju sve odluke koje je sud doneo⁷⁵

Ako se ne ispune uslovi za vraćanje na prethodno stanje, sud će rešenjem odbiti predlog za vraćanje u prethodno stanje.⁷⁶

Protiv odluke kojom se odobrava ili odbija predlog za povratak na prethodno stanje nije dozvoljena posebna žalba.

Žalba je dozvoljena samo u slučaju kada sud odbije predlog za vraćanje na prethodno stanje zbog donošenja presude zbog odsustva tuženog na sudskim ročištima.

---

⁷⁴Praktični načini odlučivanja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 2

⁷⁵Praktični načini odlučivanja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 3

⁷⁶Praktični načini odlučivanja u ovoj situaciji dati su u obrascu broj 4

PRAKTIČNI OBRASCI

4.5. Praktični obrasci za ročišta i rokove

Obrazac broj 1 –Rešenje kojim se odlučuje da se ročište održi van zgrade suda

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje, sudija _____, u pravnom sporu tuženog _____, kojeg po ovlašćenju zastupa _____, advokat iz Prištine, protiv tuženog _____, u vezi sa _____ tokom pripremnog ročišta za glavnu raspravu, dana _____, donosi:

REŠENJE

Da se ročište za glavnu raspravu dana _____ održi van zgrade ovog suda, odnosno u Univerzitetskom kliničkom centru Priština – odeljenje ortopedije.

Obrazloženje

U ovom sudu se vodi parnični postupak prema tužbi tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____.

Punomoćnik tužioca je na pripremnom ročištu predložio sudu da se tokom glavnog ročišta izvede dokaz saslušanjem svedoka _____, iz _____, koji je bolestan i nalazi se na lečenju u Univerzitetskom kliničkom centru Priština-odeljenje ortopedije.

Članom 124.2 ZPP, utvrđuje se da “sud može da odluči da se postupak vodi na nekom drugom mestu, a ne u zgradi suda, ako isti proceni da je to neophodno, ako to olakšava pristup nekoj od stranaka ili ako to štedi vreme, trud i troškove postupka.”

S obzirom da je prisustvo svedoka _____ u sudu onemogućeno zbog njegovog zdravstvenog stanja a uzimajući u obzir da je neophodno njegovo ispitivanje na ovom suđenju, pozivajući se na član 124 ZPP, sud je ocenio da se ročište za glavnu raspravu dana _____ održi van zgrade ovog suda, odnosno u Univerzitetskom kliničkom centru Priština-odeljenje ortopedije, sa ciljem ispitivanja napred navedenog svedoka.

OSNOVNI SUD U _____ opšte odeljenje

C.br _____ dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 2 – Rešenje kojim je kao podnet van roka odbijen predlog za vraćanje na prethodno stanje

C.br. _____

OSNOVNI SUD U Prištini - opšte odeljenje, sudija _____, u pravnom sporu tuženog _____, kojeg zastupa _____, protiv tuženog _____ kojeg zastupa, u vezi sa _____ na van sudskoj raspravi dana _____, donosi:

REŠENJE

ODBIJA se kao podnet van roka predlog za vraćanje u prethodno stanje, od _____, podnet od _____.

Obrazloženje

Sud je u vezi sa konkretnim pitanjem prema tužbi tužilaca zakazao glavno sudsko ročište dana 10.05.2011 na kojem nije prisustvovao zastupnik sa punomoćjem tužioca. Nakon ovoga, sud donosi rešenje sa brojem C.br. _____ dana _____, kojim se tužba smatra povučenom u skladu sa članom 423. st. 3 ZPP.

Zastupnik tužioca je dana 10.06.2011, putem pošte podneo zahtev za vraćanje na prethodno stanje i zatražio da se postupak nastavi u redovnom postupku, uz obrazloženje da nije mogao da prisustvuje sudskom ročištu dana 10.05.2011 zbog činjenice da je tog dana prisustvovao potpisivanju izjave o operaciji-amputaciji noge njegovoj majci.

Zakonskom odredbom iz člana 130.2 ZPP predviđeno je da predlog mora da se podnese u roku od sedam (7) dana od dana prestanka razloga za takvo nepostupanje. U ovom slučaju tužilac je mirovao zbog nepostupanja dana 10.05.2011 kada nije mogao da učestvuje na ovom ročištu a predlog da se vrati u prethodno stanje je podnet 10.06.2011. Iz ovih razloga, sud ocenjuje da je predlog podnet van zakonskog roka .

Zato je sud, u smislu odredbe člana 133.1 ZPP je odlučio da odbije predlog za vraćanje na prethodno stanje kao podnet posle roka.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od dana prijema iste , Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 3 – rešenje kojim se dozvoljava vraćanje na prethodno stanje

C.br. _____

OSNOVNI SUD U Prištini - opšte odeljenje, sudija _____, u pravnom sporu tuženog _____, kojeg zastupa _____, protiv tuženog _____ kojeg zastupa, u vezi sa _____, na vansudskoj raspravi dana _____, donosi:

REŠENJE

ODOBRAVA se vraćanje na prethodno stanje zbog opravdanja za neučešće na ročištu dana _____ i poništava se odluka o procesnim radnjama preduzetim na ročištu od dana _____.

Obrazloženje

Tužilac _____ je podneo tužbu ovom sudu protiv tuženog _____ u vezi sa _____.

Sud je u ovom pravnom sporu zakazao ročište dana 24.01.2013, sa početkom u 10:30, na kojem nisu prisustvovali tužena strana odnosno zastupnik sa ovlašćenjem tuženog i u odsustvu zastupnika tužioca, sud je održao ročište i objavio kraj suđenja.

Tuženi je podneskom od 25.07.2013, predložio sudu vraćanje na prethodno stanje, uz obrazloženje da je zastupnik tuženog ovlašćen za ovaj pravni spor bio na godišnjem odmoru i da je njegova zamena bila nemoguća zbog velikog obima posla i broja sudskih ročišta u svim sudovima na Kosovu. Sudu je predao i dokaz o godišnjem odmoru zastupnika _____.

S obzirom da postoji razlog za opravdanje za neučešće na ročištu dana _____, sud odobrava povratak na prethodno stanje i poništava rešenje o procesnim radnjama preduzetim na ročištu od dana _____.

Prema gore navedenom, u smislu odredbi člana 129 i 130 Zakona o parničnom postupku, sud je odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI - opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se odbija zahtev za vraćanje na prethodno stanje

C.br. _____

OSNOVNI SUD U Prištini - opšte odeljenje, sudija _____, u pravnom sporu tuženog _____, kojeg zastupa _____, protiv tuženog _____ kojeg zastupa, u vezi sa _____, na vansudskoj raspravi dana _____, donosi:

REŠENJE

ODBIJA SE zahtev tužioca _____, za vraćanje na prethodno stanje zbog dodatnog roka za plaćanje sudske takse za žalbu .

Obrazloženje

Sud je rešenjem od 03.21.2013, odbacio žalbu tuženog Ministarstva unutrašnjih poslova Priština od dana 11/16/2012, podnetu protiv presude broj C.br. 995/12 od . 10/2/2012, zbog neplaćanja sudske takse za žalbu .

Tuženi je zahtevom od 05.04.2013, primljenim u sud 08.04.2013, zatražio od suda vraćanje na prethodno stanje sa zahtevom da mu se odobri dodatni rok, uz obrazloženje da se na početku kolektivni ugovor nije primenjivao, zatim je tuženi naveo da se odluka suda o odbijanju žalbe zbog neplaćanja takse za žalbu, podržana Administrativnim uputstvom br. 2008/2, o unifikaciji sudskih taksi, koje je u suprotnosti sa Zakonom o taksama, jer prema zakonu, tuženi je izuzet od sudskih taksi. U tom smislu sud je prema tuženom postupio suprotno zakonu. U pogledu predloženog, predložio je sudu da odobri zahtev za vraćanje na prethodno stanje .

Sud je razmotrio zahtev tuženog za vraćanje na prethodno stanje i nakon ocene svih tvrdnji našao da je zahtev tuženog za vraćanje na prethodno stanje neosnovan, jer se u skladu sa članom 129.1 Zakona o parničnom postupku predviđa da " ako stranka ne ide na ročište ili propusti rok za obavljanje bilo koje radnje u postupku i zbog toga izgubi pravo da kasnije izvrši procesne radnje vezane za rok, sud će toj stranci dozvoliti to, uz predlog da te radnje izvrši kasnije ako utvrdi da postoji osnovan razlog koji se ne može predvideti ili izbeći ", a u ovom slučaju ne postoji nijedan prihvatljiv razlog zbog kojeg koji bi sud bio u stanju da odobri vraćanje na prethodno stanje .

Sud je našao da je zahtev tuženog za vraćanje na prethodno stanje dalje sadržao navode da je sudska odluka protivna zakonu iz razloga vraćanja na prethodno stanje, dakle, sud smatra da se ove tvrdnje mogu podneti žalbom od strane tuženog a ne zahtevom za vraćanje na prethodno stanje.

Prema gore navedenom, u smislu odredbe člana 129 i 130 Zakona o parničnom postupku, sud je odlučio kao u odispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – opšte odeljenje

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba

POGLAVLJE V
SUDSKE ODLUKE

5. SUDSKE ODLUKE

5.1. Presuda

Presudom, sud odlučuje o osnovanosti tuženog zahteva koji je predmet suđenja. Prilikom odlučivanja o glavnom pitanju, sud je vezan zahtevom stranaka. Sud ne može da odlučuje o bilo čemu osim o onome što stranka traži. Sud prilikom meritornog odlučivanja ima obavezu da odluči o svim zahtevima u potpunosti.

5.1.1. Sadržaj presude

Presuda mora da sadrži formalan i materijalni deo. Formalni sadržaj obuhvata delove presude, a materijalni sadržaj obuhvata SADRŽAJ odluke kojom se presuda prihvata ili odbija.

Formalan sadržaj presude

- Uvodni deo

Prema članu 160.2 ZPP, uvodni deo presude sadrži ovih deset (10) vrsta informacija:

- Ime suda,
- Ime i prezime sudije,
- Ime i prezime, prebivalište odnosno boravište stranaka,
- Identifikaciju zakonskih zastupnika i punomoćnika stranaka ,
- Kratak opis predmeta spora i njegovu vrednost,
- Dan zaključenja glavnog ročišta,
- Opis verzije stranaka u vezi sa sporom i njihovih pravnih zastupnika i punomoćnika koji su prisustvovali ročištima,
- Dan donošenja presude

Osnovni sud [...]

Broj predmeta: [...]

Datum: [...]

Osnovni sud [...] [ime/prezime sudije]

[ime/prezime stranaka i prebivalište ili boravište stranaka]

[ime/prezime zakonskog zastupnika i punomoćnika stranaka koji je prisutan na sudskom ročištu]

[Opis predmeta spora i vrednost zahteva]

[Dan glavnog ročišta]

[Opis verzije stranaka u vezi sa sporom i njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika koji su prisustvovali ročištu]

[vreme i datum donošenja presude]

a) Dispozitiv

Prema članu 160.3 ZPP, dispozitiv presude sadrži:

- Odluku kojom se odobrava ili odbija određen zahtev koji se tiče glavnog pitanja i sporednih zahteva,
- Odluku o postojanju ili nepostojanju podnetog zahteva u cilju njegove nadoknade tužbenim zahtevom,
- Odluku o troškovima postupka

b) Deo obrazloženje

U skladu sa članom 160.4 ZPP, u delu obrazloženje presude, sud mora da obuhvati rezultate sledećih radnji:

- zahtev stranaka;
- činjenice koje su podnete i dokaze koje su predložile stranke;
- navođenje svake činjenice koje su potvrđene i razloge zbog kojih su te činjenice potvrđene;
- opis toga kako su činjenice potvrđene;
- ako su činjenice potvrđene dokazima, treba odrediti svaki dokaz koji je sud koristio i kako ih je ocenjivao;
- pravnu kvalifikaciju dela i odredbe materijalnog prava koje su primenjene u donošenju presude;
- zahteve stranaka u vezi sa pravnim osnovom spora, kao i njihove predloge i prigovore koje sud nije obrazložio u odlukama donetim ranijem postupku.

c) Savet o pravu na žalbu

Prema članu 160.1 ZPP, presuda mora da sadrži upustvo o pravu na žalbu .

d) Potpis

Član 159 Zakona o parničnom postupku propisuje da originalnu presudu potpisuje sudija.

5.1.2. Neka upustva o obrazloženju presude

- Obrazloženje presude ima hronologiju objašnjenja i ocene ili analizu činjenica, ili analizu pravne norme .
- Sud treba da utvrdi završne reči stranaka u sporu u kojem zahtev treba da da kao istraživačku sintezu zahteva tužioca ili primedbi tuženog, na osnovu analize dokaza obe stranke.
- Poslednji zahtevi podneti od stranaka u sporu koji treba da budu opisani u obrazloženju moraju da imaju za cilj da se kod suda stvori unutrašnje pravno uverenje što bliže istini da bi odluka suda bila što pravednija i nepristrasna i uverljiva za stranke u sporu.

- U obrazloženju sud treba da opiše procesne radnje sprovedene tokom suđenja, stavove i proceduralne odluke koje se tiču preliminarne i proceduralne pitanja, proceduralne zahteve stranaka koji su prihvaćeni i koji su odbijeni, sa objašnjenjima koje su okolnosti uticale na njihovo odobravanje ili odbijanje.
- Sud treba da ukaže i na okolnosti slučaja, tako kako ih je primio (hronološki) i na osnovu njih pokaže kakav zaključak je postignut.
- pismena presuda treba da citira i tumači zakonske norme koje se primjenjuju u rešavanju sporova nastalih u konkretnom slučaju.
- Sud treba da uzme u obzir neke određene karakteristike koje se bave vrstom zahteva koji se ocenjuje, onda i pravnu prirodu koja ima veze sa sporom.
- presuda mora da bude određena u pogledu pravne analize koja se bavi pravnom normom kao deo objektivnog prava na kojem se temelji zahtev za subjektivno pravo podnosioca zahteva.
- Sudska odluka, u svakom slučaju treba da bude logična, pravilna po formi i jasna po sadržini.
- Argumenti i deo obrazloženje treba da su sa osnovom i logički povezani, i treba da poštuju odredbe i zakone. Oni treba da formiraju koherentan sadržaj unutar odluke koja isključuje bilo kakvu suprotnost ili kontradikciju, otvorenu ili tajnu. Ovi argumenti bi trebalo da budu dovoljni da podrže dispozitiv presude.

5.1.3. Savremena metodologija pisanja i pravno obrazloženje

IRAC je jedan od najsavremenijih metoda koja ima primenu u pravnoj praksi mnogih zemalja koje su napredovale u pravosuđu, kada se tiče pisanja i pravnog obrazloženja.

IRAC je skraćena na engleskom jeziku za analitički proces od četiri koraka (ona znači pitanje –propis-analiza-zaključak), koja je ilustrovana kao što sledi:

- **Identifikacija pitanja**, koja se fokusira samo na pitanja koja potencijalno rešavaju, u celosti ili delimično, spor pred sudom.
- **Identifikacija odredbi**, koja se fokusira na ustavne odredbe, zakone ili druge propise koji su važni za rešavanje problema.
- **Analiza** obuhvata utvrđivanje da li se svaki element odredbi (ili propisa) primenjuje na činjenice koje često uključuju upotrebu reči "ovde" i "zato što" kao ključni deo analize da vidimo da li je (ili nije) svaki suštinski element odredbe zadovoljavajuć, sa posebnog aspekta činjeničnih podataka.
- **Zaključak** je poslednji korak u procesu obrazlaganja, a sastoji se od završne izjave o tome kako je ovo pitanje rešeno (delimično ili potpuno) iz rezultata analize.

Kako se metoda IRAC koristi u pisanju i obrazlaganju presuda, pogledati sledeće predloge:

Komentari o primjenjivosti IRAC metodologije u izradi presuda u građanskim parnicama

- Treba se setiti da kroz pisane presude sud odlučuje na osnovu tužbe, dok je IRAC savršen način pisanja i pravnog obrazloženja. Pisana presuda je akt koji izdaje sud kada

rešava pitanje. IRAC metodologija je alat koji pomaže sudu u obrazlaganju odluke koja je opisana u pisanoj presudi. ZPP opisuje oblik, strukturu i sadržaj pisane presude koja bi trebalo da koristi sud . S druge strane , IRAC metoda obuhvata četiri faze postupka, što obezbeđuje da pisana presuda ima kvalitetan sadržaj , strukturiranu analizu činjenica i opravdanu pravnu analizu .

- Možemo posmatrati strukturne razlike između pisane presude i IRAC metode. Strukturirana pisana presuda na osnovu njenih sastavnih delova, počevši od uvodnog dela, dispozitiva, obrazloženja i savet o pravu za ulaganje žalbe na presudu. IRAC metod predstavlja analitički proces u četiri faze: prva je da identifikuje problem, fokusirajući se samo na pitanja koja potencijalno rešavaju čitav ili deo spora pred sudom. Druga faza je identifikovanje odredbi, koja se fokusira na ustavne odredbe, zakone ili druge propise koji su relevantni za rešavanje predmeta. Treća faza obuhvata analizu i uključuje određivanje svakog elementa određene odredbe koja se može primeniti na činjenice. Ova faza često uključuje upotrebu reči "ovde" i "zato što" kao ključni deo analize; da se vidi da li je ispunjen (ili ne) svaki bitan element odredbe određenim aspektima činjeničnih informacija. Četvrta i završna faza u procesu obrazlaganja je zaključak (zaključak) i sastoji se od završne izjave koja objašnjava kako su, kao rezultat analize, rešena "pitanja" (delimično ili potpuno).
- Deo obrazlaganja presude je deo koji je sličan trećoj fazi analitičkog procesa metode IRAC -analiza. Obrazloženje u presudi napisano u građanskoj parnici mora da opisuje zahteve / navode stranaka , da nabraja činjenice koje stranke navode da podrže tvrdnje i dokaze koje one predlažu. Obrazloženje mora da opisuje činjenično stanje sudu na način koji je u skladu sa uslovima koji moraju biti ispunjeni u obrazloženju. Kada to uradi, sud mora jasno i taksativno da navede za koje činjenice veruje da su potvrđene a koje ne i razloge za takvu odluku U stvari , deo obrazloženje pisane presude , subjektivni i objektivni elementi spora moraju biti jasni i napisani razlozi koji su doveli do toga da sud donese odluku navedenu u dispozitivu presude.
- Pisano obrazloženje presude mora da bude hronološko objašnjenje i ocena i analiza činjenica a tako i analiza primenljivosti pravnih normi . U tom smislu , sud treba da utvrditi završne navode stranaka u sporu , tvrdnje koje treba dati kao sintezu zahteva podnosioca zahteva ili prigovora tuženog , na osnovu analize dokaza svake stranke. Završne namere stranaka u sporu, koji moraju biti opisani u obrazloženju presude , treba da imaju za cilj da stvore unutrašnje pravno mišljenje u okviru suda, koji bi, koliko je to moguće, bilo najbliže istini , tako da odluka suda bude pravno održiva , pravična, nepristrasna i obavezujuća za stranke u sporu .
- Presuda mora da opisuje proceduralne radnje preduzete tokom suđenja, stavove i proceduralne odluke koje se tiču preliminarne i proceduralna pitanja, predloge (zahteve) odobrene i odbijene strankama, uključujući i objašnjenje okolnosti koje su uticale na odobravanje ili odbijanje tih zahteva.). Sud bi trebalo da razjasni okolnosti slučaja kako su primljene (u hronološkom procesu) i, na osnovu okolnosti, sud bi

trebalo da razjasni zaključak (zaključak) koji je doneo. Pored toga, sud mora pokazati činjeničnu tačnost sa osvrtom na dokaze koje je primio tokom suđenja. Sve vreme, sud treba da izbegava nepotpuna i neosnovana obrazloženja. Na primer, mora da izbegava izjave kao: “iz ovoga što je rečeno napred, proizilazi da ..., a zatim na osnovu izjava svedoka ..., ne ulazeći u detalje, analizirajući i dokazujući tačnost izjave..” i tako dalje.

- Opis dokaza mora biti obrazložen i strukturiran kako bi se pokazalo da ga sud smatra ubedljivim, zajedno sa razlozima za takav zaključak. Na primer, ako sud utvrdi da tužba jedne stranke nije prihvatljiva, mora da opravda odluku navodeći konkretne dokaze, podnošenjem referenca na protivrečnosti između svedoka i drugih materijalnih dokaza koji su doveli sud da donese zaključak. Na ovaj način, sud takođe daje ocenu primljenih dokaza. Sud takođe, posebno ocenjuje verodostojnost kontradiktornih dokaza, razloge za neodobravanje individualnih zahteva stranaka i razloge kojima je sud naložio određene tačke zakona, u određivanju da li postoji zakonska obaveza.
- Sud neće samo stvoriti poverenje sumirajući svoje obrazloženje za prihvatljivost dokaza ili argumenata ne objašnjavajući zašto konfliktni dokazi ili argumenti nisu ubedljivi. Obrazloženje odluke treba jasno da odražava nepristrasnost suda, kada je iznosi svoje zaključke. Racionalan proces pravnih standarda uključuje princip jednakosti koji se odnosi na obe strane u sporu. Shodno tome, ovaj standard je usko povezan sa nepristrasnošću i objektivnošću suda, i mora se videti ne samo u sudskom postupku, već i u obrazloženju konačne sudske odluke.
- Pisana presuda mora da navodi i tumači zakonske norme koje se primenjuju u rešavanju sporova koje su nastale u konkretnom slučaju. Kada to uradi, sud mora da uzme u obzir neke specifične karakteristike koje se tiču vrste zahteva koji se sudi, onda pravnu prirodu odnosa koji ima veze sa sporom. U tom smislu, presuda treba da bude specifična u odnosu na pravne analize koje se rade za pravne norme kao deo objektivnog prava u kojem se navodi zasnivaju na subjektivnim pravima podnosioca zahteva. Obrazloženje presude o primeni bilo koje posebne norme treba da posluži kao snažan i ubedljiv argument da je odluka suda u pravu jer će biti jasno da se zasniva na zakonu.
- Odluka suda u svakom slučaju mora da bude logična, u željenoj formi i sa jasnim sadržajem. Argumenti i delovi obrazloženja treba da se zasnivaju i imaju logičnu vezu i istovremeno poštuju propise i zakone. To bi trebalo da stvori koherentan sadržaj u odluci, koja isključuje svaku nedoslednost ili kontradikciju, direktno ili podrazumevano. Ovi argumenti bi trebalo da budu dovoljni kako bi se podržao dispozitiv pisane presude.
- Dakle, delovi obrazloženja i identifikovanje pravila u presudi su u potpunosti u skladu sa metodologijom IRAC. Prema tome, delovi analize i identifikacije pravila u pisanoj presudi, a samim tim i primene pravila uključenih u zajednički deo odluke a ne u podeljen analitički proces, kao što je urađeno u fazama IRAC metode.

5.1.4. Delimična presuda

Delimična presuda se naziva ona presuda kojom sud odlučuje o samo jednom delu tužbenog zahteva ili jednom od nekoliko zahteva koji su predmet presude. Sud donosi ovu presudu kada je deo predmeta presude, zbog priznanja ili na osnovu dovoljnog razmatranja, jedan ili neki od njih jesu zreli za konačnu i meritornu odluku sud može u pogledu pripremljenih zahteva, odnosno traženog pripremljenog dela, da okonča razmatranje i donese delimičnu presudu.⁷⁷

Sud može da donese delimičnu presudu i kada je predmet suđenja i protivtužba, ali je za odluku pripremljen samo tužbeni zahtev ili protivtužba.

Delimična presuda se ne dozvoljava ako je u tužbi ili protivtužbi uključeno više zahteva, čime utvrđivanje ne može da se uradi odvojeno zbog prirode spora za osnovanost takvih zahteva.

Sud donosi presudu po službenoj dužnosti ako se takva stvar smatra razumnom. Sud prilikom delimičnog odlučivanja mora uzeti u obzir veličinu zahteva koji je pripremljen za odlučivanje⁷⁸ ali i druge ciljeve postupka čija realizacija omogućava delimičnu presudu.⁷⁹

Delimična presuda je presuda nezavisna od konačne presude za drugi deo tužbenog zahteva kako u pogledu načina dostave tako i u izvršenju presude.

5.1.5. Presuda na osnovu priznanja(tvrđnje)

Presuda na osnovu priznanja je osnovana odluka koju sud donosi na osnovu izražene izjave tuženog. Potvrđivanjem tužbenog zahteva, kao jednostranom procesnom radnjom optuženog, postaje nepotreban dalji razvoj postupka spora.

ZPP predviđa da ako tuženi do završetka glavne rasprave prizna tužbeni zahtev delimično ili u celosti, sud bez dalje rasprave, donosi presudu kojom se usvaja deo ili celokupni tužbeni zahtev (presuda na osnovu priznanja).

Pravna definicija da tuženi može da prizna tužbeni zahtev do završetka glavnog ročišta znači da tuženi može da prizna tužbeni zahtev na vansudskom ročištu ili sudskom ročištu (primer: može da prizna tužbeni zahtev odgovorom na tužbu ili podneskom tokom pripremnog i glavnog ročišta i da prizna direktno na pripremnom ili glavnom ročištu).

Obično kada se obavljaju procesne radnje kojima se potvrđuje tužbeni zahtev, sud odmah, bez čekanja predloga tuženog donosi presudu na osnovu priznanja u kojoj potvrđuje tužbeni zahtev kao osnovan. Uprkos tome što bi sud u normalnim okolnostima trebalo odmah, posle potvrđivanja tužbenog zahteva da donese presudu na osnovu priznanja, ako se tužbeni zahtev odnosi na zahtev kojim stranke ne mogu slobodno da raspolažu (stav 3 člana 3 ZPP), bez obzira na ispunjenje uslova u kojima sud donosi presudu na osnovu priznanja isti je neće doneti.

---

⁷⁷ Ako je tužilac podneo nekoliko zahteva protiv tuženog, na primer, uručenje pošiljke, nadoknada i kompenzacija za neosnovano bogaćenje, pod pretpostavkom da je pripremljen za odlučivanje dela tužbenog zahteva koji se tiče uručenjem pošiljke ali ne i naknade štete i neosnovanog bogaćenja, onda sud može da donese delimičnu presudu kojom odlučuje o uručenju pošiljke tužiocu a zatim odlučuje i o druga dva zahteva. ovo bi se moglo desiti zbog toga što u ovom slučaju zahtev za naknadu štete i neosnovano bogaćenje može da traje zbog složenosti procesa dokazivanja štete i naknade za neosnovano bogaćenje, jer će sud, svakako prema predlozima stranaka dati ekspertizu i druge materijalne dokaze da bi dokazao činjenično stanje i iznos naknade.

⁷⁸ Odredbe člana 147.3 ZPP.

⁷⁹ Ostale ciljeve koje sud treba da uzme u obzir prilikom donošenja delimične presude osim veličine tužbenog zahteva je i cilj ekonomisanja postupka čiji cilj je primena odredbi člana 174 (delimična presuda) kao i svrha efikasnosti postupka i odlučivanje u razumnom roku.

Sud neće doneti presudu na osnovu priznanja kad god se utvrdi da je tužbeni zahtev zahtev kojim stranka ne može da raspolaže slobodno, te takođe ne donosi presudu na osnovu priznanja ili u bračnim sporovima.⁸⁰

Odlaganje donošenja presude na osnovu priznanja - donošenje presude na osnovu priznanja može da se odloži za kasnije ako je potrebno da se dobije željeno obaveštenje o tome da li je tužbeni zahtev zahtev kojim stranka može da raspolaže slobodno ili ne.

Na primer jedna praktična situacije može da bude: *Subjekt X je tužio subjekt Y za utvrđivanje prava vlasništva na imovinu NN i tokom pripremnog ročišta (preliminarne rasprave), tuženi je pred sudom dao izjavu o priznanju tužbenog zahteva. Ukoliko sud nema dovoljno dokaza na osnovu kojih može da utvrdi okolnosti da li je zahtev na raspolaganju tuženom koji je predmet tužbenog zahteva, može da odloži donošenje presude na osnovu priznanja i preduzme odgovarajuće radnje kojima će konstatovati da li je tužbeni zahtev na raspolaganju tuženom ili ne. Na taj način, po službenoj dužnosti može da se obrati nadležnom organu, u smislu odredbi člana 7.2 ZPP, zahtevom da dotični organ dostavi sudu u određenom roku (sudski rok) potvrdu o imovini i druge osnovne informacije o imovini i dr. Po prijemu tih informacija sud će odlučiti da li će prihvatiti ili odbiti izjavu o priznanju tužbenog zahteva.*

Povlačenje izjave o priznanju tužbenog zahteva – tuženi koji je dao izjavu o priznanju tužbenog zahteva ima mogućnost da povuče izjavu o priznanju tužbenog zahteva. ZPP odredbom člana 148.4 daje se mogućnost da tuženi povuče izjavu kojom priznaje tužbeni zahtev, ali samo do momenta kada sud donese presudu na osnovu priznanja zahteva od strane suda.

Da bi se završila procesna radnja kojom se povlači izjava o priznanju tužbenog zahteva nije potrebna saglasnost tuženog. Tuženi sudu ne treba da iznese bilo kakav razlog za povlačenje izjave o priznanju tužbenog zahteva, već je dovoljna samo izjava da povlači izjavu o priznanju tužbenog zahteva, pod uslovom da presuda nije doneta.

Onda kada je povučena izjava o priznanju tužbenog zahteva, sud treba da nastavi postupak, sud će dobro postupiti i ako utvrdi da tužbeni zahtev nije na raspolaganju stranci.

Čak i nakon povlačenje izjave o priznanju tužbenog zahteva, tuženi ima mogućnost da potvrdi tužbeni zahtev i naravno, ova izjava ima puni efekat prema kome će sud doneti odluku na osnovu priznanja ako utvrdi da je zahtev tužbe na raspolaganju za stranke.

Ako se presuda izdaje na osnovu istog zahteva, mora da sadrži oznaku "presuda na osnovu priznanja".

Obrazloženje presude na osnovu priznanja –obrazloženje presude na osnovu priznanja razlikuje se od obrazloženja običnih presuda jer će u ovom obrazloženju sud biti ograničen davanjem razloga u smislu utvrđivanja činjeničnog stanja, analize dokaza i primene materijalnog prava. Osnovno je opis tužbenog zahteva, opis izjave o priznanju tužbenog zahteva, utvrđivanje da je zahtev na raspolaganju stranci i pozivanje na odredbe ZPP, deo presude na osnovu priznanja.

Osnov za žalbu protiv presude na osnovu priznanja- ZPP, odredbom člana 181.2 utvrđuje da "presuda na osnovu priznanja može da se ospori zbog kršenja odredbi parničnog postupka ili zbog toga što je izjava o priznanju data greškom ili pod uticajem nasilja ili prevarom.

---

⁸⁰ Član 85 stav 2 kosovskog Zakona o porodici.

5.1.6. Presuda na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva

Odredbama člana 149. ZPP je predviđena mogućnost završetka sudskog procesa kroz radnje na raspolaganju strankama. Dok se odredbama člana 148. ZPP predviđa mogućnost završetka sudskog procesa priznavanjem tužbenog zahteva, odredbama člana 149. ZPP, sudski proces se može završiti odustajanjem od tužbenog zahteva. Ako tužilac do okončanja ročišta za glavnu raspravu odustane od jednog dela ili celokupnog tužbenog zahteva, sud bez daljeg razmatranja donosi presudu kojom se tužbeni zahtev odbija u delu od kojeg je tuženi odustao ili u celosti.

Čak i u tom slučaju bavimo se procesnom radnjom tužioca koji je predmet odredbi ZPP, odnosno odredbi iz člana 149 ZPP.

Za odustajanje od tužbenog zahteva, tužiocu nije potrebna saglasnost tuženog.

U sudskoj praksi, sudovi moraju da razjasne situacije kada se radi o povlačenju tužbe izjavom tužioca i odustajanjem od tužbenog zahteva.

Objašnjenje ovih situacija se najlakše vrši identifikacijom razlika između povlačenja tužbe i odustajanja od tužbenog zahteva.

Razlike između povlačenja tužbe i odustajanja od tužbenog zahteva su:

Tužilac može da odustane od tužbenog zahteva bez saglasnosti tuženog do završetka ročišta za glavnu raspravu i tužilac može da povuče tužbu bez saglasnosti tuženog sve do trenutka kada tuženi podnese sudu odgovor na tužbu.

- Ako tužilac odustane od tužbenog zahteva onda će sud doneti presudu na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva, a ako tužilac povuče tužbu, sud će doneti rešenje kojim se tužba smatra povučenom.
- Protiv presude na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva u svakom slučaju se može uložiti žalba drugostepenom sudu, a protiv rešenja kojim se utvrđuje povlačenje tužbe nije dozvoljen žalbeni postupak.
- Sudski proces završen presudom o odustajanju od tužbenog zahteva smatra se završenom meritornom odlukom i podrazumeva nemogućnost da tužilac za istu stvar ponovo podnese tužbu a ako ponovo podnese tužbu, smatraće se presuđenim pitanjem, a ako se sudski proces završio odlukom kojom se utvrđuje povlačenje tužbe, isti tužilac ponovo može da podnese tužbu.

Odbijanje donošenja presude na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva- Sud neće doneti presudu na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva, iako su za tako nešto ispunjeni potrebni uslovi, ako utvrdi da je reč o zahtevu kojim stranke nemaju pravo da slobodno raspolazu.

Sud neće doneti presudu na osnovu odustajanja od tužbe kad god utvrdi da stranke ne mogu slobodno da raspolazu tužbenim zahtevom i takođe neće doneti presudu na osnovu odustajanja od tužbe niti u bračnim sporovima.⁸¹

---

⁸¹Član 85 stav 2 kosovskog Zakona o porodici

Odlaganje donošenja presude na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva - donošenje presude na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva može biti odloženo za kasnije ako je potrebno da se preduzmu odgovarajuća obaveštenja o tome da li je tužbeni zahtev zahtev kojim stranke mogu slobodno raspolagati (stav 3 član 3 ZPP) .

Primer u praktičnoj situaciji: Ako je subjekat X tužio subjekat Y za utvrđivanje prava vlasništva na imovinu NN. Pretpostavimo da u ovom slučaju tužilac nema aktivan legitimitet (pravni status) u ovoj pravnoj stvari – sporu zbog nedostatka pravnog odnosa – parnica sa tuženim i pod pretpostavkom da isti izjavi odustajanje od tužbenog zahteva, sud može da odloži za kasnije donošenje presude sve dok ne obezbedi dovoljno dokaza na osnovu kojih može da utvrdi okolnosti da li je zahtev na raspolaganju strankama, u ovom slučaju tužiocu. Na ovaj način , sud po službenoj dužnosti u smislu člana 7.2 ZPP može da prikupi sve informacije potrebne da zaključi da li zahtev na raspolaganju ili ne .

Povlačenje izjave o odustajanju od tužbenog zahteva - tužilac koji je dao izjavu o odustajanju od tužbenog zahteva usmeno na ročištu ili podneskom vanparnično, može povući istu bez saglasnosti tuženog do trenutka donošenja presude.

5.1.7. Presuda zbog nepoštovanja

Presuda zbog nepoštovanja je inovacija koja je uneta u aktuelni ZPP. Presuda zbog nepoštovanja je u funkciji efikasnosti sudskih postupaka i dodatna mera u funkciji principa privređivanja .ZPP je na poseban način regulisao mogućnost donošenja ove presude odredbama člana 150 .

Važno je napomenuti za sudsku praksu da ovaj tip presuda može da se donosi samo na vanparničnim raspravama a nikada na sudskim ročištima.

Prema odredbama člana 150.1 ZPP, utvrđuje se da , ukoliko tuženi , u roku propisanom ovim zakonom, ne podnese sudu odgovor na tužbu, sud donosi presudu zbog nepoštovanja kojom se usvaja tužbeni zahtev.

Presudu zbog neposlušnosti će moći da donese sud ako se ispune određeni kumulativni uslovi:

- Ako je tuženom uredno dostavljena tužba i poziv da se podnese odgovor na tužbu,
- Ako osnovanost tužbenog zahteva proizilazi iz činjenica navedenih u tužbi,
- Ako činjenice na koje se oslanja tužbeni zahtev nisu u suprotnosti sa dokazima koje je predložio sam tužilac ili sa opšte poznatim činjenicama.

Visoki uslovi navedeni od strane suda moraju biti kumulativno ocenjeni i na način da isti može da donese odluku zbog nepoštovanja i van ročišta i bez predloga tužioca. Iz ovoga sledi da sud uglavnom ocenjuje da li su ispunjeni uslovi za donošenje presude zbog nepoštovanja. Važno je napomenuti da sud , osim uslova koji se povezuju sa odgovorm na tužbu, mora da uradi objektivnu procenu osnovanosti tužbenog zahteva koji bi trebalo da rezultira kao osnovan, oslanjajući se na činjenično stanje izneto u tužbi koja se mora dokazati dokazima koji se nalaze u spisima predmeta .

Kada pažljivo analiziramo kumulativne uslove koji moraju biti ispunjeni za donošenje presude zbog nepoštovanja, rezultira da će sudska praksa biti ograničena u donošenju presuda u mnogim slučajevima, jer u svim slučajevima iz kojih proizilazi da će se činjenice dokazati

dokazima koji se ne mogu čuvati zajedno sa tužbom u slučaju podnošenja tužbe sudu, biće nemoguće doneti tu presudu. Na primer, ako će se neka činjenica dokazati saslušanjem svedoka, ova presuda se ne može doneti, onda ako će se neka činjenica dokazati veštačenjem, ta presuda se takođe ne može doneti i dr.

Nedonošenje presude zbog nepoštovanja - Sud neće doneti presudu zbog nepoštovanja uprkos ispunjenosti uslova ako sud utvrdi da je u pitanju zahtev u kojem stranke nemaju pravo da slobodno raspolažu.

Ova situacija je identična za sve slučajeve u kojima će sud delovati uglavnom kada utvrdi da stranke imaju potraživanja da raspolažu zahtevom kojim se ne može raspolagati.

Odlaganje donošenja presude zbog nepoštovanja - Sud može odložiti donošenje presude zbog nepoštovanja ako postoji potreba da se preduzmu odgovarajuće najave u vezi sa okolnostima da li je zahtev stranaka na raspolaganju strankama. Međutim, ovo kašnjenje treba da se dogodi u periodu do kada sud nije poslao pozive strankama za pripremno ili glavno ročište, ako ne zakaže pripremno ročište. To je zato što kao što je pomenuto, sud može doneti ovu presudu samo van ročišta.

U svakom slučaju kada tuženi nije dao odgovor a tužbu, ali ako iz činjenice iznetih u tužbi ne proizilazi osnovanost tužbenog zahteva, sud zakazuje pripremno ročište i ako na ročištu tužilac ne izmeni tužbu, donosi presudu kojom odbija tužbeni zahtev. Ova situacija treba da se razjasni u sudskoj praksi, jer na glavnom ročištu, sud će izneti i druge dokaze koji dokazuju činjenice iz tužbe koje nisu bile na raspolaganju sudu kada je ocenjavao uslove za donošenje presude zbog nepoštovanja. Ipak, na glavnom ročištu tužbeni zahtev iz izvedenih dokaza može proizaći kao neosnovan.

Protiv sudske presude kojom se odbija predlog tužioca da se donese presuda zbog nepoštovanja žalba nije dozvoljena. Ova pravna definicija može da stvori dilema u sudskoj praksi jer se može tumačiti da je uslov predlogu tužioca za donošenje odluke zbog nepoštovanja. Cenimo da nije uslov predlogu tužioca za donošenje odluke zbog nepoštovanja.

5.1.8. Presuda zbog odsustva

Presuda zbog odsustva znači ona presuda kojom se kao osnovan prihvata tužbeni zahtev sadržan u tužbi podignutoj protiv tuženog koji se od nje ne brani, ne spori tužbeni zahtev pisanom radnjom i odsustvuje sa pripremnog ročišta ili ako ono nije održano od prve sednice glavne rasprave, tužilac predstavi svoj predlog ili sud po službenoj dužnosti donese tu presudu. Presuda zbog odsustva je predviđana odredbama člana 151 ZPP. Ako uporedite uslove za donošenje presude zbog odsustva i presude zbog neposlušnosti videće se da postoje neke sličnosti ali i suštinske razlike. Dakle, sud će doneti presudu zbog odsustva kada tuženom nije poslat tužba za odgovor na nju već samo ,zajedno sa pozivom za pripremno ročište ili prvi sednicu glavne rasprave, ako nije zakazano pripremno ročište, kada tuženi ne dođe do završetka sednice, onda sud predlogom tužioca ili prema službenoj dužnosti donosi presudu kojom usvaja tužbeni zahtev ako su ispunjeni i ovi uslovi

- Ako je tuženi uredno pozvan na sednicu:
- Ako tuženi nije osporio tužbeni zahtev podneskom,
- Ako osnovanost tužbenog zahteva proizilazi iz činjenica iznetih u tužbi,

- Ako činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev nisu u suprotnosti sa dokazima podnetim od strane samog tužioca ili opte poznatim činjenicama,⁸²
- Ako ne postoje notorne okolnosti iz kojih proizilazi da su sprečile tuženog da iz opravdanog razloga ne dođe na sednicu.

Uslovi za donošenje presude zbog odsustva treba shvatiti kao procesne i materijalne pretpostavke koje se moraju ispuniti uz pretpostavke koje se moraju ispuniti za svaku presudu.

Važno je napomenuti da sud treba da obrati pažnju na ispunjenje uslova u skladu sa posebnim uslovima, sud bi trebalo da uradi objektivnu procenu osnovanosti tužbenog zahteva koja bi trebalo da rezultira kao osnovan, oslanjajući se na činjenično stanje izneto u tužbi koje mora da bude dokazano dokazima koji se nalaze u spisima predmeta. U ovoj tački, obično se uočavaju nedostaci odluka koje treba doneti zbog odsustva.

Nedonošenje presude zbog odsustva - Sud neće doneti presudu zbog odsustva koje ispunjavaju uslove ukoliko sud utvrdi da je u pitanju zahtev u kojem stranke nemaju pravo da slobodno raspolazu. Ova situacija je identična za sve slučajeve u kojima će sud postupati uglavnom kada utvrdi da stranke tvrde da raspolazu zahtevom kojim ne mogu raspolagati.

Odlaganje donošenja presude zbog odsustva – sud može da odloži donošenje presude zbog odsustva kada postoji potreba da se preduzmu odgovarajuće najave u vezi sa okolnostima da li je zahtev stranaka zahtev na raspolaganju strankama.

Ako sud ne prihvati predlog stranke za donošenje presude zbog odsustva, protiv presude kojom se odbija predlog stranke nije dozvoljena žalba. Treba naglasiti da su odredbe ZPP, iz člana 151 koji se odnosi na presude zbog odsustva ne nalaze pravilnu primenu pošto je jedan od uslova za donošenje ove presude taj da ako sud uopšte nije poslao tuženom presuda radi odgovora na tužbu, dok ZPP, zauzvrat propisuje obavezu suda da tuženom dostavi presudu radi odgovora na tužbu. ZPP ne sadrži odredbe koje konkretno pojašnjavaju u kojim slučajevima sud može da ne dostavlja presude tuženom radi odgovora na tužbu.

Cenimo da većina presuda zbog odsustva može naći primenu u sporovima sa malom vrednošću.

5.1.9. Presuda bez glavnog ročišta

Odredbama člana 152 ZPP, predviđena je mogućnost donošenja presude bez glavnog ročišta (glavne rasprave o predmetu). Ova odredba ima za cilj efikasnosti građanske parnice.

Prema ovoj odredbi, sud će doneti presudu bez glavnog ročišta ako je tuženi u odgovoru na tužbu, pored osporavanja tužbenog zahteva priznao odlučne činjenice; sud može, bez zakazivanja glavnog ročišta da donese presudu (član 143 i 147 ZPP), ako ne postoje druge prepreke za njeno donošenje.

Treba naglasiti da odredbe člana 152 imaju značajnu sličnost sa odredbama člana 398 ZPP.

Neophodan uslov za donošenje presude u skladu sa odredbama člana 152 ZPP, je da ako je tuženi dao odgovor na tužbu i da je odgovorom u tužbi priznao činjenice pretpostavljene od strane tužioca. U ovom slučaju za donošenje presude bez glavne rasprave moraju da budu

---

⁸²Opšte poznate činjenice objašnjene su u poglavlju XIV- činjenice koje nema potrebe dokazivati.

ispunjeni kumulativni uslovi koje je tuženi dao u odgovoru na tužbu i takođe je priznao činjenice iz predmeta koje je tužilac pretpostavio.

U svakom slučaju, sudska praksa treba da bude jasna da se presuda bez glavne rasprave o predmetu može doneti samo na vansudskoj raspravi, što znači da se za donošenje ove presude neće zakazivati ni pripremno niti glavno ročište.

U svakom slučaju, ako sud smatra da su ispunjeni uslovi za donošenje presude bez glavne rasprave o predmetu, onda može samo da odobri tužbeni zahtev tužioca, ali ne i da ga odbije. To znači da ako je dat odgovor na tužbu, ako su priznate i činjenice koje je pretpostavio (tvrdio) tužilac, ali i pored toga što iz priznatih činjenica ne proizilazi osnovanost tužbenog zahteva ili ako se radi o zahtevu kojim stranke mogu slobodno raspolagati, onda sud ne donosi presudu bez glavne rasprave predmeta već zakazuje pripremno ili glavno ročište (raspravu).

5.1.10. Donošenje presude bez zakazivanja sudske rasprave⁸³

Odredbe člana 398 ZPP, ima značajnu sličnost sa odredbama člana 152 ZPP, jer u oba slučaja sud nakon prijema odgovora na tužbu, bez glavne rasprave donosi presudu kojom usvaja zahtev tužioca kao osnovan.

Odredbama člana 398 predviđeno je da: kada sud, nakon prijema odgovora na tužbu, i zaključi da među strankama nije sporno činjenično stanje, te da ne postoje druge prepreke za donošenje meritorne odluke, onda sud, bez zakazivanja ročišta, može doneti presudu kojom tužbeni zahtev prihvata kao osnovan.

Čak i prema ovoj odredbi sledi da je jedan od suštinskih uslova za donošenje ove presude da tuženi da odgovor na tužbu. Drugi bitan uslov je ocena suda, odnosno zaključak suda da između stranaka nije sporno činjenično stanje i da ne postoje druge prepreke da donese meritornu odluku. Davanje odgovora na tužbu je takođe važno i za ovu presudu jer će sud iz tužbe i odgovora na tužbu moći da zaključi koje su činjenice između stranaka sporne a koje nisu, i na osnovu toga odlučiti o daljim radnjama.

Razlike između presude bez glavnog ročišta (član 152) i presude prema odredbama člana 398 su:

- presuda bez glavnog ročišta predmeta će se zvati "presuda bez glavnog ročišta o predmetu a presuda prema odredbama člana 398 samo" presuda", ali će se u uvodnom delu presude upisati datum donošenja i konstatacija da je van ročišta.
- presuda bez glavnog ročišta predmeta (član 152), mora nužno imati priznavanje faktičkog stanja od strane tuženog a kod presude prema odredbama člana 398 nije neophodno priznavanje činjenicama koje je pretpostavio tužilac, već bi ocena suda trebalo da bude da činjenično stanje između stranaka nije sporno.
- presuda bez glavnog ročišta predmeta (član 152), obrazloženje presude u vezi sa analizom i zaključak o stanju činjenica koje podržavaju tužbeni zahtev veoma kratko a presuda prema odredbama člana 398 obrazloženje činjenica i ishod sudskog postupka u vezi sa zaključkom suda da faktičko stanje između stranaka nije sporno, treba da bude pravilna analiza, logična i objektivna procena da je sud utvrdio da faktičko stanje nije sporno.

5.1.11. Donošenje presude bez zakazane sudske rasprave⁸³

Odredbе člana 399. su nove u sadašnjem ZPP, jer stari ZPP ne sadrži te odredbe.

Svrha ovih odredbi je funkcija principa ekonomičnosti i efikasnosti sudskog procesa.

U skladu sa članom 399.1 predviđeno je da: kada sud, nakon prijema odgovora na tužbu, smatra da činjenice navedene u tužbi ne daju osnov za tužbeni zahtev, onda će on doneti meritornu odluku kojom se tužbeni zahtev odbija kao neosnovan.

Prema odredbama stava 2. člana 399. predviđeno je da: je tužbeni zahtev neosnovan, u skladu sa stavom 1. člana 399, ako je apsolutno u suprotnosti sa činjenicama iznetim u tužbi ili ako su činjenice koje podržavaju tužbeni zahtev u suprotnosti sa dokazima koje je predložio tužilac, ili sa činjenicama koje su opšte poznate.

Za razliku od odredbi članova 152 i 398 koje pružaju mogućnost da sud donese presudu bez ročišta kojom se usvaja tužbeni zahtev, odredbom člana 399. je prva mogućnost donošenja presude bez ročišta ali za odbacivanje tužbenog zahteva.

Sud će oceniti da je tužbeni zahtev neosnovan ako je jasno da je u suprotnosti sa činjenicama koje je tužilac naveo u tužbi, ako su navedene činjenice u suprotnosti sa dokazima koje tužilac predlaže za dokazivanje činjenica, ili ako je tužbeni zahtev u suprotnosti sa opšte poznatim činjenicama.

Tužbeni zahtev će biti u suprotnosti sa činjenicama ako prema materijalnom pravu iz iznetog činjeničnog stanja ne proističe osnov za tužbeni zahtev, činjenice će biti u suprotnosti sa dokazima, ako će se predloženim dokazima utvrditi drugačije činjenice od onih koje je predstavio tužilac a takođe ako će činjenice koje je predstavio tužilac biti u suprotnosti sa opšte poznatim činjenicama⁸³ koje ne moraju biti dokazivane.

5.1.12. Dopunska presuda

Ako sud odlukom nije odlučio o meritumu bilo kojeg zahteva stranke, onda on može da traži od suda da odluči o tom zahtevu.

ZPP o tužbenom zahtevu ne pravi razliku između glavnih i pomoćnih zahteva. Odredbama člana 162.1 ZPP propisano je da: ako sud nije odlučio o svim zahtevima koji treba da budu uključeni u presudu, ili kada samo deo zahteva nije bio uključen, stranka može u roku od petnaest (15) dana od dana kada je presuda uručena da predloži sudu da izvrši njenu dopunu. Ako stranka ne podnese predlog za dopunu presude u roku smatraće se da je tužba povučena u delu koji nije obuhvaćen donetom presudom. Sud odbija zakasneli predlog za dopunu presude a neosnovan predlog sud odbija bez zakazivanja sudskog ročišta.

Iz navedenog sledi da će sud dopuniti presudu ako su kumulativno ispunjeni određeni uslovi:

- Ako nije odlučeno o svim zahtevima ili o jednom delu zahteva,
- Ako je stranka podnela predlog za dopunu i
- Ako je predlog za dopunu presude blagovremen.

---

⁸³Opšte poznate činjenice objašnjene su u poglavlju XIV-činjenice koje nema potrebe dokazivati.

Smatramo da sud ne može po službenoj dužnosti uraditi dopunu presude bez predloga koji je podnet od strane stranke.

Smatra se da je zahtev za dopunu i žalba koja se zasniva isključivo na osnovu toga da sud nije odlučivao o celom tužbenom zahtevu, u tom slučaju sud će žalbu tretirati kao zahtev za dopunu presude .

Tužilac koji nije podneo zahtev za dopunu presude ne gubi pravo da za deo o kojem se nije odlučivalo podnese novu tužbu.

Ako se predlog za dopunu presude odnosi samo na zahtev za troškove, onda sud ne odlučuje presudom nego rešenjem.

Protiv dopunske presude dozvoljena je posebna žalba.

5.2. Donošenje, izrada u pisanoj formi i slanje presude

U suštini , presudu treba doneti odmah nakon završetka glavnog ročišta. Takođe , odmah posle donošenja presude treba to i objaviti na sednici.

Prema odredbama člana 153.1 ZPP, sud donosi odluku naj kasnije u roku od petnaest (15) dana od dana završetka glavne rasprave. Vreme u u koje se presuda donosi smatra se dan kada je izrađena u pisanoj formi.

Ako sudija prekorači rok od petnaest (15) dana za donošenje presude, on mora da obavesti predsednika suda o razlozima prekoračenja roka.

Nepridržavanje roka za donošenje presude nema nikakve pravne posledice za stranke a za sudiju nepridržavanje roka može da ima administrativne posledice disciplinske prirode.

Najava presude - nakon završetka glavne rasprave, sud obaveštava prisutne stranke o danu donošenja presude, a ako bilo koja stranka nije učestvovala na glavnoj raspravi sud će je o tome obavestiti u pisanoj formi .

Treba napomenuti da se u sudskoj praksi u našoj zemlji ne poštuje obaveza objave presude , osim u malom broju sporova jer je u sudskoj praksi poštuje obaveza suda da se strankama šalju pisane presude, kako je predviđeno članom 155.2 ZPP.⁸⁴

Izvorna presuda- Izvorna presuda – izvornu (original) presudu potpisuje sudija. Iz toga sledi da sudija potpisuje samo jedan originalan dokument (izvornu –originalnu presudu) . U smislu odredbe člana 159. sledi da se strankama u sporu moraju dostaviti overene kopije presude, a originalna presuda se mora čuvati zajedno sa spisima predmeta u sudu .Sudska praksa je

---

⁸⁴ Neobjavlivanje presude našeg suda je takođe posledica veoma formalne procedure koju predviđaju odredbe člana 154.1 ZPP, kojima se propisuje obaveza suda da po završetku glavne rasprave obavesti prisutne stranke o danu donošenja presude (misli se na najavu presude), i stoga ako jedna od stranaka nije učestvovala u glavnoj sudskoj raspravi, sud u pisanoj formi obaveštava istu o danu donošenja presude . cenim da je ovo jedan veoma formalan postupak koji je u suprotnosti sa principom ekonomičnosti postupka, zato mi insistirao na se poštuje rok za izradu u pisanoj formi u roku od 15 dana, a za obavezu najave presude, mislim da je zakonska obaveza koja se mora poštovati, ali praktične okolnosti svakako će uticati da se ova obaveza ne sprovodi. U tom smislu, javlja se i problematika koja se odnosi na rok za žalbu nakon isteka roka , u skladu sa odredbama člana 154.2 ZPP, predviđa se da ako je stranka redovno obaveštena o danu donošenja presude, rok za žalbu po presudi počinje da teče dan posle predaje presude. U tom kontekstu, postavlja se pitanje šta ako stranke nisu redovno obaveštene o danu donošenja presude pogotovo kada jedna od stranaka nije prisustvovala sednici, šta se dešava ako je jedna od stranaka obaveštena redovno a nije prisustvovala

Verujemo da su zakonske odrbe nejasne te su stoga i uticale na stvaranje prakse da se strankama šalje pisana presuda bez da je sud prethodno objavio istu

drugačija, jer naši sudovi šalju strankama kopiju presude koju je potpisao sudija, ali praksa pokazuje da sudovi drugog i trećeg stepena poštuju ovu odredbu.

Momentum slanja presude u proceduralnom (procesnom) smislu je važan jer od tog trenutka počinje da teče propisani rok (rok dobrovoljnog poštovanja obaveza) i počinje rok za pravo na žalbu. Ovde je reč o dostavljanju presuda strankama a ne o njihovoj objavi.

5.3. Ispravka presude

Ispravka presude odnosi se samo na nedostatke koji se tiču grešaka u pisanju ili računanju, kao i očigledne netačnosti odluke. Od ove prirode su i greške o formi presude kao i razlike između kopije i originala presude. Odredbe člana 165 ZPP se odnose na ispravku presude.

Na osnovu odredbi člana 165.1 definisano je da greške u imenima i brojevima, kao i druge greške u pisanju i računanju, nedostaci u smislu forme presude i neslaganja između kopije i originalnog primerka presude, sud ispravlja u bilo koje vreme.

Sud za ispravke grešaka donosi posebno rešenje i jedan primerak tog rešenja se šalje strankama.

Ako između originala i kopija presude postoji neslaganje, onda stranke dobijaju ispravljene kopije presude, pokazujući da ovaj primerak zamenjuje prethodnu kopiju presude. U tom slučaju, rok za žalbu protiv ispravljenog dela počinje od dana kada stranka primi ispravljenu (korigovanu) kopiju.

O isprawkama presude sud odlučuje bez saslušanja stranaka. Protiv odluke kojom se vrši ispravka presude dozvoljena je posebna žalba.

Greške odnosno nedostaci u presudi koji su osnova za ispravke presude ne moraju biti rezultat pogrešnog formulisanja volje suda u vreme donošenja presude, jer se ispravkom ne može promeniti volja suda formirana u slučaju donošenja odluke, jer je sud obavezan od trenutka objavljivanja presude.

5.4. Konačna presuda/pravosnažna presuda

Razni pravni odnosi stranaka u sporu određeni su konačno kada sudska odluka postane pravosnažna.

Nakon dobijanja pravosnažnosti, odluka stiče snagu "res judicata", što znači da stranka koja je dobila na sudu može doneti odluku o prinudnom izvršenju, ako se ono ne izvršava dobrovoljno od strane subjekta koji je izgubio suđenje (dužnik).

U skladu sa članom 166.1 ZPP, predviđeno je da "presuda koja se ne može pobiti žalbom, postaje pravosnažna u meri u kojoj je njome odlučeno o tužbenom zahtevu ili protivtužbom."

Dužnost je suda da po službenoj dužnosti tokom čitavog postupka brine da li je predmet rasprave res judicata. Ako se utvrdi da se bavimo presuđenim pitanjem, tužba se odbacuje kao nedozvoljena.⁸⁵

---

⁸⁵ Član 391 ZPP.

Presuda može da bude pravosnažna:

- Ako su se stranke odrekle prava da ulože žalbu,
- Ako su stranke povukle podnetu žalbu,
- Ako je istekao rok za podnošenje žalbe i
- Ako je drugostepeni sud odlučio da odbije žalbu i potvrdio odluku prvostepenog suda.

Prema ZPP , protiv svih presuda dozvoljeno je pravo na žalbu tako da u svakom slučaju presuda ne može biti pravosnažna na drugačiji način osim na pomenute.

Pravosnažna presuda proizvodi pravni efekat samo između stranaka u parnici, osim kada zbog prioride spora ili prema naredbi zakona , proizvodi efekat protiv trećih lica.

5.5. Rešenje

Rešenje je vrsta sudske odluke kojom je sud tokom postupka odlučio o svim ostalim pitanjima koja su izneta tokom postupka, ali i predmet samog suđenja.

Rešenjima sud obično odlučuje o procesnim pitanjima, jer se većina pitanja na suđenju rešava primenom procesnih normi. Ali postoje trenuci kada se odlukom rešava pitanje materijalne prirode, ali koje nema značaj glavnih pitanja, kao na primer, pitanje troškova postupka, učešće trećeg lica u suđenju itd.

Rešenja se donose na sudskim ročištima i van sudskih ročišta. Sva rešenja koja se donose na sudskim ročištima proglašava sudija. Rešenje proglašeno na sudskom ročištu se šalje strankama kao overen primerak samo ako se može uložiti posebna žalba ili se na rešenje može odmah zatražiti izvršenje, ili ako to zahteva vođenje postupka.

Rešenja koja sud donosi van sudskih ročišta dostavljaju se strankama slanjem overenog primerka rešenja.

Sud je vezan za svoja rešenja ukoliko se ona ne odnose na vođenje procesa, ili ako ZPP nije drugačije određeno.

Odluka protiv koje je dozvoljena posebna žalba mora biti obrazložena.

POGLAVLJE VI
REDOVNI PRAVNI LEKOVI

6. REDOVNI PRAVNI LEKOVI

6.1. Redovni pravni lekovi

Pravnim lekom nazivamo proceduralni sredstva kojim stranka ili drugo ovlašćeno lice od suda traži da ukine (poništi) ili promeni odluku suda za koju tvrdi da je za nju nepovoljna, nepravilna i nezakonita. Pravni lek je izražavanje nezadovoljstva stranke datom odlukom u njenoj stvari i istovremeno je i zahtev da se ista zameni zakonitom i poštenom odlukom.

Žalba protiv presude

Žalba je redovni pravni lek protiv presude u prvom stepenu. Žalba je dozvoljena za svaku presudu u prvom stepenu bez ikakvih izuzetaka. Pravo na žalbu je garantovano Ustavom Republike Kosovo.⁸⁶

Žalba je dozvoljena protiv svake presude u prvom stepenu, bez ikakvih izuzetaka.

a) Uticaj žalbe

Žalba je pravni lek suspenzivnog uticaja, zato što se ulaganjem iste odlaže nastupanje izvršnosti presude, u potpunosti ili onog dela protiv kojeg su ulaže pravni lek.

Žalba je devolutivni pravni lek zato što se ulaganjem iste postupak prenosi na viši sud koji će razmatrati odluku protiv koje je uloženi pravni lek. Osim toga, žalba je nezavisan lek, zato što se o njoj odlučuje bez obzira na druge pravne lekove.

b) Pravni interes u pogledu ulaganja pravnog leka protiv odluke

Kao i u pogledu svake druge proceduralne radnje, i pravni lek se može uložiti samo ako za to postoji pravni interes. Za ulaganje pravnog leka stranka ima pravni interes ako se nada da će nadležni sud doneti povoljniju odluku od one protiv koje je uložio pravni lek.

c) Rok za ulaganje žalbe

Rok za ulaganje žalbe protiv presude donete od strane prvostepenog suda je 15 dana od dana prijema primerka presude, osim ako Zakon o parničnom postupku ne predviđa neki drugi rok. Izuzetak čine posebni parnični postupci u kojima su određeni kraći rokovi.⁸⁷

---

⁸⁶Član 32 ZPP-u

⁸⁷Rok za žalbu u posebnim parničnim postupcima je kraći od 15 dana, tako je u parničnim postupcima o radnom odnosu rok za podnošenje žalbe 7 dana, u parničnom postupku zbog ometanja vlasništva rok za podnošenje žalbe na presudu je 7 dana, u sporovima manje vrednosti rok za podnošenje žalbe protiv presude je 7 dana, u parnicama izdavanja platnog naloga rok za pobijanje je 7 dana kada se odlučuje u vezi menice i 3 dana kada se odlučuje o čeku, i u trgovinskim sporovima rok za podnošenje žalbe je 7 dana.

d) Sadržaj žalbe

Žalba treba da sadrži:

- Presudu protiv koje se ulaže žalba;
- izjavu u vezi sa tim da li se žalba ulaže na celu presudu ili određeni deo iste;
- razlog podnošenja žalbe i obrazloženje;
- potpis tužioca;

Ukoliko žalba ne sadrži gore navedene elemente, onda sud donosi rešenje kojim poziva tužioca da u roku od 7 dana dopuni svoju žalbu. Na rešenje o dopuni žalbe se ne može uložiti žalba.⁸⁸

Ako tužilac u roku od 7 dana ne deluje shodno zahtevu suda, sud rešenjem odbacuje primljenu žalbu.⁸⁹

Razlozi zbog kojih se može uložiti žalba na presudu

Razlozima ulaganja žalbe na presudu smatramo sve razloge iz kojih stranka, prema ZPP-u, može da uloži žalbu.

Na presudu se može podneti žalba zbog:

- povrede odredaba parničnog postupka,
- pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- pogrešne primene materijalnog prava.

Presuda na osnovu priznanja i presuda na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva se mogu pobiti zbog povrede odredaba parničnog postupka, ili ako je izjava o priznanju ili odustajanju od tužbenog zahteva data u zabludi ili pod uticajem nasilja ili prevare (Član 181.2 ZPP-u).

Kršenje odredaba parničnog postupka – je definisana članom 182 ZPP-u. Sud je dužan da pravično primeni sva zakonom predviđena proceduralna pravila. Proceduralna radnja koja nije realizovana u skladu sa odredbama parničnog postupka nije redovna u proceduralnom smislu. Nije važno da li je povreda zakona urađena namerno ili iz neznanja.

Međutim nisu sva kršenja proceduralnih odredbi od jednakog značaja. Neka kršenja parničnog postupka se smatraju kršenja za koje je predviđeno ulaganje žalbe, a neke onima za koje nije predviđeno ulaganje žalbe. Kršenja na koje je predviđeno ulaganje žalbe smatramo bitnim, a one na koje nije predviđeno ulaganje žalbe smatramo manje bitnim. Čak ni sva bitna kršenja nisu od jednakog značaja. Neke od bitnih kršenja i sam zakon opisuje kao one koje utiču ili mogu uvek uticati na pogrešnu odluku. To su apsolutno bitna kršenja. Za druge manje bitna kršenja ne važi ta definicija, pa iz tog razloga tužilac mora da dokaže verodostojnost okolnosti da postoji uzročno-posledična veza između kršenja procesnih odredbi i mogućnosti donošenja

---

⁸⁸Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 1.

⁸⁹Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 2.

pogrešne odluke. Ove vrste kršenja se zovu relativno bitna kršenja. Obe vrste kršenja mogu poništiti presudu u parničnom postupku, kao i uključene proceduralne radnje.

Pogrešno utvrđeno činjenično stanje – kada se izjavi ovaj razlog, tužilac tvrdi da može potvrditi da je pitanje potpuno razmotreno, ali da je bilo greški. Činjenica je pogrešno utvrđena ako je sud, na osnovu dobijenih dokaza, uveren da ona postoji, iako ista ne postoji, i obrnuto činjenično stanje je pogrešno utvrđeno ako sud, na osnovu dobijenih dokaza, donese zaključak da ono ne postoji iako u stvari ono postoji.⁹⁰

Primer: ako sud na osnovu dostupnih dokaza utvrdi da je sporna imovina bila u vlasništvu tužioca ili je isti koristio, a u stvarnosti tužilac nije bio vlasnik imovine.

Primer: ako sud na osnovu dostupnih dokaza utvrdi da vlasništvo imovine tužioca nije bilo ometano od strane tuženog, dok je u stvarnosti isti bio ometan od strane tuženog.

Ovakvo pogrešno ili nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je obično posledica pogrešne procene dostupnih dokaza. Pored toga, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja može biti i posledica nedovoljnih dokaza ili pogrešnog izbora istih u cilju utvrđivanja neke činjenice, kao i pogrešnog razmatranja postojećih činjenica da postoji druga činjenica, kao i posledica pogrešnog stava da je utvrđena neka činjenica iako u stvari to nije urađeno ili pogrešan stav da je ta činjenica opšte poznata.⁹¹

Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje – Do tog može doći kada je sud završio suđenje pre potpune pripreme pravne stvari za odlučivanje, odnosno pre utvrđivanja konačne činjenice ili više činjenica.

Važno je da tužilac u svojoj žalbi tačno opiše zašto smatra da je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno. On treba da pomene činjenice koje smatra da nisu utvrđene kao i to zašto je to, prema njegovom mišljenju, od značaja za davanje poštenog mišljenja.⁹²

Primer: ako u slučaju u kojem tužilac tvrdi da ima pravo svojine na osnovu zadržavanja (savesnost – sticanja zastarelošću) dok sud u stvari nije uopšte utvrdio ko je vlasnik sporne imovine.

Pogrešna primena materijalnog prava – ova povreda postoji kada sud nije primenio odredbu materijalnog prava koju je trebalo da primeni, kada je primenio zakon koji nije trebalo da primeni, kao i pogrešna interpretacija zakona koji nije u skladu sa ispravnim značenjem ili opštim duhom zakona.⁹³

Takav slučaj se može pojaviti onda kada bez obzira na to što sud pravilno primeni odredbe parničnog postupka i pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje, ali pogrešno primeni materijalno pravo na osnovu kojeg je procenio osnov tužbenog zahteva, presuda će biti nezakonita.

Primer: ako je sud primenio materijalno pravo koje nije važilo u vreme kada je zahtevana sudska zaštita za neko navodno subjektivno pravo.

Primer: ako je sud pogrešno primenio norme za određivanje roka zastarelosti.

---

⁹⁰Faik Brestovci, Gradansko pravo II, Priština 2006, str. 82.

⁹¹Upravo tu, str.82

⁹²Upravo tu, str.82, 83.

⁹³Upravo tu, str.82, 83.

Primer: ako je sud primenio odredbe koje neki ugovor čine relativno ništavnim, a trebalo je da primeni odredbe koje ugovor čine apsolutno ništavnim.

6.2. Postupak po žalbi

U postupku po žalbi protiv presude prvostepenog suda, deluje kao da je prvostepeni sud koji je doneo pobijenu presudu, isto i drugostepeni sud, nadležan za meritorno odlučivanje po žalbi.

Žalba se podnosi sudu koji je doneo presudu u prvom stepenu, u odgovarajućem broju primeraka za sud i suprotnu stranku.

Radnje koje treba da preduzme sud u slučaju podnošenja žalbe van zakonom predviđenog roka, one koje su nepotpune ili nedozvoljene su određene u Članu 186.1 ZPP-u.

Ako je žalba podneta u zakonitom roku, ako je potpuna i prihvatljiva, onda prvostepeni sud šalje istu suprotnoj stranki, koja ima pravo da u roku od sedam (7) dana podnese odgovor na žalbu. Ako suprotna stranka iskoristi zakonito pravo i podnese odgovor na žalbu, onda prvostepeni sud isti odmah ili u roku od sedam dana od dana prijema šalje tužiocu.

Slanje žalbe drugostepenom sudu – nakon prijema odgovora na žalbu ili nakon isteka zakonitog roka za podnošenje odgovora na žalbu, prvostepeni sud, žalbu i odgovor na žalbu kao i sva ostala spisa predmeta šalje drugostepenom sudu najkasnije u roku od sedam (7) dana.

6.3. Postupak po žalbi u drugostepenom sudu

Pre odlučivanja po žalbi, drugostepeni sud priprema predmet. Sudija izvestilac sastavlja izveštaj u cilju razmatranja predmeta u žalbenom sudu, koji sudi sudskim većem sastavljenim od troje sudija. Sudija izvestilac može, ako je potrebno da traži izveštaj od prvostepenog suda zbog kršenja proceduralnih odredbi i drugih nedostataka pomenutih u žalbi, kao i da traži da se, u cilju utvrđivanja povreda, ili takvih nedostataka, izvrši potrebno istraživanje.

Znači, zadatak sudije izvestioca je da razmotri predmet i da u vezi istog predstavi izveštaj na zatvorenom ili otvorenom zasedanju suda, u zavisnosti od tog kako je odlučeno.

Razmatranje predmeta pred drugostepenim sudom počinje opsežnim objašnjenjem sudije izvestioca u vezi sa tom stvari, ali ne izražavajući svoje mišljenje u vezi osnovanosti žalbe. Potom se čita presuda, ili deo presude na koju je podneta žalba, a ako je potrebno i zapisnik o glavnom razmatranju pred prvostepenim sudom.

Zakazivanje ročišta od strane drugostepenog suda – drugostepeni sud u načelu odlučuje po žalbi na ročištu iza zatvorenih vrata, ali može da zakaže ročište u sledećim stvarima:

- kada se u postupku po žalbi pred drugostepeni sud predstave nove činjenice i dokazi u vezi sa ovim činjenicama. Stranka može da predstavi nove činjenice i dokaze u skladu sa Članom 180 ZPP-u.
- drugostepeni sud će zakazati neposrednu raspravu stvari iako je prvostepena presuda poništena dva puta i kada je žalba podneta zbog kršenje proceduralnih odredbi i zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, i kada se na ročištu sudskog veća

oceni da je presuda protiv koje je podneta žalba zasnovana na bitna kršenja parničnog postupka ili na nepotpuno ili pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

- drugostepeni sud može da zakaže neposrednu raspravu i kada oceni da se za utvrđivanje činjeničnog stanja moraju uzeti svi ili neki dokazi izvedeni na prvostepenom sudu. U ovom slučaju drugostepeni sud odlučuje da li će rasprava biti otvorena ili zatvorena. U sudskoj praksi postoji jako mali broj slučajeva kada je drugostepeni sud otvorio raspravu u ovakvoj situaciji.

6.4. Granice ispitivanja prvostepene presude

Žalbeni sud po službenoj dužnosti vodi računa o kršenjima: ako je odlučeno o zahtevu koji nije deo sudske nadležnosti, ako je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, sud zasnovao svoju odluku na nedozvoljivo raspoloženje stranaka (Član 3 stav 3 ovog zakona), ukoliko je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona sud odbio zahtev stranke, da u postupku koristi svoj jezik i pismo i da prati postupak na svom jeziku, tako da se zbog toga žali; ukoliko je u postupku kao tužilac ili tuženi učestvovalo lice koje ne može biti stranka u postupku, ili ukoliko stranku koja je pravno lice nije zastupalo ovlašćeno lice, ili ukoliko stranku bez pravne sposobnosti nije zastupao zakonski zastupnik, odnosno zastupnik sa punomoćjem stranke nije imao potrebno ovlašćenje za vođenje postupka ili za vršenje neke radnje u postupku, ukoliko vođenje postupka odnosno vršenje posebnih radnji u postupku nije kasnije dozvoljeno, i ukoliko je u suprotnosti sa zakonom isključena javnost sa glavne rasprave.

6.5. Postupak odlučivanja po žalbi

Član 195.1 Zakona o parničnom postupku predviđa da Apelacioni sud na ročištu sudskog veća ili na osnovu neposrednog razmatranja stvari pred istim, može odlučiti po žalbi na osnovu jednog od sledećih postupaka:

- da odbaci žalbu kao zakasnelu, nepotpunu ili nedozvoljenu;
- da poništi presudu na koju je podneta žalba i da poništi tužbu;
- da poništi presudu na koju je podneta žalba i da vrati stvar na ponovno suđenje Osnovnom sudu;
- da odbije žalbu kao neosnovanu i da potvrdi presudu na koju je podneta žalba;
- da promeni prvostepenu odluku.

a. Odbijanje zakasnele, nepotpune ili nedopuštene žalbe

Prema odredbi člana 196. ZPP-u predviđeno je da: zakasnelu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu drugostepeni sud odbacuje rešenjem, ako to nije uradio prvostepeni sud, kao što je predviđeno (Članom 186).⁹⁴

Drugostepeni sud neće delovati u skladu sa odredbom Člana 196 ZPP-u u sledećim slučajevima: ako je drugostepenom sudu dostavljen predmet u skladu sa žalbom koja nije potpuna, dok prvostepeni sud nije prethodno preduzeo radnje iz Člana 179. stav 1 ZPP-u, onda drugostepeni sud ne može odbaciti žalbu kao nepotpunu već će predmet vratiti prvostepenom

---

⁹⁴Praktičan način o odlučivanju u ovakvoj situaciji je predstavljen u obrascu broj 3.

sudu uz uputstvo da prvostepeni sud deluje u smislu odredbi Člana 179. stav 1 ZPP-u, pozivajući tužioca da dopuni žalbu.

b. Poništavanje presude Osnovnog suda i odbijanje tužbe

Apelacioni sud donosi rešenje o poništavanju presude Osnovnog suda i odbacuje tužbu,⁹⁵ ako su ispunjeni uslovi shodno Članu 198 ZPP-u koji predviđa sledeće:

- ako zahtev o kojem se odlučilo spada pod sudsku nadležnost,
- ako postoji međuzavisnost,
- ako je suđeno u datoj stvari (postojanje pravosnažne presude),
- ako je tužilac odustao od tužbenog zahteva (presuda na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva),
- ako postoji sudsko poravnanje.

Ove situacije se odnose na slučajeve kada prvostepeni sud nije ocenio proceduralne pretpostavke koje se tiču nadležnosti ili predmeta spora.

Apelacioni sud odbija tužbu i u sledećim slučajevima:

- ako je u postupku pred prvostepenim sudom, lice koje ne može biti stranka u postupku, delovalo kao tužitelj ili tuženi,
- ako pravno lice nije zastupalo ovlašćeno lice, ili ako lice bez parnične sposobnosti nije zastupao pravni zastupnik,
- ako pravni zastupnik ili onaj sa punomoćjem nije posedovao potrebna ovlašćenja za praćenje stvari pred sudom, ili ako je za obavljanje posebnih proceduralnih radnji, odnosno ukoliko određene izvršene radnje u postupku nije odobrila sama stranka.

Ove situacije se odnose na slučajeve kada prvostepeni sud nije ocenio proceduralne pretpostavke koje se tiču stranaka.

c. Poništavanje presude Osnovnog suda i vraćanje stvari istom na ponovno suđenje

Na osnovu Člana 197 ZPP-u, Apelacioni sud na ročištu sudskog veća ili na osnovu razmatranja stvari, rešenjem poništava presudu Osnovnog suda i istu vraća na ponovno suđenje,⁹⁶ ako zaključi da postoji jedan od sledećih razloga pomenutih u žalbi:

- ukoliko je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona sud doneo presudu na osnovu priznanja, ili presudu na osnovu odustajanja od tužbenog zahteva;
- ukoliko jednoj od stranaka nezakonitom radnjom, a posebno zbog ne pozivanja redovnim putem, nije data mogućnost prisustvovanja ročištu, a takav postupak utiče na donošenje zakonite i poštene odluke;
- ukoliko je sud doneo presudu bez glavnog razmatranja pravne stvari;
- ukoliko je prilikom donošenja presude učestvovao sudija koji prema samom zakonu treba da bude izuzet sa suđenja.

---

⁹⁵Praktičan način o odlučivanju u ovakvoj situaciji je predstavljen u obrascu broj 4.

⁹⁶Praktičan način o odlučivanju u ovakvoj situaciji je predstavljen u obrascu broj 5.

Štaviše, kada drugostepeni sud poništi presudu prvostepenog suda i stvar vrati istom na ponovno suđenje, on može da naloži da predmet razmotri drugi sudija⁹⁷.

Prvostepeni sud je tokom ponovnog suđenja dužan da po prijemu rešenja drugostepenog suda u roku od 30 dana zakaže ročište (pripremno ili glavnu raspravu), da izvrši sve parnične radnje i razmotri sva sporna pitanja koje je podneo drugostepeni sud u svojoj odluci.

Postupak ponovnog razmatranja čini jedinstvenu celinu kojom je izdata poništena presuda. U istom stranke mogu izvršiti sve proceduralne radnje, uključujući one raspoložive koje su imale pravo da izvrše u prvom postupku.⁹⁸

d. Odbijanje žalbe i potvrđivanje presude prvostepenog suda

Drugostepeni sud presudom odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje presudu prvostepenog suda ako zaključi da ne postoje razlozi za pobijanje presude, a ni razlozi o kojima se brine isti po službenoj dužnosti (Član 200 ZPP-u).⁹⁹

U slučajevima kada drugostepeni sud zaključi da je žalba neosnovana on odmah potvrđuje odluku (presudu ili rešenje) prvostepenog suda.¹⁰⁰

e. Izmena presude Osnovnog suda

Na osnovu Člana 201. ZPP-u Apelacioni sud na ročištu sudskog veća ili na osnovu neposrednog razmatranja glavnog pitanja, presudom menja prvostepenu presudu,¹⁰¹ ukoliko zaključi da postoji neki od dole navedenih razloga u žalbi:

- ukoliko je zaključio da postoji povreda odredbi parničnog postupka, osim onih navedenih u Članu 197. ovog zakona;
- ukoliko je na ročištu sudskog veća zbog drugačije ocene spisa i indirektno uzetih dokaza, zaključio drugačije činjenično stanje od onog koje je sadržano u prvostepenoj presudi;
- ukoliko, nakon neposrednog razmatranja stvari, na osnovu novih dokaza, ili na osnovu ponovnog izvođenja dokaza pred Osnovnim sudom, zaključi drugačije činjenično stanje od onog koje je sadržano u presudi prvostepenog suda;
- ukoliko smatra da je činjenično stanje sadržano u prvostepenoj presudi pravilno zaključeno, ali je materijalno pravo pogrešno primenjeno od strane Osnovnog suda;
- ako zaključi da je prvostepenom presudom prevaziđen tužbeni zahtev tako da je priznato više nego što je traženo tužbom.

Na osnovu Člana 203 ZPP-u Apelacioni sud ne može da promeni prvostepenu presudu na štetu tužioca, ukoliko je samo on podneo žalbu a ne i tuženi.

---

⁹⁷Član 198.3 ZPP-u.

⁹⁸Faik Brestovci, Gradanski postupak II, Priština 2006, str.89.

⁹⁹M Praktičan način o odlučivanju u ovakvoj situaciji je predstavljen u obrascu broj 6.

¹⁰⁰Iset Morina & Selim Nikçi "Komentar zakona o parničnom postupku" Priština 2012, str.385.

¹⁰¹Praktičan način o odlučivanju u ovakvoj situaciji je predstavljen u obrascu broj 7.

U svim predmetima promene prvostepene presude, presuda drugostepenog suda treba da bude drugačija od one prve. Drugačijom presudom drugostepenog suda se otklanjaju nepravilnosti koje se tiču meritorne odluke a ne postupka,¹⁰² izuzeće od ovog pravila čini prevazilaženje tužbenog zahteva kada drugostepeni sud stvarno promeni presudu zbog proceduralnih greški.

f. Organizacija presude Apelacionog suda

Član 204. ZPP-u predviđa da u obrazloženju presude, odnosno rešenja, Apelacioni sud treba da oceni navode žalbe koji su bili odlučujući za donošenje iste.

Sva pravila koja važe za odluku prvostepenog suda u načelu važe i za odluku drugostepenog suda, ali sa nekim specifičnostima. U uvodu odluke se ukratko treba opisati sadržaj žalbe, u dispozitivu se opisuje postupak donošenja odluke, dok se u obrazloženju opisuje procena navoda tužioca i razlozi o datom postupku donošenja odluke drugostepenog suda.

6.6. Žalba protiv rešenja

6.6.1. Osnov za podnošenje žalbe i uticaj

Član 206.1 ZPP-u predviđa da se na rešenje prvostepenog suda dozvoljava podnošenje žalbe ukoliko ovim zakonom nije drugačije dozvoljeno, dok (Član 206.2) istog zakona, izričito predviđa da posebna žalba nije dozvoljena, te da se prvostepeno rešenje može pobiti samo putem žalbe koja se podnosi protiv odluke kojom se okončava procesiranje stvari pred prvostepenim sudom.

Žalba podneta u zakonitom roku prekida izvršenje rešenja, ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno (Član 207.1).

6.6.2. Postupak odlučivanja drugostepenog suda po žalbi protiv rešenja

Član 209. ZPP-u predviđa sledeće odredbe o odlučivanju po žalbi protiv rešenja Osnovnog suda.

Apelacioni sud može odlučiti po žalbi:

- odbijanjem žalbe kao one koja nije dostavljena na vreme,
- odbijanjem žalbe kao ne dozvoljene;
- odbijanjem žalbe kao neosnovane i potvrđivanjem rešenja prvostepenog suda;
- usvajanjem žalbe i izmenom pobijenog rešenja;
- poništavanjem pobijenog rešenja, i onda kada je potrebno vraćanjem stvari Osnovnom sudu.

---

¹⁰²Faik Brestovci, Građansko pravo II, Priština 2006, str. 90.

PRAKTIČNI OBRASCI

6.7. Praktični obrasci za redovne pravne lekove

Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se žalba vraća na dopunu

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja, sudija _____, u parničnom postupku tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa stvari _____, nakon pretresnog razmatranja žalbe tužioca, van rasprave, dana _____ donosi sledeće:

R E Š E N J E

- I. Tužiocu se VRAĆA na dopunu žalba od dana _____, da je u roku od 7 dana od prijema dopuni i potpiše.
- II. Ako tužilac u zakonitom roku ne vrati dopunjenu žalbu sudu, onda će ovaj sudu odbiti žalbu kao nepotpunu.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je na presudu ovog suda, broj C.br. _____, datum _____, podneo žalbu dana _____.

Sud je nakon pretresnog razmatranja žalbe tužioca utvrdio da ista nije potpisana od strane tužioca i tako je u suprotnosti sa Članom 178 ZPP-u, koji propisuje sadržaj žalbe.

Budući da žalba ne sadrži potpis tužioca, kao neophodan element koji žalba treba sadržati shodno Članu 178 ZPP-u, sud je na osnovu Člana 179 ovog zakona odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 2 –Rešenje kojim se žalba tužioca odbija kao nepotpuna

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja, sa sudijom _____, u parničnom postupku tužioca _____, protiv tuženog _____, po stvari _____, nakon pretresnog razmatranju žalbe tužioca, van ročišta, dana _____ donosi sledeće:

R E Š E N J E

ODBIJA kao nepotpuna žalba tužioca _____ iz _____, od dana _____, podneta na presudu ovog suda, pod brojem C.br. _____, dana _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je na presudu ovog suda, pod brojem C.br. _____, od dana _____, podneo žalbu dana _____.

Sud je nakon pretresnog razmatranja žalbe tužioca zaključio da žalba ne sadrži potpis tužioca, kao neophodan element koji treba da sadrži žalba u skladu sa Članom 178. ZPP-u, prema tome na osnovu Člana 179. ovog Zakona rešenjem poziva tužioca da u roku od sedam dana dopuni dostavljenu žalbu.

Tužilac je rešenje ovog suda o vraćanju žalbe radi dopune primio dana _____ i nije delovao u skladu sa primedbom suda da u roku od sedam dana dopuni žalbu potpisujući je.

Budući da tužilac nije dopunio žalbu u roku od sedam dana, sud na osnovu Člana 179. ZPP-u odlučuje da odbije žalbu kao nepotpunu.

OSNOVNI SUD U _____, Odeljenje za opšta pitanja,

C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba Apelacionom sudu, preko ovog suda, u roku od 15 dana.

Obrazac broj 3 –Rešenje kojim se poništava žalba tužioca kao ona dostavljena posle zakonitog roka

Ac.br. _____

APELACIONI SUD KOSOVA, u veću sastavljenom od sudija _____, predsednika veća i _____ i _____ članova veća, u pravnoj stvari tužioca _____ iz _____, protiv tuženog _____, zbog _____, odlučuje po žalbi tužioca podnetoj na presudu Osnovnog suda u Prištini, C.br. _____ od dana _____, na ročištu sudskog veća održanom dana _____, donosi sledeće:

R E Š E N J E

ODBIJA se žalba tužioca, kao ona koja je dostavljena **VAN ZAKONITOG ROKA**

O b r a z l o ž e n j e

Presudom na koju je podneta žalba u tački I dispozitiva tužbeni zahtev je potpuno odbijen kao neosnovan, a njime je traženo poništavanje odluke tuženog od dana _____, kojom se istoj prekida radni odnos a tuženi se obavezuje da tužioca vrati na radno mesto krojača, i nastavi sva prava i obaveze, takođe vršeći naknadu plate za dva meseca i 10 dana.

U tački II dispozitiva je odlučeno da troškove postupka snosi svaka strana.

Tužilac je na ovo rešenje podneo žalbu zbog:

- a. Pogrešnog i nepotpunog utvrđenja činjeničnog stanja, i
- b. Pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se pobijeno rešenje poništi i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi je podneo odgovor na žalbu, sa predlogom da se odbije žalba tužioca kao neosnovana, a da se pobijena presuda potvrdi.

Ovaj sud nalazi da je žalba podneta van zakonitog roka.

Apelacioni sud je proverom povratnice utvrdio da je tužilac primio presudu C.br. _____ od dana _____, dana _____. Žalba na ovu presudu je uručena sudu dana _____, što se vidi na osnovu prijemnog pečata suda, datuma na žalbi kao i propratnog akta Osnovnog suda u Prištini upućenog Apelacionom sudu.

Budući da je rok za podnošenje žalbe bio 7 dana od dana prijema presude, dolazi se do zaključka da je žalba uručena posle isteka roka od 7 dana, zato što rok počinje da se računa od dana _____ i kada se izračuna 7 dana onda je zadnji rok za podnošenje žalbe bio dana _____, prema tome budući da je žalba podneta dana _____, znači da je žalba podneta sa danom zakašnjenja. Na osnovu navedenog i s obzirom da je rok za podnošenje žalbe prekluzivan, Apelacioni sud, u smislu odredbe Člana 195. Stav I, tačka (a) ZPP-u odlučuje kao u dispozitivu ovog rešenja.

APELACIONI SUD KOSOVA

Ac.br. _____ od dana _____

Predsednik sudskog veća - sudija

Obrazac broj 4 – Rešenje Apelacionog suda Kosova kojim se poništava presuda prvostepenog suda i odbija se tužba tužioca

Ac.br._____/____

APELACIONI SUD KOSOVA, u sudskom veću sastavljenom od sudija _____, predsednik veća, _____ i _____, članovi veća, u pravnoj stvari tužioca _____ iz _____, kojeg zastupa _____ advokat _____ iz _____, protiv tuženog _____ u _____, kojeg zastupa _____, zbog _____, odlučujući po žalbi tužioca, podnetoj Osnovnom sudu u _____, C.br. _____ od dana _____, na ročištu sudskog veća održanog dana _____ donosi sledeće:

R E Š E N J E

PONIŠTAVA se presuda Osnovnog suda u _____, C.br. _____ od dana _____, Odbija se tužba tužioca _____, iz _____, podneta Osnovnom sudu u _____ dana _____.

O b r a z l o ž e n j e

Objašnjenje o postupku odlučivanja prvostepenog suda

.....

Žalbeni navodi stranaka u postupku

.....

Procena Apelacionog suda

Apelacioni sud Kosova je razmotrio spise predmeta, pobijenu presudu, žalbene navode, a nakon razmatranja istih, u smislu Člana 194. ZPP-u, zaključio je sledeće:

Žalba je osnovana.

Iz spisa predmeta se zaključuje da je tužilac bio javni službenik i u navodnom pravu tužbenog zahteva nije iscrpio administrativna sredstva žalbe, prema tome žalbeni navodi tužioca su obrazloženi i zasnovani na zakon, navodi koje tužena nije osporila iako je njenom predstavniku uručena kopija žalbe dana _____.

Član 127.4 Zakona o administrativnom postupku predviđa „Zainteresovane strane se mogu obratiti sudu samo po iscrpljivanju svih administrativnih žalbenih sredstava“. Dok Član 11.6 Uredbe br. 2001/36 o javnoj službi Kosova, koja je bila važeći zakon u vreme penzionisanja tužioca, predviđa „Ništa u ovoj uredbi ne može da spreči pravo javnog službenika da traži sudsko razmatranje konačne administrativne odluke u skladu sa važećim zakonom, pod uslovom da se odluka, na koju se može podneti žalba u skladu sa ovim članom, ne smatra konačnom pre nego što Odbor ne izda odluku u skladu sa ovim“.

Veće smatra da je prvostepeni sud sproveo parnični postupak i doneo žalbenu presudu a da za to nisu steknuti pravni uslovi za davanje sudske zaštite u ovom spornom pitanju, zato što tužilac nije prethodno dokazao da je i iskoristio mere zaštite navodnih prava na kompenzaciju u slučaju penzionisanja, od strane nadležnih organa, uključujući Nezavisni odbor za praćenje javne službe Kosova.

Član 1. Zakona o parničnom postupku predviđa „Zakonom o parničnom postupku određuju se proceduralni propisi na osnovu kojih sud razmatra i rešava sporove pravnograđanskih odnosa i pravnih lica, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.“

Prema tome, tužilac je, unapred za navodna prava iz radnog odnosa koja smatra da su mu uskraćena prema odredbama gore navedenih zakona (ZJU i Uredba), je trebao da iskoristi sve pravne lekove u administrativnom postupku, uključujući i postupak pred Odborom, Veće smatra da presuda prvostepenog suda sadrži osnovno kršenje parničnog postupka iz Člana 182.1, koja utiče na donošenje zakonite i pravedne presude.

Na osnovu gore navedenog, veće smatra da su stvoreni pravni uslovi iz Člana 195.1 b) da odluči kao u dispozitivu ove odluke.

APELACIONI SUD KOSOVA

Ac.br. _____ od dana _____

Predsednik veća – sudija

Obrazac broj 5 – Rešenje Apelacionog suda Kosova kojim se prihvata žalba tužioca, poništava presuda prvostepenog suda i predmet se vraća na ponovno suđenje

Ac.br. _____

APELACIONI SUD KOSOVA, u veću sastavljenom od _____, predsednik veća _____ i _____ članova veća, u pravnoj stvari tužioca _____ iz _____, protiv tuženih _____, zbog _____, odlučujući po žalbi tužioca podnetoj na presudu Osnovnog suda u Prištini, C.br. _____ od dana _____, na ročištu veća održanom _____, donosi sledeće:

R E Š E N J E

PRIHVATA se žalba tužioca _____ i žalba tužene strane _____ u Prištini, PONIŠTAVA se presuda Osnovnog suda u Prištini, C.br. _____, od dana _____, predmet se vraća Osnovnom sudu u Prištini na ponovno suđenje

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Prištini C.br. _____, od dana _____, delimično se potvrđuje kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca _____ iz _____, opština _____. Drugi tuženi _____ u _____ se obavezuje da tužiocu, oslobodi i vrati u vlasništvo deo katastarske parcele u 3/1, površine od 36 m², geodezijskim merenjima i onaj deo sa severne strane od _____ m, sa putem na severoistočnoj strani katastarska parcela br. _____, u dužini od _____ m i na južnoj strani drugog dela parcele br. _____, u dužini od _____ i deo katastarske parcele br. _____ površine od _____, koja će se izmeriti i ograničiti, severoistočno u dužini puta od _____, jugoistočno sa druge strane katastarske parcele _____, u dužini od _____ m i sa južne strane katastarske parcele br. _____, u dužini od _____ m kao i na severnoj strani katastarske parcele br. _____ u dužini od _____ m, uključujući i plaćanje troškova postupka u iznosu od _____ evra, sve to u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove presude, pod pretnjom prisilnog izvršenja.

Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca kojim se traži da prvi tuženi _____, oslobodi nekretninu navedenu u al.II ove presude.

Tužilac je na ovu presudu podneo žalbu preko ovlašćenog zastupnika zbog osnovnog kršenja odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i zbog odluke o troškovima parničnog postupka, sa predlogom da drugostepeni sud usvoji žalbu, poništi presudu prvostepenog suda i predmet vrati na ponovno suđenje.

Žalbu na ovu presudu je podnela i tužena _____ u _____ zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i zbog povrede odredbi parničnog postupka sa predlogom da se žalba druge tužene strane usvoji, a da se pobijena presuda poništi i da se predmet vrati na ponovno suđenje.

Apelacioni sud posle procene žalbenih tvrdnji, pobijene presude i spisa predmeta, u skladu sa Članom 194. ZPP-u zaključuje da su,

Žalbe osnovane

Iz spisa predmeta se zaključuje da je tužilac podneo tužbu za plaćanje duga na ime kirije, sa podacima iznetim u dispozitivu tužbe.

Prvostepeni sud je u cilju poštenog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja u ovoj pravnoj stvari proverio dokaze, čitanjem sporazuma o kiriji od dana ____, ugovor od dana _____, obaveštenja br. _____ od dana _____, kopije plana od dana _____, posedovnog lista br. _____ od dana _____, ugovora o kupoprodaji od dana _____, i mišljenja i konstatacije stručnjaka za geodeziju _____ od dana _____ zajedno sa dopunom ovog mišljenja od dana _____. Sud je proverio i dokaze u spisima predmeta i zaključio je da su isti razmotreni u smislu Člana 8 ZPP-u, i odlučio je kao u dispozitivu pobijene presude.

U ovoj građansko-pravnoj stvari, ocenjujući zaključak prvostepenog suda, ovaj sud se ne može složiti sa pravnim mišljenjem istog zato što pobijena presuda obuhvata bitna kršenja odredbi Člana 2 stav 1, zato što je sud prilikom odlučivanja u ovoj pravnoj stvari bio dužan da odluči u granicama zahteva koje su podnele sporne strane, nakon što je analizirao dokaze u smislu Člana 9. ZPP-u i donese poštenu odluku zasnovanu na zakon, a u konkretnom slučaju prvostepeni sud uopšte nije odlučivao o zahtevu tužioca koji je istaknut u zadnjem delu tužbe, u kojem je iznet interes istog u ovoj pravnoj stvari. Ovaj sud ocenjuje da pobijena presuda sadrži i bitna kršenja odredbi parničnog postupka iz Člana 182.2 (n), zato što je protivrečna odnosno zato što u svom dispozitivu protivreči svom obrazloženju u onom delu u vezi sa onim šta je rečeno u obrazloženju a šta u zapisniku glavnog ročišta.

Ovaj sud smatra da se pobijena presuda ne može rešavati kao redovna, a što se tiče pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, što je sa pravom istaknuto u žalbama tužioca i drugog tuženog, zato što prvostepeni sud nije uspeo da na osnovu dokaza i činjenica iznetih u spisima predmeta pošteno utvrdi činjenično stanje u ovoj pravnoj stvari.

U ponovnom postupku prvostepeni sud je dužan da eliminiše gore navedene propuste, da odluči u granicama onog što su zahtevale strane u postupku, razmatrajući i ocenjujući dokaze u smislu Člana 8. ZPP-u, tako da nakon potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja odluči o tužbenom zahtevu tužioca tužbe i donese poštenu i meritornu presudu, koja je zasnovana na zakon.

Iz gore navedenog, odlučeno je kao u dispozitivu ove presude u smislu Člana 195. tačka c ZPP-u.

APELACIONI SUD KOSOVA

C.br. ____/____, datum _____

Predsednik veća – sudija

Obrazac broj 6 - Presuda Apelacionog suda Kosova kojom se odbija kao neosnovana žalba tužene strane i potvrđuje se presuda prvostepenog suda

Ac.br. ____/____

APELACIONI SUD KOSOVA, u veću sastavljenom od sudija _____, predsednik veća _____ i _____, članovi veća, u pravnoj stvari tužioca _____ iz _____, koju zastupa _____ advokat iz _____, protiv tuženog _____ u _____, koju zastupa _____, zbog _____, odlučujući po žalbi tužene strane, podnete na presudu Osnovnog suda u Prištini, C.br. ____ od dana. ____, na ročištu veća održanom dana _____ donosi sledeću:

P R E S U D U

ODBIJA se kao neosnovana žalba tuženog, dok se presuda Osnovnog suda u Prištini, C.br. _____ od dana _____, POTVRĐUJE.

O b r a z l o ž e n j e

Objašnjenje načina odlučivanja prvostepenog suda

.....

Tužbeni navodi strana u postupku

.....

Procene Apelacionog suda.

Apelacioni sud je razmotrio spisa predmeta, pobijenu presudu, tužbene navode, a posle procene istih, u smislu Člana 194. ZPP-u, zaključuje da je:

Žalba neosnovana.

Iz spisa predmeta se zaključuje da je tužilac bio u radnom odnosu na neodređeno vreme kod tužene, shodno ugovoru od dana _____, i aneksu ugovora o radu od dana _____, u svojstvu menadžera ogranka za usluge u _____. Tuženi je obaveštenjem o momentalnom prekidu ugovora o radu od dana _____, izdatog od strane generalnog direktora tužene strane _____, na osnovu Člana 7 Ugovora o radu u skladu sa Članom 5 priručnika o delovanju osoblja i Člana 11. Uredbe UNMIK-a o Osnovnom zakonu o radu, odredbe koje se odnose na ozbiljnu povredu radnih zadataka, tužiocu je prekinut radni odnos sa obrazloženjem da ona kao menadžer za individualne usluge u _____, ima objektivnu odgovornost za slučaj od dana _____, kada je radnik pod njenim nadzorom, kršeći operativni postupak banke nezakonito prisvojio iznos od _____. Ovo obaveštenje je rezultat tog što je u slučaju od dana _____, u podograku tužene u _____, od strane radnika _____, prisvojen iznos od _____, menadžer kojeg je bila tužilac. Tužilac je na ovo obaveštenje podneo žalbu. Ali tuženi uopšte nije odgovorio na žalbu tužioca, razlog zbog kojeg je tužilac podneo tužbu u sudu.

Prvostepeni sud je na osnovu ovakvog utvrđenog činjeničnog stanja zauzeo pravni stav da je tužiocu nezakonitim putem prekinut radni odnos, a da nije sproveden postupak predviđen Članom 11.5 Uredbe UNMIK-a, br. 2001/27, Osnovnog zakona o radu i odlučio je kao što je opisano u dispozitivu pobijene presude. U konkretnom slučaju je sproveden unutrašnji disciplinski postupak kao što je i predviđeno Članom 5. priručnika hijerarhije delovanja osoblja tužene strane.

Tužiocu je prvobitno izdato obaveštenje o momentalnom prekidu radnog odnosa, a potom su poslate pismene opomene dana _____, što je u suprotnosti sa priručnikom hijerarhije delovanja osoblja tužene strane i Osnovnim zakonom o radu.

Budući da pobijenom presudom nije učinjeno osnovno kršenje odredbi parničnog postupka, pa je prilikom pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, pravilno primenjeno materijalno pravo, Apelacioni sud u smislu Člana _____ ZPP-u, odbija žalbu tužene strane, a pobijenu presudu potvrđuje.

APELACIONI SUD KOSOVA

Ac.br. _____ / _____ od dana _____

Predsednik veća – sudija

Obrazac broj 7 – Presuda Apelacionog suda Kosova kojom se potvrđuje žalba tužene strane i menja se presuda prvostepenog suda

CA.br. _____

APELAIONI SUD KOSOVA, Veće u sastavu od sudija _____, predsednika, članova _____, (u daljem tekstu Veće), u pravnoj stvari tužioca _____ iz _____, koju zastupa _____ advokat iz _____, protiv tužene strane _____ u _____, koju zastupa _____, za nadoknadu štete, odlučujući po žalbi protiv presude Osnovnog suda u Prištini, C. br. _____ od dana _____, posle održavanja ročišta veća dana _____, donosi sledeću:

P R E S U D U

Prihvata se žalba tužene strane _____, menja se presuda Osnovnog suda u Prištini, C. br. _____ od dana _____, i odlučuje se:

Odbija se tužbeni zahtev tužioca _____ iz _____, protiv tužene strane _____ u _____, kojom tužilac obavezivanjem tuženog da na ime nadoknade štete, izazvane tokom nemira dana 17. i 18.03.2004. godine, plati tužiocu iznos od _____ (_____) evra, sa kamatom shodno sredstvima deponovanim u banci za više od godinu dana bez određene destinacije počevši od dana _____ do definitivne isplate i troškove u iznosu od _____ evra, kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Opis načina odlučivanja od strane prvostepenog suda

.....

Tužbeni navodi strana u postupku

.....

Procena Apelacionog suda

Apelacioni sud je na ročištu veća, na osnovu Člana 194. Zakona o parničnom postupku („Službeni list Republike Kosovo“ br. 38/2008), u daljem tekstu ZPP-u, proverio presudu prvostepenog suda u granicama razloga istaknutim u žalbi, i po službenoj dužnosti, vodeći računa o primeni materijalnog prava i povredi odredbi parničnog postupka, zaključuje da je:

Žalba osnovana.

Veće zaključuje da tokom vođenja parničnog postupka prvostepeni sud nije počinio osnovnu povredu proceduralnih odredbi iz Člana 182 stav 2 tačke (b), (g), (j), (k) i (m) ZPP-u, o čemu Apelacioni sud kao drugostepeni vodi računa po službenoj dužnosti.

Iz spisa predmeta se zaključuje da je prvostepeni sud utvrdio činjenično stanje sadržano u pobijenoj presudi. Opšte poznata činjenica je da je 17 i 18. marta 2004. godine, na Kosovu došlo do protesta i nemira (u daljem tekstu nemira) koji su u nekim slučajevima i mestima rezultirali nasiljem i materijalnom štetom nanetom kulturnim objektima, javnoj i privatnoj imovini.

Nije sporno da je tužilac, zbog nemira, pretrpeo štetu u vrednosti od ____ evra, takođe nije sporna ni činjenica da je tužilac štetu izazvanu tokom nemira prijavio tadašnjoj policiji, Policijska stanica u Gračanici, kada je i sastavljen izveštaj br. _____ od dana _____.

Tužilac je podneo zahtev za nadoknadu štete nadležnoj Međuministarskoj komisiji za saniranje štete izazvane tokom nemira. Nadležna komisija je posle procene stanja, izvršila delimičnu naknadu štete i to u smislu obnove objekta i postavljanje stakla, u iznosu od ____ evra, kao i vraćanju PDV-a u iznosu od ____ evra, plaćenog na granici tokom uvoza robe.

Međutim, tuženi odbija da nadoknadi štetu navedenu od strane tužioca koja je izazvana tokom nemira u vrednosti od ____ evra, osporavajući legitimnost tužioca u ovom parničnom postupku da nije bila potpuno odgovorna za čuvanje reda i bezbednosti tokom tog perioda kada je došlo do nanošenja štete.

Veće smatra da je prvostepeni sud pošteno i potpuno utvrdio činjenično stanje u ovoj pravnoj stvari, ali je pogrešno primenio materijalno pravo, o čemu drugostepeni sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Prvostepeni sud se pozvao na Odluku Premijera Kosova, br. _____ od dana _____, na osnovu koje je formiran hitan fond za obnovu verskih, kulturnih, obrazovnih, zdravstvenih i privatnih objekata oštećenih tokom nemira. Takođe, prvostepeni sud se pozvao i na član _____ i _____ Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list bivše SFRJ“ br. 20/78) u daljem tekstu ZOO, koji je bio važeći zakon na Kosovu, na osnovu Uredbe UNMIK-a, 2000/24, kojom je definisan.

Članom 180. ZOO-a je predviđeno „Za štetu nastalu smrću, telesnom povredom ili oštećenjem, odnosno uništenjem imovine fizičkog lica usled akata nasilja ili terora, kao i prilikom javnih demonstracija i manifestacija, odgovara Politička društvena organizacija čiji su organi po važećim propisima bili dužni da spreče takvu štetu“.

Veće Apelacionog suda ocenjuje nepoštenim pravni stav prvostepenog suda naveden u dispozitivu pobijene presude, zato što tužilac nije do kraja glavnog ročišta pravne stvari dokazao da mu je izazvana šteta definisana u gore navedenom dispozitivu ZOO-a, osim materijalne štete uzrokovane uništavanjem robe smeštene u skladište, od strane neidentifikovanih lica.

Pravni stav prvostepenog suda je nepravilan i nije zasnovan na zakon i s obzirom na to da Kosovo u vreme kada je tužiocu naneta šteta nije bilo država pa prema tome nije imalo pravnih ni institucionalnih kapaciteta sa punom odgovornošću u oblasti čuvanja javnog reda na Kosovu.

Ovo pitanje je regulisano Rezolucijom Saveta bezbednosti br. _____ od dana _____, (u daljem tekstu Rezolucija _____) kao i Ustavnim okvirom za privremenu samoupravu na Kosovu (u daljem tekstu Okvir).

Član 9 stav(d) Rezolucije predviđa „Odlučuje da će odgovornosti međunarodnog bezbednosnog prisustva koje će biti raspoređeno i delovati na Kosovu uključivati: d) osiguranje bezbednosti i javnog reda.....“.

Član 8.2 tačka (c) okvira predviđa „SPGS će u bliskoj koordinaciji sa međunarodnim snagama, pod c) sprovođenja javnog reda i mira“.

Veće smatra da je, budući da tuženi nije imao puna ovlašćenja za čuvanje javnog reda, i da je u svom kapacitetu formiranom na osnovu Okvira, formirao hitni fond iz kojeg je data nadoknada tužiocu (u zahtevanom iznosu), takođe tužilac nije pretrpeo štetu definisanu odredbom Člana 180. ZOO-a, tužbeni zahtev neosnovan, pa se kao takav u potpunosti odbija.

Član 201.(d) ZPP-u predviđa „Drugostepeni sud... menja presudu prvostepenog suda smatra da je činjenično stanje sadržano u prvostepenoj presudi pravilno utvrđeno, ali je materijalno pravo pogrešno primenjeno od strane prvostepenog suda”.

Veće smatra da su stvoreni pravni uslovi iz Člana 201 stav (d) ZPP-u za odlučivanje kao u dispozitivu ove presude.

APELACIONI SUD KOSOVA

CA. br. _____/___ dana _____

Predsedavajući veća – sudija

POGLAVLJE VII
VANREDNI PRAVNI LEKOVI

7. VANREDNI PRAVNI LEKOVI

ZPP-u priznaje tri vrste vanrednih pravnih lekova o kojima može odlučiti Vrhovni sud a to su: Revizija, (Član 211), ponavljanje postupka (Član 232) i poziv za odbranu zakonitosti (Član 245).

7.1. Revizija

Revizija je vanredni pravni lek kojim se stranka služi da bi pobila zbog kršenja zakona pravosnažnu presudu drugostepenog suda, donetu po žalbi protiv prvostepene presude.

Revizija se ne treba smatrati samo kao garancija više da bi se spor između stranki pravedno rešio, već značaj ovog pravnog leka leži u činjenici da je to pravni lek za ujednačavanje zakonske prakse, zato što Vrhovni sud Kosova uzimajući stavove povodom određenog pitanja svojom odlukom pomaže nižim sudovima, budući da niži sudovi obično poštuju njegove stavove.

Revizija kao vanredni pravni lek je ograničena budući da može pobiti samo određene odluke i iz određenih razloga.

Procedura o donošenju revizije je uređena Članom 211 ZPP-u.¹⁰³

Revizija se ne može podneti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Odstupanje od ovog pravila imamo u slučajevima kada se revizija podnosi zbog narušavanja suštinskih proceduralnih odredbi počinjenih u drugostepenom sudu, kojom prilikom stranke mogu izneti nove činjenice i dokaze u prilog njihovoj nevinosti, koje nisu mogle ranije izneti.

Revizija protiv presude drugostepenog suda kojom se potvrđuje presuda oslanjajući se na potvrdu, se može podneti samo zbog razloga pomenutih u stavu 1, tačka a) i b) i stavu 2 Člana 214.3.

Protiv drugostepene sudske presude koja potvrđuje prvostepenu presudu revizija se ne dozvoljava zbog narušavanja suštinskih proceduralnih odredbi spora po stavu 1 tačka a) ovog Člana, ukoliko njihovo postojanje nije uopšte spomenuto u tužbi, osim ako se radi o narušavanjima o kojima se staraju sami apelacioni sud i revizijski sud (Član 214.4).

Reviziju podnetu posle isteka zakonitog roka, protivzakonitu ili nepotpunu reviziju pobija prvostepeni sud bez održavanja sudske sednice (Član 218).

Načini odlučivanja po reviziji od strane vrhovnog suda Kosova:

- a. Zakasnelu reviziju, nepotpunu i nedozvoljenu pobija revizijski sud sudskim rešenjem ukoliko to nije učinio prvostepeni sud unutar granica svojih nadležnosti (Član 221 ovog zakona).

---

¹⁰³Revizijski sud (Vrhovni sud) predmetom razmatranja smatra pravni aspekt stvari, a ne činjeničnu stranu iste, veoma je bitno, ali i teško napraviti razliku između istih. Ovo se posebno odnosi u slučajevima sprovođenja stavova iz iskustva, pravnih standarda ali i tumačenja dobrovoljnih izjava, na primer kada treba odgovoriti na to da li je osoba bila savesna ili ne, da li je delovala u skladu sa dobrim običajima, itd. onda se činjenični i pravni aspekt mnogo komplikuju, tako da je veoma teško odvojiti i razlikovati ih. Za razlikovanje može pomoći osnovni kriterijum kao što je: činjenični aspekt stvari se tiče zasnivanja na osnovu čega sud sprovodi pravno-materijalnu normu. Znači da se tiče stanja u konkretnom slučaju, vitalnog događaja koje čini donju premisu sudske silogije. Pravni aspekt ulazi u normativnu oblast i sadrži gornju premisu sudske silogije.

- b. Vrhovni sud odbija reviziju kao neosnovanu sudskim rešenjem, ako ustanovi da ne postoje razlozi navedeni u reviziji.
- c. Ukoliko revizijski sud ustanovi da postoji narušavanje procedura spora zbog kojih se može pojaviti revizija, osim (povređa¹⁰⁴) onda revizijski sud uzimajući u obzir prirodu narušavanja sudskom odlukom delimično ili u celini pobija drugostepeno i prvostepeno sudsko rešenje ili samo drugostepeno rešenje i vraća stvar na ponovno suđenje drugom ili istom sudiji, ili istom prvostepenom sudu, odnosno drugom sudskom veću drugostepenog suda ili drugom kompetentnom sudu.
- d. Ukoliko revizijski sud ustanovi da je materijalno pravo pogrešno sprovedeno, rešenjem odobrava podnetu reviziju i menja pobijenu presudu.
- e. Ukoliko revizijski sud ustanovi da je zbog pogrešnog sprovedenog materijalnog prava, ili zbog povrede proceduralnih pravila, činjenično stanje nepotpuno dokazano, i iz tog razloga ne postoje uslovi za promenu pobijene presude, onda on rešenjem potvrđuje reviziju i potpuno ili delimično poništava presudu prvostepenog i drugostepenog suda, ili samo presudu drugog stepena, i stvar šalje na ponovno suđenje istim ili drugim sudijama prvostepenog ili drugostepenog suda.
- f. Ukoliko se ustanovi da se pravosnažnom drugostepenom presudom otišlo dalje nego po optužnici, revizijski sud vlastitim rešenjem odobrava reviziju stranke i menja pobijenu presudu.

7.2. Ponavljanje postupka

Predlog za ponavljanje postupka je vanredni pravni lek, ograničen, bez suspenzije, i demonstrativan. Pravo na ponavljanje postupka je ograničeno u aspektu odluka koje mogu biti pobijene putem ovog pravnog leka, razloga zbog kojih se mogu pobiti rešenja, i aspektu roka unutar kojeg se može on podneti.¹⁰⁵

Predlogom za ponavljanje postupka može se tražiti ponavljanje završenih pravosnažnih postupaka. Postupak može završiti sudskim rešenjem, pravosnažnom odlukom kojom se tužba odbacuje ili odlukom kojom se zaključuje da je postupak završen putem dostupnih radnji stranaka.¹⁰⁶

Razlozi za ponavljanje postupka - Član 232 Zakona o parničnom postupku ZPP, predviđa da se presudom ili pravosnažnom sudskom odlukom završeni postupak može ponoviti po predlogu stranke:

U odredbi Člana 232 se predviđaju taksativno nabrojani razlozi za ponavljanje postupka koje se mogu svrstati u tri grupe:

---

¹⁰⁴Ako se u prvostepenom ili drugostepenom postupku odlučivalo u vezi zahteva koji ne spada pod nadležnost sudova, ili se tiče već suđene stvari, ili onog od čega je tužilac odustao, ili za šta postoji sudski dogovor, revizijski sud rešenjem poništava pobijenu presudu putem revizije i odbija tužbu kao nedozvoljenu.

Ako je u prvostepenom ili drugostepenom postupku, tužilac ili tuženi bilo lice sa sudskom nesposobnošću, ili ako stranku koja je pravno lice nije zastupao ovlašćeni, ili ako stranku bez pravne sposobnosti nije predstavljao pravni zastupnik, ili ako pravni zastupnik ili ovlašćeni zastupnik stranke nije posedovao potrebno ovlašćenje za praćenje sudskog postupka ili obavljanje konkretnih proceduralnih radnji, odnosno praćenje postupka u sudu ili vršenje konkretnih dela u postupku nije odobrila stranka kasnije, onda revizijski sud, u zavisnosti od prirode postojeće proceduralne povrede, deluje kao u dispozitivu stava 1 ili 2 ovog Člana.

¹⁰⁵Faik Brestovci, Građansko pravo I, Priština 2006, str.104.

¹⁰⁶Upravo tu, str.104.

7.2.1. Narušavanje odredbi postupka:

- a. Ukoliko se stranci protivzakonitom radnjom a pogotovo u slučaju poziva na sednicu ne da mogućnost da učestvuje u razmatranje glavne stvari;
- b. ako je u završenom postupku učestvovala kao tužilac ili tuženi osoba koja ne može biti stranka u parnici, ili ako stranka koja je pravno lice nije bila zastupana od strane ovlašćenog lica, ili ako stranku sa proceduralnom nesposobnošću nije zastupao zakonski zastupnik ili ako zakonski zastupnik ili sudski dodeljeni punomoćnik nije imao potrebno ovlašćenje za praćenje sudskog postupka ili vršenje određenih proceduralnih radni, ako se vršenje proceduralnih postupaka i praćenje sudskog postupka nije kasnije dozvoljeno od strane stranke;
- c. krivična radnja;
- d. ako se konačna sudska odluka oslanja na lažno svedočenje svedoka, ili stručnjaka, ili dokumenta koji je krivotvoren (falsifikovan), ili u kojem je potvrđen netačan SADRŽAJ;
- e. ako je pravosnažna odluka posledica krivičnog dela sudije, zakonskog zastupnika ili tužioca stranke, protivnika ili trećeg lica;
- f. nove činjenice i dokazi;
- g. ako stranka dobije mogućnost da upotrebi pravosnažnu sudsku odluku, koja je ranije doneta u postupku između istih stranaka po istom tužbenom zahtevu;
- h. ako se konačna sudska odluka zasniva na neku drugu sudsku odluku, ili odluku drugog organa, a ta odluka je promenjena, narušena ili pravosnažno poništena;
- i. ako stranka dozna za nove dokaze ili nađe nove dokaze ili dobije priliku da ih upotrebi pomoću kojih bi se mogla doneti odluka povoljna za stranku, ako su se ti dokazi i činjenice upotrebili u prethodnom postupku.

7.2.2. Rok za podnošenje predloga za ponavljanje postupka

Po odredbi Člana 234 stav 1 ZPP-u predlog za ponavljanje se može podneti u roku od 30 dana i to:

- u slučaju po Članu 232, tačka a) ovog zakona, od dana kada je stranci uručena pravosnažna odluka;
- u slučaju po Članu 232, tačka b) ovog zakona ako je u postupku kao tužilac ili tuženi delovalo lice koje ne može biti stranka u postupku od dana kada je odluka uručena toj osobi;
- ako stranku koja je pravno lice nije zastupalo ovlašćeno lice, ili ako stranku sa proceduralnom nesposobnošću nije zastupao pravni zastupnik od dana kada je odluka uručena stranci, odnosno njegovom zakonskom zastupniku i ako se pravni zastupnik ili zastupnik po sudskoj dužnosti nije imao potrebno ovlašćenje za praćenje sudske parnice ili vršenje određenih proceduralnih radnji od dana kada je stranka saznala za ovaj razlog;
- u slučaju po Članu 232, tačka c) ovog zakona – od dana kada je stranka saznala za pravosnažno krivično rešenje;

- u slučaju po Članu 232, tačka d) ovog zakona – od dana kada je stranka saznala za pravosnažno krivično rešenje, a ako se krivični postupak ne može odvijati, onda od dana kada je saznala za obustavljanje krivičnog postupka ili okolnosti zbog kojih se ne može započeti krivični postupak;
- u slučajevima po Članu 232, tačka e) i f) ovog zakona – od dana kada je stranka mogla upotrebiti pravosnažno rešenje zbog ponavljanja postupka;
- u slučaju po Članu 232, tačka g) ovog zakona – od dana kada je stranka mogla priložiti nove dokaze u sudu odnosno nova dokazna sredstva.

ZPP-u sadrži razne odredbe koje uređuju rešavanje zahteva za vanredne pravne lekove u Vrhovnom sudu. Pogledajte Članove 211 – 231 ZPP-u (koji se povezuju sa zahtevima za reviziju), 232-244 (koji se povezuju sa zahtevima za ponavljanje postupka), 245-251 (koji se povezuju sa zahtevima za odbranu zakonitosti).

7.3. Zahtev za zaštitu zakonitosti

Celokupna delatnost suda u spornom postupku nije ništa drugo nego neprestano sprovođenje zakona i materijalnog postupka. Uprkos svim garancijama o urednom radu suda, ne isključuje se mogućnost da sud prekrši zakon, pa je tako rešenje koje treba da je zakon za stranke protivzakonito.¹⁰⁷

Pravosnažnim rešenjem koje je nezakonito ugrožava se ne samo interes stranaka, nego i javni interes zato što je nezakonitost sudskog rešenja je znak iregularnog rada sudstva kao javne službe. Iz tog razloga je zakonodavac predvideo zahtev za zaštitu zakonitosti kao pravni lek protiv pravosnažnih rešenja sa ciljem da se rad sudskih organa uskladi sa zakonom.¹⁰⁸

Nadležnost za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti – po Članu 246 ZPP-u državni tužilac je nadležan za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti. Međutim inicijativu za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti mogu preduzeti i stranke koje u nemogućnosti sprovođenja ovog pravnog leka, predlažu državnom tužiocu da to uradi.

U sudskoj praksi se obično i desi da zahtev za zaštitu zakonitosti sprovede tužilac na inicijativu stranaka.

7.3.1. Razlozi za pobijanje odluke zahtevom za zaštitu zakonitosti

- a) zbog osnovnih kršenja odredbi parničnog postupka, ako se kršenje tiče teritorijalnenadležnosti, ako je prvostepeni sud doneo rešenje bez glavnog ročišta, a bilo je zaduženo da održi glavno ročište, ako je odlučeno o zahtevu oko kojeg je spor u toku ili ako je u suprotnosti sa zakonom javnost izbačena sa glavnog ročišta;
- b) zbog pogrešnog sprovođenja materijalnog prava.

---

¹⁰⁷Faik Brestovci, Građansko pravo II, Priština 2006, str.102.

¹⁰⁸Upravo tu, str.102.

Javni tužilac ne može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti zbog prevazilaženja tužbenog zahteva, kao ni zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Odluke koje se mogu pobiti zahtevom za zaštitu zakonitosti - odluka za zaštitu zakonitosti može se sprovesti nad:

- c) prvostepena rešenja, na koje nije podneta žalba od dana kada se ova odluka nije mogla osporiti tužbom;
- d) drugostepene odluke, na koje nije izjavljena revizija od dana kada je ova odluka uručena onoj stranci kojoj je zadnjoj uručena

Rok za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti – na pravosnažnu odluku suda, državni tužilac može pokrenuti zaštitu zakonitosti u roku od tri meseca. Rok za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti se računa:

- e) protiv drugostepene odluke, protiv koje su stranke tražile reviziju, javni tužilac može pokrenuti zahtev za zaštitu zakonitosti samo u roku od trideset (30) dana od dana slanja revizije toj stranki, revizija koje joj je ranije poslata.
- f) zahtev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen na odluku koju je prilikom revizije ili zahteva za zaštitu zakonitosti doneo sud nadležan za odlučivanje o ovim pravnim lekovima (Član 245 ZPP-u).

Postupak na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti – o zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Kosova. Pobijeno rešenje ili presuda se razmatra samo u pobijenom delu zahtevom za zaštitu zakonitosti i sud uzima u obzir samo razloge iznete u tom pravnom leku. O sednici na kojoj se razmatra i odlučuje o zahtevu za zaštitu zakonitosti sud obaveštava državnog tužioca koji ju je podneo. Ovlašćenja vrhovnog suda povodom odlučivanju o zahtevu za zaštitu zakonitosti su ista sa onima koje ima kada odlučuje o reviziji. Ukoliko je protiv istog rešenja podneta revizija kao i zahtev za zaštitu zakonitosti nadležni sud odlučuje o pravnim lekovima jednim rešenjem.¹⁰⁹

---

¹⁰⁹Član 249 ZPP-u.

POGLAVLJE VIII
TUŽBA

8. TUŽBA

8.1. Tužba

Suđenje o nekom pitanju u sudnici počinje podnošenjem tužbe koja je proceduralno delo stranke kojom se traži sudska zaštita preko sudske odluke.

Građanski postupak se pokreće podnošenjem tužbe kao uvodnog (početnog) proceduralnog čina, u kojem se izražava određeni zahtev bez obzira kako se razume termin oko kojeg sud treba da odluči.¹¹⁰

8.1.1. Tužba nezavisno od vrste treba da sadrži

- a. određeni zahtev u odnosu na glavnu stvar i sporedne zahteve;
- b. činjenice na koje tužilac zasniva zahtev;
- c. dokaze kojima se dokazuju takve činjenice;
- d. vrednost spora;
- e. pravni osnov, i
- f. ostale podatke koje treba da sadrži svaki podnesak (Član 99 ovog zakona).¹¹¹

8.1.2. Određeni zahtev u odnosu na glavni predmet i sporedni zahtevi

Ovaj element tužbe podrazumeva zahtev tužioca upućen sudu za donošenje rešenja sa određenim sadržajem. Tužilac tužbenim zahtevom opisuje sadržaj u dispozitivu željene odluke. Sud je tokom odlučivanja pravne stvari doslovno vezan za sadržaj tužbe odnosno željeno rešenje stranke. Ovaj element tužbe važi za sve vrste tužbi. Određivanje tužbenog zahteva je neophodni uslov zato što će se na osnovu nje znati koje je očekivanje ili obaveza koju tuženi treba ispuniti.

8.1.3. Dokazi na koje tužilac zasniva zahtev

Drugi neophodni uslov tužbe je i obaveza da tužilac predstavi dokaze na kojima oslanja svoj zahtev za tužbu. Po ovome tužilac treba da predstavi sve dokaze skraćeno i jedan po jedan kako bi se na osnovu iznetih dokaza pojavi određena pravna posledica.

---

¹¹⁰Enver Hasani, Ne Bis In Idem u parničnom postupku, Priština, 2009, str.17.

¹¹¹Član 99 stav 2

8.1.4. Dokazi kojima se potvrđuju činjenice tužbe

Tužilac treba u tužbi da predstavi činjenice koji su jasno i konkretno izneti za svaki dokaz iznet u tužbi. U svrhu sudske prakse se treba objasniti da ako je tužilac izneo dokaze (kada su oni materijalni) isti se moraju priložiti tužbi i ova odgovornost je uslov za regularnost tužbe,¹¹² dok u slučaju kada tužilac nije izneo dokaze onda odgovornost za iznošenje dokaza nije neophodan uslov. Tužba se, u ovom slučaju, ne može vratiti na sređivanje.

8.1.5. Vrednost spora

Vrednost spornog predmeta je elemenat tužbe određen zakonom ali nije neophodan uslov tužbe. Prema tome i u slučajevima kada stranka nije odredila vrednost sporne stvari sud neće pobiti tužbu niti će vratiti tužbu tužiocu na ispravku.

U onim slučajevima gde tužilac nije odredilo vrednost spornog predmeta, kada je vrednost niska ili previsoka, onda sud po službenoj dužnosti ili po pobijanju tuženog najkasnije na pripremnoj sednici a ako se ona nije održala, pre nego počne glavno ročište određuje odgovarajuću vrednost sporne stvari uzimajući u obzir objektivne okolnosti (pogotovo visinu zahteva).

O ovakvim slučajevima sud treba da odlučuje rešenjem protiv kojeg nije dozvoljena posebna žalba.

8.1.6. Pravni osnov

Pravna kvalifikacija dokaza na koje tužilac zasniva tužbu predstavlja pravni osnov tužbe. Iako je odredbom Člana 253 stav 1 tačka (e) ZPP-u određen i pravni osnov kao element tužbe, ovaj elemenat ima svojstvo fakultativnog elementa jer sud nije povezan sa pravnim osnovom tužbe, takođe sud će delovati po tužbi iako tužilac nije izneo pravni osnov tužbe.

8.1.7. Sudska taksa za tužbu

Tužilac je dužan da zahtevu za tužbu priloži uverenje o plaćenju sudskoj taksi.¹¹³

Kako će sud delovati kada tužilac nije tužbi priložio uverenje o plaćenju sudskoj taksi?

U tim slučajevima ako ne postoje razlozi za oslobađanje od obaveze plaćanja sudske takse, sud putem upozorenja poziva tužioca da plati sudsku taksu u određenom roku.¹¹⁴

Ukoliko tužilac ne deluje po upozorenju za uplatu sudske takse, sud će putem zadnje opomene pozvati tužioca da u toku dodatnog roka uplati sudsku taksu za tužbu, određujući i obavezu dodatnog poreza.¹¹⁵

Ako tužilac ne deluje ni posle zadnje opomene (druge opomene) za uplatu sudske takse za tužbu onda sud deluje shodno odredbi Člana 253. stav 5 o ZPP-u i pri tom rešenjem će tužbu smatrati povučenom.¹¹⁶

---

¹¹²Član 99.2 i 102 ZPP-u.

¹¹³Član 253.4

¹¹⁴Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 1.

¹¹⁵Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 2.

¹¹⁶Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 3.

8.2. Vrste tužbi

Postoje razni kriterijumi za klasifikaciju tužbi, ali najprihvatljiviji kriterijum zavisi od vrste i sadržaja pravne zaštite koja se njime potražuje. Po ovom kriterijumu postoje tri vrste tužbi: tužba obaveze, tužba potvrđivanja i tužba promene.

Tužba obavezivanja – ovom vrstom tužbe tužilac traži od suda da sud presudom naredi tuženom da u korist tužioca ispuni neko očekivanje.

Tužba potvrđivanja - ovom vrstom tužbe tužilac traži od suda da presudom dokaže postojanje ili nepostojanje određenog građansko pravnog odnosa, određenog subjektivnog pravnog sadržaja, ili da li je dokumenat autentičan ili ne.¹¹⁷

Tužba promene - ovom vrstom tužbe tužilac traži od suda da se preko rešenja osnuje pravni odnos, promeni sadržaj postojećeg izveštaja ili njegovo poništavanje.

8.2.1. Protivtužba

Protivtužba je tužba tuženog protiv tužioca u postupku koji je drugi započeo protiv prvog. Protivtužbom tuženi (u postupku započetom po tužbi tužioca) u istom sudu i istom suđenju podnosi svoju posebnu tužbu. Protivtužbom se osniva još jedan pravno-proceduralni odnos sa obrnutim ulogama stranaka. Protivtužba je predviđena kao pravo tuženog koje može iskoristiti do određene faze postupka, a nikako kao obaveza tuženog.¹¹⁸ Isti zahtev koji tuženi podnosi protivtužbom može podneti i tužbom, prema tome tuženi nije obavezan da podnese protivtužbu.

8.2.2. Vrste i primeri protivtužbi

a. Koneksna protivtužba

Koneksnu protivtužbu tuženi može podneti ako između zahteva obuhvaćenog protivtužbom i onom obuhvaćenom tužbom ne postoji razlika u smislu pravne i činjenične osnove.

Primer koneksne protivtužbe : *Ukoliko između subjekta x i y postoji kupoprodajni ugovor stvari. ako subjekat x-tužilac preko tužbe traži da mu se stvar preda, subjekat y protivtužbom može zatražiti plaćanje ugovorene cene.*

Iz navedenog primera se shvata da protivtužba mora imati istu pravni i činjenični osnov sa tužbom.

b. Protivtužba naknade

Ovu protivtužbu tuženi može da podnese ukoliko se njegov zahtev može nadoknaditi zahtevom tužioca. Ova protivtužba bi bila dozvoljena ako bi zahtevi protivtužbe mogli biti nadoknađeni

---

¹¹⁷ZPP-u odredba Člana 254

¹¹⁸Faik Brestovci, Građansko pravo I, Priština 2006, str.220.

zahtevima tužbe u glavnom postupku. Nadoknada ovih zahteva zavisi od norme materijalnog prava. Ovu odredbu nalazimo u Članu 317 ZOO-a.¹¹⁹

Naknada je jedan od načina namirivanja obaveza praveći uzajamnu računicu. Do naknade dolazi uvek kada dužnik postane poverilac svog poverioca i gde između ova dva lica postoje istovremeni uzajamni zahtevi, koji se mogu ukinuti bez ispunjenja nijednog, znači naknadom.

Primer protivtužbe naknade: *Ukoliko su subjekat X i subjekat Y zbog svojih ugovornih odnosa i uzajamno neispunjenih obaveza podneli pred sudom tužbu i protivtužbu, tako što subjekat X tužbom potražuje od subjekta Y iznos od 1000€ za vino koje je prodao subjektu Y. Dok subjekat Y kao uzgajivač grožđa protivtužbom traži da se subjekat X obaveže da mu plati iznos od 900€ za grožđe koje je prodao subjektu X. U ovom slučaju uzajamna potraživanja se mogu nadoknaditi do vrednosti svakog zahteva.*

c. Prejudicijalna protivtužba

Tuženi može podneti prejudicijalnu protivtužbu kada ima pravo zahtevanja utvrđivanja tog da postoji pravni odnos ili subjektivna prava koja su osporena tokom suđenja, a od postojanja ili ne postojanja istih delimično ili potpuno zavisi odluka o protivtužbi.

Primer prejudicijalne protivtužbe: *ako subjekat X tužbom traži predaju stvari od subjekta Y – tuženog, onda tuženi – subjekat Y protivtužbom može tražiti od suda da presudom zaključi da je stvar, vraćanje koje zahteva tužilac na osnovu vlasništva, njegova a ne tužiočeva.*

8.3. Faze i uslovi dozvoljavanja protivtužbe

Postupak u vezi sa tužbom ne treba biti završen. Tužilac ima pravo da podnese protivtužbu sve dok pripremno ročište nije završeno, odnosno prvi sastanak glavnog pretresa, kada nije održana pripremna sednica, dok se posle održavanja pripremne sednice ili glavnog ročišta može dozvoliti samo uz pristanak tužioca.

Stranke u postupku po protivtužbi trebaju biti ravnopravne strankama u glavnom postupku. U postupku o protivtužbi se samo menjaju uloge stranaka tako da tuženi dobija ulogu tužioca dok tužilac dobija ulogu tuženog.

Protivtužba nije dozvoljena ako za nju nije nadležan isti sud pred kojim se odvija glavni postupak po prvoj tužbi. Što se tiče protivtužbe, sud treba da je nadležan kao u pogledu predmeta tako i u imovinskom pogledu.

Sud može odlučiti o odvajanju postupka shodno protivtužbi, kada to zatraže privredni razlozi koji je tiču koneksne protivtužbe.

Nezavisno od toga što zakon dozvoljava odvajanje postupka shodno konveksnoj protivtužbi, razumno je da odvajanje bude izuzetak, budući da sud u principu treba uvek da odvija jedan postupak vezan za tužbu i protivtužbu.

---

¹¹⁹Dužnik može nadoknaditi zahtev koji je uputio poverilac shodno onom što zahteva, samo ako je predmet oba zahteva novac ili druge stvari koje se mogu zameniti istom vrstom i istog kvaliteta, i ako se oba tiču uplate.

8.3.1. Promena tužbe

Promena pritužbe tokom odvijanja građanskog postupka je vrlo važna proceduralna stvar i kao takva je često prisutna u praksi.

8.3.2. Šta sadrži promena tužbe?

a. Promenu istovetnosti tužbenog zahteva

Promena istovetnosti tužbenog zahteva postoji onda kada se promeni osnov tužbe, odnosno činjenično stanje ili dokazi na koje se zasniva zahtev tužioca.

Primeri promene istovetnosti tužbenog zahteva:

1. Ukoliko subjekat X tužbom traži ispunjavanje očekivanja oslanjajući se na prodajni ugovor, a kasnije traži ispunjavanje očekivanja zbog ugovora na zajam.

2. Ukoliko je subjekat X tužbom zatražio vraćanje pokretne stvari na osnovu vlasništva, a kasnije traži naknadu vrednosti stvari zbog gubitka stvari.

b. Povećanje tužbenog zahteva

Povećanje tužbenog zahteva podrazumeva povećanje tužbenog zahteva u kvantitativnom i kvalitativnom smislu.

Različiti primeri povećanja tužbenog zahteva:

- Povećanje tužbenog zahteva u kvantitativnom smislu – ako je subjekat X početnom tužbom tražio iznos od 5000 evra na ime naknade štete, dok povećanjem tužbe traži 8000 evra.
- Povećanje tužbenog zahteva u kvalitativnom smislu – ako je subjekat X početnom tužbom tražio predaju stvari kvalitet koje spada pod proizvodima klase III, dok povećanjem tužbe traži vraćanje stvari kvalitet koje spada pod proizvodom kategorije I.

c. Podnošenje još jednog zahteva pored postojećeg zahteva

Kada tužilac tokom postupka pored postojećeg zahteva podnosi i druge zahteve.

Primer u ovom slučaju promene tužbe

- Imamo situaciju u kojoj subjekat X uporedo sa zahtevom za vraćanje stvari podnosi i zahtev za naknadu štete zbog oštećenja iste.
- Ako je subjekat X tužbom tražio naknadu štete za štetu nanetu njegovoj imovini (poslovni prostor) zbog nezakonitih radnji tuženog kao uzurpatora prostora, dok promenom tužbe uporedo sa ovim zahtevom zahteva i naknadu štete zbog neosnovanog bogaćenja tuženog.

d. Promena tužbe u subjektivnom smislu

Do završetka glavnog ročišta pravne stvari tužilac može promeniti svoju tužbu, tužeći drugu osobu umesto prvog tuženog. Do ovog dolazi zato što odvijanje spora može dovesti u pitanje tačnost pasivne legitimnosti ranije tužene strane.

Prvi i glavni uslov da se dozvoli promena tužbe u subjektivnom smislu je da se stranka složi da uđe u postupak odnosno suđenje umesto tuženog, a ako je tužilac počeo učestvovati u razmatranje glavne stvari potrebna je i njegova saglasnost.

Osoba koja uđe u suđenje umesto tuženog treba da prihvati isto u stanju u kojem se nalazi kada uđe u njega.

Saglasnost tuženog za promenu tužbe je potrebna u slučajevima kada se promena uradi posle završetka pripreme sednice ili najkasnije na početku glavnog ročišta ukoliko se priprema sednica nije uopšte održala.

U takvim slučajevima saglasnost tuženog se opravdava činjenicom da tužilac može imati pravni interes da započeti postupak završi meritornom odlukom i da tužilac ne može ponovo započeti isti postupak protiv njega.

Praktično se može desiti da tuženi da saglasnost za promenu tužbe u subjektivnom smislu ali ima pravo da traži naknadu troškova postupka, sve do trenutka kada sud da pristanak za promenu tužbe. U ovom slučaju sud treba posebnim rešenjem, na koje nije dozvoljena žalba, da prizna tuženom utrošena sredstva tokom postupka.

8.3.3. Faze tokom kojih se može promeniti tužba

a. Promena tužbe do pripreme sednice – glavnog ročišta

Tužilac može promeniti tužbu bez saglasnosti tuženog sve do završetka pripreme sednice ili do početka glavnog ročišta, ukoliko nije zakazana priprema sednica.

b. Promena tužbe posle završetka pripreme sednice ili pre početka glavnog ročišta

Tužilac može promeniti tužbu posle završetka pripreme sednice ili početka glavnog ročišta ali samo uz saglasnost tuženog.

U takvim slučajevima, sud odobrava promenu tužbe samo po utvrđivanju tog da promena nema za cilj odugovlačenje suđenja.

Smatraće se da saglasnost tuženog o promeni tužbe postoji onda kada on prisustvuje razmatranju pravne stvari po promenjenoj tužbi, bez prethodnog protivljenja promeni.

Ako tužilac promeni tužbu tražeći na osnovu istog činjeničnog stanja drugu stvar ili novčani iznos, tuženi se ne može suprotstaviti ako je do promene došlo kao posledica okolnosti posle podizanja tužbe.

Opis praktičnog primera: tipičan slučaj je kada tuženi umesto stvari koji mu se duguje traži drugu stvar ili traži naknadu štete, zbog gubitka ili uništavanja stvari koja je bila predmet tužbenog zahteva, a koja je uništena ili izgubljena posle pokretanja tužbe.

Ako je tužba promenjena na sednici kojoj nije prisustvovao tuženi, onda sud treba da odloži sednicu i pošalje tuženom primerak zapisnika sednice.

Praktičan opis ovakve situacije promene tužbe: *ako subjekat X u svojstvu tužioca na glavnom ročištu kojem ne prisustvuje tuženi promeni tužbu, onda sud odlaže sednicu i primerak zapisnika šalje tuženom – subjektu Y, kako bi tuženi imao vremena da se izjasni u vezi promene tužbe. U ovakvim slučajevima sud ne mora doneti odluku kojom obavezuje tuženog da se izjasni u vezi sa promenom tužbe, dovoljno je da istom pošalje primerak zapisnika sednice na kojoj je došlo do promene. Zakon o parničnom postupku ne predviđa određeni rok tokom kojeg se tuženi treba izjasniti u vezi promene tužbe, ali smatramo da sud treba da uzme u obzir odredbu Člana 402 stav 2 ZPP-u, koji predviđa da se stranke informišu najmanje 7 dana unapred. Znači u ovom slučaju, tuženi se može izjasniti o promeni tužbe pre naredne sednice ili na narednoj sednici. Sud tek na narednoj sednici može odlučiti u vezi sa promenom tužbe.*

c. Odobrenje promene tužbe bez saglasnosti tuženog

Sud će u određenim situacijama dozvoliti promenu tužbe iako tuženi nije dao svoju saglasnost, pod uslovom kumulativnog ispunjavanja sledećih uslova:

- da tužilac nije bio u mogućnosti da ranije promeni tužbu, i
- da je tuženi u mogućnosti da prisustvuje razmatranju stvari po promenjenoj tužbi bez odlaganja glavnog ročišta.

U sudskoj praksi postoji mnogo primera kada sud odobrava promenu tužbe bez saglasnosti tuženog.¹²⁰

U svim slučajevima izmene tužbe kako u objektivnom tako i u subjektivnom smislu sud odlučuje rešenjem kojim dozvoljava ili ne dozvoljava promenu tužbe. U zavisnosti od faze postupka u kojoj se vrši promena tužbe, sud može odlučiti na sednici ili van iste. Na ovakvo rešenje nije dozvoljena posebna žalba.

8.4. Povlačenje tužbe

Povlačenje tužbe je proceduralna radnja tužioca, radnja kojom se završava građanski postupak na osnovu dobrovoljnog delovanja tužioca. Povučena tužba se smatra kao da nikada nije podneta i može se ponovo podneti sudu.¹²¹

8.4.1. Faze i uslovi povlačenja tužbe

1. Povlačenje tužbe do trenutka odgovora na tužbu od strane tuženog

---

¹²⁰U sudskoj praksi postoji mnogo različitih slučajeva kada se zna priroda zahteva ali se ne zna visina istog. Na primer, zna se da postoji šteta ali se ne zna visina iste, zna se da postoji šteta ali se ne zna kategorija štete, itd. Do ovakvih slučajeva dolazi zbog npr. visina zahteva i kategorije štete zavise od stručnog ispitivanja koja se kao direktni dokazi mogu izvesti samo pred sudom pod uslovom da su u svojstvu vrednog dokaza. Znači u takvim situacijama tuženi je obavezan da promeni tužbu tokom sudskog razmatranja i pod uslovom da ne dođe do drugog sudskog postupka, sud odobrava promenu bez obzira na to što tuženi nije dao svoju saglasnost.

¹²¹Član 261.1 ZPP-u

U slučaju da tužilac povuče tužbu pre nego se tuženi pojavi pred sudom i odgovori na tužbu, onda nije potrebno tražiti saglasnost tuženog o povlačenju tužbe.

U tim slučajevima sud uopšte ne obaveštava tuženog odlukom kojom se zaključuje da je tužba povučena.¹²²

2. Povlačenje tužbe do završetka glavnog ročišta

Tužilac može povuci tužbu i nakon davanja odgovora na tužbu i to do završetka glavnog ročišta ukoliko tuženi da saglasnost za to.

Tuženi se treba obavesti da je tužilac povukao tužbu kako bi mogao da se izjasni u vezi povlačenja tužbe. Posle obaveštenja o povlačenju tužbe, tuženi može dati načelnu saglasnost za povlačenje tužbe ali ako se dotični u roku od 7 dana ne izjasni o povlačenju tužbe smatra se da je dao saglasnost o povlačenju tužbe.

U takvim slučajevima sudsko rešenje kojim se zaključuje da je tužba povučena šalje se i tužiocu i tuženom.

Na rešenje kojim se zaključuje da je tužba povučena nije dozvoljena žalba.¹²³

8.5. Međuzavisnost (litispendencija)

Do međuzavisnosti dolazi u trenutku kada se tuženom uruči tužba, dok se za izjavljene zahteve tokom razvoja postupka, stvori međuzavisnost u trenutku u kojem je suprotna strana obavještena o tom zahtevu.¹²⁴

Kao slučajevi međuzavisnosti tokom sprovođenja postupka, mogu se pomenuti promena tužbe i podnošenje protivtužbe.

Tokom perioda međuzavisnosti za istu stvar, ne može se pokrenuti novo suđenje između istih stranaka. Sud vodi računa o tome po službenoj dužnosti, ali može biti informisan od strane stranaka ili nekog drugog učesnika u postupak, ako je u toku drugo suđenje za isti tužbeni zahtev između istih stranaka.

U slučaju konstatacije postojanja međuzavisnosti u istoj stvari između istih stranaka, onda sud rešenjem odbija tužbu.¹²⁵

Na rešenje kojim se odbija tužba zbog međuzavisnosti je dozvoljena posebna žalba.

Odbijanje tužbe zbog međuzavisnosti, ukoliko drugi spor između istih stranaka ne završi meritornom odlukom ili sudskim izmirenjem, onda se ista neće smatrati stvari kojoj je suđeno.

---

¹²²Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 4.

¹²³Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 5.

¹²⁴Član 262 ZPP-u

¹²⁵Praktičan način odlučivanja u ovoj situaciji je predstavljen u obrascu broj. 6.

PRAKTIČNI OBRASCI

8.6. Praktični obrasci povezani sa žalbom

Obrazac broj 1 – Obrazac opomene (prve) za plaćanje sudske takse

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja

C.br.

Datum

Priština

OPOMENA ZA PLAĆANJE SUDSKE TAKSE

Poziva se tužilac _____ tuženog _____, iz _____, da po predmetu C.br. _____, pokrenutom tužbom od dana _____, u roku od 15 dana od prijema ove opomene plati sudsku taksu za podnesak _____ u iznosu od _____ evra, a da uplatnicu uruči sudu.

Ako se taksa ne uplati u gore navedenom roku, platiće se dodatna taksa od 10 evra, a preduzeće se i druge mere predviđene Članom 6.5 i 6.6 Administrativnog uputstva br. 2008/02, o unifikaciji sudskih taksi, kao i Članom 253.5 Zakona o parničnom postupku.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja

C.br. _____, datum _____

Referent

Obrazac broj 2 – Obrazac opomene (druge) o plaćanju sudske takse

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja

C. br.

Datum _____

Priština

POSLEDNJA OPOMENA O PLAĆANJU SUDSKE TAKSE

Poziva se _____ iz _____, kao tužilac u parničnom postupku, za _____ koji nije platio sudsku taksu shodno opomeni ovog suda od dana _____, u iznosu od _____ evra, tako da sada osim te takse mora platiti i dodatnu taksu u visini od 10,00 evra, shodno Administrativnom uputstvu br. 2008/02 o unifikaciji sudskih taksi.

Kopiju uplatnice o taksi i dodatnoj taksi pošaljite ovom Sudu u roku od 7 dana od dana prijema ove opomene.

Ako se iznos od _____ evra i dodatna uplata u visini od 10 evra, ne plati u roku od 7 dana, Sud će u skladu sa Članom 6.5 Administrativnog uputstva 2008/02 odbiti tužbu, podnesak za koji nisu plaćene takse, kao i druge posledice predviđene Članom 6.6 i 6.7 gore navedenog Uputstva

Referent

Obrazac broj 3 – Rešenje kojim se tužba tužioca smatra povučenom zbog neplaćene sudske takse

C.br. _____

OSNOVI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja, sa sudijom _____, u spornoj stvari tužioca _____, protiv tužbenog _____, u vezi predmeta _____, vrednost spora _____ evra, van sednice, dana _____, donosi sledeće:

R E Š E N J E

SMATRA SE POVUČENOM tužba sa brojem C.br. _____ tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, iz Podujeva, ul. „Skenderbeg“ br.____, je podneo tužbu sudu protiv Regionalnog preduzeća „_____“ doo., Priština, za poništavanje rešenja

Sud je tokom pripreme za glavno ročište, u prethodnom razmatranju tužbe, zaključio da tužba tužioca ne sadrži potvrdu o plaćenju sudske takse.

Sud je putem sudske opomene od dana 25.10.2013. godine, koju je tužilac primio dana 30.11.2013., pozvao tužioca da plati sudsku taksu u iznosu od 15 €, predviđenu Administrativnim uputstvom br. 2008/02 o unifikaciji sudske takse i to u roku od 15 dana od dana prijema sudske opomene.

Tužilac nije postupio shodno prvoj opomeni, pa je sud poslao i drugu opomenu dana 21.11.2013. godine, koju je tužilac primio 30.11.2013., kojom joj je dat dodatni rok od 7 dana od dana prijema, međutim i posle ove opomene tužilac nije platio sudsku taksu.

Budući da tužilac nije platio sudsku taksu i u konkretnom slučaju ne postoje uslovi za oslobađanje od plaćanja sudske takse, sud je na osnovu Člana 253.5 ZPP-u i Člana 6.6. i 6.5 Administrativnog uputstva 2008/2 o unifikaciji sudskih taksi, odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja
C.br. _____, datum _____

S u d i j a

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba u roku od 15 dana od prijema ovog rešenja, preko ovog suda za Apelacioni sud.

Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se utvrđuje da je povučena tužba tužioca

C.br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja, sa sudijom _____, u spornoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____, vrednost spora _____ evra, van sednice, dana _____, donosi sledeće:

R E Š E N J E

ZAKLJUČUJE se da je povučena tužba sa brojem C.br. _____, tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____, iz Prištine, je podnela tužbu sudu, protiv tuženog Kompanije osiguranja „_____“ Priština, za naknadu.

Ovlašćeni zastupnik tužioca je podneskom od dana 12.06.2013, obavestio sud da je u ovoj spornoj stvari sa tuženim sklopio vansudski sporazum, primerak kojeg je priložen podnesku i da povlači tužbu.

Sud u smislu odredbi Člana 261 u vezi sa Članom 387.1 tačka c Zakona o parničnom postupku, odlučuje kao u dispozitivu ove odluke.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja
C.br. _____, datum _____

Sudija

PRVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 5 – Rešenje kojim se zaključuje da je povučena tužba tužioca

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja, sudija _____, u spornoj stvari tužioca _____, kojeg zastupa _____, protiv tuženog _____, u vezi sa plaćanjem duga, vrednost spora _____€, van sudske sednice, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

ZAKLJUČUJE se povučenom tužba sa brojem C.br. _____ tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi pravne stvari _____.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlašćeni tužioca je podneskom od dana _____ povukao tužbu, sa obrazloženjem da je tuženi podmirio dug shodno sporazumu u iznosu od 10,600.00€ Troškovi postupka nisu zahtevani.

Budući da je tuženi podneo odgovor na žalbu, sud je jedan primerak o povlačenju tužbe poslao tuženom radi izjašnjavanja.

Tuženi se nije izjasnio u roku od 7 dana od dana prijema obaveštenja i na tom osnovu shodno odredbama Člana 261 stavovi 2 i 4 Zakona o parničnom postupku, sud odlučuje kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja
C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 6 – Rešenje kojim se odbija tužba tužioca zbog međuzavisnosti (litispendencije)

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Odeljenje za opšta pitanja, sa sudijom _____, u spornoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, u vezi sa stvari _____, vrednost spora _____ evra, van sednice, dana _____, donosi sledeće:

R E Š E N J E

ODBIJA se tužba sa brojem C.br. _____, tužioca _____, protiv tuženog _____, zbog međuzavisnosti (litispendencije).

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je podneo tužbu sudu dana _____, sa pravnim osnovnom poništavanja ugovora, protiv tuženog _____, iz Prištine ul. „Mitrovica“ br. 1.

Sud nalazi da je tužilac _____, iz Prištine, ul. „Mitrovica“ br. 1. o istoj stvari ovom sudu podneo još jednu tužbu protiv tuženog _____, iz Prištine, ul. „Mitrovica“ br. 1, sa oznakom C.br. 422/07. Sud takođe nalazi da je razmatranje predmeta sa oznakom C.br. 422/07 u toku.

Sud je posle analize oba predmeta C.br. 1937/09 i C.br. 422/07, zaključio da se radi o istoj stvari, međutim budući da je predmet C.br. 422/07, procesiran ranije i da je postupak u toku, onda je sud odlučio da odbije tužbu u ovoj stvari zbog litispendencije.

Na osnovu navedenog sud je na osnovu Člana 391 tačka c, odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Odeljenje za opšta pitanja
C.br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba, u roku od 15 dana od dana donošenja iste, preko ovog suda, Apelacionom sudu.

POGLAVLJE IX
SUPARNIČARSTVO I UČEŠĆE
TREĆIH LICA U PARNIČNOM
POSTUPKU

9. SUPARNIČARSTVO I UČEŠĆE TREĆIH LICA U PARNIČNOM POSTUPKU

9.1. Značenje i vrste suparničarstva (*litis consortium*)

Suparničarstvo je pravni institut koji omogućava da se u istom parničnom sporu u svojstvu tužioca ili tužene strane, učestvuje više lica.

U načelu postoje dve vrste suparničarstva:

- aktivno, i
- pasivno.

Aktivno suparničarstvo postoji u slučajevima kada sa strane tužioca ima više stranaka, dok **pasivno suparničarstvo** postoji u slučajevima kada na strani tuženog postoji više stranaka¹²⁶.

Značenje suparničarstva je u realizaciji načela ekonomizacije, jer preko ovog instituta se omogućava da se prema potraživanjima mnogih strana u postupku odvija jedan postupak i donese jedna odluka.

9.2. Suparničarstvo

Suparničarstvo je predviđeno u članu 264. Zakona o parničnom postupku (ZPP). Dakle, tužbu mogu da podnesu više tužilaca zajedno ili protiv više tuženih u slučaju:

- da su u odnosu na predmet spora u pravnoj zajednici ili ukoliko njihova prava, odnosno obaveze potiču iz iste činjenične ili pravne osnove (materijalno suparničarstvo);
- da su predmet spora zahtevi, odnosno obaveze iste vrste koje se zasnivaju na činjeničnoj i pravnoj osnovi, u biti istoj, i ako postoji stvarna i mesna nadležnost istog suda za svaki zahtev i za svakog tuženog (formalno suparničarstvo);
- da je to predviđeno nekim drugim zakonom¹²⁷.

9.2.1. Prosto suparničarstvo

Postoji u slučajevima kada je svaki suparničar u parničnom postupku je stranka za sebe, te njegove izvršene proceduralne radnje ili neizvršavanje takvih radnji ne idu ni u korist ni na štetu drugih suparničara. U ovom slučaju govorimo o prostom suparničarstvu¹²⁸.

9.2.2. Neophodno suparničarstvo

Ukoliko prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može da se reši samo na isti način prema svim suparničarima, u tom slučaju oni se svi smatraju kao jedna jedina parnična stranka tako da u slučaju kada neko od suparničara ne izvršava neku proceduralnu radnju, dejstvo

---

¹²⁶ Vidi "Praktikum za parnicu", Vukašin Ristić, Milošin Ristić, Beograd, 2000, strana 105 i dalje.

¹²⁷ Vidi član 264.1 ZPP--a.

¹²⁸ Vidi član 268. ZPP-a.

proceduralnih radnji izvršenih od drugog suparničara se odnosi i na one koji nisu izvršili takve radnje. U ovim slučajevima govorimo o jedinstvenom neophodnom suparničarstvu¹²⁹.

Ukoliko suparničari izvršavaju proceduralne radnje koje se razlikuju međusobno u tom slučaju sud uzima u obzir onu proceduralnu radnju koja je najpovoljnija za sve njih.

Ako rokovi za izvršenje određene proceduralne radnje ističu u različitim vremenskim periodima za suparničare u jedinstvenom suparničarstvu, u tom slučaju takvu proceduralnu radnju može izvršiti svaki suparničar dok ne ističe zadnji rok propisan za njegovo izvršenje. Prema ovome proizilazi da se u takvim situacijama određene proceduralne radnje, za koje rok obavljanja ističe u različito vreme za suparničare u jedinstvenom suparničarstvu, mogu obaviti do isteka poslednjeg roka za obavljanje takve radnje od strane jednog od suparničara. Ovo zbog činjenice da suparničari u jedinstvenom suparničarstvu postupaju kao jedna jedinstvena strana¹³⁰.

Svaki od suparničara ima pravo da iznese predloge u vezi sa vođenjem sudskog procesa.

9.2.3. Eventualno suparničarstvo

Tužilac njegovom tužbom može obuhvatiti dva ili više tuženih i na način da može da zatraži da tužbeni zahtev usvoji prema drugom tuženom pod brojem, ukoliko se isti odbije kao neosnovan prema prvom tuženom. U ovom slučaju govorimo o suparničarstvu sa eventualno tuženim¹³¹.

Svrha eventualnog suparničarstva je da se tužilac obezbedi od pokretanja novog parničnog postupka u slučaju neuspeha protiv prvog tuženog, ili da se obezbedi od prikazivanja podnošenja zahteva protiv prvog tuženog itd.

9.2.4. Do koje etape i kada se može pokrenuti suparničarstvo?

Do okončanja pripremnog ročišta, odnosno ročišta u glavnom pretresu stvari, ukoliko pripremono ročište nije uopšte zakazano tužiocu može da se takođe pridruži, pod uslovima iz stava 1. člana 264. ZPP-a, neki drugi tužilac ili da se proširi tužba i na nekog drugog tuženog uz pribavljanje njegove saglasnosti. Ovo su slučajevi koji u smislu predmeta spora su pravna ujedinjenja ili ako njihova prava, odnosno obaveze proističu iz iste činjenične ili pravne osnove (takozvano materijalno suparničarstvo); slučajevi kada su predmet spora zahtevi; odnosno obaveze iste vrste koje se mogu osloniti na suštinski istu činjeničnu i pravnu osnovu ako postoji predmetna i teritorijalna nadležnost istog suda za svaki zahtev i za svakog tuženog (takozvano formalno suparničarstvo); ili slučajevi kada je nešto tako propisano drugim posebnim zakonom¹³².

U ovom slučaju lice koje se pridružuje tužiocu, odnosno lice na koje se tužba proširuje treba da prihvati postupak u stanju u kojem se nalazi u trenutku kada se priključi istom.

---

¹²⁹Vidi član 269.1 ZPP-a.

¹³⁰Vidi član 270. ZPP-a.

¹³¹Vidi član 265. ZPP-a.

¹³²Vidi član 264.1 ZPP-a.

9.3. Učešće trećih lica u parničnom postupku

9.3.1. Prosti posrednici

Osim strana u parničnom postupku mogu učestvovati i treća lica, koja kao zasebni subjekti imaju pravni interes za okončanje postupka.

Strana učestvuje u sporu kako bi realizovala određeno njeno pravo. Treće lice učestvuje u postupku kako bi takođe realizovalo određeni interes. Ovaj interes trećeg lica ima dvostruki karakter, odnosno u većini slučajeva je lični (poseban) interes treće lica (posrednika), ali često treća lica se pojavljuju i u obliku opšteg javnog interesa, kao što može biti primer opštinskog ili državnog narodnog advokata.

U slučaju da treće lice (fizičko ili pravno lice) ima pravni interes da jedna od strana u postupku dobije, onda se pridružuje toj strani. Izjavu o uključenju u postupak posrednik može dati tokom celog postupka (od dana podnošenja tužbe do pravosnažnog završetka postupka), čak i u postupku pred sudom višeg stepena kroz vanredni pravni lek.

Izjava se može dati:

- a. u pismenom obliku, ili
- b. usmeno, u zapisniku pred sudom u predmetu.

Predstavka posrednika dostavlja se obema parničnim strankama a kada je izjava posrednika data na sudskom ročištu u tom slučaju odgovarajući deo zapisnika se dostavlja samo stranci koja nije bila prisutna na ročištu¹³³. U ovom se slučaju se govori o prostom posredniku.

Za postojanje instituta prostog posrednika, uslov je da treće lice ima pravni interes da strana kojoj se priključuje dobije sporno pitanje. Takav bi slučaj postojao u situaciji kada se osiguravajuća kuća priključuje tuženom, odnosno osiguraniku, u sporu za nadoknadu štete, sa ciljem da se tužbeni zahtev tužioca odbije kao neosnovan.

Posrednik se ne može primorati za plaćanje troškova postupka ako strana kojoj se priključi izgubi spor. Ali mu pripadaju troškovi ako strana kojoj se on priključi dobije spor.

Svaka od parničnih strana može posredniku osporiti pravo posredovanja i odbiti njegov predlog. Dok rešenje kojim se odbija učešće posrednika ne dobije konačni oblik, posrednik može učestvovati u postupku i njegove radnje u postupku se ne mogu isključiti¹³⁴.

Protiv rešenja suda, kojim se odobrava učešće posrednika nije dozvoljena posebna žalba.

9.3.2. Glavni posrednik

Lice koje u potpunosti ili delimično potražuje stvar ili pravo na koje se odnosi postupak u toku između dva parničara, može u sudu po pitanju njih tužiti svojom tužbom do okončanja postupka konačnom odlukom. U ovom slučaju govorimo o institutu glavnog posrednika¹³⁵.

---

¹³³Vidi član 271. ZPP-a kao i praktični obrazac broj. 1.

¹³⁴Vidi praktični obrazac broj .5.

¹³⁵Vidi član 266.1 ZPP-a kao i praktični obrazac broj. 2.

Glavno posredovanje se shvata kao slučaj kada u određenom pitanju u suđenju koje je u toku između dve strane u parnici, drugo lice sa svojom tužbom tuži oba ova parničara u vezi pitanja koje kao predmet može imati stvar ili pravo.

Takav slučaj bi bio kada opština, kao jedinica lokalne samouprave, tuži tužioca kao i tuženog, tvrdeći da je katastarska parcela, koja je predmet spora između strana u postupku, njena, a ne tužiočeva koji istu potražuje tužbom, a niti tuženog, na čije ime je zavedena ta parcela.

Dakle, proizilazi da se institut glavnog posrednika razlikuje od suparničarstva jer se treće lice koje pristupa u određenom pitanju (glavni posrednik) ne pridružuje nijednoj strani, dakle ni strani tužioca a niti tuženog, nego podiže tužbu protiv obe strane, iznoseći svoja potraživanja prema stvari ili pravu za koje se odvija parnični postupak. Glavni posrednik u ovom slučaju svoju tužbu treba da podnese u sudu u kojem se odvija parnični postupak i poslednji trenutak za podnošenje tužbe je do okončanja postupka konačnom odlukom¹³⁶.

U slučajevima kada sud odluči da zaustavi postupak koji se odnosi na prvu tužbu, presuda kojom se usvaja tužbeni zahtev glavnog posrednika ima preliminarnu (prejudicirajuću) važnost za suđenje po prvoj tužbi. Ovo podrazumeva da odluka suda u odnosu na pitanje ranijih suparničara zavisi od odluke ili rešenja suda po tužbi ili protivtužbi glavnog posrednika kao preliminarno pitanje. U ovom slučaju, ako sud usvoji tužbeni zahtev glavnog posrednika, onda se istom presudom tužbeni (početni) zahtev tužioca protiv tuženog odbija kao neosnovan.

U slučaju odbijanja tužbenog zahteva glavnog posrednika, sud može da istom ili drugom presudom odluči o osnovanosti tužbenog zahteva po tužbi prvobitnog tužioca. Kao primer glavnog posrednika u postupku se može spomenuti primer kada razvedeni supružnik za stvar za koju tvrdi da je njegova posebna imovina, tuži drugog supružnika kao i drugu stranu, u sporu koji se odvija između ovih dvoje potonjih, za pravo vlasništva nad tom stvari.

Odredbama ZPP-a je takođe predviđeno da glavni dužnik i jemac mogu biti zajedno tuženi, ukoliko navedeno nije u suprotnosti sa sadržajem ugovora o jemstvu.

9.3.3. Lica koja mogu da posreduju u parničnom postupku

Odredbama ZPP-a je predviđeno da svako može da posreduje u jednom parničnom postupku koji se odvija između ostalih lica kada za to ima pravni interes da podrži jednu ili drugu stranku u parnici, sa kojom se udružuje na suđenju radi pomaganja istoj¹³⁷.

9.3.4. Imenovanje pravnog prethodnika

Lice koje je tuženo kao vlasnik neke stvari ili kao korisnik nekog imovinskog prava i koje smatra da tu stvar raspolaže, odnosno da pravo koristi u ime trećeg lica, najkasnije na pripremnom ročištu, a ukoliko ona nije održana, onda na ročištu za glavni pretres, može da pozove sudskim putem to treće lice (pravni prethodnik) da umesto njega uđe na suđenje kao tužena strana¹³⁸. Ovaj institut može iskoristiti tuženi kao držalac stvari ili korisnik određenog prava, kada navede da stvar drži, odnosno pravo realizuje u ime trećeg lica¹³⁹.

Saglasnost tužioca da umesto tužene strane da umesto njega suđenju pristupi pravni prethodnik je potrebna samo ukoliko tužilac protiv tuženog podnese i zahteve koji ne zavise od toga da li

---

¹³⁶Vidi komentar ZPP-a, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 496.

¹³⁷Vidi član 271.1 ZPP-a.

¹³⁸Vidi član 275. ZPP-a

¹³⁹Vidi praktični obrazac broj 3.

drži na raspolaganju ili ne stvar u ime prethodnika, odnosno uživa ili ne određeno pravo u ime pravnog prethodnika. Ukoliko pravni prethodnik, koji je uredno pozvan, ne dođe na sudsko ročište ili ne pristane da pristupi parničnom postupku umesto tužene strane, onda ovaj poslednji ne može da se usprotivi učešću na raspravi o stvari u tužbi podignutoj protiv njega.

9.3.5. Obaveštenje trećeg lica o sudskom procesu

Svaka stranka može pozvati na suđenje u stvari jedno lice za koje smatra da ima zajedničku stvar ili od koga se može zatražiti jedna garancija ili nagrađivanje koje je povezano sa okončanjem te stvari¹⁴⁰.

Treće lice se poziva pismenim zahtevom da se može pojaviti do okončanja suđenja pravosnažnom odlukom. U takvom dopisu koji se trećem licu dostavlja preko suda u stvari, navodi se razlog pozivanja i stanje u kojem se nalazi parnični postupak¹⁴¹.

Ovo znači da ovo obaveštenje ne može uticati na odvijanje sudskog postupka, dok može uticati na stvari koje se odnose na zastarelost zahteva u oblasti obligacionih odnosa.

---

¹⁴⁰Vidi član 276. ZPP-a.

¹⁴¹Vidi praktični obrazac broj. 4.

PRAKTIČNI OBRASCI

9.4. Praktični obrasci za suparničarstvo i treća lica

Obrazac broj 1 – Predstavka posrednika – prosti posrednik

C. br. _____

Osnovnom sudu u Prištini

Tužilac: _____ iz Prištine, ul. Zahir Pajaziti br. -----

Tuženi: _____, iz Prištine, ul. Adem Jashari br.-----

Posrednik: Biro _____ iz Prištine, ul. Hoxhë Kadri Prishtina br.____

Predmet spora: Nadoknada štete

Vrednost spora: 2.500 evra

Predstavka posrednika

Tužilac je u ovom sudu pokrenuo tužbu protiv tuženog zbog nadoknade štete.

Posrednik, Biro _____ iz Prištine, je primio podnesak tuženog, kojim je potonji obavestio Biro u vezi ovog parničnog postupka. Iz predstavke, ali i iz same tužbe, se primećuje da se među parničarima odvija spor u vezi nadoknade štete i da postoji mogućnost da posrednik, Kosovski biro osiguranja iz Prištine, snosi odgovornost za nadoknadu štete kao regresivni dužnik.

Stoga, na osnovu gorenavedenog, posrednik zaključuje da postoji pravni interes da u ovoj parničnoj stvari dobije tuženi, stoga, u smislu člana 271. ZPP-a, podnosi sledeću:

IZJAVU

O pridruživanju u ovom parničnom postupku u korist tuženog, istovremeno predlažući sudu da ovu predstavku dostavi parničarima, usvoji pridruživanje posrednika u ovom postupku, kojem će i u budućnosti dostavljati pozive za ročišta kao i druge dopise.

U Prištini, dana _____

Posrednik,
Biro _____

Obrazac broj 2 – Tužba trećeg lica protiv obe strane – glavni posrednik

C. br. _____

Osnovnom sudu u Prizrenu

Tužilac: _____ iz Prizrena, ul. Nėna Terezė, br. _____

Tuženi: _____ iz Prizrena, ul. Adem Jashari br. _____
_____ iz Prizrena, ul. Zahir Pajaziti br. _____

Predmet spora: Utvrđivanje imovinskog prava

Vrednost spora: 50.000 evra

TUŽBA

- glavnog posrednika -

U ovom sudu je u toku spor između tuženih _____ i _____, za utvrđivanje imovinskog prava.

Između ostalog, predmet spora je i stan koji se nalazi na adresi Lamela 7, III sprat, stan br.----. Navedeni stan je registrovan na ime prvog tuženog _____.

Dokaz: Potvrda vlasništva br. 17 od 15.05.2014. g.

U vezi sa činjenicom da je stan, koji je predmet spora, registrovan na ime prvog tuženog _____, tužilac je došao do saznanja tokom parničnog postupka između dva tužena, koji se odvija u ovom sudu.

Međutim, stvarni vlasnik spornog stana ovde je tužilac _____, iako na osnovu dokumentacije navedeni stan proizilazi da je u vlasništvu ovde tuženog _____. U stvari, tužilac je proveo više od 15 godina na radu van Kosova, odnosno u Federalnoj Republici Nemačkoj, i od novca koji je stekao tamo je kupio stan koji je predmet ovog spora.

Dokaz: Saslušanje svedoka _____, kao i računi i uplatnice o poslatim novčanim iznosima.

Prvi tuženi _____, koji je sin tužioca _____, iskoristivši odsustvo tužioca, stan i celokupnu ostalu odgovarajuću navedenu dokumentaciju je preneo na svoje ime.

Dokaz: vanparnično, saslušanje stranaka, gorenavedena dokumentacija.

Pošto je tužilac kupio stan svojim ličnim sredstvima stečenim tokom rada van Kosova, iz čega proizilazi da je on jedini i ekskluzivni vlasnik istog, na osnovu člana 266. ZPP-a, tužilac podnosi ovu tužbu protiv oba tužena i predlaže da sud nakon glavne rasprave i upravljanja dokazima donese sledeću:

PRESUDU

Potvrđuje se da je tužilac _____ iz Prizrena, na osnovu doprinosa i kupoprodaje jedini vlasnik stana koji se nalazi na adresi Lamela 7, sprat III, stan br.---, koji je registrovan prema potvrdi o vlasništvu br. 17, od 15.05.2014, što su tuženi dužni da prihvate, dok tuženi _____ treba da dozvoli tužiocu da isti stan upri nadležnim opštinskim organima registruje na svoje ime, pri čemu ako to ne bude dozvolio, ova presuda može poslužiti kao osnova za registraciju istog.

Obavezuju se tuženi da tužiocu plate sve troškove postupka, sve navedeno u roku od 15 dana od dana primanja ove presude, pod pretnjom nasilnog izvršenja.

U Prizrenu, dana _____

Tužilac
_____

Obrazac broj 3 – Predstavka tuženog o imenovanju pravnog prethodnika

C. br. _____

Osnovnom sudu u Peći

Tužilac: _____, iz Peći, ul. Zahir Pajaziti br. ____

Tuženi: _____, iz Peći, ul. Adem Jashari br. ____

Predmet spora: Nadoknada štete

Vrednost spora: 1.500 evra

Predstavka tuženog

Preko koje poziva pravnog prethodnika da se uključi u postupak umesto njega.

Tuženi je od ovog suda primio tužbu i poziv za ročište.

Tužilac je u tužbi naglasio da mu je stado ovaca u vlasništvu tuženog prouzrokovalo štetu u iznosu od 1.500 evra.

Tuženi ovom predstavkom izjavljuje da ovce nisu u njegovom vlasništvu, nego _____ iz Peći, ul. Haxhi Zeka br. ____, dok je tuženi samo čuvao iste za određeni novčani iznos.

Pošto je ovde tuženi držao stado ovaca koje je prouzrokovalo štetu u ime gorenavedenog vlasnika, a ne u svoje ime, u smislu člana 275. ZPP-a, preko ovog suda, tuženi poziva _____ iz Peći, ul. Haxhi Zeka br. ____, da se umesto njega uključi kao tužena strana u ovom parničnom postupku.

Tuženi predlaže sudu da ovu predstavku dostavi tužiocu kao i pravnom prethodniku, pri čemu predlaže da se potonjem dostavi i tužba kao i da se isti pozove da se izjasni u vezi tužbenih navoda.

U Peći,
Datum: _____

Tuženi
_____

Obrazac broj 4 – Predstavka o obaveštavanju trećeg lica o sudskom postupku

C. br. _____

Osnovnom sudu u _____

Tužilac: _____, iz Gnjilana ul. Zahir Pajaziti br. ____

Tuženi: _____, iz Gnjilana ul. Adem Jashari br. ____

Treće lice: Ministarstvo _____ Republike Kosovo

Predmet spora: Nadoknada štete

Vrednost spora: 5.500 evra

Predstavka tuženog
- kojom se obaveštava treće lice o sudskom postupku -

Tužilac je u ovom postupku tražio od tužioca nadoknadu štete zbog saobraćajne nesreće u iznosu od 5.500 evra.

Tuženi je za ovu nesreću proglašen krivim i kažnjen novčanom kaznom od strane Osnovnog suda u Gnjilanu – Prekršajno odeljenje. Ali tuženi smatra da nije kriv za ovu nesreću, koja je prouzrokovana usled velikog oštećenja kolovoza, za održavanje kojeg je nadležno gorenavedeno Ministarstvo Republike Kosovo.

U slučaju da tuženi bude obavezan da plati gorenavedenu štetu, on ima za cilj da podnese regresivnu tužbu protiv gorenavedenog Ministarstva, koje je zaduženo za održavanje kolovoza, stoga kako bi se navedeno izbeglo, u smislu člana 276. ZPP-a:

Obaveštava

Ministarstvo _____ Republike Kosovo o ovoj spornoj stvari zbog eventualnog uključenja u ovu spornu stvar u svojstvu prostog posrednika, a na strani tuženog, a na osnovu člana 271. ZPP-a.

Tuženi predlaže sudu da ovu predstavku dostavi tužiocu kao i pozvanom trećem licu – posredniku, kojem se treba dostaviti i kopija tužbe.

U Gnjilanu,
Datum _____

Tuženi
_____

Obrazac broj 5 – Rešenje o odbijanju prostog posrednika

C. br. _____

Osnovni sud u Prizrenu sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u sporu tužioca _____ iz Prizrena, ul. Halim Spahiu br. 4, protiv tuženog _____ iz Prizrena, ul. Dukagjini br. 15, zbog poništenja ugovora o razmeni stana, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

Odbija se kao neosnovan predlog javnog preduzeća _____ sa sedištem u Prizrenu, da se u ovaj parnični postupak uključi kao posrednik u korist tuženog.

Obrazloženje

Javno preduzeće _____ sa sedištem u Prizrenu je ovom sudu podnelo zahtev za uključenje u ovaj postupak, odnosno pridruživanja istom u svojstvu posrednika u korist tuženog.

Postupajući po ovom predlogu, a uzimajući u obzir po službenoj dužnosti i činjenicu u smislu člana 27. ZPP-a, da li postoji pravni interes da se posrednik uključi u postupak, sud je našao da gorenavedeni posrednik u ovoj parničnoj stvari nema javni interes, stoga je predlog istog odbio.

U stvari, u ovom parničnom pitanju tužilac je zahtevao poništenje ugovora o kupoprodaji stana, protiv tuženog, naglašavajući da je isti ugovor sklopljen zabludom od strane tužioca.

Odgovorom na tužbu tuženi je osporio tužbeni zahtev tužioca naglašavajući da je navedeni ugovor sklopljen pred nadležnom službom, služba koja se bavi takvim poslovima, stoga zbog navedenog je i pozvao gorenavedeno javno preduzeće da se uključi u ovaj postupak kao posrednik na njegovoj strani.

Sud ocenjuje da u ovoj parničnoj stvari nije sporna činjenica da su parničari pred nadležnim organom sklopile ugovor o razmeni stana i da su isti ugovor ispunili smeštanjem strana u stanove. Na osnovu ovog pravnog stanja, prema sudu ne postoji pravni interes za posrednika da tuženi dobije ovaj parnični postupak, ili uopšteno do okončanja ovog spora, stoga na osnovu člana 272.1 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

Osnovni sud u _____

C. br. _____/_____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu, u roku od 15 dana
nakon primanja ovog rešenja.

POGLAVLJE X
PREKID SUĐENJA I PRESTANAK
SUĐENJA

10. PREKID I PRESTANAK SUĐENJA

10.1. Prekid i prestanak

Odredbama zakona o parničnom postupku (ZPP), odnosno člana 277. Zakona, predviđeni su razlozi zbog kojih se prekida određeni sudski postupak¹⁴².

10.2. Šta se podrazumeva pod prekidom suđenja (postupka)?

Prekid suđenja podrazumeva privremeno zaustavljanje aktivnosti postupka u određenoj stvari zbog okolnosti koje ometaju nastavak razmatranja i nastavak rešavanja tog pitanja¹⁴³. Ove okolnosti nisu taksativnog karaktera, dok im je zajedničko da se dešavaju bez želje i volje strana ili čak i suda.

10.3. Kada se prekida suđenje (postupak)

Sudski postupak se prekida u sledećim slučajevima:

- a. Zbog smrti parničara ili kada parničar izgubi proceduralnu-parničnu sposobnost¹⁴⁴;
- b. Kada pravni zastupnik strane premine ili kada se prekine njegovo ovlašćenje za zastupanje, dok strana nije ovlašćenjem odredila predstavnika za suđenje;
- c. Kada strana koje je pravno lice prestane da postoji, odnosno kada nadležni organ donese pravosnažnu odluku o obustavljanju rada istog;
- d. Kada se podnese predlog za pokretanje stečajnog postupka u sporovima u kojima je tuženi stečajni dužnik¹⁴⁵;
- e. Kada zbog rata ili zbog drugih razloga prestane rad u sudu;
- f. Kada je prekidanje postupka propisano nekim drugim zakonom¹⁴⁶, itd.

Najčešći slučajevi prekida suđenja se dešavaju upravo zbog tačke (a) gorenavedenog člana 277, odnosno zbog smrti strane.

U slučaju smrti jedne strane, parnični postupak se prekida, međutim pokreće se vanparnični postupak, odnosno postupak za ostavinske rasprave koju sud treba pokrenuti po službenoj dužnosti u trenutku kada ja isti informisan da je određeni lice preminulo ili je sudskom odlukom proglašeno preminulim¹⁴⁷. Samo nakon okončanja ostavine i proglašenja mogućih naslednika se mogu postići uslovi za nastavak parničnog postupka, odnosno u ovom slučaju bi se obezbedio realni legitimitet strane-a u postupku.

Sudska praksa je dokazala da se u slučaju smrti jedne strane parnični postupak nastavio čak i pre odvajanja ostavinskog postupka, odnosno na osnovu akta smrti preminule strane, koji (akt smrti) predstavlja zvanični dokument koji izdaju nadležni opštinski organi i koji se za jedno lice izdaje samo jednom ili i u slučajevima kada je i bez izdavanja akta smrti podnet predlog za nastavljanje postupka, prti čemu je isti nastavljen imajući kao stranu deklarisanu naslednike ostavioca, odnosno strane koja je preminula.

---

¹⁴²Vidi član 277 ZPP-a, kao i član 18. Zakona o izmenama i dopunama ZPP-a, br. 04/L-118.

¹⁴³Vidi "Praktikum za parnicu", Vukašin Ristić, Miloš Ristić, Beograd, 2000, strana 121 i dalje.

¹⁴⁴Vidi praktične obrasce broj. 1 i 2.

¹⁴⁵Vidi praktični obrazac broj. 3.

¹⁴⁶Vidi praktični obrazac broj. 4.

¹⁴⁷Vidi član 127. Zakona o parničnom postupku.

Treba naglasiti da kao tipičan primer kada može doći do izražaja prekid sudskog postupka jer je nešto tako predviđeno u nekom posebnom zakonu¹⁴⁸, između ostalog, predviđa se u članu 80. Zakona o rešavanju sukoba zakona (ZRSZ) – Službeni list SFRJ br. 43/82 sa ispravkama u br. 72/82. Prema ovoj odredbi, proizilazi da sudska međuzavisnost stvorena u određenom sudu nekog drugog mesta, ima direktan uticaj na parnični postupak koji se odvija pred sudom u našoj zemlji. Ali u ovom slučaju treba da bude da je suđenje u stranom sudu pokrenuto pre nego što isto bude pokrenuto u našim sudovima; da se odnosi na sporove za koje nije predviđena ekskluzivna nadležnost sudova Republike Kosovo, kao i da postoji reciprocitet između Republike Kosovo i države u kojoj se odvija sudski postupak. Dakle, u ovim slučajevima se suđenje treba prekinuti¹⁴⁹.

10.4. Drugi slučajevi prekida suđenja (postupka)

Osim gorenavedenih slučajeva, sud prekida suđenje i u sledećim slučajevima:

- Ako je sud odlučio da sam ne reši prethodno pitanje (član 13. ovog Zakona)¹⁵⁰;
- Ako se strana nalazi u zoni koja je zbog vanrednog stanja (poplave, zemljotres) odsečena od suda¹⁵¹.

Sud može da odredi prekid suđenja ako odluka o tužbenom zahtevu zavisi od činjenice da li je izvršen privredni delikt ili krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, ko je izvršilac i da li je isti odgovoran, posebno kada se pojavi sumnja da su svedok ili veštak dali lažnu izjavu ili ako je dokument upotrebljen kao dokazno sredstvo lažan.

10.5. Posledice prekida suđenja (postupka)

Kao rezultat prekida suđenja, rokovi za vođenje postupka takođe se prekidaju¹⁵². Dok se ne pominje o kojim se rokovi tačno radi, podrazumeva se da je reč o svim vrstama rokova, uključujući ovde i pravne i sudske rokove.

U vremenu dok traje prekid suđenja sud ne može izvršiti nikakve proceduralne radnje ukoliko je prekid nastao nakon okončanja ročišta o glavnom pretresu stvari, sud može doneti zasluženu kaznu na osnovu proceduralnog materijala iz izvršenog pretresa do vremena prekida¹⁵³. Na taj način npr. sud može sastaviti presudu u pisanom obliku za koju je završen glavni pretres i u slučaju da nakon okončanja glavnog pretresa, ali pre sastavljanja presude u pisanom obliku, premine jedan od parničara.

Proceduralne radnje izvršene od jedne stranke u vremenu dok traje prekid suđenja ne proizvode nikakvo pravno dejstvo prema protivničkoj strani. Njihovo dejstvo počinje samo nakon nastavljanja prekinutog sudskog postupka¹⁵⁴.

---

¹⁴⁸Vidi član 277. stav (f).

¹⁴⁹Vidi član 80. Zakona o rešavanju sukoba zakona (ZRSZ).

¹⁵⁰Vidi praktični obrazac broj. 5.

¹⁵¹Vidi član 278. ZPP-a.

¹⁵²Vidi član 279.1 ZPP-a.

¹⁵³Vidi član 279.2 ZPP-a.

¹⁵⁴Vidi član 279. ZPP-a.

10.6. Kada počinje prekinuti sudski postupak?

Postupak koji je obustavljen iz razloga navedenih u članu 277. st. 1. tačkama a - d ZPP-a, odnosno slučajevi kada parničar premine ili izgubi proceduralnu sposobnost; kada zakonski zastupnik strane premine ili se prekine ovlašćenje za zastupanje, a strana nije ovlašćenjem odredila zastupnika u suđenju; kada strana koje je pravno lice prestane da postoji, odnosno kada nadležni organ donese pravosnažnu odluku o obustavljanju rada istog; ili kada se podnese predlog za pokretanje stečajnog postupka u sporovima u kojima je tuženi stečajni dužnik, nastaviće se kada naslednik ili staratelj nasleđene imovine, novi pravni zastupnik, upravnik stečaja ili pravni prethodnik pravnog lica preuzmu postupak ili kada ih pozove sud da to učine, na predlog protivničke stranke

Postupak koji je obustavljen iz razloga navedenih u članu 277. st. 1 tč. (e) ZPP-a, odnosno kada zbog rata ili zbog drugih razloga prestane rad u sudu nastaviće se nakon što stečajni sud bude ukinuo moratorijum¹⁵⁵.

Ukoliko je sud obustavio suđenje iz razloga navedenih u čl. 277, st. 1, tč. a i stava 2. ZPP-a, suđenje će se nastaviti nakon okončanja postupka u pravosnažnom obliku kod suda ili drugog nadležnog organa ili kada stvarni sud konstatuje da više ne postoje razlozi da se čeka njegovo okončanje¹⁵⁶.

U svim ostalim slučajevima obustavljeno suđenje će se nastaviti na predlog stranke nakon prestanka razloga za prekid¹⁵⁷.

10.7. Rokovi

Rokovi koji su zbog prekida suđenja prestali da teču, za interesovanu stranku počinju ponovo da teču od dana kada sud dostavi rešenje o nastavljanju suđenja¹⁵⁸.

10.8. Žalba na rešenje o prekidu suđenja (postupka)

Žalba protiv rešenja kojom se konstatuje ili se određuje obustavljanje postupka ne sprečava izvršenje rešenja.

Ukoliko sud tokom sudske sednice odbije predlog o prekidu suđenja i odlučuje da suđenje počinje odmah, protiv ovog rešenja nije dozvoljena posebna žalba¹⁵⁹.

10.8.1. Prestanak suđenja

Prestanak suđenja nastaje kada stranka umre ili kada prestaje da postoji, ukoliko su predmet spora prava koja se ne mogu preneti u nasleđstvu stranke, odnosno njenog pravnog naslednika. U ovim slučajevima rešenje o prestanku suđenja dostavlja se protivničkoj stranci, naslednicima, odnosno pravnom nasledniku stranke nakon njihovog određivanja.

---

¹⁵⁵Vidi član 280.2 ZPP-a.

¹⁵⁶Vidi član 280.3 ZPP-a.

¹⁵⁷Vidi član 280. ZPP-a, kao i člana 19. Zakona o izmenama i dopunama ZPP -a br. 04/L-118.

¹⁵⁸Vidi član 280.5 ZPP-a.

¹⁵⁹Vidi član 281 ZPP-a.

Naslednicima umrle stranke, prema predlogu protivničke stranke ili po službenoj dužnosti sud određuje privremeni zastupnik kome dostavlja rešenje o prestanku suđenja, ukoliko konstatuje da postupak o nasledjivanju može trajati dugo vremena.

Rešenje o prestanku suđenja doneto zbog prestanka pravnog lica dostavlja se protivničkoj stranci i pravnom nasledniku pravnog lica ukoliko ovaj poslednji postoji.

Dok rešenje o prestanku suđenja postane pravosnažno, u vezi sa rokovima o izvršenju pravnih radnji, sa pravima stranaka i sudskim radnjama shodno se primenjuju odredbe o prekidu suđenja¹⁶⁰.

10.8.2. Razlika između prekida suđenja (postupka) i prestanka suđenja (postupka)

Institut prestanka suđenja u stvari predstavlja jedan od oblika preko kojih se može okončati parnični postupak.

Razlika između ovog oblika i drugih oblika okončanja parničnog postupka je u događaju ili okolnostima koje prouzrokuju ovakvo okončanje, a koje predstavljaju dešavanja ili okolnosti izvan postupka.

Prilikom obrade instituta prekida suđenja je takođe rečeno da smrt fizičkog lica ili prestanak postojanja pravnog lica predstavljaju okolnosti ili razloge koji prouzrokuju prekid suđenja, međutim ovo se ni na koji način ne sme pomešati sa institutom prestanka suđenja, jer su u institutu prestanka suđenja predmet spora prava koja ne mogu preći ili se ne mogu preneti na naslednike strane, odnosno na pravnog naslednika iste, dok kod instituta prekida suđenja predmet spora su prava koja mogu preći i mogu se preneti na naslednike strana, stoga se i prekinuto suđenje nastavlja sa ovim poslednjim¹⁶¹.

Prava koja se ne mogu preneti na druga lica ili na njihove naslednike su ona prava koja su direktno povezana sa određenim licem ili su direktan proizvod njegovog uma i duha, kao što su npr. prava iz intelektualne svojine¹⁶².

---

¹⁶⁰Vidi član 282 ZPP-a.

¹⁶¹Vidi komentar ZPP-a, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 512 i dalje.

¹⁶²Vidi praktični obrazac broj 6

PRAKTIČNI OBRASCI

10.9. Praktični obrasci za prekid i prestanak suđenja

Obrazac broj 1 – Rešenje o prekidu postupka zbog smrti tužioca

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u pravnom parničnom pitanju tužilaca _____, svi iz Prizrena, koje zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Prizrena, _____, i _____, svi iz Prizrena, protiv tuženog opština Prizren, koju zastupa javni pravobranilac opštine _____, zbog poništenja ugovora o poklonu i vraćanju nepokretne imovine u posjedovanje, dana _____ . god, donosi sledeće:

REŠENJE

Postupak u ovom pravnom parničnom pitanju se PREKIDA zbog smrti tužioca _____ pokojnog iz Prizrena.

Prekinuti postupak će se nastaviti kada naslednici pokojnog tužioca preuzmu postupak ili kada iste sud pozove da navedeno učine na predlog suprotne strane.

Obrazloženje

Tužioci _____, svi iz Prizrena, koje zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Prizrena, _____, _____, i _____, svi iz Prizrena, protiv tuženog opština Prizren, koju zastupa javni pravobranilac opštine _____, zbog poništenja ugovora o poklonu i vraćanju nepokretne imovine u posjedovanje.

Tokom pripremnog ročišta održanog dana 30.03.2012. god, ovlašćeno lice tužilaca _____, adv. _____ iz Prizrena, je obavestio sud o činjenici smrti tužioca _____ pokojnog iz Prizrena, o čemu je sudu dostavio i izvod umrlih sa rednim br. 491 od 30.03.2012. god, koji je izdala opština Prizren.

Stoga, imajući u vidu gorenavedeno, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, a u skladu sa članom 277. tačka (a) Zakona i parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C. br. ____/____, dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku
od 15 dana nakon primanja ovog rešenja.

Obrazac broj 2 – Rešenje o prekidu postupka zbog smrti tuženog

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u pravnom parničnom pitanju tužioca _____ iz Prištine, ul. Bill Clinton br.____, protiv tuženog _____ iz Prištine ul. Muhaxhirët br.____, zbog duga, vrednost spora 1.523 evra, dana _____ god, donosi sledeće:

REŠENJE

Postupak u ovom pravnom parničnom pitanju se PREKIDA zbog smrti tuženog _____ iz Prištine ul. Muhaxhirët br. _____.

Prekinuti postupak će se nastaviti kada naslednici tuženog preuzmu postupak ili kada iste sud pozove da navedeno učine na predlog suprotne strane.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Prištine, ul. Bill Clinton br.____, je pri ovom sudu podneo tužbu protiv tuženog _____ iz Prištine ul. Muhaxhirët br.____, zbog duga.

Preko predstavke od 08.11.2011. god, koju je podneo sin tuženog, _____, sud je konstatovao da je tuženi _____, preminuo 17.03.2010. god, činjenica koja je dokazana na osnovu izvoda umrlih pod rednim br. 202 od 04.11.2011. god, koji je izdala opština Priština.

Stoga, imajući u vidu gorenavedeno, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, a u skladu sa članom 277. tačka (a) Zakona i parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C. br. _____, dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku
od 15 dana nakon primanja ovog rešenja.

Obrazac broj 3 – Rešenje o prekidu postupka zbog likvidacije tužene

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u sporu tužilaca _____, svi iz Peći, sada sa boravištem u Istanbulu – Republika Turska, koje zastupa po ovlašćenju, prva tužiteljka _____ iz Peći ul. Nėna Terezė br. ____, protiv tuženih _____, zbog utvrđivanja imovinskog prava i predaje nepokretne imovine, dana ____ . god, donosi sledeće:

REŠENJE

Postupak u ovom pravnom parničnom pitanju se PREKIDA zbog likvidacije druge tužene N. Sh. _____ iz Peći.

Obrazloženje

Tužioci _____, svi iz Peći, sada sa boravištem u Istanbulu – Republika Turska, koje zastupa po ovlašćenju, prva tužiteljka _____ iz Peći ul. Nėna Terezė br. ____, protiv tuženih _____, zbog utvrđivanja imovinskog prava i predaje nepokretne imovine.

Pošto se je u ovom postupku kao tužena strana pojavila _____ iz Prizrena, dana 12.10.2011. god, ovaj sud se je zvanično obratio Kosovskoj agenciji za privatizaciju (KAP) sa zahtevom da ista upozna sud u vezi statusa ovde gorenavedene tužene i eventualne zakonske postupke koji su preduzeti u vezi iste.

Sud je dana 17.10.2011. god. od KAP-a primio obaveštenje pod br. 005-0051-11, kojom je obavešten da se JP _____ iz Peći, odlukom Odbora KAP-a od 04.07.2006. god. nalazi u postupku likvidacije i da se prema članu 10. dodatka Zakona br. 04/L-34 o KAP-u, u ovom pravnom parničnom pitanju treba obustaviti (prekinuti) postupak.

Stoga, imajući u vidu gorenavedeno, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, a u skladu sa članom 9.3 Zakona o KAP-u a u vezi sa članom 277. tačka (a) Zakona i parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C. br. _____, dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku od 15 dana nakon primanja ovog rešenja.

Obrazac broj 4 – Rešenje o prekidu postupka zbog uključenja javnog organa u svojstvu tužene strane

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnom parničnom pitanju tužioca _____ iz Prizrena, ul. Dositejeva br. __, sada sa privremenim boravkom u Novom Beogradu - Republika Srbija, ul. Ljubinke Bobić br. __, protiv tužene opština Prizren i Privremenih institucija samoupravljanja na Kosovu – Vlade Kosova, zbog nadoknade štete, vrednost spora 180.000 evra, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

PREKIDA (obustavlja) se postupak u ovom pravnom pitanju u skladu sa članom 68.1 Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima br. 03/L-048 i člana 25. Zakona o izmenama i dopunama zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima br. 03/L-221. Prekid postupka traje 18 meseci i počinje da teče od dana obaveštavanja (podnošenja liste obustavljenih predmeta ove prirode) Ministarstvu pravde Republike Kosovo.

Ako Ministarstvo pravde obavesti napismeno sud da će preuzeti zastupanje Vlade ili nekog javnog organa, onda se period obustavljanja prekida od dana ovog obaveštenja i sud nastavlja sa rešavanjem ovog slučaja.

Obrazloženje

Tužilac _____ je u ovom sudu podneo tužbu protiv tuženih opština Prizren i PIS – Vlade Kosova, zbog nadoknade štete.

Prema članu 68. Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima i članu 25. Zakona o izmenama i dopunama zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, sud je dužan da obustavi postupak i odmah obavesti Ministarstvo pravde, kojem će obezbediti listu predmeta u kojima je postupak obustavljen, ako se postupak upravlja protiv Vlade ili određenog javnog organa, u kojoj se najmanje jedna od tvrdnji povezuje sa imovinskim štetama koje su posledice rata, građanskog ustanka ili građanskih nemira, a koja su predate na dan ili pre 1. januara 2005. god. u konkretnom slučaju tužba je usmerena protiv opštine Prizren, institucije koja se prema gorenavedenom zakonu smatra javnim organom.

Ovaj prekid postupka traje 18 meseci i počinje da teče od dana podnošenja liste predmeta u kojima je postupak obustavljen. Ali, ako Ministarstvo pravde obavesti napismeno sud da će preuzeti zastupanje Vlade ili nekog javnog organa, onda se period obustavljanja prekida od dana ovog obaveštenja i sud nastavlja sa rešavanjem ovog slučaja.

Iz iznetih razloga, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, a u skladu sa članom 277. tačkom (f) ZPP-a, u vezi sa članom 68.1 Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima i članom 25. Zakona o izmenama i dopunama zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima br. 03/L-221.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C. br. _____ / _____ dana _____

sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku od 15 dana nakon primanja ovog rešenja.

Obrazac broj 5 – Rešenje o prekidu postupka zbog rešavanja prethodnog pitanja

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u sporu tužiteljke _____ iz Mitrovice, ul. Fehmi Ibrahimović br. ___1, koju preko Agencije za pravnu pomoć zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Mitrovice, protiv tužene _____ iz Mitrovice, ul. Zahir Pajaziti – Kafić „_____“, zbog staranja dece, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

Postupak u ovom pravnom pitanju se PREKIDA zbog rešavanja prethodnog pitanja.

Upućuje se strana tužioca da preko starateljskog organa – Centra za socijalni rad u Mitrovici pokrene postupak za oduzimanje roditeljskog prava protiv tužene, u vanparničnom sudskom postupku.

Obrazloženje

Tužiteljka je u ovom sudu pokrenula tužbu protiv tužene zbog staranja nad maloletnom decom.

Razmatranjem spisa predmeta tokom odvijanja postupka, sud je konstatovao da se ovaj postupak ne može dalje odvijati prema pravilima parničnog postupka, odnosno da u ovom pravnom pitanju, kao prethodno pitanje se pojavljuje pitanje oduzimanja roditeljskog prava protiv tužene, postupak koji izgleda da je poseban i koji treba pokrenuti specijalni organ, u ovom slučaju starateljski organ – Centar za socijalni rad u Mitrovici, i to u drugom vanparničnom sudskom postupku.

Stoga, imajući u vidu gorenavedeno, u skladu sa članom 13. Zakona o parničnom postupku (ZPP) u vezi sa članom 108. Zakona o vanparničnom postupku (ZVP), sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C. br. _____/_____, dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku
od 15 dana nakon primanja ovog istog.

Obrazac broj 6 – Rešenje o prestanku postupka zbog smrti tužioca

CE. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – ODELJENJE ZA EKONOMSKA PITANJA, sa sudijom _____, zapisničarkom _____ u sporu tužioca _____ iz Prištine, ul. Hoxhë Kadri Prishtina br. ____, protiv tuženog _____ iz Prištine, ul. Zahir Pajaziti br. ____, zbog utvrđivanja autorskog prava, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

Postupak u ovom pravnom parničnom pitanju **PRESTAJE** zbog smrti tuženog _____, pokojnog iz Prištine.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Prištine, ul. Hoxhë Kadri Prishtina br. ____, u ovom je sudu pokrenuo tužbu protiv tuženog _____ iz Prištine, ul. Zahir Pajaziti br. ____, zbog utvrđivanja autorskog prava.

Preko predstavke od 08.11.2011. god, koju je podneo sin tuženog, _____, sud je konstatovao da je tuženi _____, preminuo 17.12.2013. god, činjenica koja je dokazana na osnovu izvoda umrlih pod rednim br. ____, od 04.11.2011. god, koji je izdala opština Priština.

Stoga, imajući u vidu gorenavedeno, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, a u skladu sa članom 282.1. Zakona i parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – ODELJENJE ZA EKONOMSKA PITANJA

CE. br. ._____/_____, dana _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu preko ovog suda, u roku
od 15 dana nakon primanja ovog istog.

POGLAVLJE XI
PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI

11. PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI

11.1. Pravna pomoć

Pružanje pravne pomoći se sastoji u obavljanju radnji postupka od strane suda u parničnom postupku koji se odvija u drugom sudu, poznatom kao sud u pitanju.

11.1.1. Pružanje pravne pomoći domaćem sudu

Odredba člana 283.1 ZPP-a je predvidela kao obavezu stvar pružanja uzajamne pravne pomoći među sudovima.

Ovo se u praksi dešava kada se tokom odvijanja sudskog postupka na primer u osnovnom sudu u Prištini pojavi potreba za izvođenjem relevantnog dokaza za stvar, kao što može biti direktan uviđaj nepokretne stvari koja se nalazi na teritoriji Osnovnog suda u Uroševcu. U ovom slučaju pravna pomoć je neophodni put za dobijanje tih dokaza.

Realizacija pravne pomoći u ovom se slučaju vrši na način da Osnovni sud u Prištini, kao sud u stvari, uzimajući za osnovu načelo ekonomizacije postupka, obraća se Osnovnom sudu u Uroševcu, na teritoriji kojeg se nalazi dokaz, u ovom slučaju nepokretna stvar, i traži od istog pravnu pomoć u dobijanju dokaza direktnim uviđajem nepokretne stvari.

Sud kojem se obraćaju u ovom slučaju, sud u Uroševcu, je dužan da izvrši radnju koju je zatražio sud u Prištini i zapisnik sačinjen o izvođenju dokaza dostavi sudu u Prištini.

U praksi se dešava da se pravna pomoć ne realizuje jer sud ili drugi organ od kojeg se traži pomoć nije nadležan za to¹⁶³.

Obavezujući karakter pružanja pravne pomoći se odražava u činjenici da i u slučaju kada sud kojem se obraća nije nadležan za obavljanje radnje koja je predmet pravne pomoći, ne vraća molbu nazad sudu koji je tražio pravnu pomoć, nego molbu prosleđuje nadležnom sudu ili nekom drugom državnom organu koji je nadležan za tu stvar.

Treba se imati u vidu da obraćeni sud za pomoć može vratiti molbu sudu koji je tražio pravnu pomoć samo u onim slučajevima kada (obraćeni sud) nema saznanja koji je sud nadležan ili koji je državni organ nadležan za pružanje tražene pravne pomoći.

11.1.2. Pružanje pravne pomoći stranom sudu

Naši sudovi su dužni da pruže pravnu pomoć i stranim sudovima u slučajevima ako je nešto tako predviđeno međunarodnim ugovorima kao i kada postoji reciprocitet (član 284.1 ZPP).

Glavni formalni izvor za pružanje međunarodne pravne pomoći su razni međudržavni sporazumi, bilateralni i multilateralni. Ovi međunarodni sporazumi u aspektu pružanja međunarodne pravne pomoći imaju prednost u sprovođenju u odnosu na domaće zakonodavstvo.

---

¹⁶³ U praksi se dešava da se pravna pomoć ne realizuje jer sud ili neki drugi organ od kojeg se pomoć traži nije nadležan za to. Primer, ako Osnovni sud u Peći traži pravnu pomoć Odeljenja za upravna pitanja Osnovnog suda u Prištini, za direktan uviđaj stvari koja se nalazi na teritoriji Osnovnog suda u Prištini, u ovom slučaju ovo Odeljenje neće realizovati pravnu pomoć zbog nenadležnosti Odeljenja. Drugi primer može biti Posebna komora Vrhovnog suda traži pomoć od Osnovnog suda u Prizrenu za direktan uviđaj stvari koja se nalazi na teritoriji Osnovnog suda u Uroševcu. U ovom slučaju se pravna pomoć ne može pružiti jer Osnovni sud u Prizrenu nema ovlašćenja na teritoriji Osnovnog suda u Uroševcu.

Iako Kosovo nije potpisnik bilateralnih ili multilateralnih sporazuma sa drugim državama, ipak na Kosovu i dalje važe međunarodni sporazumi koje je sklopila bivša SFRJ. Da li će druge države da sprovode međunarodne sporazume u vezi međunarodne pravne pomoći sa Kosovom, to zavisi od njihovog pristupa u vezi ovog pitanja¹⁶⁴.

Predmet pružanja pravne pomoći mogu biti prenos raznih dopisa ili obavljanje određene radnje u postupku, a što u većini slučajeva se odnosi na uzimanje dokaza.

Zakon o sudovima je propisao da osnovni sud bude sud sa predmetnom nadležnošću u pružanju međunarodne pravne pomoći i odlučivanje o prihvatanju odluka stranih sudova¹⁶⁵.

11.2. Procedura u vezi pružanja međunarodne pravne pomoći

Realizacija međunarodne pravne pomoći se obavlja preko Odeljenja za međunarodnu pravnu saradnju (OMPS) u okviru Ministarstva Pravde Republike Kosovo.

Osim navedenog, u slučajevima kada domaći sudovi u određenom slučaju pružanja međunarodne pravne pomoći nisu sigurne ili sumnjaju da postoji reciprocitet sa državom kojoj treba ponuditi pomoć, onda ovaj organ treba da obavesti sud da li postoji reciprocitet ili ne.

Postupak za međunarodnu pravnu pomoć u građanskim pitanjima još nije uređen posebnim zakonom, nego Administrativnim uputstvom¹⁶⁶. Ovo uputstvo opisuje postupak za pružanje međunarodne pravne pomoći u građanskim predmetima i sugerije orijentaciju u vezi međunarodne pravne pomoći koja se pruža drugoj državi od strane Republike Kosovo i međunarodne pravne pomoći koja se prima od drugih država u Republici Kosovo¹⁶⁷.

U slučaju da strani sud traži od suda naše zemlje da obavi određenu radnju, koja predstavlja predmet pravne pomoći na određeni način, onda takvu radnju, čak i ako nije propisana našim zakonom, sud u našoj zemlji može da obavi, ali pod uslovom da ta radnja nije u suprotnosti sa pravnim poretkom naše zemlje.

Pet koraka koje preduzima Odeljenje za međunarodnu pravnu saradnju u obradi molbi stranih država su:

- Primanje molbe.
- Razmatranje molbe (razmatranje molbe podrazumeva potvrđivanje postojanja reciprociteta, potvrđujem da, osim ako je drugačije propisano zakon, da li je strana molba prosleđena diplomatskim putevima i da li su priloženi spisi sastavljeni na jeziku koji je u službenoj upotrebi u sudu ili da li je priložen njihov prevod overen u sudu)¹⁶⁸.
- Odluka za prosleđivanje molbe nadležnom sudu ili drugoj nadležnoj instituciji.
- Primanje odgovora suda ili druge nadležne institucije (u slučajevima kada se odgovor nepotpun, formalnom koordinacijom između suda i druge nadležne institucije za razmatranje da li se odgovor može izmeniti kako bi se ispunila načela Administrativnog uputstva, Zakona o parničnom postupku i drugih odgovarajućih zakona).
- Dostavljanje odgovora organu kojim se obraća.

---

¹⁶⁴U Republici Kosovo je i dalje na snazi Zakon za rešavanje sukoba zakona sa odredbama drugih država u određenim odnosima. Ovaj Zakon je objavljen u Službenom listu SFRJ br. 43/82 sa ispravkama u br. 72/82.

¹⁶⁵Vidi član 11. Zakona o sudovima.

¹⁶⁶Administrativno uputstvo o proceduri pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim i građanskim stvarima, br. 01-1265 iz 2009.

¹⁶⁷Isto, član 1.

¹⁶⁸Član 286. ZPP.

11.2.1. Radnje u slučaju kada je molba strane države za pravnu pomoć u suprotnosti sa pravnim poretkom naše zemlje

Sud naše zemlje može pružiti pravnu pomoć na način tražen od strane stranog suda i stranog zakona (lex fori suda koji traži pravnu pomoć), ali samo ako ta stvar nije u suprotnosti sa pravnim poretkom naše zemlje. Dakle, npr. ako je strani sud tražio da se ispita strana pod zakletvom da je rekla istinu (iako ZPP to ne propisuje), nema prepreka da naš sud ne postupi tako.

Sud naše zemlje neće postupiti po zahtevu stranog suda ako će se time staviti u opasnost suverenitet i bezbednost naše zemlje. Npr. molba stranog suda kojom se traži da se ispita svedok u vezi činjenice koja predstavlja profesionalnu, zvaničnu ili vojnu tajnu. Kada izvršenje zahteva uticalo na suverenitet, bezbednost, javni poredak ili druge bitne interese Kosova.

U slučaju da se od umoljenog suda zatraži izvršenje neke od gorenavedenih radnji, onda će umoljeni sud većinom poslati molbu Vrhovnom sudu koji će doneti konačnu odluku o ovom pitanju.

11.2.2. Molbe domaćih sudova usmerene stranim sudovima

U slučaju da nam međunarodnim ugovorom nije određen oblik i način delovanja, onda se naš sud obraća stranom sudu diplomatskim putem, podnoseći molbu i druge dopise koji se prilažu, na jeziku umoljene države ili prilažući overen prevod istih na tom jeziku.

I u ovom slučaju, zahtev za pravnu međunarodnu pomoć se načelno dostavlja Ministarstvu pravde Republike Kosovo, odnosno Odeljenju za međunarodnu pravnu pomoć, kao nadležnom organu za obradu molbi sa Kosova. I u ovom slučaju ovaj organ preduzima 5 koraka koji su obrađeni u slučaju kada molbu šalje strana država.

Dakle, načelno komunikacija se vrši diplomatskim putem, međutim postoje i izuzeća i prema članu 2(2) Administrativnog uputstva. 01-1265 iz 2009, međunarodna pravna pomoć se može tražiti i kada je to ovlašćeno određenim međunarodnim sporazumom ili drugim izuzećima koja se odnose na građanska i komercijalna pitanja koja se trebaju obraditi unutar teritorije Sjedinjenih Američkih Država.

POGLAVLJE XII

NEPOŠTOVANJE SUDA

12. NEPOŠTOVANJE SUDA

12.1. Nepoštovanje suda

Nepoštovanje suda može doći do izražaja određenom radnjom strane, opunomoćenika, zastupnika po ovlaštenju ili posrednika kojom se šteti autoritet i dostojanstvo suda.

Odredbom člana 9. ZPP-a je predviđena kao obaveza za parničare, posrednike i njihove zastupnike da savesno koriste prava koja su im priznata ovim zakonom. Dok prema članu 10.2 ZPP-a, radnje strana u postupku trebaju biti u skladu sa dobrim običajima i trebaju se upotrebiti s poverenjem i savešću i ne trebaju se zloupotrebiti.

Dakle strane u sudskom postupku i drugi učesnici se trebaju ograditi ne samo od bilo kakve radnje koja predstavlja zloupotrebu prava, nego i da izbegavaju bilo kakav izraz koji bi mogao predstavljati uvredu za sud i druge strane u postupku.

12.2. Uloga sudije u slučajevima kada strane i učesnici u postupku zloupotrebe proceduralnih prava

Zloupotreba proceduralnih prava se dešava kada strana, opunomoćenik, zastupnik po ovlaštenju ili posrednici koriste jedno proceduralno pravo ili ovlašćenje ne u svrhe za koje je isto pravo i dato, nego u cilju da se drugoj strani prouzrokuje određena šteta ili prouzrokuje odugovlačenje sudskog postupka.

Sudija u predmetu od momenta postupka do okončanja istog, se treba starati u vezi korišćenja proceduralnih prava od strana i učesnika u postupku i u slučaju da se konstatuje da su tokom odvijanja postupka (u bilo kojoj etapi istog) strane i drugi učesnici, u bilo kojem obliku zloupotrebile određeno pravo koje je priznato ovim zakonom, onda će ih kazniti novčanom kaznom do 500€¹⁶⁹.

Neki primeri kada se strane mogu kazniti zbog nepoštovanja suda:

Pravo je svake strane da se izjasni od svojim navodima u vezi pitanja, ali se zabranjuju izjašnjavanja koja prevazilaze prirodu stvari a što mogu biti izjašnjavanja u vezi ličnosti druge strane, njene prošlosti, izjašnjavanja o moralu, obrazovanju itd.

Pravo je svake strane da je zastupa advokat, ali ne može zahtevati odlaganje ročišta više nego jednom u cilju angažovanja advokata.

Pravo je strane da traži odlaganje ročišta zbog određenog prihvatljivog razloga ali ne može ponoviti predlog za odlaganje ročišta iz istih razloga.

Pravo je strane da traži izuzeće sudije kada postoje navodi o razlozima izuzeća, ali se ne može tražiti izuzeće svih sudija i predsednika svih sudova jer ova zahtev može imati za cilj odugovlačenje postupka.

---

¹⁶⁹ Mere koje može preuzeti sudija u slučaju nepoštovanja suda se odnose na potrebu da strane u parničnom procesu iskoriste svoja prava u skladu sa načelima i zakonskim odredbama, ograđujući se od bilo koje radnje koja se može smatrati zloupotrebom prava u postupku, ali i izbegla bilo kakva izjava koja bi se mogla smatrati uvredom suda. Zloupotreba proceduralnih prava je u svakom slučaju kada strane koriste jedno proceduralno pravo ili ovlašćenje ne samo za svrhe za koje je pravo predviđeno, nego sa ciljem odugovlačenja postupka, uvrede suda ili prouzrokovanja određene štete drugoj strani.

Pravo je strane da ima primedbe na veštačenje i veštake ali ne može tražiti izuzeće svih veštaka i svih instituta koji se bave veštačenjem.

Strana može tražiti izuzeće sudije ali ne prema navodima da je sudija korumpiran bez ikakvih činjenica o ovim navodima.

Za određene navode strana koji se mogu kvalifikovati kao napor za zloupotrebu proceduralnih prava, potreba za izricanjem novčane kazne se gasi davanjem opomene ili odbijanjem predloga.

U slučajevima kada je zloupotrebom proceduralnog prava jednom od učesnika u postupku prouzrokovana šteta građansko-pravne prirode (šteta koja utiče na smanjenje nečije imovine ili ometanje povećanja iste) onda oštećena strana ima pravo na podnošenje zahteva za nadoknadu štete i u takvim slučajevima sudija u stvari ima mogućnost da u istom sudskom postupku donese odluku i u vezi zahteva za nadoknadu štete.

12.3. Slučajevi zloupotrebe proceduralnih prava

Prvi slučaj: odnosi se na situaciju kada poverenik, iako mu je dužnik platio dug, podigne tužbu protiv njega smatrajući da dužnik neće biti u stanju da ubedi sud da je platio dug jer nema nikakvih dokaza za tako nešto.

Drugi slučaj: odnosi se na situaciju kada strana u postupku, bez ikakvog razloga traži izuzeće sudije sa ciljem odugovlačenja postupka.

Treći slučaj: kada je u odnosu na utvrđivanje jedne činjenice sud saslušao nekoliko svedoka dok strana opet predlaže da se sasluša drugi svedok za kojeg zna da nema nikakva saznanja u vezi te činjenice.

12.3.1. Uloga sudije u slučajevima kada strana i učesnici u postupku vređaju sud i učesnike u postupku kroz predstavke ili na sudskim ročištima

Sudija u stvari može kazniti novčanom kaznom od 100-500€ stranu ili druge učesnike u postupku koji u pisanoj formi vređaju sudu. Svrha kazne je očuvanje autoriteta suda kao i da se strana i drugi učesnici u postupku suzdrže i izbegnu bilo kakav izraz kojim bi se ugrozio autoritet i dostojanstvo suda.

U slučajevima kada učesnik u postupku ili lice koji je prisutno na mestu gde se održava ročište o pretresu stvari vređa sud ili ostale učesnike u postupku, ometa rad ili ne izvršava naređenja sudije za očuvanje reda i mira, sudija će prvo ukoriti odgovornu stranu. Ukor se daje u obliku opomene koja se beleži u zapisnik i ukoliko uprkos navedenom ukoreni ponovi takve radnje, onda sudija to lice može udaljiti sa mesta gde se održava sudska sednica ili kazniti novčanom kaznom do 500€. Sudija može ovo lice udaljiti sa sudskog ročišta i kazniti ga novčanom kaznom.

Sud može zabraniti opunomoćenom zastupniku strane dalje zastupanje strane u određenoj stvari ukoliko isti stalno ponavlja takvo ponašanje kojim se vređa sud i drugi učesnici u postupku.

U slučajevima kada se strana i njen opunomoćeni zastupnik udalje sa mesta gde se održava ročište, sudsko ročište će se održati bez njihovog prisustva.

Delovi zapisnika kada sud na sudskom ročištu izrekne opomenu, udalji ih sa sudskog ročišta ili im izrekne novčanu kaznu:

Sud skreće pažnju opunomoćeniku tuženog, advokatu _____ pošto isti bez dozvole suda upada u reč sudiji u stvari.

Bez obzira što je opunomoćeni tuženog opomenut da ne upada u reč bez dozvole suda, isti je ponovo upao u reč sudije, stoga sud, donosi sledeće:

Rešenje

Opunomoćeniku tuženog, adv. _____, zbog ometanja rada suda i nepoštovanja naloga sudije za red, se izriče novčana kazna od 250€.

Za ovo će sud doneti posebnu odluku.

Uprkos činjenici da je opunomoćeniku tuženog, adv. _____ izrečena novčana kazna, isti je ponovo, bez dozvole sudije u stvari, upao u reč istom, i nakon toga, sud donosi:

Rešenje

Opunomoćenik tuženog, adv. _____ se udaljava iz sale gde se održava sudsko ročište.

12.3.2. Uloga sudije u slučajevima kada svedok i veštak ne poštuju sud

Davanje svedočenja je građanska a istovremeno i zakonska dužnost. Zakon obavezuje svako lice koje se pozove u svojstvu svedoka da je dužno da odgovori na poziv i svedoči, osim ako postoji određeni razlog ili okolnost koja bi ga oslobodilo ove obaveze¹⁷⁰. Dok je veštak kojeg imenuje sud dužan da se odazove na poziv suda i iznese svoje zapažanje i mišljenje u vezi stvari za koju je pozvan¹⁷¹.

12.3.3. Slučajevi kada svedok ne odgovori na sudski poziv ili se bez dozvole ili opravdanog razloga udalji sa mesta gde treba da bude saslušan

U slučaju kada svedok ne odgovori na sudski poziv kao i u slučaju kada odgovori na poziv ali bez odobrenja ili opravdanog razloga napusti sud, sudija u stvari će naložiti da se svedok prinudno privede, plati troškove prinudnog privođenja i kazniti ga novčanom kaznom do 500€

12.3.4. Slučaj kada svedok odbije da svedoči ili odgovori na konkretno pitanje

U praksi se može desiti da lice koje je sud pozvao da svedoči u određenom predmetu, bez razloga odbije da svedoči ili odgovori na konkretno pitanje koje mu se postavi na ročištu. U

---

¹⁷⁰Vidi član 342.1 ZPP-a.

¹⁷¹Vidi član 359. ZPP-a.

takvim slučajevima sudija treba da oceni da li svedok ima zakonite razloge da ne svedoči i ne odgovori na konkretno pitanje (članovi 342. i 343) i ako se zaključi da su razlozi odbijanja neopravdani¹⁷² onda se može desiti da svedoku izrekne novčanu kaznu do 500€

Ukoliko svedok uprkos navedenom odbije da svedoči, osim novčane kazne, svedok može biti kažnjen zatvorom. Zatvor traje sve dok svedok ne prihvati da svedoči ili dok njegovo svedočenje ne postane nepotrebno, ali ne više od trideset (30) dana.

Na zahtev stranke, sudija će odlučiti da svedoku nametne namirenje i troškova koje je on izazvao njegovim nedolaskom i neopravdanim odbijanjem da svedoči. Takvi troškovi mogu biti: troškovi koje je strana imala zbog odlaganja ročišta, troškovi prisilnog privođenja svedoka itd.

Sudija može povući rešenje kojim se svedoku izriče novčana kazna ili kazna zatvora i kada mu je nametnuto namirenje troškova u situacijama kada: on kasnije opravda svoje odsustvo, može ga delimično ili u potpunosti osloboditi obaveze plaćanja troškova kao i u slučajevima kada svedok tokom izdržavanja kazne zatvorom prizna da svedoči.

12.3.5. Slučaj kada stručnjak ne dostavi u određenom roku svoje zapažanje i mišljenje ili bez razloga ne dođe na ročište i odbije veštačenje

Kada veštak bez nekog opravdanog razloga ne dostavi u roku koji je sudija odredio njegovo zapažanje i mišljenje ili bez razloga ne dođe na ročište iako je uredno pozvan kao i u slučaju kada bez opravdanja odbije veštačenje, u takvim slučajevima sudija u stvari može veštaku izreći novčanu kaznu do 1000€.

U odnosu na svedoka, protiv veštaka se može izreći samo novčana kazna jer je veštak zamenljiv pošto obično postoji više lica koja raspolažu znanjem za profesionalno ocenjivanje činjenica u trenutku veštačenja. Veštak ne može biti prisilno priveden u sud niti kažnjen zatvorom ako prekrši obaveze koje mu je sud dodelio na osnovu zakona.

---

¹⁷² Opširnije vidi Poglavlje XIV – Dokazna sredstva ponaosob.

POGLAVLJE XIII
OBEZBEĐENJE TUŽBENOG
ZAHTEVA

13. OBEZBEĐENJE TUŽBENOG ZAHTEVA

13.1. Smisao i sadržaj

Institut obezbeđenja tužbenog zahteva je propisan u Poglavlju XXI Zakona o parničnom postupku (ZPP), odnosno članovima 296-318.

U odnosu na stari ZPP, u kojem nije bio uređen postupak obezbeđivanja tužbenog zahteva, dok je navedeni postupak bio uređen starim Zakonom o izvršnom postupku (ZIP), novim ZPP se u samom gorenavedenom poglavlju propisuje institut obezbeđivanja tužbenog zahteva kao postupak za određivanje mera za obezbeđivanje tužbenog zahteva.

ZPP-om nije na veoma jasan određen način određena pravna priroda mera kojima se obezbeđuje tužbeni zahtev, jer u stvari sve mere obezbeđivanja koje sud može izreći su privremene prirode ali će (paradoksalno) važiti i mogu važiti do potpunog okončanja sudskog postupka (uključujući ovde i izvršni postupak).

Ipak, na osnovu odredbi Zakona o parničnom postupku, možemo reći da u načelu i uzimajući za osnov kriterij načina određivanja, imamo dve vrste mera za obezbeđivanje tužbenog zahteva: privremene mere obezbeđenja i mere obezbeđenja.

Poznato je da za dozvoljavanje izvršenja Zakon iziskuje postojanje takozvanog „izvršnog dokumenta“. Na ovaj način, na osnovu člana 22. Zakona o izvršnom postupku, jasno se predviđa šta se podrazumeva pod izvršnim dokumentom i koji se akti smatraju izvršnim dokumentima¹⁷³. Ali, kako se ne bi desilo da se poverenik ili tužilac (u parničnom postupku) postavi u nezavidan i opasan položaj za realizaciju svojeg tužbenog zahteva, kao i zbog mogućnosti da tužba tužioca postane neizvršiva, u etapi kada odgovarajuća sudska odluka postane pravosnažna, ZPP u poglavlju XXI istog, je propisao niz pravila, čija je svrha obezbeđivanje realizacije tužbenog zahteva u budućnosti, čija je realizacija u opasnosti ili može biti u od strane tuženog ili čak i protivnika obezbeđenja. Ovo je zbog činjenice da faktička realizacija subjektivnih privatnih (građanskih) prava uobičajeno iziskuje dugo vremena jer se za realizaciju određenog subjektivnog prava prvo treba održati postupak priznavanja (kognicije) u kojem se u ovo pravo konstatuje a nakon toga odvija postupak faktičke realizacije subjektivnog privatnog prava, postupak u kojem se zahtev potražioca (ili tužioca) realizuje nasilno.

Dakle, vidi se da do faktičke realizacije subjektivnog privatnog prava prolazi značajno vreme, stoga se i zbog ovog razloga pojavljuje potreba postojanja odgovarajućih mera kroz koje se obezbeđuje tužbeni zahtev tužioca, odnosno predlagača obezbeđenja.

U ZPP-u je upotrebljen izrazi predlagač obezbeđenja i protivnik obezbeđenja, što je u stvari u parničnom postupku ekvivalentno sa izrazom tužilac i tuženi. Takođe, predviđa se da se kroz privremene mere kao mere kojima se obezbeđuje tužbeni zahtev ne može osnovati pravo zaloga, osim jednog slučaja predviđenog u članu 299 st. 1. tački (d) ZPP-a.

Obezbeđenje zahteva poverilaca se realizuje u posebnim postupcima, postupci koji su u načelu sumarni (brzi) postupci. U ovim se postupcima privremeno odlučuje o preduzimanju jednog ili više mera privremenog karaktera, ali koje mogu potrajati do faktičke realizacije zahteva poverenika ili predlagača obezbeđenja.

---

¹⁷³Vidi član 22. ZIP-a.

Članom 296. ZPP-a je predviđen vremenski trenutak kada se može podneti zahtev za obezbeđenje tužbenog zahteva. Prema ovom članu proizilazi da se ovaj predlog može podneti pre nego što je podignuta tužba za pokretanje parničnog postupka ali i tokom takvog postupka. Na osnovu ovog člana se određuje i sud koji je nadležan za određivanje mera obezbeđenja, a to je sud nadležan za razmatranje tužbe i tužbenog zahteva, odnosno sud koji postupa po tužbi. Konačni, prema ovom članu se uređuje i način i oblik odlučivanja u vezi predloga za obezbeđenje tužbenog zahteva. Time, u vezi dozvoljavanja obezbeđenja tužbenog zahteva ili odbijanjem predloga, sud odlučuje rešenjem¹⁷⁴. Ovo rešenje može doneti i viši sud, ali samo u slučajevima kada je predlog za obezbeđenje tužbenog zahteva podnet nakon što je predmet prema žalbi prešao na razmatranje u tom sudu¹⁷⁵.

Treba naglasiti da i u slučajevima kada govorimo o pravosnažnoj presudi, sud nadležan za odlučivanje o predlogu za određivanje mere obezbeđenja je sud koji bi bio nadležan za odlučivanje po tužbenom zahtevu u prvom stepenu ili sud nadležan za razmatranje tužbe. Ipak, ovo se odnosi samo na slučajeve kada još nije počeo izvršni postupak jer nakon početka izvršnog postupka, sud nadležan za odlučivanje o odgovarajućoj meri za obezbeđivanje tužbenog zahteva je izvršni sud.

Iz gorenavedenog, zaključuje se da se odredbama ZPP-a predviđa da se obezbeđenje tužbenog zahteva može učiniti:

- pre pokretanja tužbe;
- tokom postupka u toku, ali i
- nakon okončanja parničnog postupka, dok ne počne izvršni postupak.

13.2. Uslovi za određivanje mera obezbeđenja

Izricanje mera obezbeđenja je predviđeno članom 297.1 ZPP-a.

Ova se dva uslova moraju kumulativno ispuniti. Vezano sa prvim uslovom, smatra se da predlagač obezbeđenja treba isto da dokaže kroz raniju odluku suda ili nekog upravnog organa, testamenta, ugovora, drugog izvršnog dokumenta, odnosno nekim drugim pravnim naslovom. Dok što se tiče drugog uslova, podrazumeva se da se ovaj uslov ispunjava u slučajevima kada postoji opasnost da bi suprotna strana mogla otuđiti svoju imovinu, sakriti je, zadužiti je bilo kroz zalag ili hipoteku itd.

Ukoliko nije drugačije propisano zakonom, predviđeno je da sud može da odredi meru obezbeđenja samo u uslovima kada predlagač obezbeđenja u vremenskom roku koji sud odredi, plati određeni iznos garancije za meru i vrstu koju sud odredi za štetu koja se može prouzrokovati suprotnoj strani određivanjem i izvršenjem te mere¹⁷⁶.

U ovim slučajevima garancija se plaća u gotovini, ali sud u skladu sa odredbama ZIP-a može dozvoliti da data garancija bude u obliku:

- a. hartija od vrednosti;
- b. vrednih stvari, ili i
- c. bankarska garancija,

Na garanciju deponovanu na ovaj način, suprotna strana stiče pravo zakonskog zaloga¹⁷⁷.

---

¹⁷⁴Vidi praktične obrasce broj od. 1 do 9.

¹⁷⁵Vidi član 296 ZPP-a.

¹⁷⁶Vidi član 297 ZPP-a, kao i praktični obrazac broj. 1.

¹⁷⁷Vidi član 14 ZIP-a.

Istovremeno, zakonskim odredbama je predviđeno da na zahtev predlagača sud može istog osloboditi od davanja garancije, ako se na osnovu odgovarajućih dokaza, koje predoči sudiji konstatuje da on nema finansijske mogućnosti za takvu stvar.

Ukoliko predlagač ne plati garanciju u roku koji odredi sud, isti će odbiti predlog za određivanje predložene mere obezbeđenja¹⁷⁸. Slično će se postupiti i u slučajevima kada je sud prvo odredio privremenu meru, a nakon toga postupajući prema protivljenju tuženog – protivnika predložene mere protiv rešenja za određivanje privremene mere obezbeđenja, odredi ročište sada za određivanje mere obezbeđenja, ako tužilac – predlagač mere obezbeđenja, prema nalogu suda, ne deponuje odgovarajući iznos garancije sada za meru obezbeđenja¹⁷⁹.

Lokalne samouprave, odnosno sva pravna lica javnog prava su izuzeta od obaveze plaćanja garancije. To je predviđeno i u odredbama novog ZIP-a¹⁸⁰.

Iznos uplaćen na ime garancije prema članu 297. ZPP-a se vraća licu koje je uplatilo iznos u roku od 7 dana od dana gašenja mere obezbeđenja. Ukoliko u međuvremenu predlagač obezbeđenja podnese tužbu protiv tuženog i za nadoknadu štete, nadležni sud za suđenje po tužbi će odlučiti o ostavljanju na snazi odgovarajuće mere obezbeđenja¹⁸¹.

13.3. Vrste mere obezbeđenja

Zakonskim odredbama ZPP-a je predviđeno da se može izvršiti obezbeđivanje:

- Zahteva u novčanim sredstvima;
- Obezbeđivanje zahteva usmereno ka određenoj stvari ili jednom delu iste, kao i
- Obezbeđivanje drugih prava ili očuvanje postojećeg stanja okolnosti.

Mere za obezbeđivanje zahteva u novčanim sredstvima su određene u članu 299.1 ZPP-a.

Za obezbeđivanje zahteva usmereno ka određenoj stvari ili jednom delu iste, mogu se odrediti sledeće mere obezbeđivanja:

- zabrana protivniku obezbeđenja da otuđi, sakrije, zaduži ili raspolože imovinom prema kojoj je usmeren zahtev, pri čemu će se ova zabrana upisati u odgovarajućem javnom registru¹⁸²,
- očuvanje imovine na koju se odnosi zabrana iz tačke a ovog stava i to deponujući istu u sudu, ako je to moguće, ili davanjem na raspolaganje predlagaću obezbeđenja ili trećem licu;
- zabrana protivnika obezbeđenja obavlja radnje kojima se može oštetiti deo imovine prema kojoj je usmeren zahtev ili nalog protivnika obezbeđenja da obavlja određene neophodne radnje za zaštitu imovine ili kako bi se očuvalo postojeće stanje okolnosti¹⁸³;

---

¹⁷⁸Vidi član 297.3 ZPP-a, kao i praktični obrazac broj. 2

¹⁷⁹Vidi praktični obrazac broj. 3.

¹⁸⁰Vidi član 297.4 ZPP-a i član 14.2 novog ZIP-a.

¹⁸¹Vidi član 298 ZPP-a.

¹⁸²Vidi praktični obrazac broj. 4.

¹⁸³Vidi praktični obrazac broj. 6.

- ovlašćenje predlagača obezbeđenja da obavlja određene aktivnosti.

Mora se naglasiti da mere usmerene ka određenoj stvari ili jednom delu iste, a koje se obično nalaze kod suprotne strane se ne smeju u potpunosti obuhvatiti u zahtevu koji se njima obezbeđuje¹⁸⁴. Ovo podrazumeva da prilikom određivanja neke od ovih mera, sud ne može odlučiti da ove mere u potpunosti obezbeđuju zahtev predlagača obezbeđenja u aspektu vrednosti tog zahteva. A u slučajevima kada zahtev predlagača obezbeđenja ima određenu vrednost, onda mera obezbeđenja koja je usmerena prema određenoj stvari ili delu iste, ne sme u potpunosti obuhvatiti tu vrednost zahteva¹⁸⁵.

Konačno, za obezbeđivanje drugih prava ili za očuvanje postojećeg stanja okolnosti, mogu se odrediti sledeće mere obezbeđenja:

- a. zabrana protivniku obezbeđenja da vrši određene aktivnosti ili nalog da vrši aktivnosti sa ciljem očuvanja postojećeg stanja ili sprečavanja oštećenja suprotne strane,
- b. ovlašćenje predlagača obezbeđenja da preduzme određene aktivnosti,,
- c. davanje određene imovine protivnika obezbeđenja na čuvanje i staranje trećem licu,
- d. druge mere koje sud odredi kao neophodne za obezbeđivanje tužbenog zahteva predlagača obezbeđenja¹⁸⁶.

Dakle, slučaj određivanja jedne mere obezbeđenja tužbenog zahteva iz ove grupe se odnosi na situacije kada objekat obezbeđenja nisu novčani zahtevi a niti zahtevi usmereni prema stvari ili imovini protivnika obezbeđenja, nego su to druga prava, ili kada se zahteva očuvanje postojećeg stanja okolnosti. Ono što razlikuje ove dve vrste mera od dve druge gorenavedene grupe je da dok su dve prve grupe taksativno nabrojane, treća vrsta mera za obezbeđenje tužbenog zahteva nije taksativno zaključena članom 301. ZPP-a, tako da u ovom slučaju postoji prostor za sud da odredi i druge mere, ako isti smatra potrebnim i neophodnim za obezbeđivanje tužbenog zahteva predlagača odgovarajuće mere obezbeđenja¹⁸⁷.

Takođe treba naglasiti da sud može, kada postoji potreba za tim, da odredi dve ili više mera obezbeđenja¹⁸⁸.

13.4. Posledice nepoštovanja mera kojima se obezbeđuje tužbeni zahtev

Protivnik obezbeđenja koji postupi protivno rešenju za obustavljanje otuđenja, skrivanja, zaduženja ili raspolaganja imovinom, će snositi odgovornost prema građanskom pravu.

Predlagač obezbeđenja ima pravo da mu se prema opštim pravilima imovinskog prava nadoknadi šteta koja je prouzrokovana nepoštovanjem rešenja o određivanju mere obezbeđenja.

Imajući u vidu prirodu mera obezbeđenja proizilazi da iste uopšteno obavezuje protivnika obezbeđenja za preduzimanje određenih radnji ili neobavljanje određene radnje u odnosu na određenu stvar.

---

¹⁸⁴Vidi član 300.3 ZPP-a.

¹⁸⁵Vidi komentar ZPP-a, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 552.

¹⁸⁶Vidi praktične obrasce br. 4 i 7.

¹⁸⁷Vidi član 301 tačka (d) ZPP-a.

¹⁸⁸Vidi član 303 ZPP-a

U slučaju prouzrokovanja štete zbog nepoštovanja mere obezbeđenja, predlagač obezbeđenja ima pravo da na osnovu pravila predviđenih Zakonom o obligacionim odnosima (ZOO) traži obeštećenje proste štete, kao i nadoknadu izgubljene dobiti. U stvari, protivnik obezbeđenja prvo će se obavezati da vrati pređašnje stanje koje je postojalo pre prouzrokovanja štete, a ukoliko povratak u pređašnje stanje ne povрати štetu, onda se za preostali deo štete može tražiti novčano obeštećenje.

Potpuno novčano obeštećenje će doći do izražaja i u slučajevima kada nije moguće da se povрати pređašnje stanje ili kada sud zaključi da povratak u pređašnje stanje nije neophodan¹⁸⁹.

Zakonskim odredbama ZPP-a je zagarantovano pravo nadoknade štete i za protivnika mere obezbeđenja za štetu koja mu je prouzrokovana kao rezultat mere obezbeđenja, koja je bila određena bez osnove ili koja je bila neopravdana. I u ovom slučaju je predviđeno da će u vezi nadoknade štete biti primenjena opšta pravila imovinskog prava, odnosno pravila i zakonske odredbe predviđene ZOO-om.

13.5. Način podnošenja i sadržaj predloga za određivanje mere za obezbeđenje tužbenog zahteva

Predlog za određivanje mere obezbeđivanja se može podneti:

- a. u pisanom obliku, ili i
- b. u usmenom obliku u slučaju da je sudski postupak u toku¹⁹⁰.

U predlogu za određivanje mera obezbeđenja, predlagač obezbeđenja treba da u istom navede:

- a. zahtev, o čijem obezbeđenju podnosi predlog;
- b. meru obezbeđenja koju predlaže;
- c. sredstva; i
- d. predmet mere obezbeđenja.

U predlogu treba da se navedu i činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev kao i predložene dokazna sredstva kojima se mogu dokazati ciljevi izneseni u predlogu, sredstva koja prema mogućnostima, predlagač treba priložiti predlogu za određivanje mere obezbeđenja.

13.5.1. Obaveštenje protivnika predloga u vezi predložene mere

Osim u slučajevima propisanim u ZPP-u, mera obezbeđenja se ne može odrediti ukoliko protivnik obezbeđenja nije bio u mogućnosti da se izjasni o predlogu za određivanje iste¹⁹¹.

Predlog za određivanje mere obezbeđenja, sud zajedno sa spisima koji su priloženi, dostavlja protivniku obezbeđenja uz obaveštenje da može podneti pismeni odgovor u roku od 7 dana¹⁹².

Nedavanje mogućnosti da se protivnik obezbeđenja izjasni o predlogu za određivanje mere obezbeđenja se može dogoditi izuzetno samo u slučajevima za koje sam zakon predviđa takvu mogućnost. Takav slučaj može biti na primer kada predlagač obezbeđenja učini uverljivom

---

¹⁸⁹Vidi član 185. i dalje ZOO-a.

¹⁹⁰Vidi član 304. ZPP-a.

¹⁹¹Vidi član 305.1 ZPP-a.

¹⁹²Vidi član 305.2 ZPP-a.

navod da je mera obezbeđenja osnovana, iznoseći za to odgovarajuću odluku ili pravni naslov, kao i predstavljajući hitnost stvari koja se potražuje u vezi sa tim slučajem kao i da će se drugačijim postupanjem izgubiti svrha obezbeđivanja tužbenog zahteva. Dakle reč je o takozvanoj „privremenoj meri obezbeđenja“, predviđenoj članom 306 ZPP-a. Ali i u ovim slučajevima, protivnik obezbeđenja ne gubi pravo da pobije ili ospori određenu meru (privremenog obezbeđenja) prema predviđenoj proceduri za pobijanje privremene mere obezbeđenja.

13.5.2. Privremene mere obezbeđenja

U stvari, ZPP-om se ne pravi bitna razlika između mera obezbeđenja i privremenih mera, dok se odredbama člana 306. ZPP-a predviđaju samo određene okolnosti koje mogu odrediti jednu takozvanu „privremenu meru“ obezbeđenja. Prema ovom značenju, „privremenu meru obezbeđenja“ karakterizuju tri bitna elementa:

- brz postupak
- opasnost koja se pojavljuje i
- razlozi prema kojima se ona određuje¹⁹³.

Ovi elementi čine da se ova mera razlikuje od drugih mera obezbeđenja.

- a. Brz postupak za odlučivanje u vezi ove mere podrazumeva da sud može odrediti privremenu meru obezbeđenja bez prethodnog obaveštenja i saslušanja protivnika obezbeđivanja.
- b. Opasnost za odlučivanje u vezi ove mere podrazumeva da ukoliko se u tom slučaju ne odredi privremena mera obezbeđenja, onda će se izgubiti svrha iste.
- c. Dok razlozi i navodi prema kojima se određuje privremena mera obezbeđenja podrazumevaju da iste trebaju biti pouzdane i osnovane.
- d. Uopšteno, u vezi privremenih mera obezbeđenja može se reći da se iste mogu odrediti kada podnosilac iznese pouzdane dokaze da u slučaju neodređivanja privremene mere obezbeđenja, isti će doživeti neposrednu i nepopravljivu štetu.
- e. Nakon donošenja odluke od strane suda o određivanju privremene mere obezbeđenja i o istoj odluci obavesti protivnik obezbeđenja, onda protivnik obezbeđenja može u roku od 3 dana u svojem odgovoru osporiti razloge za određivanje mere obezbeđenja. Ukoliko u ovom slučaju protivnik obrazloži svoje protivljenje, onda je sud dužan da u roku od 3 sledeća dana odredi ročište u vezi ovog pitanja. U slučaju da nakon održavanja ročišta sud zaključi da su protivljenja protivnika obezbeđenja (tuženog) osnovane, onda isti može posebnim rešenjem ukinuti prethodno rešenje za određivanje privremene mere obezbeđenja ili isto zameni drugim rešenjem za određivanje mere obezbeđenja u skladu sa članom 307. ovog zakona. Protiv ovog novog rešenja za određivanje mere obezbeđenja je sada dozvoljena žalba.
- f. Iz ovoga proizilazi da iako u slučaju određivanja privremene mere obezbeđenja, protivniku obezbeđenja se ne pruža mogućnost da se izjasni o istoj ili je ospori, on

---

¹⁹³Vidi komentar ZPP-a, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 540 i dalje.

ima pravo da u roku od 3 dana iznese svoje stavove u vezi određene mere u pismenom odgovoru¹⁹⁴.

13.5.3. Sadržaj rešenja za određivanje mere obezbeđenja

U rešenju za određivanje mere obezbeđenja, sud određuje vrstu mere obezbeđenja, sredstva kojima će se nasilno realizovati i objekat predmet obezbeđenja, primenjujući odgovarajuća pravila izvršnog postupka¹⁹⁵. Vrsta mere obezbeđenja zavisi od vrste zahteva za koje se traži obezbeđenje.

Sud, po službenoj dužnosti dostavlja rešenje o određivanju mere obezbeđenja nadležnom izvršnom sudiji sa ciljem nasilnog izvršenja istog, kao i javnom registru u cilju upisa u isti.

ZPP-om su na poseban način određene mere obezbeđenja za novčane zahteve, za one usmerene ka stvari ili određenom delu stvari, kao i vrste mera obezbeđenja za zahteve u vezi drugih prava.

Rešenjem o određivanju mere obezbeđenja se takođe trebaju odrediti sredstva kojima se nasilno realizuje određeni zahtev i objekat mere obezbeđenja.

Kada se govori o sredstvima kojima će se nasilno realizovati određeni zahtev u vezi sa objektom mere obezbeđenja, skladno se primenjuju pravila izvršnog postupka koja predviđaju i primenu prisilnih sredstava i mera u slučajevima kada lica obavezana sudskim odlukama odbijaju da obavljaju radnje predviđene u tim odlukama. Ako u cilju realizacije određenog naloga ili zabrane treba promeniti sredstva ili predmet obezbeđenja, predlagač obezbeđenja može predložiti takvu izmenu u istom postupku i na osnovu postojećeg naloga ili zabrane.

Predviđena nasilna sredstva se mogu razumeti kao određene radnje upotrebom „prisile“, „moći“ i „novčanih kazni“.

Rešenje kojim se određuje mera obezbeđenja ima efekat rešenja o izvršenju iz Zakona o izvršnom postupku. Rešenje treba imati i svoj deo obrazloženja¹⁹⁶.

Efekti rešenja za određivanje odgovarajuće mere za obezbeđenje ne obuhvataju samo strane uključene u postupak, nego i treće strane, koje mogu biti povezane sa stranama u postupku ili stvari, pod uslovom da su parničari ili čak i treće strane upoznati sa sadržajem jednog takvog rešenja.

13.5.4. Mogućnost određivanja mere obezbeđenja pre podizanja tužbe

Zakonskim odredbama ZPP-a je predviđena mogućnost da se mera obezbeđenja odredi i pre podizanja tužbe¹⁹⁷. Takva se situacija može desiti posebno u slučajevima kada postoji objektivna i ozbiljna opasnost nemogućnosti realizacije tužbenog zahteva tužioca. Ali u ovom slučaju se odlukom kojom se određuje mera obezbeđenja, treba odrediti i rok, ne kraći od 30 dana, u kojem predlagač obezbeđenja treba da pokrene tužbu. U ovakvim slučajevima predlagač mere obezbeđenja treba sudu dostaviti dokaz iz kojeg se vidi da je postupio u skladu sa gorenavedenim¹⁹⁸.

---

¹⁹⁴Vidi član 306. ZPP-a kao i praktične obrasce broj. 5 i 7.

¹⁹⁵Vidi praktične obrasce broj. 4, 7 i 9.

¹⁹⁶Vidi član 307.4 ZPP-a kao praktične obrasce broj. 4, 7 i 9.

¹⁹⁷Vidi član 296, 304. i 308. ZPP-a.

¹⁹⁸Vidi član 308.2 ZPP-a

Međutim, u ZPP-u nije predviđena mogućnost određivanja privremene mere obezbeđenja pre podizanja tužbe. Prema odredbama članova 296, 304. i 308. ZPP-a, se predviđa samo mogućnost određivanja mere obezbeđenja, ali ne i privremene mere obezbeđenja. Ovo je jer u slučaju postojanja određenog predloga za određivanje mere obezbeđenja pre pokretanja tužbe, a pre nego što se odluči o istoj, sud će održati ročište saslušanja strana, na kojem će one izneti svoje stavove. A pošto u slučaju eventualnog predlaganja za određivanje privremene mere obezbeđenja, pre podizanja tužbe, sud bi trebao da odluči ne saslušavajući uopšte strane i ne posedujući nikakve dokaze – spise predmeta, proizilazi da je u ZPP-u na pravi način uređeno ovo pitanje.

13.5.5. Trajanje mere obezbeđenja

Mera obezbeđenja određena odlukom suda ostaje na snazi dok sud ne donosi drugu odluku o meri obezbeđenja. U ovom slučaju se govori o drugoj odluci suda o meri obezbeđenja, kojom se poništava i sledstveno menja prethodna odluka o meri obezbeđenja.

I u slučaju neusvajanja tužbenog zahteva, sud može u presudi kojom se odbija tužbeni zahtev tužioca odlučiti da ostavi na snazi određenu meru obezbeđenja, sve dok prvostepena presuda ne postane pravosnažna¹⁹⁹. Ovo je zbog činjenice da uprkos donetoj presudi u prvostepenom sudu, stranama je zagarantovano pravo žalbe u zakonskom roku od 15 dana od primanja istog, stoga sledstveno ovo utiče da presuda ne postane pravosnažna u navedenom roku.

Određena mera obezbeđenja ostaje na snazi najviše do isteka roka od 30 dana nakon stvaranja uslova za nasilno izvršenje.

13.5.6. Pravna sredstva protiv rešenja za određivanje mere obezbeđenja i rešenja za određivanje privremene mere obezbeđenja

Protiv prvostepenog rešenja o određivanju mere obezbeđenja se može izjaviti žalba u roku od 7 dana od dana njenog dostavljanja. Žalba se svakako treba dostaviti i protivniku obezbeđenja, koji u roku od 3 dana od dostavljanja ima pravo da podnese odgovor na žalbu. O žalbi odlučuje drugostepeni sud u roku od 15 dana od dana kada drugostepenom sudu pristigne odgovor na žalbu ili isticanja roka za njeno podnošenje. Takođe treba naglasiti da se žalbom u ovom slučaju ne odlaže izvršenje rešenja za određivanje mere obezbeđenja²⁰⁰.

Protiv ovog rešenja za određivanje privremene mere obezbeđenja nije dozvoljena žalba²⁰¹. Vredno je naglasiti da odredba člana 310.5 ZPP-a, ostavlja mogućnost za različito tumačenje jer ako se žalba u ovom slučaju ne dozvoljava ni na koji način, može doći do ugrožavanja načela saslušanja strane i ugrožavanja načela kontradiktornosti, dok se istovremeno može povrediti i član 206.2 ZPP-a, koji predviđa da ako se zakonom izričito predviđa da posebna žalba nije dozvoljena, rešenje prvog stepena se može pobiti samo žalbom koja se izjavljuje protiv odluke kojom se završava postupak u prvostepenom sudu²⁰².

---

¹⁹⁹Vidi član 309 ZPP-a kao i praktični obrazac br. 9.

²⁰⁰Vidi član 310. ZPP-a.

²⁰¹Vidi praktične obrasce br. 5, 6 i 8.

²⁰²Vidi član 206. ZPP-a.

13.5.7. Ovlašćenja suda u vezi obezbeđenih stvari

Sud ima obavezu da na predlog protivnika predlagača u slučajevima kada su određene mere utvrđene članom 299. stavom 1. tačke a i b odredi prodaju pokretnih stvari koje se brzo kvare ili ako postoji opasnost značajnog pada cene takvih stvari. Prodaja takvih strana se obavlja prema pravilima izvršenja pokretnih stvari²⁰³. Na osnovu odredbi ZIP-a, predviđa se da se prodaja pokretnih stvari izvrši javnom aukcijom.

Takođe, u slučajevima kada je određena mera obezbeđenja „zabrana za protivnika obezbeđenja da izvrši radnje kojima se može oštetiti deo imovine prema kojem je upućen zahtev, ili nalog za protivnika obezbeđenja da izvrši određene potrebne radnje radi očuvanja imovine ili očuvanja postojeće stanje okolnosti“, sud može na predlog strane predlagača mere ili njegovog protivnika, doneti odluku da na predlagača mere obezbeđenja pređe pravo realizacije zahteva ukoliko postoji opasnost nerealizovanja iste zbog kašnjenja u realizaciji ili opasnost gubitka prava regresa prema trećem licu.

13.5.8. Ovlašćenja parničara u vezi predloženih mera

Predlagač obezbeđenja u njegovom predlogu za određivanje mere obezbeđenja ili kasnije, može

izjaviti da se slaže da umesto određivanja mere obezbeđenja, da bi on bio zadovoljan davanjem zaloga od strane njegovog protivnika. U stvari, Davanje zaloga umesto mere obezbeđenja može se odrediti i na predlog protivnika obezbeđenja, ukoliko se time slaže predlagač obezbeđenja²⁰⁴. Ova situacija na neki način predstavlja pregovaračku ili dostupnu situaciju gde same strane mogu predložiti i složiti se o zameni mere obezbeđenja i stvaranja zaloga. Treba naglasiti da osnivanje založnog prava, predviđeno na ovaj način, ne predstavlja neku od vrsta mera obezbeđenja predviđenih u članovima 299, 300. i 301. ZPP-a, kao i da se ovo ne treba mešati sa merom obezbeđenja u vezi predbeleške založnog prava nad pokretnom stvari protivnika obezbeđenja ili registrovanom pravu nad pokretnom stvari, kao što je predviđeno u članu 299. st. 1. tačka (d).

13.5.9. Ovlašćenja suda u vezi postupak i donetog rešenja

Zahtev iz člana 313.1 se odnosi na plaćanje troškova od strane predlagača obezbeđenja. Stoga, ukoliko predlagač obezbeđenja ne podnese dokaze u vezi plaćanja troškova unapred, prouzrokovane tokom postupka obezbeđenja, onda će sud okončati postupak i time poništiti izvršene radnje koje se odnose na ovaj postupak. O ovom pitanju sud se može starati po službenoj dužnosti.

Sud može na predlog protivnika obezbeđenja, započeti postupak okončati i izvršene radnje poništiti, ukoliko su se okolnosti zbog kojih je određena mera obezbeđenja kasnije promenile i učinile tu meru nepotrebnom²⁰⁵. Sud će na predlog predlagača obezbeđenja okončaće postupak i poništiće izvršene radnje i ukoliko:

- protivnik obezbeđenja položi u sudu obavezan iznos zahteva koji se obezbeđuje, uz kamate i troškove;
- protivnik obezbeđenja čini verodostojnom navod da je zahtev u trenutku donošenja rešenja o određivanju mere obezbeđenja ostvaren ili da je bio dovoljno obezbeđen;

---

²⁰³Vidi član 311. ZPP-a.

²⁰⁴Vidi član 312. ZPP-a.

²⁰⁵Vidi član 313. ZPP-a.

- pravosnažnom odlukom je utvrđeno da zahtev nije nastao ili da je isti prestao.

13.5.10. Troškovi nastali tokom postupka za obezbeđenje tužbenog zahteva

Troškovi nastali određivanjem i primenom mere obezbeđenja unapred snosi predlagač obezbeđenja. U slučaju da se predlog za određivanje mere obezbeđenja podnese tokom odvijanja parničnog postupka ili nekog drugog sudskog postupka, nadležni sud za odlučivanje po tužbenom zahtevu ili nekom drugom zahtevu, će doneti odluku ko snosi troškove određivanja i primene mere obezbeđenja.

13.5.11. Posledice nepoštovanja mere obezbeđenja tužbenog zahteva

Predlagač obezbeđenja ima pravo, prema opštim pravilima imovinskog prava, da zahteva na nadoknadu štete koja mu je prouzrokovana zbog nesprovođenja rešenja o određenoj meri obezbeđenja²⁰⁶. Dakle, posledice nepoštovanja mere kojom je obezbeđen tužbeni zahtev, su građanske prirode, a ne krivične.

Na osnovu prirode mera kojima se obezbeđuje tužbeni zahtev proizilazi da uopšteno iste obavezuju protivnika mere na preduzimanje određene radnje, dakle delovanje, ili neobavljanje određene radnje, tj. i na nedelovanje. Iako je u ovom slučaju reč o malo specifičnijoj šteti, pošto je ova šteta prouzrokovana kao posledica nepoštovanja odgovarajuće mere, opet i u ovom slučaju će važiti opšta pravila imovinskog prava, odnosno građanskog prava. U stvari, u ovim slučajevima se primenjuju građanska zakonska pravila i odredbe koje uređuju institut štete, institut koji je uređen zakonskim odredbama Zakona o obligacionim odnosima (ZOO). A prema ovim odredbama je predviđeno da u slučaju prouzrokovanja štete, predlagač obezbeđenja ima pravo na obeštećenje kako proste štete a tako i nadoknadu izgubljene dobiti.

Normalno da će protivnik obezbeđenja prvo biti obavezan da stvar vrati u pređašnje stanje koje je postojalo pre prouzrokovanja štete, a ukoliko povraćaj stanja ne otklanja štetu u potpunosti, onda za preostali deo štete se može tražiti obeštećenje u vidu određenog novčanog iznosa.

Novčano obeštećenje se dešava i u slučajevima kada sud konstatuje da ne postoji mogućnost povraćaja u pređašnje stanje ili kada sud konstatuje da povraćaj u pređašnje stanje nije neophodan. Treba naglasiti da se iznos proste štete koji se potražuje određuje prema cenama u vreme donošenja sudske odluke, izuzev u slučajevima kada zakon propisuje nešto drugo.

Sa druge strane, protivnik obezbeđenja ima pravo, prema opštim pravilima imovinskog prava, da od predlagača obezbeđenja potražuje odštetu za štetu prouzrokovanu merom obezbeđenja za tužbeni zahtev, a za koju je utvrđeno da je bila neosnovana ili koju predlagač obezbeđenja nije opravdao²⁰⁷. Dakle, dok se iznad govori o pravo obeštećenja za štetu predlagača obezbeđenja zbog nepoštovanja mere od strane protivnika obezbeđenja, sada se govori o štetu koja je prouzrokovana protivniku obezbeđenja kroz sprovođenje odgovarajuće mere za obezbeđenje tužbenog zahteva, a koja je bila neosnovana i neopravdana. I u ovom slučaju se primenjuju opšta pravila građanskog prava, odnosno pravila i odredbe ZOO-a.

---

²⁰⁶Vidi član 315. ZPP-a.

²⁰⁷Vidi član 316. ZPP-a.

13.6. Ko sprovodi mere obezbeđenja?

Mere obezbeđenja tužbenog zahteva sprovodi sud koji bi bio nadležan za izvršenje pravosnažne presude²⁰⁸.

U ovom slučaju se treba razjasniti da ne govorimo o nekom posebnom sudu, nego o posebnoj vrsti postupka, odnosno izvršnom postupku.

Dakle, sprovođenje mere obezbeđenja vrši osnovni sud, odnosno sudija u izvršnom postupku u tom sudu.

---

²⁰⁸Vidi član 318. ZPP-a

PRAKTIČNI OBRASCI

13.7. Praktični obrasci u vezi tužbenog zahteva

Obrazac broj 1 – Rešenje o obavezi tužioca za deponovanje garancije za predloženu meru obezbeđenja

C. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sudija _____, u sporu tužilaca _____ i _____, oboje iz Prizrena, koje zastupa opunomoćeno lice, adv. _____ iz Prizrena, protiv tuženih _____ itd, svi iz sela _____, opština Prizren, koje zastupa opunomoćeno lice, adv. _____ iz Prizrena, kao i tuženog _____ iz sela _____, opština Prizren, radi utvrđivanja imovinskog prava, odlučujući po protivljenju opunomoćenika tuženih o određivanju privremene mere, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

I. OBAVEZUJU se tužioci _____, _____ da na ime garancije za predloženu meru obezbeđenja, u roku od 3 dana, solidarno deponuju u kasi ovog suda, odnosno na žiro-račun Sudskog saveta Kosova za građanske depozite, iznos od 5000 (pet hiljada) evra.

II. U slučaju da tužioci u navedenom roku ne deponuju gorenavedeni iznos, sud će odbiti predlog za određivanje mere obezbeđenja, kao i poništiti rešenje ovog suda C. br. _____, dana _____. god, kojim se određuje privremena mera u ovoj parničnoj stvari.

Obrazloženje

Tužioci _____ i _____, oboje iz Prizrena, koje zastupa opunomoćeno lice, adv. _____ iz Prizrena, su u ovom sudu podneli tužbu protiv tuženih _____ itd, svi iz sela _____, opština Prizren, koje zastupa opunomoćeno lice, adv. _____ iz Prizrena, kao i tuženog _____ iz sela _____, opština Prizren, radi utvrđivanja imovinskog prava, između ostalog uz predlog za određivanje privremene mere.

Rešenjem C. br. _____, dana _____. god, ovaj sud je odredio privremenu meru i zabranio bilo kakvu vrstu otuđenja ili korišćenja spornih katastarskih parcela, odnosno kao u ovom rešenju. Protiv ovog rešenja je opunomoćenim tuženih, adv. _____ iz Prizrena, izjavio žalbu, koju je Apelacioni sud Kosova ocenio protivljenjem, pri čemu je za odlučivanje po protivljenju predmet vraćen ovom sudu.

Postupajući po protivljenju opunomoćenika tuženih protiv rešenja za određivanje privremene mere, C. br. _____, dana _____. god, ovaj sud je odredio ročište za razmatranje, na kojem su se izjasnili opunomoćenici parničara, tužioci, kao i tuženi _____ kao i _____.

Na ovom ročištu, opunomoćenim tužilaca, adv. _____ iz Prizrena, je izjavio da smatra da je privremena mera koju je odredio ovaj sud zakonski osnovana jer su tužioci već platili više od pola ugovorne cene za sporne katastarske parcele. Prema njemu, postoji potencijalna opasnost da tuženi otuđe ove parcele, stoga se pojavljuje potreba da sada sud odredi meru obezbeđenja za obezbeđenje ovih parcela. Isti je takođe izrazio spremnost za deponovanje odgovarajućeg deponovanja na ime garancije za meru obezbeđenja u iznosu i vreme kada ih sud obaveže.

Na ovom ročištu je opunomoćenik tuženih, adv. _____ iz Prizrena, izjavio da se i dalje u potpunosti pridržava ranijih navoda, iz odgovora na tužbu, iz žalbe protiv rešenja za određivanje privremene mere, kao i navoda navedenih u odgovoru tuženog _____, dana _____. god. Sudu je predložio da nakon razmatranja svih dokaza iz spisa, poništi rešenje za određivanje privremene mere C. br. _____, dana _____. god. i da istovremeno donese odluku kojom se odbija određivanje sada mere obezbeđenja.

Prisutni tuženi _____ je lično na ovom ročištu izjavio da u potpunosti ostaje pri navodima opunomoćenika drugih tuženih, adv. _____ iz Prizrena, protiveći se predlozima tužilaca za određivanje mere obezbeđenja.

Na osnovu člana 297.2 Zakona o parničnom postupku (ZPP) je predviđeno da „ukoliko zakonom nije drugačije predviđeno sud određuje bezbednosnu meru samo pod uslovima pod kojima predlagač obezbeđenja, u određenom roku od strane suda, na način koji je predviđen zakonom o izvršnom postupku, daje garanciju na meru i određenu vrstu od strane suda, o šteti koja se može prouzrokovati protivničkoj strani određivanjem i sprovođenjem bezbednosne mere“.

Na osnovu gorenavedenog, a imajući u vidu da je i sam opunomoćenik tužilaca na ročištu održanom pred ovim sudom u vezi postupka protivljenja rešenja za određivanje privremene mere izjavio da se slaže da u ime garancije za određivanje mere obezbeđenja deponuju iznos koji odredi sud, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

Iz gorenavedenog, a na osnovu člana 297.2 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje C. br. ____/_____, datum _____ . god.

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 2 – Rešenje o odbijanju mere obezbeđenja zbog neisplaćivanja garancije

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sudija _____, sa zapisničarkom _____, u sporu tužioca _____ iz sela _____, opština Priština, sa mestom boravka u Kragujevcu – Republika Srbija, ul. Nikole Pašića br. _____, kojeg zastupa opunomoćeno lice, adv. _____ iz Mitrovice, protiv tuženih _____ iz sela _____, opština Priština i _____ iz sela _____, opština Priština, koje zastupa opunomoćenik, adv. _____, iz Prištine, zbog poništenja kupoprodajnog ugovora, postupajući po predlogu tužioca za određivanje privremene mere obezbeđenja, dana 28.12.2013. god, donosi sledeće:

REŠENJE

ODBIJA se predlog tužioca _____ za određivanje privremene mere obezbeđenja, kojom je tražio da se tuženima _____ zabrani da i dalje raspolažu spornim katastarskim parcelama br. 1175-1, 1175-2 i 1177-2 do pravosnažnog okončanja ovog spora, pod pretnjom zakonskih posledica”.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz sela _____, opština Priština, sa mestom boravka u Kragujevcu – Republika Srbija, ul. Nikole Pašića br. _____, kojeg zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Mitrovice, pred ovim sudom je podneo tužbu protiv tuženih _____ iz sela _____, opština Priština i _____ iz sela _____, opština Priština, koje zastupa opunomoćenik, adv. _____, iz Prištine, zbog poništenja kupoprodajnog ugovora, između ostalog sa predlogom za određivanje privremene mere obezbeđenja.

Postupajući prema predlogu tužene strane, ovaj sud je dana 15.12.2011. god. odredio pripremno ročište, na kojem je tužilac rešenjem obavezan da u roku od 5 dana, na ime garancije za privremenu meru obezbeđenja, koju sud može da odredi, deponuje na račun Sudskog saveta Kosova iznos od 2000 evra, uz napomenu da u slučaju da tužilac u navedenom roku ne uplati garanciju u gorenavedenom iznosu, odnosno ne dostavi sudu uplatnicu o deponovanju navedenih sredstava na račun Sudskog saveta Kosova, sud će odbiti predlog za određivanje ove mere.

Od dana donošenja ovog rešenja je prošao rok u kojem je tužilac bio dužan da postupi, dok u spisima ovog predmeta ne postoje dokazi da je isti postupio u skladu sa ovom odlukom, odnosno ne postoji uplatnica da je deponovao navedenu garanciju na račun Sudskog saveta Kosova.

Iz gorenavedenog, na osnovu člana 297.3 ZPP-a, odlučeno je kao izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje C. br. _____/_____, dana _____ . god.

Sudija

PRAVNI SAVET :

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba Apelacionom sudu, preko ovog suda, u roku od 7 dana nakon primanja istog.

Obrazac broj 3 – Rešenje o odbijanju određivanja mere za obezbeđenje, kao i poništenje rešenja o određivanju privremene mere obezbeđenja zbog neplaćanja garancije

C. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, zapisničarkom _____, u sporu tužioca _____, koju zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Suve Reke, protiv tužene _____ iz sela _____, opština Suva Reka, koju zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Prizrena, zbog poništenja kupoprodajnog ugovora, postupajući po predlogu tužioca za određivanje mere obezbeđenja, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

I. ODBIJA se predlog tužioca _____, za određivanje mere obezbeđenja, kojom je traženo da se zabrani tuženoj _____ iz sela _____, opština Suva Reka, da proda, zameni ili prenese na ime nekog drugog stan koji se nalazi u Suvoj Reci u ul. Brigada 155, stan IV – 18.

II. Poništava se rešenje ovog suda za određivanje privremene mere C. br. _____, dana _____. god.

III. Postupak u ovoj pravno-spornoj stvari će se nastaviti prema pravilima parničnog postupka i prema planu rada suda.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Suve Reke br. „____“, stan _____, kojeg zastupa opunomoćeni, adv. _____ iz Suve Reke, je u ovom sudu pokrenuo tužbu protiv tužene _____ iz sela _____, opština Suva Reka, koju zastupa opunomoćenik, adv. _____ iz Prizrena, zbog poništenja kupoprodajnog ugovora, uz predlog za određivanje privremene mere obezbeđenja.

Rešenjem ovog suda C. br. _____, dana _____. god, je određena privremena mera obezbeđenja i tuženoj je zabranjeno da sporni stan proda, zameni ili prenese na ime nekog drugog, opširnije kao u tom rešenju.

Na ovo rešenje je opunomoćenik tužene, adv. _____ iz Prizrena, izjavio protivljenje u zakonskom roku.

Postupajući po protivljenju opunomoćenika tužene, sud je dana 24.07.2014. god, odredio pripremno ročište za saslušanje parničara. Na ovom ročištu je opunomoćenik tužioca, adv. _____ iz Suve Reke izjavila da se u potpunosti protivi protivljenju opunomoćenika tužene za određivanje privremene mere obezbeđenja, predlažući sudu da u potpunosti usvoji zahtev za određivanje sada mere obezbeđenja. Takođe, opunomoćenik tužene, adv. _____ iz Prizrena, je na ovom ročištu, izjavio da u potpunosti ostaje pri protivljenju izjavljenom u pisanom obliku i da predlaže sudu da predlog za određivanje sada mere obezbeđenja, odbije kao neosnovan.

Na ovom ročištu je ovlašćena tužioca adv. _____ iz Suve Reke, u skladu sa članom 297. Zakona o parničnom postupku (ZPP), rešenjem obavezana da u roku od 3 dana, na ime

garancije za privremenu meru obezbeđenja koju može da odredi sud, na račun Sudskog saveta Kosova deponuje iznos u visini od 4000 evra, uz napomenu da u slučaju da tužilac u navedenom roku ne uplati garanciju u gorenavedenom iznosu, odnosno ne dostavi sudu uplatnicu o deponovanju navedenih sredstava na račun Sudskog saveta Kosova, sud će odbiti predlog za određivanje ove mere.

Od dana donošenja ovog rešenja je prošao rok u kojem je tužilac, odnosno opunomoćenik, bio dužan da postupi, dok u spisima ovog predmeta ne postoje dokazi da je postupljeno u skladu sa ovom odlukom, odnosno ne postoji uplatnica da je on, odnosno opunomoćenik, deponovao navedenu garanciju na bankovni račun Sudskog saveta Kosova.

Iz gorenavedenog, na osnovu članova 297.3 i 306. st. 3. ZPP-a, odlučeno je kao izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje

C. br. _____, dana _____. god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja je dozvoljena žalba
Apelacionom sudu, preko ovog suda, u
roku od 7 dana nakon primanja istog.

Obrazac broj 4 – Rešenje o određivanju mere obezbeđenja

C. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sudija _____, sa stručnim saradnikom _____, u pravnoj stvari tužilaca _____, iz Prizrena, ul. Xhevat Berisha br. ____ i _____, iz Prizrena, ul. Xhevat Berisha br. _____, koje prema punomoćju zastupa adv. _____, iz Prizrena, protiv tuženih _____, svi iz sela _____, opština Prizren, koje prema punomoćju zastupa adv. _____, iz Prizrena, _____, iz sela _____, opština Prizren i _____, iz sela _____, opština Prizren, kojeg zastupa privremeni opunomoćenim, adv. _____, iz Prizrena, radi utvrđivanja imovinskog prava, vrednost spora 5.000 evra, odlučujući po predlogu tužioca za određivanje mere obezbeđenja, dana _____. god, donosi sledeće:

REŠENJE

I. ODREĐUJE SE MERA OBEZBEĐENJA i NALAŽE SE tuženima _____, svi iz sela _____, opština Prizren da ne grade ništa na katastarskim parcelama, da ih ne prodaju i da u tom smislu ne ugovaraju i ne overavaju kupoprodajni ugovor za nepokretnu imovinu pri nadležnom javnom beležniku u Prizrenu, a i šire, za katastarske parcele br. P-71813068-05186-1, mesto zvano Kamenica, klasa pašnjak 2. klase, površine 2448m² kultura pašnjak, broj predmeta 6511/12, katastarska zona Prizren i P-71813068-05187-0, mesto zvano Kamenica, kultura rudnik, površine 4762m², broj predmeta 6509/12, katastarska zona Prizren, a sve navedeno do pravosnažnosti ove sporne stvari ili do druge odluke ovog suda.

II. OBAVEZUJU SE katastarska služba opštine Prizren i javni beležnici u regionu Prizrena da zabranu is stava I izreke ovog rešenja upišu u svoje odgovarajuće registre.

Obrazloženje

Tužioci _____, iz Prizrena, ul. Xhevat Berisha br. ____ i _____, iz Prizrena, ul. Xhevat Berisha br. 203, koje prema punomoćju zastupa adv. _____, iz Prizrena, su preko opunomoćenika, u Osnovnom sudu u Prizrenu podneli tužbu protiv tuženih _____, svi iz sela Grnčare, opština Prizren radi utvrđivanja vlasništva nad nepokretnom imovinom na osnovu internog kupoprodajnog ugovora, vrednost spora 5.000 evra, između ostalog uz predlog za određivanje privremene mere, naglašavajući da su ispunjeni uslovi za određivanje iste.

Sud je Rešenjem C. br. _____ dana _____. god, usvoji predlog tužioca i odredio privremenu meru. Protiv istog rešenja je dana 12.07.2013. god. opunomoćenik tuženih, adv. _____ iz Prizrena izjavio žalbu, sa razlozima bolje izraženim kao što stoji u žalbi .

Apelacioni sud je dopisom AC. br. _____ dana _____. god, spise predmeta vratio Osnovnom sudu u Prizrenu pri čemu je izjavljenu žalbu opunomoćenika tuženih okarakterisao protivljenjem i da o protivljenju treba da odlučuje Sud koji je odlučio o privremenoj meri.

Vezano sa ovom žalbom (protivljenjem) sud je odredio pripremno ročište, koje je održano 10.12.2013. god.

Na ovom ročištu je opunomoćenik tužilaca adv. _____ iz Prizrena, izjavio da smatra da je predložena i usvojena mera u ovom sudu zakonski validna jer kao glavni razlog, što se potvrđuje i time da su tužioci platili više od polovine ugovorene cene na osnovu internih ugovora priloženih uz tužbu kao dokaz za upravljanje u ovoj spornoj stvari. Takođe, postoji potencijalna opasnost tuženih da spreče ugovorene radnje na osnovu internih kupoprodajnih ugovora kao i plaćanje ugovorne cene sa ciljem da ove dve nekretnine prodaju – ugovore ugovor kod odgovarajućeg javnog beležnika opštine Prizren i u tom smislu da se ova nepokretna imovina otuđi faktički vlasnici eliminišu od daljeg faktičkog držanja i zakonitog vlasništva nad spornom nepokretnom imovinom. Takođe je naglasio da na osnovu gorenavedenog smatramo da je mera neophodna i takođe se slažemo da sud takođe odredi meru obezbeđenja za ovu stvar ove sporne nepokretne imovine i mi se u tom smeru slažemo da deponujemo odgovarajuće deponovanje na ime garancije za meru obezbeđenja u iznosu i vreme kada nas sudija obaveže. Na kraju naglašava da u posedovanju ovih spornih katastarskih parcela tužioci su u posedu skoro već 10 godina.

Opunomoćenik tuženih na pripremnom ročištu, istovremeno privremeni zastupnik tuženog _____, adv. _____ iz Prizrena, je izjavio da u potpunosti ostaje pri dosadašnjim tvrdnjama kao odgovor na tužbu i takođe ostaje pri svim tvrdnjama navedenim u žalbi na rešenje o određivanju privremene mere i neotuđenje sporne nepokretne imovine i na kraju ostajemo pri svim navodima koji su navedeni u predstavi tuženog _____ dana 21.11.2013. god. Predložio je da sud nakon razmatranja svih ovih dokaza poništi rešenje o određivanju privremene mere C. br. _____ dana _____. god. i istovremeno donese odluku kojom se odbija određivanje mere obezbeđenja.

Tuženi _____ je na pripremnom ročištu lično izjavio da u potpunosti ostaje pri gorenavedenim navodima opunomoćenika drugih tuženih, adv. _____ iz Prizrena. Inače protivi se predlogu ovde tužilaca za određivanje sada mere obezbeđenja.

Sud Rešenjem C. br. _____ dana _____. god, je naložio tužioce da na ime garancije za predloženu meru obezbeđenja, u roku od 3 dana solidarno deponuju u kasi ovog suda, odnosno na žiro-račun Sudskog saveta Kosova za građanske depozite, iznos od 5000 (pet hiljada) evra. Tužioci su u utvrđenom roku uplatili iznos koji je sud odredio i dostavili sudu uplatnicu.

Sud je pažljivo razmotrio predlog za meru obezbeđenja kao i izjave parničara u vezi određivanja sada mere obezbeđenja na pripremnom ročištu održanom dana 10.12.2013. god. i nakon analize materijalnih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, sud je došao do zaključka da je predlog tužilaca za određivanje mere obezbeđenja osnovan.

Članom 297. ZPP-a je predviđeno: „Mera bezbednosti može se odrediti ukoliko predlagač obezbeđenja čini verodostojnim postojanje zahteva ili njegovog subjektivnog prava i ukoliko postoji opasnost da bez određivanja takve mere protivnička strana bi mogla onemogućiti ili znatno otežati ostvarivanje zahteva, naročito otuđivanjem svoje imovine, njenim skrivanjem, zaduživanjem ili na neki drugi način kojim bi promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način bi uticalo negativno na prava predlagača obezbeđenja“. Takođe, članom 300. ZPP-a je predviđeno da se za obezbeđivanje zahteva usmerenog ka određenoj stvari ili delu iste može odrediti nekoliko vrsta mere obezbeđenja, dok je članom 304.3 ZPP-a određeno da, između ostalog: „Predlagač u svojem predlogu treba da navede i činjenice na kojima se zasniva njegov zahtev, kao i predloži dokazna sredstva kojima se mogu dokazati navodi navedeni u predlogu“, kao i da ova „dokazna sredstva priloži predlogu“.

Sud, nakon analize i izvođenja dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, je došao do zaključka da je predlog tužilaca za određivanje mere obezbeđenja osnovan zbog činjenice da postoji

opasnost da će se bez određivanja mere obezbeđenja značajno otežati realizacija zahteva od strana, predviđena u članu 297.1 tačka b), postojanje realne opasnosti da će bez određivanja predložene mere tužiocima biti prouzrokovana nepopravljiva šteta. Polazeći od predloga tužilaca, kojim su zahtevali da se tuženima zabrani da grade na katastarskim parcelama, da ih ne prodaju i da u tom smislu ne ugovaraju i ne overavaju kupoprodajni ugovor za nepokretnu imovinu pri nadležnom javnom beležniku u Prizrenu, a i šire, za katastarske parcele br. P-71813068-05186-1, mesto zvano Kamenica, klasa pašnjak 2. klase, površine 2448m² kultura pašnjak, broj predmeta 6511/12, katastarska zona Prizren i P-71813068-05187-0, mesto zvano Kamenica, kultura rudnik, površine 4762m², broj predmeta 6509/12, katastarska zona Prizren, a sve navedeno do pravosnažnosti ove sporne stvari u Osnovnom sudu u Prizrenu, proizilazi činjenica da ovaj predlog i dokazi koji se nalaze u spisima predmeta, primećuje se da postoji opasnost da bez određivanja ovakve mere suprotna strana će moći da onemogući ili značajno oteža realizaciju zahteva, posebno otuđenjem svoje imovine, sakrivanjem iste, zaduživanjem ili na neki drugi način, čime bi se promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način negativno uticalo na prava predlagača obezbeđenja.

Na osnovu gorenavedenog, sud je usvojio predlog tužioca za određivanje mere obezbeđenja nakon ocene da su ispunjeni zakonski uslovi predviđeni članom 297.1 tačke a) i b) ZPP-a, za određivanje ovakve mere.

Iz gorenavedenog i u skladu sa zakonskim odredbama predviđenim u članu 297, članu 306 st. 3 u vezi sa članom 142.5 ZPP-a, ovaj sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje
C. br. _____/____, dana _____. god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Nezadovoljna strana ima pravo žalbe Apelacionom sudu u Prištini u roku od 7 dana nakon primanja istog, a preko ovog suda.

- Prevesti na bošnjački jezik;
- Proslediti stranama, odnosno opunomoćenicima
- Upravi za geodeziju i katastar;
- Javnim beležnicima u regionu.

Obrazac broj 5 – Rešenje o odbijanju privremene mere obezbeđenja

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____ zapisničarkom _____, u sporu tužilaca _____ i _____, oboje iz Peći, ul. Saraqët, protiv tuženog _____ iz Peći, DPH „_____“, ul. Saraqët zbog ometanja poseda, vrednost spora 100 evra, odlučujući po predlogu tužilaca za određivanje privremene mere obezbeđenja, dana _____ god, donosi sledeće:

REŠENJE

ODBIJA se predlog tužilaca _____ i _____, oboje iz Peći, ul. Saraqët, za određivanje privremene mere obezbeđenja, kojom su zahtevali da se „naloži tuženom _____ iz Peći, da vrati u pređašnje stanje deo nepokretne imovine, poslovnog prostora, koji se nalazi u Peći u ul. Saraqëve, registrovana kao katastarska parcela pod br. jedinice P-71813068-01972-0, prema potvrdi o pravima nepokretne imovine br. 18-2741- KZ Peć, na osnovu ugovora o iznajmljivanju poslovnog prostora, napusti nepokretnu imovinu i oslobodi uzurpiran prostor nepokretne imovine tužilaca, pod pretnjom nasilnog izvršenja i krivične odgovornosti tuženog“, kao neosnovan u celini.

Obrazloženje

Tužioci _____ i _____, oboje iz Peći, ul. Saraqët, su u ovom sudu podneli tužbu protiv tuženog _____ iz Peći, DPH „_____“, ul. Saraqët zbog ometanja poseda, između ostalog sa predlogom za određivanje privremene mere obezbeđenja.

Odlučujući po ovom predlogu sud je odredio pripremno ročište u vezi predloga tužilaca za određivanje privremene mere, ročište koje je održano 13.02.2013. god. Na ovom ročištu su se izjasnili tužioci kao i tuženi. Tokom ovog ročišta tužioci su izjavili da ostaju pri navodima datim pri tužbi, precizirajući tužbeni zahtev kao što sledi: „usvaja se u potpunosti tužbeni zahtev tužilaca _____, oboje iz Peći, utvrđuje se da je tuženi _____ iz Peći omeo tužioce u slobodnom i poslednjem faktičkom posedu porodičnog objekta u Peći u ul. Saraqëve, registrovana kao katastarska parcela pod br. jedinice P-71813068-01972-0, prema potvrdi o pravima nepokretne imovine br. 18-2741- KZ Peć, na način da je nakon isteka ugovora o iznajmljivanju poslovnog prostora prilikom napuštanja prostora dana 02.01.2013. god. skinuo električno brojilo iz lokala, koji se vodi na ima tužilaca preneo u šator gde je nastavio svoju poslovnu delatnost kao i prekinuo snabdevanje vodom lokale i obaveže tuženi _____ da odmah vrati električno brojilo, priključi vodovod kako bi se nastavilo redovno snabdevanje lokala vodom, ukloni šator koji ometa lokal i od sada nadalje ne ometa tužioce na bilo koji način i sve to u roku od 15 dana nakon pravosnažnosti ovog rešenja pod pretnjom nasilnog izvršenja“, pri čemu su predložili sudu da prvo donese rešenje po predlogu za određivanje privremene mere a nakon toga odredi glavno ročište u ovoj pravnoj stvari.

Tuženi se je u potpunosti usprotivio predlogu tužilaca za određivanje privremene mere obezbeđenja.

Nakon izvođenja dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, sud je došao do zaključka da je predlog tužilaca za određivanje privremene mere obezbeđenja neosnovan.

Članom 297. Zakona o parničnom postupku (ZPP) je predviđeno: „Mera bezbednosti može se odrediti ukoliko predlagač obezbeđenja čini verodostojnim postojanje zahteva ili njegovog subjektivnog prava i ukoliko postoji opasnost da bez određivanja takve mere protivnička strana bi mogla onemogućiti ili znatno otežati ostvarivanje zahteva, naročito otuđivanjem svoje imovine, njenim skrivanjem, zaduživanjem ili na neki drugi način kojim bi promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način bi uticalo negativno na prava predlagača obezbeđenja“. Članom 300. ZPP-a je predviđeno da se za obezbeđivanje zahteva usmerenog ka određenoj stvari ili delu iste može odrediti nekoliko vrsta mere obezbeđenja, dok je članom 304.3 ZPP-a određeno da, između ostalog: „predlagač u svojem predlogu treba da navede i činjenice na kojima se zasniva njegov zahtev, kao i predloži dokazna sredstva kojima se mogu dokazati navodi navedeni u predlogu“, kao i da ova „dokazna sredstva priloži predlogu“.

Odlučujući po predlogu tužilaca od 22.01.2013. god, sud je isti predlog odbio jer uzimajući u obzir formulaciju zahteva u vezi određivanja privremene mere (aludira se ne meru obezbeđenja), proizilazi da je navedeni predlog identičan sa formulacijom koju sadrži tužbeni zahtev. Sud ocenjuje da bi se eventualnim usvajanjem predloga za određivanje predložene privremene mere rešila i glavna stvar ove tužbe, odnosno tužbenog zahteva, stoga zbog tog razloga, predložena mera je odbijena kao neosnovana jer se privremenom merom ne može rešiti glavna stvar, nego se istom samo obezbeđuje tužbeni zahtev.

Na osnovu gorenavedenog, sud odbija predlog tužilaca za određivanje privremene mere obezbeđenja, nalazeći da u konkretnom slučaju isti nije formulisan na odgovarajući način.

Iz gorenavedenog, a na osnovu člana 387.1 tačka (1), u vezi sa članom 142.5 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____, Opšte odeljenje

C. br. _____, dana _____. god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Nezadovoljna strana ima pravo žalbe

Apelacionom sudu u Prištini u roku od

7 dana nakon primanja istog, a preko ovog suda.

Obrazac broj 6 – Rešenje o odbijanju privremene mere obezbeđenja koje se odnosi na očuvanje imovine ili očuvanje postojećeg stanja okolnosti

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, sa stručnim saradnikom _____, u stvari pravnog spora tužioca _____ iz Đakovice, kojeg zastupa opunomoćenik adv. _____ iz Đakovice, protiv tuženih _____ svi iz sela Damjane, opština Đakovica, u predmetu tužbe ometanje poseda, odlučujući po predlogu tužioca za određivanje privremene mere obezbeđenja, dana _____ god, donosi sledeće:

REŠENJE

I. ODBIJA SE kao neosnovan predlog tužioca _____ iz Đakovice, za određivanje privremene mere obezbeđenja, kojim je zahtevao da se „tuženom naloži da odmah prekine seču šume na imovini tužioca, kao i da ne preuzima nijednu drugu radnju ometanja poseda i dozvoli tužiocu da poseduje, koristi i raspolaze sa nepokretnom imovinom – katastarskom parcelom br. _____, površine od 8532m² prema posedovnom listu br. 310, katastarska zona Damjane, na potpuno slobodan način“.

II. Postupak u ovoj stvari pravnog spora će se nastaviti prema pravilima parničnog postupka i prema planu rada suda.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Đakovice, je dana 31.10.2014. god, podneo tužbu u sudu protiv tuženih _____, svi iz sela Damjane, opština Đakovica, u predmetu tužbe ometanje poseda, uz predlog da sud odredi privremenu meru obezbeđenja, opisanu u stavu I izreke ovog rešenja.

Sud je pažljivo razmotrio predlog za privremenu meru obezbeđenja i nakon analize materijalnog dokaza koji se nalazi u spisima predmeta, sud je došao do zaključka da je predlog tužioca za određivanje privremene mere neosnovan.

Članom 297. ZPP-a se izričito navodi: „Mera bezbednosti može se odrediti ukoliko predlagač obezbeđenja čini verodostojnim postojanje zahteva ili njegovog subjektivnog prava i ukoliko postoji opasnost da bez određivanja takve mere protivnička strana bi mogla onemogućiti ili znatno otežati ostvarivanje zahteva, naročito otuđivanjem svoje imovine, njenim skrivanjem, zaduživanjem ili na neki drugi način kojim bi promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način bi uticalo negativno na prava predlagača obezbeđenja“. Takođe, članom 300. ZPP-a je predviđeno da se za obezbeđivanje zahteva usmerenog ka određenoj stvari ili delu iste može odrediti nekoliko vrsta mere obezbeđenja, dok je članom 304.3 ZPP-a određeno da, između ostalog: „predlagač u svojem predlogu treba da navede i činjenice na kojima se zasniva njegov zahtev, kao i predloži dokazna sredstva kojima se mogu dokazati navodi navedeni u predlogu“, kao i da ova „dokazna sredstva priloži predlogu“.

Sud nakon izvođenja i ocene gorenavedenih dokaza je došao do zaključka da je predlog tužioca za određivanje mere obezbeđenja u ovoj etapi postupka neosnovan. Ovo iz razloga, polazeći od predloga tužioca kojim je zahtevao da se „tuženom naloži da odmah prekine seču drva na imovini tužioca, kao i da ne preuzima nijednu drugu radnju ometanja poseda i dozvoli tužiocu da poseduje, koristi i raspolaze sa nepokretnom imovinom – katastarskom parcelom br. 436, površine od 8532m² prema posedovnom listu br. 310, katastarska zona Damjane, na potpuno

slobodan način“, proizilazi da je ovaj predlog identičan sa izrekom tužbenog zahteva (glavnom stvari) zbog čega sud ocenjuje da određivanje privremene mere obezbeđenja zahtevane u ovoj etapi postupka znači i okončanje glavne stvari, koja bi u ovom slučaju postala bespredmetna. Zakonskim odredbama ZPP-a je predviđeno da se privremenom merom obezbeđenja ne može rešiti glavna stvar, nego se istom samo obezbeđuje tužbeni zahtev.

Na osnovu gorenavedenog, sud je odbio predlog tužioca za određivanje privremene mere obezbeđenja, nakon što je ocenio da nisu ispunjeni zakonski uslovi predviđeni članom 297.1 tačka a) i b) e ZPP-a za određivanje takve mere.

Iz gorenavedenog, a u skladu sa zakonskim odredbama predviđenim u članu 387.1 tačka (l), u vezi sa članom 142.5 ZPP-a, ovaj sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____, Opšte odeljenje

C. br. _____/_____, dana _____ . god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja, u smislu člana 310.5 ZPP-a, nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 7 – Rešenje o određivanju privremene mere obezbeđenja

C. br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj stvari tužiteljke _____ iz Prizrena, naselje Arbana, ul. Ćesk Zadeja, br.____, koju zastupa opunomoćenik adv. _____, iz Prištine, protiv tuženih _____ iz Prizrena, naselje Arbana, ul. Ćesk Zadeja, br. ____ i _____ D. D, sa sedištem u Prištini u ul. Migjeni, br.____, koje zastupa generalni direktor _____, zbog poništenja ugovora o hipoteci, vrednost spora 3.500 evra, odlučujući po predlogu tužiteljke za određivanje privremene mere obezbeđenja, dana _____ . god, donosi sledeće:

REŠENJE

USVAJA SE kao osnovan predlog tužiteljke _____ iz Prizrena, ODRĘDUJE SE PRIVREMENA MERA OBEZBEĐENJA i ZABRANJUJE se protivniku obezbeđenja _____ D. D. – Priština, da realizuje pravo hipotekarnog poverioca i da proda nepokretnu imovinu registrovanu kao katastarsku parcelu P-71813023-00422-3, parcela koja se nalazi na mestu zvanom Više Sela - Od Druma/Više, površine od 416 m², poljoprivredno zemljište, oranica klase 3, katastarska zona Dušanovo, opština Prizren, cela upisana u potvrdu– 18-16399 od 17.01.2014. god.

OBAVEZUJE SE katastarska služba opštine Prizren i služba javnih beležnika u Prizrenu da zabranu is stava I ove izreke upišu u svoje odgovarajuće registre.

Obrazloženje

Tužiteljka _____ iz Prizrena, naselje Arbana, ul. Ćesk Zadeja, br.____, koju zastupa opunomoćenik adv. _____, iz Prištine, je podnela tužbu protiv tuženih _____ iz Prizrena, naselje Arbana, ul. Ćesk Zadeja, br. ____ i _____ D. D, sa sedištem u Prištini u ul. Migjeni, br.____, koje zastupa generalni direktor _____, zbog poništenja ugovora o hipoteci, između ostalog sa predlogom za određivanje privremene mere obezbeđenja, kojom je zahtevala da se usvoji njen predlog, odredi privremena mera obezbeđenja kojom se zabranjuje protivniku obezbeđenja _____ D. D. – Priština, da realizuje pravo hipotekarnog poverioca i da proda nepokretnu imovinu registrovanu kao katastarsku parcelu P-71813023-00422-3, parcela koja se nalazi na mestu zvanom Više Sela - Od Druma/Više, površine od 416 m², poljoprivredno zemljište, oranica klase 3, katastarska zona Dušanovo, opština Prizren, cela upisana u potvrdu– 18-16399 od 17.01.2014. god, naglašavajući da su ispunjeni uslovi za određivanje iste jer će se bez određivanja privremene mere obezbeđenja rizikovati i bitno otežati realizacija tužbenog zahteva predlagača obezbeđenja, odnosno tužiteljke.

Sud je pažljivo razmotrio predlog tužiteljke za privremenu meru obezbeđenja i nakon analize materijalnih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, sud je došao do zaključka da je predlog tužiteljke za određivanje privremene mere osnovan.

Ćlanom 297. ZPP-a se izričito navodi: „Mera bezbednosti može se odrediti ukoliko predlagač obezbeđenja čini verodostojnim postojanje zahteva ili njegovog subjektivnog prava i ukoliko postoji opasnost da bez određivanja takve mere protivnička strana bi mogla onemogućiti ili znatno otežati ostvarivanje zahteva, naročito otuđivanjem svoje imovine, njenim skrivanjem, zaduživanjem ili na neki drugi način kojim bi promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način bi uticalo negativno na prava predlagača obezbeđenja“. Takođe, ćlanom 300. ZPP-a je

predviđeno da se za obezbeđivanje zahteva usmerenog ka određenoj stvari ili delu iste može odrediti nekoliko vrsta mere obezbeđenja, dok je članom 304.3 ZPP-a određeno da, između ostalog: „predlagač u svojem predlogu treba da navede i činjenice na kojima se zasniva njegov zahtev, kao i predloži dokazna sredstva kojima se mogu dokazati navodi navedeni u predlogu“, kao i da ova „dokazna sredstva priloži predlogu“

Članom 306.1 Zakona o parničnom postupku (ZPP), je predviđeno: „Predlogom predlagača obezbeđenja podnesenog uz predlog o određivanju bezbednosne mere sud može odrediti privremenu meru bezbednosti, ukoliko predlagač obezbeđenja čini verodostojnom nameru da je bezbednosna mera osnovana i hitna i da bi drugačijim postupanjem mogao izgubiti cilj bezbednosne mere.“ Dok je članom 306.2 ZPP-a predviđeno: „Odluku iz stava 1 ovog člana sud dostavlja protivniku obezbeđenja odmah. Protivnik obezbeđenja u roku od tri (3) dana u njegovom odgovoru može osporiti razloge za određivanje privremene mere bezbednosti a zatim sud treba da zakaže sednicu u naredna tri (3) dana. Odgovor protivnika obezbeđenja treba da sadrži deo obrazloženja.“ Takođe, članom 300 ZPP-a je predviđeno da: „za obezbeđenje zahteva upućenom prema određenoj stvari ili prema jednom njegovom delu mogu se odrediti nekoliko vrsta mera obezbeđenja“, dok je članom 304.3 ZPP-a, između ostalog određeno „Predlagač u svojem predlogu treba da navede i činjenice na kojima se zasniva njegov zahtev, kao i predloži dokazna sredstva kojima se mogu dokazati navodi navedeni u predlogu“, kao i da ova „dokazna sredstva priloži predlogu“.

Sud, nakon analize i izvođenja dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, je došao do zaključka da je predlog tužiteljke za određivanje privremene mere obezbeđenja trenutno osnovan zbog činjenice da postoji opasnost da će se bez određivanja mere obezbeđenja značajno otežati realizacija zahteva od strana, predviđena u članu 297.1 tačka b), odnosno konstatovao je postojanje realne opasnosti da će bez određivanja predložene mere tužiteljki biti prouzrokovana nepopravljiva šteta. Polazeći od predloga tužiteljke, kojim je zahtevano da se zabrani protivniku obezbeđenja Ekonomska banka D. D. – Priština, da realizuje pravo hipotekarnog poverioca i da proda nepokretnu imovinu registrovanu kao katastarsku parcelu P-71813023-00422-3, parcela koja se nalazi na mestu zvanom Više Sela - Od Druma/Više, površine od 416 m², poljoprivredno zemljište, oranica klase 3, katastarska zona Dušanovo, opština Prizren, cela upisana u potvrdu– 18-16399 od 17.01.2014. god, proizilazi činjenica da ovaj predlog i dokazi koji se nalaze u spisima predmeta, primećuje se da postoji opasnost da bez određivanja ovakve mere suprotna strana će moći da onemogući ili značajno oteža realizaciju zahteva, a posebno promenom činjeničnog stanja, otuđenjem imovine, zaduživanjem ili na neki drugi način, čime bi se promenilo postojeće stanje stvari ili na neki drugi način negativno uticalo na prava predlagača obezbeđenja, odnosno tužiteljke.

Na osnovu gorenavedenog, sud je usvojio predlog tužiteljke za određivanje privremene mere obezbeđenja nakon ocene da su ispunjeni zakonski uslovi predviđeni članom 297.1 ZPP-a za određivanje ovakve mere.

Iz gorenavedenog, ovaj sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja u smislu članu 306. ZPP-a.

OSNOVNI SUD U _____, Opšte odeljenje
C. br. . _____ / _____, dana _____ . god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja protivnik predloga privremene mere obezbeđenja – tuženi, ima pravo izjavljivanja protivljenja u roku od 3 (tri) dana.

Izjavljenim protivljenjem se ne odlaže izvršenje ovog rešenja i isto se treba dostaviti ovom sudu.

Obrazac broj 8 – Rešenje o poništenju privremene mere obezbeđenja na predlog tužitelja - predlagača

C. br. _____

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, sa stručnim saradnikom _____, u pravnoj stvari tužiteljke – iz Uroševca, koju zastupa opunomoćenik adv. _____ iz Peći, protiv tuženog _____ iz Uroševca, ul. Vëllezërit Dëshiri br. _____, po predmetu tužbe ometanje poseda, postupajući prema predstavi tužiteljke za povlačenje predloga za određivanje privremene mere, dana _____ . god, donosi sledeće:

REŠENJE

PONIŠTAVA SE privremena mera obezbeđenja određena rešenjem Osnovnog suda u Uroševcu, C. br. _____, od _____ . god.

OBRAZLOŽENJE

Rešenjem Osnovnog suda u Uroševcu C. br. _____, od _____ . god. je određena privremena mera obezbeđenja i naloženo je protivniku obezbeđenja – iz Uroševca da prekine sve radove koje je pokrenuo na nepokretnoj imovini tužene, registrovanoj kao katastarska parcela br. 1527/1 KZ Uroševac do okončanja ove parnične stvari.

Protiv istog rešenja je dana 08.12.2014. god. izjavio odgovor (protivljenje) protivpredlagač – tuženi _____ iz Uroševca, sa razlozima više obrazloženim u tom protivljenju.

Vezano sa ovim odgovorom (protivljenjem) sud je odredio pripremno ročište dana 15.12.2014. god, pri čemu su strane dale svoje izjave predlažući da odgovarajući veštak geodezije izvrši uviđaj na licu mesta.

Međutim, u međuvremenu, odnosno odmah sutradan je tužena, odnosno opunomoćenika adv. _____ iz Uroševca podneo predstavku kojom je izjavio da je kontaktirao sa tužiteljkom, koja je došla do saznanja da je tuženi prekinuo sve radnje i da sada ne vrši nikakvu drugu radnju za promenu činjeničnog stanja, stoga je zahtevao da se ročište dana 18.12.2014. ne održi, pošto se povlači od predloga za određivanje mere obezbeđenja.

Pošto je tužiteljka povukla svoj predlog za određivanje privremene mere, na osnovu člana 306. stava 3, kao i člana 313.2 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU, Opšte odeljenje

C. br. . _____ / _____, dana _____ . god.

Sudija

PRAVNI SAVET:

Na osnovu člana 310.5 ZPP-a,
na ovo rešenje nije dozvoljena žalba.

Obrazac broj 9 – Odbijajuće rešenje kojim je odlučeno da mera obezbeđenja ostane na snazi do pravosnažnosti spora

C. br. _____

OSNOVNI SUD U GNJILANU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, sa zapisničarkom _____ u sporu tužioca _____ iz Gnjilana, ul. Salajdin Braha br. ____, kojeg zastupa opunomoćenik adv. _____ iz Gnjilana, protiv tuženih _____, devojčko _____ i _____, oboje iz Gnjilana, sada na nepoznatoj adresi van Kosova, a koje zastupa njihov privremeni zastupnik adv. _____ iz Gnjilana, kao i tuženog _____ iz Gnjilana, naselje Arbanë ul. Jeta e re br. ____, kojeg zastupa njegov opunomoćenik adv. _____ iz Gnjilana, povodom poništenja kupoprodajnog ugovora za nepokretnu imovinu i utvrđivanja imovinskog prava, vrednost spora 3.200 evra, nakon održavanja glavnog ročišta, dana _____. god, donosi sledeću:

PRESUDU

I. **ODBIJA SE** tužbeni zahtev tužioca _____ iz Gnjilana, ul. Salajdin Braha br. ____, kojim je zahtevao da „se usvoji tužbeni zahtev tužioca tako da kupoprodajni ugovor za nepokretnu imovinu k. p. 1077/7 p. s. 10223 KZ Gnjilane, ukupne površine od 365 m2, legalizovana u Opštinskom sudu u Gnjilanu, Leg. br. 2502/2006, dana 24.05.2006. god. i to između tuženih _____, devojčko _____, kao i _____, oboje prodavci sa jedne strane, i tuženog _____, ko prodavca sa druge strane, u potpunosti poništi kao nezakonita i utvrdi da je tužilac suvlasnik idealnog dela ½ nepokretne imovine – porodične kuće u Gnjilanu, koja je registrovana kao katastarska parcela br. 1077/7 p. s. 10223 KZ Gnjilane, ukupne površine od 365 m2, stoga obavežu tuženi da prihvate ovu činjenicu uz obavezu da u roku od 15 dana nakon što ova presuda postane pravosnažna, dozvoli upis ove nepokretne imovine u korist tužioca u Katastarskoj agenciji Kosova – upravi za katastar u Gnjilanu, kao i da na ime troškova u postupku plati tužiocu iznos u visini od 5.980,12 evra, pod pretnjom izvršenja, kao u potpunosti neosnovan.

II. **OBAVEZUJE SE** tužilac da na ime troškova postupka plati tuženom _____ iznos u visini od 2000 evra u roku od 15 dana nakon primanja ovog rešenja, pod pretnjom nasilnog izvršenja.

III. **PRIVREMENA MERA OBEZBEĐENJA**, određena rešenjem ovog suda C. br. _____, od _____. god, ostaje na snazi do pravosnažnosti ove presude.

Obrazloženje

Navodi parničara

_____

Utvrđeno činjenično stanje

_____

Pravna osnova

_____

Konačna ocena suda

_____

Sud je takođe ocenio i dokaze i druge navode parničara, ali je našao da su isti bez uticaja na donošenje ove presude.

Što se tiče privremene mere obezbeđenja, određene rešenjem ovog suda C. br. 1448/04, dana 25.01.2005. god, sud je odlučio da istu ostavi na snazi do pravosnažnog okončanja ovog spora kako ne bi došlo do prouzrokovanja određene nepopravljive štete za parničare.

Iz gorenavedenog, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja a na osnovu člana 143.1 ZPP-a.

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje

C. br. . / , dana . god.

Sudija

PRAVNI SAVET :

Nezadovoljna strana ima pravo žalbe na ovo rešenje u roku od 15 dana od primanja istog Apelacionom sudu, a preko ovog suda.

POGLAVLJE XIV
**DOKAZNA SREDSTVA I UZIMANJE
DOKAZA**

14.DOKAZNA SEDSTVA I UZIMANJE DOKAZA

14.1. Radnje

Glavne radnje koje obavlja sud imaju za cilj otkrivanje istine oko spornog pitanja i svako suđenje o otkrivanju ove istine nije ništa drugo osim proces provere.

Dokazivanje čine proceduralne radnje glavnih subjekata, kojima se vrši predlaganje, izbor, prikupljanje, ispitivanje i ocenjivanje dokaznih sredstava u cilju utvrđivanja relevantnih činjenica u kojima se baziraju zahtevi stranaka.

14.2. Teret dokazivanja

Svaka stranka u parnici dužna je dokazati činjenice na koje zasniva svoje zahteve i pretenzije.²⁰⁹ Stranke su dužne da predstavljaju sve činjenice na koje zasnivaju svoje zahteve i da predlažu dokaze kojima se takve činjenice konstatuju.²¹⁰

Iz ovih odredaba proizilazi da je teret dokazivanja isključivo obaveza stranaka u postupku, dok u odnosu na sud teret dokazivanja dolazi do izražaja samo izuzetno kada se zadužuje obavezom da tačno utvrdi faktično stanje, ako je potrebno i izvođenjem dokaza koje stranke nisu predložile.

Obaveza suda u odnosu na teret dokazivanja referiše se samo situacijama kada iz pretresnog rezultata proizilazi zaključak da stranke imaju za cilj raspolaganje zahtevima sa kojima ne mogu slobodno da raspolože.

Shodno odredbi člana 7.2 ZPP-a, „Sud je ovlašćen da potvrdi i činjenice koje stranke nisu podnele, kao i da izvedu i dokaze koje stranke nisu predložile, samo ako se iz rezultata razmatranja i dokazivanja dođe do zaključka da je cilj stranaka raspolaganje zahtevima sa kojima ne mogu slobodno da raspolože (utvrđeno članom 3. stav 3. ovog zakona) ako zakonom nije drugačije utvrđeno”, dok se odredbom člana 320. predviđa da “Sud je ovlašćen da pribavlja i dokaze koje nisu predložile stranke ukoliko konstatuje da one nastoje da raspolože zahtevima na kojima nemaju pravo raspolaganja (čl. 3 st. 3. ovog zakona.)”.

Iz ovi odredbi proizilazi da je samo izuzetno sud dužan i obavezan da pruža činjenice ili izvede dokaze, koje nisu predložile stranke, ako se radi o radnjama koje se referišu zahtevima na koje stranke nemaju pravo da slobodno raspolože.

Praktično opisivanje jedne takve situacije: *Ukoliko je subjekat X podneo tužbu za utvrđivanje prava vlasništva pri nadležnom sudu, protiv tuženog subjekta Y, i tokom sudskog pretresa tuženi potvrđuje tužbeni zahtev podnet od tuženika, međutim iz rezultata pretresa sud ocenjuje da se može raditi o zahtevu sa kojim tuženi ne može slobodno raspolagati, budući da osporena svojina ne figurira kao vlasništvo tuženog. U tom slučaju sud je dužan da ima aktivnu ulogu istrage, kako bi konstatovao da li je tužbeni zahtev raspoloživ zahtev za stranke u sudskom postupku. Da bi konstatovao tu okolnost, sud može da službeno pribavi i dokaze, kao na pr.: traženje uverenja o vlasništvu od nadležnog organa, uviđaj na licu mesta ili saslušanje svedoka i dr.*

---

²⁰⁹ Član 319, stav 1, ZPP

²¹⁰ Član 7 stav 1, ZPP.

Valja naglasiti da prema ZPP glavne radnje koje obavlja sud prema predlogu stranaka u dokaznom procesu imaju za cilj otkrivanje istine, odnosno da se dolazi do dokazane pravde. U tom kontekstu valja naglasiti da celokupna aktivnost suda treba da bude usredsređen u pravcu postizanja dokazane pravde, međutim, budući da teret dokazivanja prema ZPP pada na stranke, onda sud može doći do dokazane istine ukoliko stranke u sporu predstavljaju potrebne činjenice i dokaze o pitanju koje je predmet razmatranja i odlučivanja.

Od osnovnog značaja u ovom procesu je da sudije sve radnje koje preduzimaju u jednom pitanju koje se razmatra, preduzimaju prema nadležnosti koje imaju o pitanju, u skladu sa zakonom i nepristrasno.

Dokazivanje čine proceduralne radnje glavnih subjekata, kojima se vrši predlaganje, izbor, prikupljanje, egzaminiranje i ocenjivanje dokaznih sredstava u cilju utvrđivanja relevantnih činjenica u kojima se baziraju zahtevi stranaka.²¹¹ Putem dokazivanja sud na predlog stranaka prikuplja faktički materijal, koji predstavlja malu premisu jezičkog silogizma. Primenjujući pravnu normu osporavanu tokom procesa, sud donosi odluku koja je rezultat odnosa dveju navedenih premisa (osporavano činjenično stanje i pravna norma).²¹²

Strana - tužilac treba da podnosi činjenice, na koje se baziraju njeni zahtevi, misli se na značajne okolnosti u kojima se strana - tužilac oslanja kao osnov za zahtev. Dakle, sve značajne činjenice o pitanju kao dokaznom predmetu, uz sve dokaze za svaku činjenicu koju treba dokazati, budući da na taj način kada se kvalifikuju činjenice pitanja, sud donosi zaključak da primenjivanjem materijalno-pravne norme postoji pretendirano pravo za stranu tužilju ili da zahtev treba odbiti.

U dokaznom procesu o svakom pitanju, osim istrage, značajna je i rasprava. Suština principa rasprave je u tome da će sud uzeti u obzir samo činjenice koje su predstavljene i razrađene od stranke. Ostale informacije, koje će imati mogućnost dospeti do suda, ne mogu se uzeti u obzir, i ukoliko bi te informacije odgovarale istini i u konkretnom slučaju imale uticaj na donošenje odluke.²¹³

Bez obzira na obavezu stranaka za podnošenje i razrađivanje činjenica i predmetnih dokaza, obaveza je suda da odlučuje koje će činjenice smatrati dokazanim, a koje ne. Do takvog zaključka dolazi se slobodnim procenjivanjem dokaza od strane suda. Slobodno procenjivanje sud čini svesno i pažljivo ocenjujući svaki dokaz ponaosob i sve zajedno, kao i na osnovu rezultata celokupnog postupka. Pretpostavlja se da je sud, dokaznim sredstvima i njihovom procenom na određeni način, u stanju da konstatuje relevantno činjenično stanje, koje odgovara objektivnoj stvarnosti.

U našem sistemu procenjivanja dokaza ne predviđaju se proceduralna pravila za izbor, korišćenje i dokaznu snagu dokaznih sredstava.

Primena pravnih normi, bilo materijalnih ili proceduralnih, može se na pravilan način učiniti samo ukoliko se tačno i potpuno konstatuje činjenično stanje, u koje stranke baziraju njihove zahteve.

Putem dokazivanja, stranke nastoje da uveravaju sud u tačnost činjenica u koje baziraju određeni materijalno-pravni ili proceduralno pravni zahtev, dok sud utvrđuje njihovu tačnost.

---

²¹¹Faik Brestovci, E Drejta Procedurale Civile I, Prishtinë 2006, str. 232.

²¹²Pravna kvalifikacija činjenica, u kojima tuženik bazira tužbeni zahtev, predstavlja pravni osnov tužbenog zahteva.

²¹³Bilo kakva informacija koju može imati sud o pitanju, bez obzira koliko je važna, ukoliko nije predstavljena i tretirana od stranaka, sud ne može uzeti u obzir prilikom odlučivanja.

14.2.1. Činjenice koje ne moraju biti dokazane

Iako u nekim slučajevima čine suštinu tužbe, protivtužbe ili prigovora, neke činjenice ne moraju biti dokazane:

- Javno poznate činjenice – su činjenice čije postojanje prepoznaje veoma širok krug ljudi, na pr.: ratovi, zemljotresi, masovni požari i dr.²¹⁴
- Utvrđene činjenice od strane suda u prethodnom suđenju – takve činjenice smatraju se one koje je sud utvrdio u nekom ranijem sudskom postupku, koji je završen konačnom presudom, koje po karakteru predstavljaju suđeno pitanje.
- Potvrđene činjenice – potvrđivanje činjenica je jednostrani proceduralni postupak kojim stranka izjavljuje da su istinite činjenice na kojima njen protivnik bazira svoj zahtev.
- Zakonski pretpostavljene činjenice – predmet dokazivanja ne može biti ni činjenica, čije se postojanje pretpostavlja zakonom. Zakonsko pretpostavljanje činjenica predstavlja pravilo kojim je sud obavezan da uzima kao postojeću činjenicu (pretpostavljena činjenica) ako se utvrdi da postoji druga činjenica utvrđena zakonski. Primer: pretpostavlja se da je otac deteta osoba koja je u braku sa majkom deteta 300 dana pre rođenje deteta.²¹⁵

14.2.2. Izvođenje dokaza

Izvođenje dokaza je proceduralni sudski postupak putem kojeg on stiče saznanja o osnovama dokazivanja iz dokaznih sredstava. Sud je obavezan da određuje način, vreme i mesto izvođenja dokaza.

Pravilo je da se dokazi izvedu na ročištu za glavnu raspravu, međutim, u interesu ekonomičnosti procesa, efikasnosti u odlučivanju, zakon čini izuzetak od ovog pravila, utvrđujući mogućnost da sud odlučuje da se određeni dokaz pribavi pred nekim drugim sudom (narudžbeni sud).

Kada sud odlučuje da se jedan dokaz izvede pred narudžbenim sudom, u porudžbenom pismu za izvođenje dokaza opisuje se stanje stvari prema podacima iz spisa predmeta i posebno će se naglasiti o kojim se okolnostima mora voditi posebna pažnja povodom izvođenja dokaza.²¹⁶

Neki od slučajeva kada se narudžbenom sudu poverava izvođenje dokaza su: saslušanje svedoka, čije je dovođenje u sudu nemoguće ili otežano, usled oboljenja svedoka, uviđaj na licu mesta kada se predmet nad kojim treba da se vrši uviđaj nalazi na teritoriji narudžbenog suda i dr.

Za izvođenje dokaza od strane narudžbenog suda odlučuje se rešenjem protiv koje nije dozvoljena posebna žalba.

---

²¹⁴Opširnije vidi poglavlje Dokazna sredstva ponaosob ĉ

²¹⁵Zakon o porodici Kosova, član 99, par 1.

²¹⁶Opširnije vidi poglavlje XI Pružanje pravne pomoći.

Praktičan primer narudžbenog pisma za izvođenje dokaza

Sud koji podnosi zahtev.
Sud kome se upućuje zahtev.
Identifikacioni broj – ime slučaja.
Imena i adrese stranaka i njihovih predstavnika.
Tužilac – predstavnik.
Tuženi – predstavnik.
Druga stranka – njihov predstavnik.
Priroda postupka – (osnov spora).
Kratak opis tužbenog zahteva.
Kratak opis prigovora .
Ostale neophodne informacije koja se nadovezuju sa pitanjem.
Dokaz koji treba pribaviti.
Svrha dokaza ili akta kojeg treba tražiti.
Identitet i ostali podaci o osobi koja treba da se upita da li se izvođenje dokaza referiše saslušanju svedoka.
Pitanja koja se postavljaju osobi koja se saslušava ili izjava u vezi sa predmetom o kome će biti saslušan.
Dokument ili imovina koju treba uviđati, ukoliko se izvođenje dokaza ne referiše saslušanju nekog svedoka.
Bilo koja obaveza da se svedočenje uzima pod određenim uslovima i bilo koji drugi specifičan oblik koji se primenjuje.
Metod i procedura koju treba slediti povodom izvođenja dokaza (na pr.: usmeno ili pismeno, tekstualno, transkripti ili rezimeji, saslušanje i dr.).
Zahtev za obaveštenje o vremenu i mestu za izvršenje zahteva i identitet i adresa osobe koja se obaveštava.
Specifikacija privilegije ili obaveze da odbija da svedoči, prema zakonu, od suda koji podnosi zahtev.
Obaveštenje o troškovima koji se mogu nadoknaditi usled saslušanja.
Naziv suda, broj slučaja, datum zahteva i potpis sudija.

14.3. Izvođenje dokaza (predokaza)

Kao pravilo dokazi se izvode u toku vođenja postupka, međutim u praksi često nastupaju situacije koje zahtevaju da se dokazi izvedu što pre, zbog toga što će njihovo naknadno izvođenje biti otežano ili potpuno onemogućeno.

Postupak za izvođenje dokaza se uvek sprovodi prema predlogu stranaka. Stranka treba da zahtev za izvođenje dokaza podnese u sudu koji razmatra pitanje i, ukoliko tužba nije još uvek podignuta, u mesno nadležnom sudu gde je boravište osobe koje treba biti saslušano ili gde se nalazi predmet nad kojim treba da se vrši uviđaj. U hitnim slučajevima stranka može da zahtev podnese u sudu u kome je prebivalište osobe koja treba biti saslušana ili gde se nalazi predmet nad kojim treba da se vrši uviđaj, i pored činjenice da je tužba podignuta.

Zahtev za izvođenje dokaza – zahtev treba da sadrži sledeće podatke:

- dokaz koji treba pribaviti;
- okolnosti i činjenice za čije proveravanje služi isti;
- razloge koji opravdavaju njegovo prevremeno izvođenje; i

- ime i prezime suprotne stranke,

Radnje suda u postupku pribavljanja dokaza – čim se dostavlja zahtev za izvođenje dokaza, sud treba da jedan primerak zahteva dostavlja suprotnoj stranci, osim u slučajevima kada suprotna stranka nije poznata ili kada izvođenje dokaza ne trpi odlaganje.

Sud o izvođenju dokaza odlučuje rešenjem, koje treba da sadrži dokaz koji će biti izveden, način izvođenja dokaza i činjenice ili okolnosti koje se istim dokazuju. Protiv rešenja kojim se prihvata predlog za izvođenje dokaza kao i protiv rešenja kojim se odlučuje da izvođenje dokaza otpočne pre nego što će rešenje biti dostavljeno suprotnoj stranci, nije dozvoljena posebna žalba²¹⁷. Iz ovoga proizilazi da sud mora da obavesti suprotnu stranku pre početka izvođenja dokaza rešenjem kojim je prihvaćena i zakazana sednica za izvođenje dokaza. Ukoliko suprotnoj stranci nije dostavljen primerak zahteva za izvođenje dokaza, onda se isti dostavlja uz rešenje kojim se prihvata zahtev za izvođenje dokaza.

Suprotna strana koja je nepoznata ili kojoj je nepoznato boravište, sud može odrediti privremenog zastupnika, kako bi prisustvovao sednici zakazanoj za izvođenje dokaza, međutim za imenovanje privremenog zastupnika u ovom slučaju ne postoji potrebe za javnim oglasom.²¹⁸

Posledice ne pojavljivanja stranke koja je tražila izvođenje dokaza na sednici – ako se stranka koja je tražila izvođenje dokaza ne pojavljuje na sednici određenoj za izvođenje dokaza, u tom slučaju sud će odbiti predlog, osim kada izvođenje istog traži suprotna strana ili kada sud nađe da je u korist sudskog postupka.²¹⁹

Zapisnik o izvođenju dokaza, u slučaju kada je izvođenje dokaza učinjeno pre podizanja tužbe, čuva se u sudu u kome je sastavljen zapisnik, dok u slučaju kada pribavljanje dokaza nije učinio predmetni sud, onda se zapisnik dostavlja sudu u kome je postupak u toku.²²⁰

14.4. Dokazna sredstva ponaosob

14.4.1. Uviđaj na licu mesta

Uviđaj na licu mesta je jedna od vrsta dokaznih sredstava koja služe da dovode sud u mogućnosti da sam stiče saznanja o stanju i kvalitetima lica i objekata. Ovakvo stečeno saznanje služi sudu za proveravanje tačnosti navoda koji su predmet dokazivanja.

Sud određuje izvođenje ovog dokaza u slučajevima kada ga smatra za potrebnim za proveravanje neke činjenice, ili za pojašnjenje neke okolnosti, (član 326.1 ZPP).

Ako je za izvođenje dokaza uviđajem na licu mesta potrebno stručno znanje koje sud nema, sud može da uviđaj realizuje uz učešće i pomoć veštaka dotične oblasti, (na pr.: uz pomoć geodeta, građevinara, arhitekta, agronoma i dr.).

U svakom slučaju kada se vrši uviđaj na licu mesta, sastavlja se zapisnik od starne suda.

Praktičan primer zapisnika sa uviđaja na licu mesta

---

²¹⁷Član 383 stav 4, ZPP.

²¹⁸Član 383 stav 2, ZPP.

²¹⁹Član 384 stav 1, ZPP.

²²⁰Član 385 stav 1. i 2, ZPP.

OSNOVNI SUD _____ Opšti departman

Zapisnik sa uviđaja na licu mesta

Sudija _____

Tužitelj _____

Pravni sekretarijat _____

Tuženi _____

Sporno pitanje _____

Počeo je u _____ časova

Sudija predmeta konstatuje da su na uviđaju na licu mesta prisutni:

Za tužitelja: _____

Za tuženog: _____

Od ostalih prisutnih lica prisustvuje stručnjak geodezije _____

Konstatuje se da postoje uslovi za uviđaj lice mesta

Sud uz pomoć veštaka konstatuje da je sporna imovina identifikovana kao katastarska parcela pod brojem _____, katastarska zona _____.

Sporna parcela graniči se na severnom delu sa parcelom pod brojem _____, u zapadnom delu sa parcelom pod brojem _____, u južnom delu sa parcelom pod brojem _____, i u istočnom delu sa parcelom pod brojem _____.

Sud konstatuje da je u spornoj imovini izgrađen stambeni objekat tipa P+1K, završen, u kome živi porodica tužitelja. Gabarit objekta je 100m² baza, dok je preostali deo zelena površina.

Tužitelj nema primedbi u nalaze suda.

Tuženi nema primedbi u nalaze suda.

Nakon toga sud donosi:

REŠENJE

Nalaže se veštaku da u roku od 7 dana Sudu podnese pismeni izveštaj – ekspertizu sa pismenim podacima o identifikaciji sporne imovine, činjenični opis, ograničenja i istorijat (pozadinu).

Uviđaj sa lica mesta je završen, dok će se sednica glavnog pretresa zakazati nakon dobijanja izveštaja – ekspertize od strane suda.

Završeno u _____ časova

Tužitelj

Tuženi

O v e r a v a j u

Zapisničar/ka

Sudija

14.4.2. Spisi

Spisna dokumenta ili dokazi koji se smatraju jednim od dokaznih sredstava, su sredstva putem kojih se izražavaju mišljenja koja sadrže podatke o činjenicama, koje su od značaja za rešavanje jednog spora.²²¹

a. Vrste spisa

- Javni dokument – smatra se pisani dokument koji je, shodno člana 329.1 ZPP-a, izrađen od strane državnog organa, u određenom obliku, u granicama svoje nadležnosti, kao i dopis koji je izradilo preduzeće ili druga organizacija u vršenju javnih ovlašćenja.
- Ne javni (privatni dokument) - je svaki drugi spis, koji se ne može uključiti u definiciji javnog dokumenta, kako je propisano odredbom člana 329.1 ZPP-a.
- Domaća i strana dokumenta – ova podela vrši se imajući u vidu zemlju u kojoj je izdao dokument ili u kojoj se nalazi subjekat koji je izdao isti.
- Originalna dokumenta i kopije originala.

b. Dokazna snaga spisa - dokumenata

Na osnovu člana 329.1 ZPP-a, propisano je da je sud dužan da prihvata tačnim ono što je provereno ili utvrđeno javnim dokumentom.

Istu dokaznu snagu imaju i drugi spisi, koji su posebnim odredbama, u pogledu dokazne snage izjednačavani sa javnim spisima. Ova procena odnosi se na ne javne spise, budući da ne javni dokument, bez obzira od oblika u koji je sastavljen, potpisan od lica koje ga je izdalo, predstavlja potpuni dokaz, iz činjenice da izjave koje sadrži pripadaju licu koje ga je potpisalo.

Istu dokaznu snagu kao domaća javna dokumenta, imaju i javna dokumenta drugih zemalja, ukoliko ispunjavaju sledeće uslove:

- po međunarodnom ugovoru, ako nije drugačije utvrđeno,
- da je strani dokument legalizovan shodno zakonu,
- da postoji reciprocitet za priznavanje javnih dokumenata između države Kosova i strane zemlje, čiji je organ izdao dokument, i
- da je strani dokument izdat od nadležnog organa dotične države uz sadržaj i oblik propisan zakonskim odredbama te države.

c. Podnošenje i traženje javnih dokumenata

Ako se stranka u tužbi, odgovoru na tužbu, podnesku ili usmeno tokom rasprave poziva u javni dokument, kao sredstvo za dokazivanje činjenica, dužna je sudu dostavlja takav dokument.

Ako je dokument na stranom jeziku, isti se mora podneti sudu uz legalizovan prevod od strane stalnog sudskog tumača.

---

²²¹Faik Brestovci, E Drejta Procedurale Civile I, Prishtinë 2006, str.254.

Sud će na predlog stranke, po službenoj dužnosti uzeti dokument ako se dokument nalazi kod državnog organa ili pravnog lica, kome je povereno vršenje javnih ovlašćenja, a sama stranka nije u stanju da podnese ili pokaže isti.

Kada je dokument važan za dokazivanje tvrdnje stranke, ali se nalazi u ruke suprotne strane, sud na zahtev zainteresovane stranke, kada nalazi da je zahtev umesan, rešenjem nalaže podnošenje ovog dokumenta.

U tri slučaja, zakon (član 334) obavezuje stranku da obavezno podnese dokument:

- Ako je stranka sama spomenula dokument u cilju dokazivanja neke njene tvrdnje,
- Ako je reč o dokumentu, koji je ona po zakonu dužna da podnese ili pokaže, (na primer: dokument koji je poveren za očuvanje ili je u suvlasništvu obeju strana), i
- Ako se dokument, zbog njegove sadržine smatra zajedničkim za obe strane, (na primer: ugovor, testament itd.).

Stranka može da odbija podnošenje traženog dokumenta samo iz razloga utvrđenih odredbom člana 342. i 343. ZPP-a.

Dokument koji stranka želi koristiti za dokazivanje neke tvrdnje, može se nalaziti u ruke trećeg lica koja nije stranka u suđenju. Na predlog stranke, sud može odlukom naložiti trećem licu da podnese ili pokaže takav dokument.

Treće lice može da odbija podnošenje traženog dokumenta samo iz razloga utvrđenih odredbom člana 342. i 343. ZPP-a.

Kada treće lice osporava obavezu podnošenja dokumenta koji se nalazi kod njega, sud odlučuje da li je on obavezan da isti predaje ili ne.²²² U situaciji kada treće lice negira da se takav dokument nalazi kod njega, sud može da za utvrđivanje ove činjenice izvodi dokaze.

Konačno rešenje o obavezivanju trećeg lica da podnese dokument može se izvršiti preko nadležnog suda u skladu sa pravilima izvršnog postupka.

14.4.3. Svedoci

Svedoci su lica koja daju sudu izjave o percepciji činjenica u prošlosti. Svedok njegovom izjavom koju daje u tom svojstvu treba da se ograniči samo u svom čulnom opažanju, ne iznoseći njegovo mišljenje o percipiranoj činjenici.

a. Sposobnost da bude svedok

Kao svedoci mogu biti saslušana samo lica koja imaju sposobnost da daju informacije o činjenicama koje treba dokazati.

ZPP nije taksativno utvrdio formalne kriterijume za mogućnost da jedno lice bude saslušano kao svedok i na toj osnovi se kao svedok može saslušati:

- svako lice bez obzira na starosnu dob, (maloletnici, odrasli i starije osobe),

---

²²²Član 338 stav 1, ZPP.

- bez obzira na njegovo mentalno stanje,
- bez obzira od ograničene sposobnosti koje ima, i
- bez obzira od načina na koji je došlo do informacije o osporenim činjenicama.

ZPP propisuje da maloletnici ispod četrnaest godina mogu biti saslušani samo kada su njihove tvrdnje neophodne za rešavanje pitanja.

b. Lica koja ne mogu biti saslušana kao svedoci

Ne može se saslušati kao svedok:

- lice koje bi njegovom tvrdnjama ugrozilo obavezu očuvanja službene ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi od te dužnosti,
- lice koje je zbog fizičkih ili psihičkih nedostataka apsolutno nesposobno da bude svedok,
- relativno nesposobna lica, kao što su: slepi, ali samo za činjenice uočene iz viđenja, gluvi, ali samo za činjenice uočene slušanjem.

c. Obaveza svedočenja

Obaveza svedočenja podrazumeva obavezu pojavljivanja po pozivu u sud, zatim davanja izjave, kao i obavezu iznošenja istine, (član 339.1 ZPP-a). Obavezu svedočenja imaju ne samo državljani države u kojoj se odvija suđenje, nego i stranci koji se nalaze u toj državi. Lica koja uživaju pravo eksteritorijalnosti (diplomatski imunitete) i lica koja se nalaze u inostranstvu, mogu biti saslušana kao svedoci prema pravilima o pružanju međunarodne pomoći.

d. Odbijanje svedočenja

Lica koja su pozvana da svedoče u sporu, a koja su tokom obavljanja njihove funkcije, poziva ili delatnosti došla do saznanja o određenim činjenicama ili podacima, imaju pravo da odbijaju svedočenje.

Razlozi zbog kojih osoba može da odbija da svedoči:

- o tome što je stranka u parničnom postupku poverila svom opunomoćeniku ovlašćenjem;
- o tome što je stranka ili druga osoba izjavila svedoku kao svom ispovedniku;
- o činjenicama za koje je svedok stekao saznanje kao advokat, kao lekar ili u obavljanju neke druge profesije ili delatnosti, ukoliko postoji obaveza očuvanja kao tajna ono o čemu stiče saznanje tokom obavljanja svoje profesije ili delatnosti.

Sud će upozoriti svedoka da može da odbije da svedoči u svakom slučaju kada su mu poznati uzroci za odbijanje.

e. Pravo svedoka da ne daje odgovor na konkretno pitanje

Svedok može da odbije da odgovara na konkretno pitanje ukoliko za to postoje razumni i važni razlozi (član 343).

Okolnosti koje predviđa zakon za odbijanje odgovora na konkretno pitanje:

- ukoliko bi odgovaranjem na ova pitanja izložio krivičnoj odgovornosti sebe ili svog bližnjeg srodnika po vertikalnoj liniji do bilo kog stepena, a po horizontalnoj liniji do trećeg stepena zaključno, svog supružnika ili srodnika po majčinoj liniji do drugog stepena zaključno, iako je raskinut brak, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici ili svog staratelja ili lice pod njegovim starateljstvom, svog usvojenika ili usvojenog.²²³

Sud se, po službenoj dužnosti, ne stara o postojanju ovih okolnosti zbog kojih svedok može da odbije da odgovori na određena pitanja, ali je dužan da upozori svedoka da ima to pravo (član 343.2, ZPP-a).

Sud će ovu primedbu izneti na početku, nakon dobijanja ličnih podataka od svedoka, kada i saznaje i o njegovoj srodnosti sa strankama, ili neposredno nakon postavljanja konkretnog pitanja.

f. Kada svedok ne može da odbije njegovo svedočenje

Određena kategorija svedoka ne može da odbije da odgovara na konkretna pitanja sa obrazloženjem da može pretrpeti imovinsku štetu, (član 344 ZPP-a).

Takvi su:

- Lica koja se pozivaju da svedoče o pravnim radnjama osnovanih u njihovom prisustvu kao pozvani svedoci,
- Lica koja se pozivaju da svedoče o radnjama, koje su u pogledu spornog odnosa obavila kao pravni prethodnici ili zastupnici jedne od stranaka u parničnom postupku,
- Lica koja se pozivaju da svedoče o činjenicama koja se odnose na uslovljene imovinske ili bračne odnose, kao i za činjenice koje se odnose na rađanje, smrt ili sklapanje braka, i
- Kada je po posebnim odredbama dužan da daje izjavu ili da obaveštava.

g. Pozivanje svedoka

Pozivanje svedoka se vrši preko poziva u kome se upisuje:

- ime i prezime svedoka,
- zanimanje svedoka,
- mesto i vreme dolaska,
- predmet u vezi kojeg se poziva, i
- navođenje da se poziva u svojstvu svedoka.

h. Saslušanje svedoka

Ova proceduralna radnja se obično odvija u sudskom ročištu, ali kada svedok zbog bolesti ili iz bilo kog drugog razloga ne može da se pojavljivati pred sudom, sud može da odluči da se

---

²²³Član 343 stav , ZPP.

njegovo saslušanje obavlja u stanu svedoka ili u drugim prostorijama, (kao na primer u bolnici, rehabilitacioni centar i sl.).

Svedoci se saslušaju pojedinačno i bez prisustva svedoka koji će biti kasnije saslušani.²²⁴

Svedok će od strane predmetnog sudije biti unapred upoznat o tome da je dužan da govori istinu i da ništa ne sme da prećutkuje, zatim će se upozoriti o posledicama davanja lažne izjave.

Nakon toga svedok se pita za ime, prezime, ime oca, mesto rođenja, starost i za njegov odnos sa parničnim strankama.²²⁵

Nakon opštih pitanja, svedoku postavlja pitanje stranka koja je predložila njegovo Pozivanje, a nakon toga protivnička stranka.²²⁶

Sud može, u svakom trenutku postaviti pitanje svedoku, ali treba da se ograničava samo na pitanja koja se odnose na pitanje koja sud istražuje, uglavnom shodno odredbi člana 3.3 ZPP i slučajeva koji se odnose na dužnost suda da se tokom sudskog procesa stara o boljem interesu maloletnika.

Svedok se uvek pita kako je saznao o stvarima za koje svedoči.²²⁷

i. Sučeljavanje svedoka

Sučeljavanje svedoka nije obavezno, međutim dolazi do izražaja u slučajevima kada između iskaza svedoka postoje nesuglasice koje stvaraju teškoće za utvrđivanje činjenica koje su važne za rešavanje pitanja. U tim slučajevima sučeljavanje se može obaviti uglavnom od suda ili na zahtev stranaka. Svedoci koji se sučeljavaju će biti saslušani o svakoj okolnosti o kojoj nisu dali iste izjave.

Sučeljavanje svedoka u svakom slučaju događa se nakon saslušanja svedoka ponaosob i, ukoliko sud odlučuje da se svedoci sučeljavaju, u tom slučaju treba da donosi rešenje ne koje nije dozvoljena posebna žalba.²²⁸

j. Povlačenje odluke o saslušanju svedoka

Stranka koja je predložila saslušanje svedoka može zahtevati od suda da se isti ne pita uopšte. Zahtev o ne saslušanju svedoka će se uzeti u obzir ako druga strana pristaje i ako sud smatra da njegovo saslušanje ne bi bilo potrebno za razjašnjenje okolnosti.

U ovim slučajevima, bez obzira da suprotna stranka može da se slaže sa zahtevom druge strane da se ne ispituje svedok, sud može da odluči da se svedok sasluša, međutim, ako se suprotna strana ne slaže da se svedok ne sasluša, onda sud treba da sasluša svedoka.

k. Odustajanje od saslušanja svedoka

Ako se u toku suđenja pitanja sa izvedenim dokazima i saslušanjem svedoka konstatuje da su razjašnjene činjenice i tvrdnje stranaka, sud uglavnom ili na zahtev stranaka može da donese odluku da se ne ispituju drugi svedoci.

---

²²⁴Vidi član 347.1 ZPP

²²⁵Vidi član 347.2 ZPP

²²⁶Vidi član 348.1 ZPP

²²⁷Vidi član 348.3 ZPP

²²⁸Sučeljavanje svedoka vrši se na zahtev stranaka ili od samog suda iz gore navedenih razloga u objašnjenju, međutim, da bi došlo do sučeljavanja svedoka, oni treba da pre svega imaju isti izvor informacija o okolnostima za koje se saslušaju i takođe da imaju suprotne izjave o istim činjenicama.

U sudskoj praksi treba razlikovati situacije u kojima stranka koja je predložila svedoka zahteva da se isti ne sasluša i situacija u kojima se od saslušanja više svedoka postane nepotrebno saslušanje drugih svedoka zbog razjašnjenje okolnosti.

U situaciji u kojoj stranka traži da se ne pita predloženi svedok, radi se više o subjektivnim procenama u dokaznom procesu od stranke koja je predložila svedoka, dok u situaciji odustajanja od saslušanja svedoka, radi se o sveobuhvatnoj proceni stranaka i suda da su razjašnjene sve činjenice i tvrdnje stranaka.

1. Nadoknada troškova svedoka

Svedok ima pravo na nadoknadu putnih troškova, ishrane, smeštaja i izgubljene dobiti.²²⁹

Sud će odlučiti rešenjem o troškovima svedoka, utvrđujući iznos novca koji će biti plaćen iz deponovanog avansa u sudu, ili kroz prisiljavanje stranke da u roku od 7 dana isplati svedoku troškove, ako ih je sveok odmah zatražio, nakon što je upitan od suda.

Svedok će se nadoknaditi i u slučajevima kada je odgovorio na poziv suda, ali nije saslušan ne njegovom krivicom, (na primer: zbog odlaganja rasprave, zahteva da se ne sasluša od stranke koja ga je predložila, ukoliko sud prihvata takav zahtev i u slučaju odustajanja iz saslušanje svedoka).

Troškovi svedoka neće biti plaćeni ako je zakasnio za sednicu i uticao na odlaganje sednice, kao i u slučajevima kada se pojavio na sudu, ali je odbio da svedoči bez opravdanog razloga.

14.4.4. Veštaci

Sudovi u toku razmatranja i rešavanja građanskih sporova često se susreću sa raznim problemima, za čije rešenje je potrebno posebno znanje ili iskustvo u oblasti nauke, tehnologije, književnosti, umetnosti itd.

Kada sud nema takvo znanje ili iskustvo u rešavanju konkretnih problema, isti koristi veštake.

a. Imenovanje veštaka ex-officio

Sud po službenoj dužnosti (ex-officio) može odrediti izvođenje dokaza veštačenjem za dokazivanje određene činjenice koja je sporna između stranaka i koja je relevantna za rešavanje pitanja koje je predmet spora. Mogućnost koja je data sudu da po službenoj dužnosti (ex-officio) obavlja izvođenje dokaza veštačenjem, odnosi se na slučajeve sprovođenja člana 3.3 ZPP²³⁰ i na porodična pitanja koja se odnose na zaštitu najboljeg interesa maloletnika.²³¹

---

²²⁹Član 355.1. Kao što je naglašeno, svedok ima pravo na nadoknadu putnih troškova, ishrane, smeštaja i izgubljene dobiti, međutim sud treba da priznaje razumne putne troškove, ishrane, smeštaja i izgubljene dobiti. Troškovi ishrane priznaju se prema uobičajenom meniju, putni troškovi prema tarifi javnog transporta, troškovi smeštaja prema prosečnoj smeštajnoj ceni po hotelima, dok za izgubljeni dobit, koliko iznosi izgubljena dobit.

²³⁰Ako postoji tvrdnja od bilo koje strane da raspolaže nekim zahtevom kojim ne može da raspolaže, a da bi se utvrdilo da li je ili ne raspolaživo zahtev za stranku, potrebno je dokazivanje bilo koje činjenice koja bi se mogla dokazati veštačenjem, u takvim slučajevima sud može da ex officio zahteva izvođenje dokaza putem veštačenja.

Primer: Ako je X subjekat tužio subjekat Y za potvrđivanje vlasništva nad nepokretnom imovinom, dok je optuženi u odgovoru na tužbu potvrdio tužbeni zahtev, u ovom slučaju ako sud nije uveren da je zahtev raspoloživ za stranke, može da angažuje odgovarajućeg stručnjaka (geodezije) da proveri koje je vlasništvo i ko je vlasnik, a da nakon toga odlučuje.

²³¹Sud ima mogućnost da po službenoj dužnosti izvede dokaze veštačenjem i u porodičnim pitanjima koje se tiču maloletnih lica, jer je sud obavezan da, u svakom slučaju kada su u sudskim postupcima uključena deca, vodi i odvija procedure bazirajući se na princip najboljeg interesa za maloletnika.

b. Imenovanje veštaka na predlog stranaka

Sud na predlog stranaka može odrediti izvođenje dokaza veštačenjem za dokazivanje određene činjenice koja je sporna između stranaka i koja je važna za rešavanje pitanja koje je predmet spora .

Kada stranka predlaže veštačenje dužna je da u predlogu precizno navede koje činjenice treba potvrditi veštačenjem.

Nakon svakog predloga za izvođenje dokaza veštačenjem, suprotnoj strani mora se mora dati mogućnost izjašnjavanja o predloženom veštačenju.

Odluku o određivanju veštačenja i imenovanju veštaka sud će doneti nakon izjašnjavanja suprotne strane, odnosno nakon što joj je data mogućnost da se izjasni, i to o predmetu, obimu i stručnjaku.

Sud obično imenuje stručnjaka (veštaka), ali u složenim slučajevima može biti imenovano više stručnjaka. U slučaju složenih veštačenja, veštačenje se može poveriti i nekoj profesionalnoj instituciji (npr. bolnica, laboratorija, fakultet itd.), a ako postoje posebne ustanove za određenu vrstu ekspertize (na primer: za veštačenje rukopisa, otisaka prstiju, falsifikovanog novca, itd.), onda se takvo veštačenje pre svega poveruje tim institucijama.²³²

Veštak je dužan da odgovori na sudski poziv i dati svoje stručno mišljenje.

Sud će, na njegov zahtev, oslobađati veštaka od obaveze davanja njegovog stručnog mišljenja, i iz istih razloga zbog kojih svedok može da odbije da svedoči i razloge zbog kojih svedok može da odbije da odgovori na konkretna pitanja.

Sud može isključiti veštaka iz odgovornosti veštačenja i kada eksperta (veštak) daje razumne osnove za izuzeće, (može biti : bolest, opterećenje u njegovom radnom mestu, odlazak za izvesni period iz zemlje ili stalnog mesta boravka, ili kada tvrdi da ne poseduje stručne veštine posebnog profila itd.).

a. Isključenje veštaka

Isključenje lica od učestvovanja u postupku kao eksperta može se tražiti iz istih razloga za koje se traži i isključenje sudije od konkretnog suđenja, ali dok sudija ne može da obavlja dužnost sudije ako je saslušan kao svedok, kao eksperta može biti imenovana i osoba koja je prethodno saslušana kao svedok u istom sporu.

Kada stranke imaju nesporazume, ne mogu da učestvuju kao ekspert u rešavanju pitanja osoba koja je stranka, bračni drug, krvna ili bližnja bračna veza jednoj od stranaka, koji ima interesa u rešavanju pitanja itd. , ili je bračni drug , krvno ili tazbinsko srodstvo bližnje osobi koja ima interes u rešavanju problema itd.

Konvencija o pravima deteta, Ujedinjenih nacija, 1989. godine, član 3. predviđa "Sve mere preduzete za decu, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tela, najbolji interes deteta mora da bude dominantan cilj .... "

²³²Vidi član 358. ZPP.

Stranka koja podnosi zahtev za izuzeće veštaka mora da objasni zahtev, a uzrok izuzeća mora da učini pouzdanim.

Zahtev za izuzeće veštaka stranka treba da učini odmah po saznanju o uzroku isključenosti, ali najkasnije pre početka izvođenja dokaza veštačenjem. Zakon je predvideo mogućnost da stranke zatraže izuzeće veštaka i nakon što je on obavio veštačenje, ali pod uslovom da je uzrok isključenja stručnjaka saznao nakon što je rađeno veštačenje.

O zahtevu izuzeća veštaka odlučuje sudija tog pitanja. Protiv rešenja kojim se odobrava ili odbacuje zahtev za isključenje veštaka nije dozvoljena posebna žalba.

b. Veštačenje

Izvođenje dokaza putem veštačenja sud određuje odlukom²³³ koja bi trebalo da utvrdi:²³⁴

- ime, prezime i zanimanje veštaka,
- predmet spora,
- obim i predmet veštačenja,
- rok za pismeno podnošenje nalaza i mišljenja.

Veštak mora biti pozvan na sednicu glavnog pretresa.²³⁵

Sud će nakon prihvatanja nalaza i mišljenje veštaka, isto dostaviti strankama najmanje 8 dana pre održavanja sednice glavnog pretresa.

Sud može održavati sednicu za glavno ročište i ako istoj ne prisustvuje pozvani veštak, međutim, ako jedna ili obje stranke predlažu da čuju stručnjaka ako sud smatra da je neophodno da se razjasni i dopuni nalaz i mišljenje veštaka, isti će u skladu sa članom 438 odložiti sednicu, zakazaće novu sednicu i pozvaće veštaka da prisustvuje narednoj sednici

14.4.5. Saslušanje stranaka

Stranke kao dokazno sredstvo su glavni i pouzdani izvor znanja u pogledu relevantnih činjenica pravnog pitanja. Saslušanje stranaka omogućava sudu da se služi sa znanjem stranaka za proveravanje relevantnih činjenica na isti način kao što se koristi znanje drugih lica koja se saslušaju kao svedoci.

Odredbe ZPP, saslušanja stranaka kao dokazno sredstvo izjednačeno je sa drugim dokaznim sredstvima, stoga se može koristiti u funkciji dokazivanja u bilo koje vreme i za utvrđivanje bilo koje činjenice

Izvođenje ovog dokaza određuje se na predlog jedne od stranaka ili na predlog obeju stranaka.

Dostavnica za saslušanje na ročištu mora biti lično isporučene stranci, međutim, ukoliko je stranka prisutna na ročištu kada je određeno izvođenje ovog dokaza, sud će upozoriti stranku

---

²³³Obrazac broj 1.

²³⁴Vidi član 361 ZPP.

²³⁵ Vidi član 362.1 ZPP.

da se pojavi na narednom ročištu da bude ispitan u ovom svojstvu i ovo upozorenje će naznačiti u zapisnik.

Ako stranka u sporu zastupa zakonski zastupnik, poziv da se sasluša u tom svojstvu, dostavlja se preko pravnog zastupnika.

Sud može odlučiti da sasluša samo jednu stranu povodom izvođenja dokaza putem saslušanja stranaka, ali po pravilu sud će saslušati obe strane, ali može odlučiti da sasluša samo jednu od stranaka, iz ovih razloga:

- ako jedna stranka odbije da bude ispitan u tom svojstvu , i
- ako se jedna stranka ne odaziva na sudske pozive.

U slučaju kada je stranka fizičko lice i nema proceduralnu moć, u svojstvu stranke će se saslušati njen zakonski zastupnik, ali sud može odlučiti da se pored zakonskog zastupnika sasluša sama stranka, ako je njeno saslušanje moguće. Sud će pored zakonskog zastupnika saslušati i stranku, ako je stranka u stanju da naglašava činjenice, koje su od značaja za odlučivanje o tom pitanju

Kada je u pitanju pravno lice kao stranka u postupku, umesto njega saslušava se lice koje je po zakonu ili opštem aktu pravnog lica određen za zastupanje. Ako s jedne strane, učestvuje nekoliko ljudi, bilo kao tužioci ili tuženi (aktivni ili pasivni učesnici sudskog postupka), sud u zavisnosti od prirode ovog izveštaja će odlučiti o njihovom saslušanju u svojstvu stranke.

Ako postoji formalni međuparnični sudski postupak, sud će po pravilu saslušati sve stranke u među-parničnom postupku, u svojstvu stranke, jer svaki od njih odgovora odgovara suprotnoj strani posebnim zahtevom. Međutim, ako postoji materijalni (jedinstveni) među-parnični sudski postupak sud će odlučiti da li će saslušati sve uključene u među-parnični sudski postupak ili samo neke od njih.

Povodom izvođenja ovog dokaza se na odgovarajući način primjenjuju odredbe kojima je predviđeno pribavljanje dokaza putem svedoka, ukoliko za saslušanje stranaka nije izričito i posebno predviđeno nešto drugo, ali protiv stranke se ne mogu koristiti sredstva prinude, ako se isti ne odazovu na sudskom pozivu za saslušanje i niti se primoravaju da daju izjavu.

PRAKTIČNI OBRASCI

14.5. Praktični obrasci u vezi sa dokaznim sredstvima i izvođenje dokaza

Obrazac broj 1 – Rešenje o određivanju veštaka-veštačenja

C.br. _____

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU-Opšte odeljenje, sa sudijom _____, rešavajući u parničnom pitanju tužitelja _____, kojeg zastupa _____, advokat iz Prištine, protiv tužene _____, koju zastupa ovlašćenjem _____, za nadoknadu štete, izvan sednice, dana _____, donosi sledeće:

REŠENJE

- I. ODREĐUJE SE kao sudski veštak ecc. dipl., _____, ovlašćen od, iz _____.
- II. Veštak mora da izračuna iznos zakupnine tužitelja za sporno proteklo vreme od dana ____ do dana _____, kao izgublenu dobit, kao i mesečni iznos zakupnine koji bi pripadao tužitelju u buduće, od dana _____ pa na dalje.
- III. Iznos troškova ekspertize određuje se u iznosu od _____ €, koji iznos je tužilac dužan da deponuje u žiro-račun eksperta (veštaka) u roku od 7 dana od dana prijema ekspertize izrađene strane stručnjaka.
- IV. Svoj nalaz i mišljenje u pisanoj formi veštak treba da dostavlja ovom sudu, najkasnije u roku od 7 dana, od dana prijema ovog rešenja, u dovoljnom broju primeraka za sud i stranke.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlašćeni predstavnik Tužitelja je u preliminarnoj sednici od _____ predložio sudu da se u ovom pitanju obavlja izvođenje dokaza putem veštačenja i da se imenuje finansijski veštak u cilju izračunavanja zakupnine za tužioca.

Sud je na ovom ročištu, shodno člana 356. i 361. ZPP, prihvatio predlog ovlašćenog predstavnika tužitelja, jer je ocenio da je za meritorno odlučivanje konkretnog pravnog pitanja neophodno stručno mišljenje pomenutog veštaka.

Iz napred navedenog, sud je odlučio kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU-Opšte odeljenje

C.br. _____, dt. _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba.

POGLAVJE XV
PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE

15. PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE

Glavna rasprava predstavlja ključnu i najvažniju fazu parničnog postupka. U ovoj fazi postupka se završavaju proceduralne radnje stranaka, suda i završava se postupak prvostepenog suda donošenjem odluke u vezi sa pitanjem pokrenutim tužbom.

Za uspešno završavanje glavne rasprave, bez odugovlačenja i sa što manje troškova potrebna je dobra priprema iste.

15.1. Pripremna faza glavne rasprave

Ova faza je obavezna za sud i počinje od trenutka podizanja tužbe pa sve do početka glavne rasprave

Pripremanje glavne rasprave prolazi kroz četiri faze:

- a. Prethodno ispitivanje tužbe;
- b. Dostavljanje tužbe tuženom na odgovor;
- c. Održavanje pripremnog ročišta; i
- d. Zakazivanje glavne rasprave

U cilju što boljeg pripremanja stvari zbog što bržeg i pravednog rešavanja, sud od trenutka prispeća tužbe pa do trenutka zakazivanja glavnog ročišta, rešenjima odlučuje o:²³⁶

- a) davanju odgovora na tužbu od strane tuženog;
- b) pribavljanju dokaza;
- c) povlačenju tužbe;
- d) izmeni tužbe;
- e) prekidu postupka;
- f) učešću posrednika;
- g) pristupu pravnog prethodnika u sudski postupak;
- h) odvajanju ili spajanju dva sudska postupka;
- i) određivanju ili produženju sudskih rokova;
- j) zakazivanju ili odlaganju rasprava;
- k) vraćanju u prethodno stanje;
- l) privremenim merama bezbednosti;
- m) obezbeđivanju parničnih troškova;
- n) oslobađanju stranke od plaćanja parničnih troškova;
- o) polaganju akontacije za troškove parničnog postupka;
- p) imenovanju veštaka;
- q) imenovanju privremenog zastupnika;
- r) slanju sudskih spisa;
- s) merama o ispravci i dopuni predstavki;
- t) regularnosti zastupanja i punomoćja;
- u) nenadležnosti suda;
- v) spajanju tužbi;
- x) prekidu suđenja kada se odbije tužba ili kada se ista povuče, kao i svih ostalih radnji koje se odnose na vođenje suđenja.²³⁷

---

²³⁶ZPP-u odredbama Člana 387 definiše način odlučivanja rešenjem o nizu radnji koje će preduzeti sud radi što boljeg pripremanja stvari i što bržeg i pravednog rešavanja od trenutka prispeća tužbe pa do zakazivanja ročišta za glavnu raspravu.

²³⁷Član 387 stav 1 ZPP-u.

Protiv rešenja donetih tokom pripreme glavnog ročišta koja se odnose na vođenje suđenja nije dozvoljena žalba.

U ovoj fazi postupka sudija može doneti presudu na osnovu priznanja, presudu na osnovu odricanja i presudu zbog neuverljivosti, presudu zbog odsustva, kao i usvajanje sudskog poravnania.²³⁸

15.1.1. Faza prethodnog razmatranja tužbe

Prethodno razmatranje tužbe je obavezna faza pripremanja glavnog ročišta koje vodi sudija u postupku. Sudija ovu proceduralnu radnju sprovodi pošto je tužilac podneo tužbu. Sudija prethodno razmatranje sprovodi proverom tog da li su ispunjene proceduralne pretpostavke, kako bi se nastavilo sa procesiranjem tužbe. Ovu proveru sudija sprovodi na osnovu dokaza koje sadrži tužba i činjenica koje su poznate samom sudu.

Na osnovu dostupnog materijala, sudija u postupku može zaključiti da postoje proceduralne prepreke koje se mogu eliminisati.

Zakon proceduralnim preprekama koje se mogu eliminisati smatra sledeće:

- tužba je nepotpuna ili nejasna;
- postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužioca ili tuženog da bude stranka u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke;
- nedostaci koji se tiču ovlašćenja zastupnika da pokrene parnicu, kada je takvo ovlašćenje potrebno,

Kada sudija utvrdi da postoje ovakve prepreke, za eliminisanje istih donosi rešenje o merama koje se trebaju preduzeti a koje su definisane Članom 79 i 102 ZPP-u.

15.1.2. Odbacivanje tužbe kao nedozvoljene

Po prethodnom ispitivanju tužbe, sudija rešenjem odbacuje tužbu kao nedozvoljenu ako se utvrdi da je došlo do neke od okolnosti definisanih Članom 391 ZPP-u.²³⁹

15.1.3. Proglašenje suda nenadležnim

Postojanje teritorijalne i stvarne nadležnosti za rešavanje konkretnog pitanja predstavlja proceduralnu pretpostavku, o kojoj sudija po službenoj dužnosti vodi računa tokom čitavog postupka. U ovoj fazi postupka, posle prethodnog razmatranja tužbe, sudija donosi rešenje kojim sud proglašava nenadležnim i predmet šalje sudu koji smatra nadležnim za razmatranje stvari koja je pokrenuta tužbom,²⁴⁰ ako utvrdi²⁴¹

---

²³⁸Član 388. U vezi sa ovim presudama pogledajte poglavlje V.

²³⁹Sud će odbiti tužbu zato što se sva pitanja razmotrena Članom 391 ZPP-u odnose na neke pretpostavke od kojih zavisi dozvoljenost sudskog postupka. Tako se tačka 1 i 2 odnose na pretpostavke koje se tiču nadležnosti suda, pitanje iz tačke 3, 4 i 5 se odnose na pretpostavke koje se tiču predmeta spora, dok se pitanja iz tački 6 i 7 odnose na pretpostavke koje se tiču tužbe.

Vredi istaći da neke od ovih pretpostavki sud može proveriti pre zakazivanja pripremnog ročišta ili glavnog ročišta, kada ne zakaže pripremu ročišta, kao što je slučaj u vezi sa nadležnošću suda, rokom tužbe, javnim interesom, dok neke pretpostavke sud ocenjuje i tokom ročišta zato što tada može saznati više o postojanju neke određene činjenice, na primer da je u stvari suđeno ili da postoji međuzavisnost.

²⁴⁰Pogledajte poglavlje I priručnika o stvarnoj i teritorijalnoj nadležnosti

²⁴¹Pogledajte Član 392 ZPP-u

- a. da nije teritorijalno nadležan za suđenje u datoj stvari;
- b. da nije stvarno nadležan da rešava o tužbenom zahtevu.

15.1.4. Odlaganje odlučivanja o nekoliko stvari

Ako tokom faze prethodnog razmatranja tužbe sudija na osnovu dostupnog materijala (ako tužbeni navodi i ono što je poznato sudu nije dovoljno za procenu stvari) ostane bez jasnog stava u vezi sa nekom proceduralnom stvari, onda može odložiti donošenje rešenja za te stvari (Članovi 389-392 ZPP-u) do pripremanja odgovora na žalbu, tokom pripremnog ročišta ili na glavnom ročištu ako pripremno ročište nije održano.

15.1.5. Odgovor na tužbu

Kada posle prethodnog razmatranja tužbe sudija utvrdi da je tužba redovna i potpuna, onda rešenjem tužbu i sva spisa predmeta šalje tuženom radi odgovora na tužbu u roku od 15 dana od dana podnošenja tužbe sud.²⁴² Tuženi je, po uručivanju tužbe sa eventualno priloženim spisima, dužan da u roku od petnaest (15) dana, dostavi sudu pismeni odgovor na tužbu.

15.1.6. Uputstva suda tuženom prilikom dostavljanja tužbe za odgovor

U nastavku su opisana uputstva suda izdata rešenjem o uručivanju tužbe na odgovor, o sadržaju tužbe, kao i o proceduralnim posledicama u slučaju nedostavljanja odgovora na tužbu u određenom roku.

- Tuženi u odgovoru na tužbu iznosi eventualne proceduralne prigovore i izjavljuje da li potvrđuje ili negira tužbeni zahtev. Ako tuženi negira tužbeni zahtev, odgovor na tužbu treba da sadrži činjenice na koje tuženi zasniva svoje navode i dokaze kojima se dokazuju te činjenice. Odgovor na tužbu treba da sadrži sva elementa predviđena odredbom Člana 99 ZPP-u.
- Ako je odgovor na tužbu nepotpun ili nejasan, sud će radi otklanjanja tih nedostataka postupiti u skladu sa odredbama Člana 102 ZPP-u.
- Tuženi se upozorava da će ako ne dostavi odgovor na tužbu u određenom roku, sud doneti presudu zbog neposlušnosti/neubeđenja, ako nisu ispunjeni uslovi iz Člana 150 stav 1 tačke (a), (b), (c) ZPP-u.
- Lice koje se pojavi kao pravni zastupnik je dužno da dokaže svojstvo pravnog zastupnika, dok je ovlašćeno lice pokretanjem prve proceduralne radnje dužno da sudu pokaže važeće ovlašćenje.

15.1.7. Vraćanje odgovora na žalbu radi ispravke i dopune

Ako odgovor na žalbu ne sadrži obavezna elementa propisana datim uputstvima suda iznetim u rešenju o odgovoru na žalbu, koja su predviđena Članom 396. ZPP-u, kao i podatke iz Člana 99., onda su u skladu sa Članom 102. ZPP-u vraća odgovor na tužbu na ispravku i dopunu. Tuženi se tom prilikom informiše da treba da ispravi ili dopuni odgovor na tužbu, dajući mu rok od 3 dana za vraćanje ispravljenog odgovora.²⁴³

---

²⁴²Obrazac broj 1

²⁴³Obrazac broj 2

15.1.8. Posledice zbog ne ispravke ili ne dopune odgovora na tužbu

Zakon o parničnom postupku ne sadrži konkretne odredbe u slučajevima kada tuženi vrati odgovor na tužbu koji nije popunjen ili ispravljen. Međutim, bez obzira na to, u takvim slučajevima se sprovode odredbe Člana 102 ZPP-u, tako da se odgovor na tužbu smatra povučenim ako se ne vrati sudu u roku od 3 dana, a ako se vrati ne dopunjen odnosno neispravljen, onda će se isti odbiti.

U ovakvim slučajevima se ne donosi posebno rešenje, već će se smatrati da odgovor na tužbu nije podnet na vreme, posledica čega će biti rešenje zbog neposlušnosti stranke u skladu sa Članom 150 ZPP-u, ako su ispunjeni uslovi za donošenje istog.

15.1.9. Odluke koje se mogu doneti posle odgovorna na tužbu

Kada sud nakon dobijanja odgovora na tužbu, utvrdi da između stranaka nije sporno činjenično stanje i da ne postoje druge prepreke za donošenje meritorne odluke, onda, bez zakazivanja suđenja, može doneti presudu kojom tužbeni zahtev prihvata kao osnovanim²⁴⁴.

Dok, u slučaju kada se na osnovu odgovora na tužbu utvrdi da iz činjenica iznetih u tužbi ne proizilazi zasnovanost tužbenog zahteva na koje se zasniva tužba već se jasno vidi da je u suprotnosti sa dokazima iznetim u tužbi, ili, kada su dokazi na koje se zasniva tužba očigledno u suprotnosti sa dokazima koje je predložio tužilac, ili opštepозnatim dokazima, onda će se doneti meritorna odluka kojom se tužbeni zahtev odbija kao neosnovan.²⁴⁵

15.2. Pripremno ročište

15.2.1. Opšta ročišta

Odredbama Zakona o parničnom postupku (ZPP-u) je predviđeno da se prvostepeni postupak, po pravilu ako drugačije nije predviđeno ovim zakonom, sastoji od dve sudska ročišta:

- a. Pripremno ročište, i
- b. Glavno ročište.²⁴⁶

Što znači da je pripremno ročište u principu obavezno, osim u slučajevima kada sud, nakon što je stigao odgovor na tužbu, utvrdi da između stranaka nema spornih činjenica, ili kada iz razloga nesloženosti spora utvrdi da nema potrebe za održavanjem pripremnog ročišta.²⁴⁷

Odvajanje sudske postupka na dva gore navedena ročišta, se prvobitno tiče ekonomskog aspekta, i služi funkciji realizacije i principa ekonomičnosti postupka. Svakako, u ovoj fazi postupka sud je aktivan u smislu prethodne provere regularnosti tužbe i pripremanja glavnog ročišta.

---

²⁴⁴Pogledajte Član 398 ZPP-u

²⁴⁵Za ovo pogledajte poglavlje V priručnika o vrstama presuda.

²⁴⁶Pogledajte Član 12 ZPP-u, kao i Član 3 Zakona o izmenama i dopunama ZPP-u, br. 04/L-118.

²⁴⁷Pogledajte Član 401 ZPP-u.

15.2.2. Radnje i ovlašćenja suda

Na pripremnom ročištu, po dobijanju tužbe, sud je dužan da proveri prihvatljivost tužbe, kao i to da li su ispunjene proceduralne pretpostavke za dalji nastavak postupka. Generalno, sud na pripremnom ročištu treba pokušati da objasni:

- a. navode stranaka i suprotstavljanja, kao i dokaze koje su iznele stranke kao osnov zahteva;
- b. to koliko se stranke slažu u vezi sa navodnim dokazima;
- c. koji su predlozi stranaka, koji su dokazi i koje činjenice se trebaju utvrditi istim, i
- d. postoje li uslovi za posredovanje ili sporazumno rešenje preko alternativnih metoda za rešavanje spora,²⁴⁸ itd.

Prema tome, značaj i opravdanost pripremnog ročišta leži u tome da se istim namerava stvaranje svih uslova za održavanje glavne rasprave bez prekida, kao i efikasno završavanje suđenja u datoj stvari.²⁴⁹

Štaviše, što se tiče upravljanja postupkom, sud na pripremnom ročištu kao i na glavnom ročištu ima sva ovlašćenja koja ga sleduju, i to ovlašćen je za održavanje pripremnog ročišta, za isključenje javnosti, za održavanje reda u sudnici, za izricanje novčane kazne u slučaju narušavanja reda tokom suđenja, za uzimanje dokaza radi potvrđivanja činjenica koje se tiču rešavanje proceduralnih pitanja, ili druge odluke u vezi sa upravljanjem postupkom.

15.2.3. Oblici održavanja pripremnog ročišta

Prema nekim teoretičarima, pripremno ročište se može održati u različitim oblicima, kao na primer u obliku sastanka u sudu, objašnjenja preko telefona, pismenih ili usmenih objašnjenja, ili na neki drugi način. Međutim, sud je taj koji odlučuje kako će se održati ovo ročište, dok je sudska praksa našeg sistema dokazala da se pripremno ročište obično održava u obliku sastanka u sudu, prilikom čega se i rešava niz određenih pitanja, koja se razmatraju na ovom ročištu.²⁵⁰

15.2.4. Zakazivanje i održavanje pripremnog ročišta

Sud zakazuje pripremno ročište, nakon što je primio odgovor na tužbu. A ako tuženi nije podneo odgovor na tužbu, i ako nisu ispunjeni uslovi za donošenje rešenja zbog neposlušnosti, sud će sazvati pripremno ročište posle isteka zakonitog roka za podnošenje pismenog odgovora na tužbu.

---

²⁴⁸Pogledajte komentar ZPP-u, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 44.

²⁴⁹Pogledajte praktične obrasce broj od 1 do 14.

²⁵⁰Pogledajte praktične obrasce broj od 4 do 11.

Pripremno ročište se po pravilu treba održati najkasnije 30 dana od dana kada je sud primio pismeni odgovor na tužbu.²⁵¹

U pozivu za pripremno ročište, sud će obavestiti stranke o posledicama izostanka sa pripremnog ročišta, kao i o tome da su dužne da najkasnije na pripremnom ročištu iznesu:

- a. sve činjenice na koje zasnivaju svoje zahtev;
- b. da predlože sve dokaze koje žele izvesti u toku postupka,
- c. i da donesu sve spise i predmete koje žele da upotrebe kao dokaz.²⁵²

Prema tome, zaključuje se da je pripremno ročište poslednja faza u kojoj stranke mogu:

- a. izneti nove činjenice i predložiti nove dokaze;
- b. promeniti tužbeni zahtev;
- c. podneti protivtužbu, ili
- d. da pristupi novi tužilac, ili da se tužba proširi na nove tužene.

Takođe i sud, najkasnije do zaključivanja pripremnog ročišta može odlučiti da:

- a. spoji nekoliko sporova radi zajedničkog raspravljanja, ili
- b. odvojeno raspravlja o pojedinim zahtevima iz iste tužbe.²⁵³

Poziv za pripremno ročište se dostavlja strankama najkasnije 7 dana pre održavanja istog.

Pripremno ročište počinje podnošenjem tužbe od strane tužioca, a zatim podnošenjem odgovor na tužbu od strane tuženog. Ako tuženi nije podneo pismeni odgovor na tužbu, onda će na ovom ročištu izneti svoj odgovor na tužbu.

Ako sud ne prihvati prigovor stranke kojim se navodi da postoji neka od prepreka za dalje procesiranje stvari, onda odluku o prigovoru donosi zajedno sa odlukom o glavnoj stvari, izuzev prigovora prema mesnoj nadležnosti,²⁵⁴ kada u slučaju ovog poslednjeg dolazi i do momentalnog prekida ročišta.

U zavisnosti od razmatranja na pripremnom ročištu, sud odlučuje o tome šta je predmet rasprave i koji dokazi će se izvesti na glavnoj raspravi. Predloge koje ne smatra bitnim za donošenje meritorne odluke, sud putem rešenja, na koje nije dozvoljena žalba, odbacuje i istovremeno navodi razloge odbacivanja.

Vredi istaći, da tokom daljeg procesiranja stvari, sud nije povezan sa odlukama donetim na osnovu odredbi ovog Člana, za šta on kad god to smatra opravdanim, može na glavnoj raspravi stvari prihvatiti konkretan predlog neke od stranaka, predlog koji je odbio tokom pripremnog ročišta, ili može da ukine rešenje o uzimanju dokaza, donošenje kojeg je odlučeno na pripremnom ročištu.²⁵⁵

---

²⁵¹ Pogledajte Član 400 ZPP-u.

²⁵² Pogledajte Član 402 ZPP-u.

²⁵³ Pogledajte Članove 258, 256.1, 264.2 i 408 ZPP-u.

²⁵⁴ Pogledajte Član 404.3 ZPP-u.

²⁵⁵ Pogledajte Član 406 ZPP-u.

Ako sud na predlog stranke odluči o pribavljanju dokaza putem veštačenja, onda on određuje rok u kojem veštak treba da podnese svoj pismeni zaključak i mišljenje. Prilikom određivanja ovog roka sud uvek vodi računa o tome da se pismeni zaključak i mišljenje moraju poslati stranki 7 dana pre održavanja glavne rasprave.²⁵⁶

Ukoliko su u istom sudu u toku dva ili više suđenja između istih lica, ili u kojima je isto lice protivnik različitih tužilaca ili tuženih, na pripremnom ročištu, ili pre početka glavne rasprave u slučajevima kada nije održano pripremno ročište, sud ih može spojiti rešenjem radi zajedničkog pretresa, ako smatra da bi se time smanjili troškovi i ako bi se ubrzalo razmatranje stvari. U tim slučajevima se za sva spojena suđenja izdaje zajednička presuda. Za takvo postupanje je potrebna saglasnost stranaka.²⁵⁷

Takođe, na pripremnom ročištu sud može odlučiti da odvojeno raspravlja o pojedinim zahtevima iste tužbe, i po završetku odvojenog raspravljanja donosi posebne odluke o tim zahtevima. I u ovom slučaju je potrebna saglasnost stranaka.²⁵⁸

15.2.5. Šta se dešava ako se jedna od stranaka ne pojavi na pripremnom ročištu?

Ako na pripremno ročište ne dođe tužilac, a bio je uredno obavešten, smatraće se da je povučena tužba, osim ako tuženi ne zahteva da se ročište održi. Na osnovu ovog se zaključuje da neprisustvo tužioca nosi sa sobom povlačenje tužbe.²⁵⁹

Sa druge strane, ako na pripremno ročište ne dođe redovno obavešten tuženi, ročište će se održati bez njegovog prisustva u prisustvu podnosioca tužbe, pod uslovom da je tužilac predložio održavanje ročišta u odsustvu redovno obaveštenog tuženog, koji nije opravdao svoje odsustvo.²⁶⁰

15.2.6. Zakazivanje glavnog ročišta

Zakazivanje ili sazivanje glavnog ročišta o glavnoj raspravi stvari predstavlja poslednju fazu pripremnog ročišta. U ovom slučaju sud rešenjem određuje:

- datum i sat održavanja glavnog ročišta;
- pitanja o kojima će se raspravljati i razgovarati na glavnom ročištu;
- dokaze koji će se izvesti na glavnom ročištu, i
- lica koja će biti pozvana na glavno ročište²⁶¹

U ovom slučaju, stranke prisutne na pripremnom ročištu će biti direktno obaveštene o sadržaju ovog rešenja i njima se neće poslati ni rešenje ni poziv za glavno ročište. Zaključuje se da na ovo rešenje nije dozvoljena posebna žalba. Na istom ovom ročištu sud informiše prisutne stranke i o posledicama nedolaska na glavno ročište.²⁶²

Na ročište glavne rasprave, pozivom će se pozvati stranke koje nisu prisustvovala pripremnom ročištu, svedoci i veštaci koji se trebaju pojaviti odlukom suda o izvođenju datih dokaza. I u

---

²⁵⁶ Pogledajte Član 407 ZPP-u

²⁵⁷ Pogledajte Član 408.1 ZPP-u

²⁵⁸ Pogledajte Član 408 ZPP-u.

²⁵⁹ Pogledajte Član 409.1 ZPP-u i praktične obrasce broj. 7 i 9.

²⁶⁰ Pogledajte Član 409.2 ZPP-u.

²⁶¹ Pogledajte Član 420.1 ZPP-u.

²⁶² Pogledajte Član 421 ZPP-u.

ovom slučaju sud putem poziva za glavnu raspravu, obaveštava stranke o posledicama neprisustva ročištu.

Sud, strani koja nije prisustvovala pripremnom ročištu, zajedno sa pozivom za glavnu raspravu treba poslati i overeni primerak zapisnika sa pripreme rasprave.

U principu, glavna rasprava se treba održati u roku od 30 dana od dana završavanja pripremnog ročišta. Na taj način u datom roku, koji je dovoljan, sud, ali i stranke, imaju dovoljno vremena za pripremu za glavnu raspravu.²⁶³ Međutim, sudska praksa je dokazala da se iz određenih razloga glavna rasprava može održati i posle roka od 30 dana. To se dešava kada stranke predlože sudu da se glavna rasprava zakaže posle roka od 30 dana, kada je sudija na godišnjem odmoru, kada je na bolovanju ili se očekuje da će odsustvovati iz određenih razloga, itd.

Sud može odlučiti da se glavna rasprava održi odmah posle pripremnog ročišta.²⁶⁴ Što se tiče ovog zakonskog rešenja, vredi istaći da sud sam procenjuje da li će se glavna rasprava održati odmah posle pripremnog ročišta, a za to pitanje nije predviđen neki poseban uslov. Sud obično odlučuje o održavanju glavne rasprave odmah posle pripremnog ročišta, ako se na pripremnom ročištu utvrdi da:

- a. neka od strana nema aktivnu ili pasivnu legitimaciju u tom sporu;
- b. postoji zastarelost zahteva, pod uslovom da je stranka pozvana;
- c. činjenice odlučujuće za rešavanje nisu sporne između stranaka, itd.²⁶⁵

U smislu navedenog, sud mora uvek da razmotri mogućnost održavanja glavne rasprave odmah po završavanju pripremnog ročišta, zato što je na taj način postupak efikasniji, a istovremeno se poštuje i princip ekonomičnosti postupka.

Ako sud oceni da će glavna rasprava trajati duže od jednog dana, onda se ročište zakazuje – saziva za onoliko dana zaredom koliko je to potrebno da se rasprava vodi u kontinuitetu. I ovde se vodi računa o principu ekonomičnosti postupka.

15.3. Posredovanje isudsko poranjavanje

15.3.1. Posredovanje u sudskom postupku

Posredovanje je alternativan način rešavanja spora. U većini evropskih zemalja, ovaj način rešavanja spora je veoma uspešan kako u parničnom postupku, tako i u krivičnom i upravnom.²⁶⁶

Posredovanje je u našem pravu počelo da se preimenuje usvajanjem Zakona o posredovanju, br. 03/L-057, koji je usvojila Skupština Republike Kosovo 18.09.2008. godine, a proglašen je dekretom Predsednika Republike 03.10.2008.²⁶⁷

Posredovanjem se cilja ka rešavanju različitih sporova van suda, uz posredovanje trećeg lica (posrednika), koji mora profesionalno obučen za obavljanje usluga posredovanja u rešavanju sporova.

---

²⁶³ Pogledajte Član 420.2 ZPP-u.

²⁶⁴ Pogledajte Član 420.3 ZPP-u.

²⁶⁵ Pogledajte komentar ZPP-u, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 723.

²⁶⁶ Pogledajte komentar ZPP-u, Iset Morina & Selim Nikçi, Priština, 2012, strana 709.

²⁶⁷ Pogledajte Zakon o posredovanju, br. 03/L-057.

Zakon o parničnom postupku (ZPP), posredovanje i postupak posredovanja predviđa svojim Članom 411.²⁶⁸ Na osnovu ovog Člana proizilazi da ako sud smatra potrebnim, onda najkasnije do pripremnog ročišta, s obzirom na prirodu spora i druge okolnosti, može predložiti stranama us poru da spor reše postupkom posredovanja regulisanim Zakonom o posredovanju. Izuzetno, sud ovakav predlog može dati strankama i na glavnoj raspravi ako glavna rasprava nije održana.

Međutim, s obzirom na činjenicu da je cilj posredovanja ušteda vremena i troškova, kako za stranke tako i za sud, moraju se uložiti napor da se ovakav predlog za rešavanje spora posredovanjem da u pripreмноj fazi, kada još nije došlo do većih troškova po stranke (npr. da se izbegne faza posle veštačenja, koje nosi svoje troškove). Ipak, budući da se i posredovanjem, spor između stranaka može rešiti, sud, izuzetno, treba da omogući strankama da preko postupka posredovanja pokušaju da reše međusobni. Na kraju krajeva, to će služiti i principu raspoloživosti stranaka, principu na osnovu kojeg stranke raspolažu svojim zahtevima tokom čitavog parničnog postupka.

Rešavanje spora posredovanjem mogu predložiti i same stranke svojim sporazumom, a sve to se zasniva na princip raspoloživosti, koji je jedan od osnovnih principa parničnog postupka. Stranke takav predlog mogu dati na kraju ročišta za glavnu raspravu stvari, zato što slobodno mogu odlučiti u kojoj fazi postupka i na koji način žele da završe spor.²⁶⁹

15.3.2. Sudsko poranjavanje

Spor između dve stranke može završiti i sudskim poranjavanjem o predmetu spora, odnosno o celom tužbenom zahtevu ili delu istog.

Sudsko poranjavanje se može zaključiti tokom čitavog spora.²⁷⁰ To znači da se sudsko poranjavanje može zaključiti kako pred prvostepenim sudom, tako i tokom postupka koji se sprovodi prema pravnim lekovima, što znači do kraja postupka za pravosnažnom odlukom. Međutim, sudsko poranjavanje se može zaključiti i pred drugostepenim sudom, u slučajevima kada ovaj sud krene sa neposrednim raspravom o stvari.²⁷¹

Sudsko poranjavanje ima efekat pravosnažne presude i moć izvršenja. Spor se završava zaključenjem sudskog poranjavanja, što znači da se novi spor između istih stranaka po istom predmetu ne može pokrenuti. Sud o ovom pitanju brine po službenoj dužnosti tokom postupka.

Što se tiče stvari koja je rešena pravosnažnom presudom, na osnovu Člana 391. ZPP-u, predviđeno je da se ne može voditi sudski postupak, ipak stranke imaju pravo na zaključivanje sudskog poravnjanja i nakon što je presuda za istu stvar postala pravosnažna. To iz razloga što stranke imaju pravo da svoje odnose regulišu na drugačiji način od onog koji je odlučen presudom.

Uloga suda u sklapanju sporazuma između spornih stranaka u vezi sa rešavanjem spora je veoma aktivna, pa se predviđa da sud tokom čitavog postupka treba da se trudi da reši spor preko sudskog poravnjanja. Prema tome, zaključuje se da sud tokom čitavog postupka predlaže strankama mogućnost zaključivanja sudskog poravnjanja i pružanje pomoći u postizanju toga.

Međutim, sud uvek treba da vodi računa o nepristrasnosti tokom svog angažovanja za rešavanje spora sudskim poravnjanjem. Što znači da sud nikako ne sme da, radi postizanja

---

²⁶⁸ Pogledajte Član 411 ZPP-u.

²⁶⁹ Pogledajte Član 411 ZPP-u, kao i dodatke 1 - 5.

²⁷⁰ Pogledajte Član 412 ZPP-u, kao i praktični obrazac broj. 6.

²⁷¹ Pogledajte Član 415 ZPP-u.

sudskog poravnanja, vrši pritisak na neku od strana da zaključe sudsko poravnanje, koje ne bi bilo u interesu te stranke.

Sudsko poravnanje zaključeno između stranaka u konkretnoj stvari, sud usvaja rešenjem. Međutim, vredi naglasiti da stranke ne mogu rešiti svoj spor sudskim poravnanjem kada se tužbeni zahtevi tiču prava kojima te stranke ne mogu slobodno raspolagati, odnosno u slučajevima kada je raspoloživost stranaka u suprotnosti sa:

- a. pravnim poretkom;
- b. zakonskim odredbama, i
- c. propisima javnog morala²⁷².

U slučajevima kada sud ne usvoji sudsko poravnanje, onda se postupak u vezi sa spornom stvari prekida do pravosnažnosti (posebne) odluke o odbijanju predloženog sudskog poravnanja. Na ovo rešenje suda nije dozvoljena posebna žalba.

Sporazum o sudskom poravnanju se unosi u sudski zapisnik. Sudsko poravnanje se smatra zaključenim u trenutku kada stranke posle čitanja sudskog zapisnika o poravnanju, potpišu isti. Strankama se uvek daje overeni primerak zapisnika, u kojem je uneto i sudsko poravnanje.

Unošenjem sudskog poravnanja u sudski zapisnik, i potpisivanjem istog od strane stranaka, poravnanje dobija sve karakteristike dvostranog obaveznog ugovora. U pogledu ovog, u pravnoj teoriji, koju podržavaju i neke sudske prakse sudova u regionu, postoje mišljenja da sud ne mora donositi rešenje o odobrenju ili usvajanju takvog poravnanja. Prema ovim teoretičarima, sud treba da donese rešenje samo onda kada ne dozvoljava zaključivanje sudskog poravnanja, ali ne i u slučajevima kada to odobrava ili usvaja. Međutim, odredbe ZPP-u, izričito predviđaju da sud rešenjem usvaja sudsko poravnanje.²⁷³

Sudsko poravnanje treba da sadrži sporazum o svim glavnim i sporednim zahtevima, uključujući i sporazum o troškovima postupka. Ako se stranke ne mogu dogovoriti oko troškova, one mogu tražiti da sud donese odluku o troškovima. U tom slučaju sud je obavezan da odluku o troškovima donese odmah i da istu unese u zapisnik. A ako se stranke ne dogovore o troškovima postupka i ne predlože da to reši sud, onda će svaka stranka snositi svoje troškove postupka, zato što sud ne može odlučiti van svojih zakonitih ovlašćenja.

Tokom čitavog sudskog postupka, sud je dužan da po službenoj dužnosti vodi računa o tome da li vodi postupak u vezi sa tužbenim zahtevom za koji je zaključeno sudsko poravnanje. Ako sud zaključi da je za isti tužbeni zahtev, ranije zaključeno sudsko poravnanje, onda odmah odbija tužbu koja mu je podneta.²⁷⁴ To iz razloga što sudsko poravnanje ima isti efekat kao i pravosnažna presuda, prema tome bez obzira na činjenicu što sudsko poravnanje, između ostalog, sadrži elementa obaveznog dvostranog ugovora, iste stranke ne mogu za istu stvar, putem novog sudskog poravnanja, eliminisati pravosnažnost prethodno zaključenog poravnanja.

Iako istog pravno-proceduralnog efekta kao i pravosnažna presuda, kao i to što je izvršno, sudsko poravnanje se ne smatra sudskom odlukom, već sporazumom – ugovorom stranaka u postupku sklopljenom u sudu i ubačenom u zapisnik. Prema tome, kao i ugovor sudsko poravnanje se može pobiti samo tužbom, a ne i žalbom.

---

²⁷² Pogledajte Član 414.2 ZPP-u, kao i praktične obrasce broj 7 i 8.

²⁷³ Pogledajte Član 414.1 ZPP-u.

²⁷⁴ Pogledajte Član 417 ZPP-u.

Sudsko poravnanje se poništava u slučaju kada je sklopljeno zabludom, prevarom ili silom. Sudsko poravnanje se poništava i onda kada je u zaključivanje istog učestvovala stranka bez parnične sposobnosti, ili ako takvu stranku nije zastupalo ovlašćeno lice ili lice koje nije imalo potrebno ovlašćenje za izvršavanje posebnih proceduralnih radnji, osim kada su takve radnje odobrene kasnije od strane same stranke. Na osnovu navedenog se zaključuje da su razlozi za pobijanje sudskog poravnanja, oni kojima se na osnovu Zakona o obligacionim odnosima (ZOO-a) mogu pobiti ugovori.

Tužba za poništenje sudskog poravnanja se može podneti:

- u roku od 30 dana od dana saznanja razloga poništenja (subjektivni rok);
- najkasnije u roku od godinu dana, od dana zaključivanja sudskog poravnanja (objektivni rok);²⁷⁵

Lice koje planira da podnese tužbu može preko prvostepenog suda na teritoriji kojeg je prebivalište suprotne strane, pokušati da zaključi sudsko poravnanje. Prema tome, u ovom slučaju se govori o mogućnosti i postupku zaključivanja sudskog poravnanja pre podnošenja tužbe. Ovakav predlog treba sadržati i ponudu sa predlogom poravnanja. U ovom slučaju sud, kojem je podnet takav predlog, poziva suprotnu stranku i obaveštava je o predlogu za sudsko poravnanje. Poravnanje zaključeno na ovaj način se takođe zove sudskim poravnanjem i isto u sebi sadrži sve karakteristike i pravne efekte sudskog poravnanja postignutog posle podnošenja tužbe.²⁷⁶

Troškove ovog postupka snosi podnosilac predloga.²⁷⁷

15.3.3. Sazivanje ročišta za glavnu raspravu

Glavna rasprava je ključna faza parničnog postupka. Nju čine proceduralne radnje suda i stranaka, sprovedene na jednom ili više ročišta, u cilju pretresa i razmatranja činjenica od kojih zavisi zasnovanost tužbenog zahteva.

Sudija glavnu raspravu saziva rešenjem, koje donosi na kraju pripremnog ročišta, odnosno pre završetka istog.

Model rešenja za sazivanje ročišta glavne rasprave

---

²⁷⁵ Pogledajte Član 418 ZPP-u.

²⁷⁶ Pogledajte Član 419 ZPP-u.

²⁷⁷ Pogledajte Član 419.3 ZPP-u.

Ročište glavne rasprave u stvari...

Vreme održavanja ročišta

Datum i vreme: [...]

Opis predmeta glavne rasprave

Pitanja koja se smatraju relevantnim za odlučivanje u spornoj stvari,

Dokazi koji će se izvesti na glavnoj raspravi

Lica koja se trebaju pozvati na ročište glavne rasprave

Sudija na pripremnom ročištu, u zavisnosti od rezultata rasprave, utvrđuje to o čemu će se diskutovati tokom glavne rasprave i koji dokazi će se izvesti na istoj.

O svemu onome što sadrži rešenje o sazivanju glavnog ročišta, stranke koje su prisustvovalе pripremnom ročištu su informisane tokom diktiranja za zapisnik na pripremnom ročištu ili posle čitanja istog pre potpisivanja.

Tim strankama se ne mora slati rešenje o sazivanju glavnog ročišta, kao ni poziv za ročište.

Na glavno ročište se pozivaju stranke koje nisu prisustvovalе pripremnom ročištu, kao i veštaci i svedoci koji se trebaju pojaviti pred sudom shodno presudi o izvođenju dokaza koji su predviđeni rešenjem o sazivanju glavne rasprave.

Stranke koje nisu prisustvovalе pripremnom ročištu, kao i ostala lica, pozivanje kojih je predviđeno za glavnu raspravu, sud pozivom upozorava o posledicama nedolaska na raspravu.

Strankama koje nisu prisustvovalе pripremnom ročištu, zajedno sa pozivom za glavnu raspravu se šalje i overeni primerak zapisnika sa pripremnog ročišta, u koji je uneto i rešenje o sazivanju glavne rasprave.

Po pravilu, glavna rasprava se treba održati najkasnije u roku od 30 dana od dana završavanja pripremnog ročišta, međutim predviđena je i mogućnost da sudija, po svojoj proceni, glavnu raspravu održi u nastavku pripremnog ročišta.

Neki od slučajeva kada sudija može odlučiti da glavnu raspravu održi odmah po završavanju pripremnog ročišta:

- ako se na osnovu rezultata pripremnog ročišta utvrdi da jedna od strana nema aktivnu ili pasivnu legitimaciju u sporu.
- ako se utvrdi da se radi o zastarelosti zahteva i da postoji primedba na to, i
- ako se utvrdi da činjenice odlučujuće za rešavanje nisu sporne između stranaka, itd.

15.4. Vodenje glavne rasprave

15.4.1. Otvaranje glavne rasprave

Sudija otvara ročište i objavljuje predmet rasprave, koji na primer može biti nadoknada štete, izvršenje ugovora, poništavanje ugovora, itd., a potom se proverava prisustvo pozvanih lica.

Posle otvaranja glavne rasprave sudija utvrđuje da li su ispunjeni uslovi za održavanje istog, i proverava se sledeće:

- da li su prisutna sva lica pozvana na glavnu raspravu (stranke, njihovi pravni zastupnici, ovlašćeni zastupnici, posrednici, veštaci, itd.)
- ako neko od pozvanih lica nije prisutan na glavnoj raspravi mora se utvrditi razlog nedolaska (takva provera se vrši na osnovu informacija sa dostavnice, preko pravnih zastupnika i drugih lica)
- urednost poziva za ona lica koja nisu prisutna.

U slučajevima kada tužilac ne dođe na ročište glavne rasprave, iako je uredno pozvan, a svoj izostanak nije opravdao, smatraće se da je povukao tužbu. U ovom slučaju tužena strana ne predlaže da se ročište održi u odsustvu tužioca, sudija u postupku u zapisnik unosi rešenje kojim se konstatuje da je tužilac odustao od tužbe.²⁷⁸ Glavna rasprava se može održati i u odsustvu tužioca, kada tuženi traži održavanje iste u njegovom odsustvu.

Ako na ročište glavne rasprave ne dođe tuženi, uredno pozvan, a svoj izostanak nije opravdao, onda će se ročište održati u njegovom odsustvu.

Sudija će prvo, prema prigovoru stranke ili po službenoj dužnosti, utvrditi da li postoje proceduralne prepreke za dalje procesiranje postupka.²⁷⁹

Po pravilu, sud o proceduralnim preprekama odlučuje na prethodnom ili pripremnom ročištu, međutim ako na osnovu izjašnjavanja stranaka, dostavljenih dokaza i na osnovu tog što je sud saznao, ne može doneti odluku u toj fazi postupka, onda sudija može odlučiti da o proceduralnim preprekama odluči tokom glavne rasprave.

U slučajevima kada sud i stranke o postojanju proceduralnih prepreka saznaju posle pripremnog ročišta, treba im se dati mogućnost da i posle pripremnog ročišta iznesu takve primedbe, a sud je, i po službenoj dužnosti, u mogućnosti da i u ovoj fazi postupka utvrdi to da li postoje takve prepreke.

Kad god sud, u ovoj fazi postupka, na osnovu primedbi stranaka ili po službenoj dužnosti, utvrdi da postoje proceduralne prepreke za dalje procesiranje stvari, onda odlučuje u skladu sa Članom 391. ZPP-u.

Ako sudija u ovoj fazi postupka sazna da postoje proceduralne prepreke predviđene Članom 391 ZPP-u, onda donosi rešenje kojim tužbu odbija kao nedozvoljenu.

---

²⁷⁸ ZPP-u odredbama Člana 423 stav 3 definiše da: ako tužilac ne dođe na glavnu raspravu iako je uredno pozvan, smatraće se da je tužba povučena, osim ako tuženi izjavi da traži da se glavna rasprava vodi u odsustvu tužioca.

²⁷⁹ Pogledajte Član 424 ZPP-u

15.4.2. Vođenje glavnog ročišta u slučajevima kada nije održano pripremno ročište

Ukoliko prethodno nije održano pripremno ročište, glavno ročište će se održati na sledeći način:

- tužilac daje detaljna objašnjenja u vezi sa zahtevima podnetim u tužbi;
- tuženi podnosi detaljan odgovor na tužbu;
- ako je predloženo izvođenje dokaza saslušanjem stranaka, prvo se ispituje tužilac a potom tuženi;
- ispituju se svedoci, prvo oni koje je predložio tužilac a potom oni koje je predložio tuženi;
- uzimaju se i ostali dokazi, uključujući i veštačenje;
- nakon uzimanja svih dokaza, obe stranke, ali prvo tužilac a potom tuženi, se obraćaju sudu konačnim objašnjenjima, kojima obuhvataju činjenične i pravne aspekte glavne stvari;
- sud može dozvoliti tužiocu da se ukratko izjasni u vezi sa završnom rečju tuženog;
- ako je tuženom dozvoljeno izjašnjavanje o završnoj reči tuženog, onda se i tuženom odobrava da se ukratko izjasni o završnoj reči tužioca.²⁸⁰

Međutim, uporedo sa određenim redosledom o izvođenju dokaza, u praksi sudija može rešenjem na koje nije dozvoljena žalba odlučiti da se izvođenje dokaza sprovede drugim redosledom.

To se u praksi ne dešava tako retko, da sudija mora da izbegne taj redosled izvođenja dokaza. To se može desiti u ovakvim situacijama

- kada se na glavnoj raspravi, zbog nedostatka nekog dokaza (npr. zbog odsustva svedoka), pojavi potreba da se prvo izvede neki drugi dokaz (npr. da se pročita izveštaj veštaka i da se veštak sasluša), dok će se svedok saslušati na sledećoj sednici glavne rasprave.
- Uviđaj se često vrši pre izvođenja drugih dokaza i u nekim slučajevima se treba isključiti redosled izvođenja dokaza, kada se mora izvesti više dokaza zbog potvrđivanja neke činjenice.

15.4.3. Vođenje glavne rasprave

Čine ga proceduralne radnje na osnovu kojih sud vodi početak, razvoj i završavanje glavne rasprave.

Prema zakonskim odredbama ZPP-u sudija u postupku je ovlašćen za vođenje postupka u glavnoj raspravi u proceduralno-pravnom i materijalno-pravnom aspektu. Izuzeće čini slučaj kada se radi o razvodu braka i onda kada je predmet rasprave zahtev za čuvanje i staranje nad maloletnom decom, sporovi u kojima postupak i u prvostepenom sudu vodi sudsko veće (Član 324 ZP).

---

²⁸⁰ Pogledajte Član 425 stav 1 ZPP-u.

Sveobuhvatno razmatranje pravne stvari i zaključivanje iste na suđenju je moguće samo ako sudija na odgovarajući način izabere sredstva i način vođenja suđenja.

Sudija je dužan da vodi računa o tome da se glavna rasprava vodi uredno, bez odugovlačenja i bespotrebnog odlaganja. Ovi ciljevi se mogu postići onda kada sudija u postupku vodi računa o tome da se na glavnoj raspravi razmotre samo pitanja koja su od značaja za donošenje odluke i ako nikako ne dozvoli da stranke bespotrebnim objašnjenjima i predstavkama, da li tokom podnošenja odgovora na tužbu, tokom saslušanja svedoka ili stranaka ili tokom završne reči, utiču na odugovlačenje postupka i normalno vođenje spora.

Sud je dužan da vodi računa o održavanju reda tokom glavne rasprave, što je jedan od uslova za normalno vođenje postupka. Održavanje reda se sastoji od nedozvoljavanje nekorektnog, nedostojanstvenog i neprimernog ponašanja bilo koje strane koja učestvuje u glavnu raspravu, kao i od čuvanja dostojanstva suda i učesnika u postupak. U ovoj fazi sudija može preduzeti mere protiv lica koja narušavaju red u sudnici ili ugrožavaju dostojanstvo suda i ostalih učesnika u postupak.²⁸¹

15.4.4. Razvoj postupka u glavnoj raspravi

Tokom vođenja glavne rasprave proceduralne radnje stranaka i suda su pretežno verbalne (stranke usmeno daju svoja osnovna objašnjenja iz tužbe i odgovora na tužbu, one usmeno predstavljaju dokaze za dokazivanje činjenica, i usmeno daju završnu reč, a istovremeno i sudija usmeno komunicira sa strankama). Izuzetno, glavna rasprava se ne vodi usmeno onda kada je lice gluvonemo ili slepo i zbog tih ograničenja mu se pitanja ili odgovori moraju podneti u pismenoj formi.

Tokom faze glavne rasprave, dokazi se izvode direktno pred sudom odnosno pred sudijom u postupku. Izuzetno od toga, izvođenje dokaza u slučajevima kada je dokaz trebao da se izvede od strane poručenog suda ili kada su dokazi obezbeđeni pre podnošenja tužbe.

Dokazi se u ovim slučajevima ne izvode direktno pred sudom, koji će odlučiti o predmetu spora, ali će se pred ovim sudom pročitati zapisnik o dokazima izvedenim pred drugim sudom.

Tokom faze glavne rasprave, stranke u svojim objašnjenjima treba da podnesu sve činjenice koje podržavaju obrazloženje predloga i predlažu sve dokaze kojima žele da potvrde te činjenice, i da se izjasne o činjenicama i dokazima druge stranke.

Stranke tokom vođenja glavne rasprave mogu da podnesu nove činjenice i da predlože nove dokaze, samo ako čine verodostojnom okolnost da bez njihove krivice nisu mogle da ih podnesu odnosno predlože na pripremnom ročištu.²⁸² Na osnovu ovog proizilazi da činjenice koje nisu iznete i dokazi koji nisu predloženi na pripremnom ročištu, po pravilu, ne mogu biti izvedeni odnosno predloženi u fazi glavne rasprave.

Izuzetak se može napraviti kada su stranke u stanju da dokažu da na glavnoj raspravi izvode nove činjenice ili predlažu nove dokaze, zato što, bez svoje krivice, iste nisu mogli da izvedu odnosno predlože na pripremnom ročištu.

Neke od takvih situacija mogu biti:

---

²⁸¹Pogledajte poglavlje o nepoštovanju suda i merama koje se preduzimaju

²⁸²Pogledajte Član 428.2 ZPP-u

- Stranka može izvesti nove činjenice ako se radi o onim činjenicama o kojima stranka nije bila upoznata i nije mogla da zna, do pripremnog ročišta;
- Može predložiti nove dokaze ako dokaže da iste nije mogla obezbediti do pripremnog ročišta (npr. ako je stranka na vreme tražila od nadležnog organa određeni dokument ili podatke iz službenog registra, ali su joj isti dati posle završavanja pripremnog ročišta).

15.4.5. Način saslušanja stranaka na glavnoj raspravi

Budući da su stranke one koje imaju interesa u izvođenju dokaza, rukovodeća uloga u saslušanju istih se daje njihovim zastupnicima (ovlašćenim i pravnim zastupnicima), kao i samim strankama. Ako stranka ima ovlašćenog ili pravnog zastupnika, nju prvo ispituje njen zastupnik a onda zastupnik suprotne stranke. Iz ovog se zaključuje da sud stranku ispituje samo posle saslušanja iste od strane njenog zastupnika i zastupnika suprotne stranke, međutim sud može stranku saslušati tokom svih faza saslušanja. Stranku koja nema zastupnika, prvo ispituje sud a onda suprotna stranka ili zastupnik iste.

15.4.6. Redosled saslušanja svedoka i veštaka na glavnoj raspravi

Sudija u postupku prvo daje reč stranki koja je predložila svedoka ili veštaka, posle suprotnoj stranki, a ako je potrebno ponovo stranki koja ga je predložila.²⁸³

15.4.7. Uloga sudije prilikom saslušanja svedoka i veštaka

Stranke su one koje postavljaju pitanja jedna drugoj, kao i svedocima i veštacima, ali prema odredbi Člana 432. ZPP-u sudija u svim fazama saslušanja može postavljati pitanja strankama, svedocima i veštacima. Osim ovlašćenja iz ovog člana, u smislu saslušanja stranaka, svedoka i veštaka, sudija je ovlašćen da osobama koje se saslušavaju postavlja opšta pitanja, da im skreće pažnju da moraju govoriti istinu i da ispituje stranke koje nisu ovlašćeni zastupnici.

Tokom vođenja glavne rasprave sudija u postupku je ovlašćen za sledeće:

- ne dozvoljavanje vršenja proceduralnih radnji koje nisu bitne za sudski postupak;
- ne dozvoljava da se postavljaju pitanja koja sadrže sugestije kako treba dati odgovor na njih (sugestivna pitanja);
- ne dozvoljava da se postavljaju beznačajna pitanja i ona na koja je dat odgovor;
- na zahtev stranke, u zapisnik se unose pitanja koja nije dozvolio sudija;
- ne dozvoljava vređanje i uznemiravanje stranaka, svedoka i veštaka prilikom saslušanja.²⁸⁴

15.4.8. Odlaganje i nastavak sudskog ročišta o glavnoj raspravi

Razlozi za odlaganje ročišta su brojni. Sudija može odložiti sazvano ročište za glavnu raspravu pre početka istog, ako utvrdi da nisu ispunjeni zakonski uslovi za održavanje istog i nemogućnost pribavljanja dokaza za izvođenje istih na ovom ročištu.

---

²⁸³ Pogledajte Član 431.2 ZPP-u

²⁸⁴ Član 433 ZPP-u.

Može se smatrati da ne postoje proceduralne pretpostavke za održavanje ročišta glavne rasprave u ovim situacijama:

- Ako je sudija u postupku bolestan
- Ako stranke nisu uredno pozvane
- Ako neka od stranaka iz opravdanih razloga nije mogla da prisustvuje ročištu, u vezi sa čime je sud na vreme obavešten
- Ako je ročište pogrešno zakazano na dan nekog državnog praznika

Ročište glavne rasprave se može odložiti iako se dokazi izvođenje kojih je odredio sud, ne mogu pribaviti pre početka ročišta.

Ovakve situacije se mogu pojaviti kada:

- svedoci ili veštaci nisu uredno pozvani,
- veštak nije dostavio zahtevanu konstataciju ili mišljenje, i
- nisu pribavljena pismena spisa koje je sud tražio od trećeg lica ili državnog organa.

Sud je dužan da u roku od 7 dana pre početka glavne rasprave proveri da li postoje razlozi za odlaganje ročišta. To sud može da uradi kada je pre ročišta upoznat sa time da npr. stranka ili drugi učesnik nije uredno pozvan na ročište ili kada neki dokazi nisu mogli biti pribavljeni (veštak nije dostavio stručnu konstataciju ili mišljenje, sud nije mogao da pribavi dokument ili određene podatke od trećeg lica ili relevantnog državnog organa). Sud može odložiti ročište glavne rasprave i na dan na koji je zakazano održavanje iste, ako je bilo nemoguće da se u roku od sedam dana pre početka ročišta utvrditi da ne postoje zakonske pretpostavke za održavanje istog (npr. zbog neuspelog uručivanja poziva, sud 7 dana pre početka ročišta nije bio upoznat sa tim da neka stranka ili učesnik u postupku nije uredno pozvan, itd.).

Ako sud odloži ročište on je dužan da odmah zakaže dan održavanja novog ročišta i da o tom danu obavesti sva lica koja su bila pozvana na odloženo ročište.

PRAKTIČNI OBRASCI

15.5. Praktični obrazci u vezi sa glavnom raspravom

Obrazac broj1- Sudska odluka kao odgovor na tužbu

P. br. _____

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravno parničnom postupku tužitelja _____, protiv tuženog/tuženih _____, za poništenje odluke, tokom pripreme seanse za pripremnu-glavnu raspravu, dana _____, donosi:

ODLUKU

- I. OBAVEZUJE SE tuženi _____ iz Prištine, ul. “Majka Tereza”, da u roku od 15 dana od dana podnošenja tužbe sa svim dokumentima koji su priloženi uz ovu odluku, podnese sudu odgovor na tužbu u pisanoj formi, u 2 (dva) primerka, pod pretnjom proceduralnih posledica.
- II. Optuženi je dužan da odgovori na optužbe i dostavi proceduralni prigovor kojim priznaje ili osporava tužbeni zahtev tužioca. Ako okrivljeni osporava tvrdnje tužioca, odgovor na zahtev mora da sadrži činjenice na kojima tuženi zasniva svoju izjavu kao i dokaze kojima se prihvataju iznete činjenice. Odgovor treba da sadrži sve elemente potrebne u skladu sa odredbama člana 99, iz ZPP-a.
- III. U slučaju da je odgovor na tužbu nerazumljiv ili nepotpun, sa ciljem eliminisanja svih ovih nepravilnosti, sud će delovati u skladu sa odredbama iz člana 102, iz ZPP-a.
- IV. Upozorava se tuženi da će, ukoliko u propisanom roku na osnovu onog iz tačke 1. Iz ove odluke ne dostavi odgovor na tužbu, sud će doneti odluku na osnovu slobodnog ubeđenja - neposlušnosti, ako su ispunjeni uslovi propisani odredbama člana 150 par. 1 tačka (a), (b), (c) iz ZPP-a.
- V. Lice koje se pojavi kao zakonski zastupnik je dužno da po preduzimanju prve proceduralne aktivnosti dokaže svojstvo pravnog zastupnika, dok je ovlašćeno lice dužno da po preduzimanju prve proceduralne aktivnosti dostavi sudu pravilno ovlašćenje.

Obrazloženje

Sudija predmeta, u skladu sa odredbama iz članova 394, 395, par. 1 i 2, 396, 397, 99, 102, 150 par. 1 tačka (a), (b) i (c), 77 par. 2, 93 par. 1 i 387 par. 1 tačka (a) iz ZPP-a, donosi odluku kao po odredbama ove odluke.

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje,
C. Br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nije dozvoljeno dostavljanje žalbe.

Obrazac broj 2 – Odluka kojom se vraća na dopunu tužba tužitelja

P. br. _____

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravno parničnom postupku tužitelja _____, protiv tužene _____, u vezi sa predmetom _____, tokom pripreme seanse za pripremnu-glavnu raspravu, dana _____, donosi:

ODLUKU

Tuženoj _____ se VRAĆA na ispravku i dopunu odgovor na tužbu od dana _____, u roku od 3 dana, od dana prijema ove odluke, u smislu regulisanja sadržaja odgovora na tužbu u skladu sa članom 396 iz ZPP-a.

Obrazloženje

Sud je prilikom pripreme glavnog pretresa nakon prijema odgovora na zahtev od strane tuženog, u kojem je tuženi istakao da osporava tužbeni zahtev tužioca kao neosnovan, ali pritom nije iznela dokaze da podrži svoje nalaze i dokaze kojim se utvrđuju moguće činjenice.

Sud smatra da je odgovor na tužbu, kao takav u suprotnosti sa članom 396 iz ZPP-a, koji reguliše šta treba da sadrži odgovor na tužbu.

Iz ovih razloga sud u skladu sa odredbama člana 102 iz ZPP-a donosi odluku kao po sadržaju odredbe ove odluke.

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje,
C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nije dozvoljeno dostavljanje žalbe.

Obrazac broj 3 – Odluka o predmetnoj nenadležnosti

P. br. _____
OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sudija _____, u parničnom postupku u predmetu tužitelja _____ iz Prizrena, protiv tuženog Republika Kosovo – Ministarstvo _____, zbog poništenja odluke za odbijanje izdavanja sigurnosne dozvole za nivo tajnovitosti, posle prethodnog razmatranja tužbe, dana _____, donosi ovu:

ODLUKU

Osnovni sud u Prizrenu – Opšte odeljenje, se proglašava NENADLEŽNIM sa gledišta predmeta, za donošenje presude u ovom parničnom predmetu.

Nakon pravosnažnosti ove odluke, spisi ovog predmeta se dostavljaju Odeljenju za administrativna pitanja pri Osnovnom sudu u Prištini, kao sudu koji je nadležan za ovakvu vrstu predmeta.

Obrazloženje

Tužitelj _____ iz Prizrena, je ovom sudu podneo tužbu protiv tuženog, Republika Kosovo – Ministarstvo _____, zbog poništenja odluke za odbijanje izdavanja sigurnosne dozvole za nivo tajnovitosti.

Posle razmatranja podnesaka iz predmeta, a na osnovu člana 17 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP), ovaj sud je utvrdio da u ovom slučaju imamo posla sa administrativnim sporom, odnosno zahtevom za poništenje odluke br. _____, datuma _____, donete od strane Direktora Agencije _____, a da ta odluka predstavlja konačni upravni (administrativni) akt, izdat u upravnom postupku i na osnovu Zakona o upravnom postupku.

Po Zakonu br. 03/L-178 klasifikaciji informacija i verifikaciji bezbednosti, odnosno člana 28 par. 4 iz istog, predviđeno je da „licu koji se smatra neprihvatljivim sigurnosnim rizikom, izdaje se pismena odluka o odbijanju izdavanja sigurnosne dozvole. Ta osoba može podneti žalbu protiv takve odluke u roku od 15 dana od dana kada su on/ona obavešteni o odluci. Žalba se podnosi i obrađuje u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i nema suspenzivno dejstvo“. Članom 14 iz Zakona o sudovima br.03/L-199, jasno je navedeno da „Odeljenje za administrativne sporove iz Osnovnog suda sudi i donosi presudu o upravnim sporovima po tužbi protiv konačnih upravnih akata i drugim pitanjima utvrđenim zakonom“.

Na osnovu Zakona o sudovima, o sporovima ovakve prirode, Osnovni sud u Prizrenu, to jest njegovog Opšte odeljenje, nema predmetnu nadležnost, pa je sud doneo odluku u vezi sa ovim predmetom, kojom se isti proglašava nenadležnim sa gledišta ovog predmeta pa zato ovaj predmet treba dostaviti Odeljenju za administrativne sporove pri Osnovnom Sudu u Prištini, kao sudu koji ima predmetnu nadležnost.

Kao što je gore navedeno, odlučeno je kao u sadržaju ove odluke, a u skladu sa članom 17 i 392, tačka (b), iz ZPP-a, u vezi sa članom 14 iz Zakona o sudovima.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje

C. br. _____ / ____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke je dozvoljena žalba u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 4 – Odluka o proglašenju suda apsolutno nenadležnim i odbacivanje tužbe

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PEĆI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u sporu tužitelja _____ iz Peći ul. „Lulzim Redžepi“ br. _____, protiv tuženog _____ iz sela _____ opština Peć, zbog potvrde akta rođenja, vrednost spora iznosi 50 Evra, posle prethodnog razmatranja tužbe, datuma _____, donosi sledeću:

ODLUKU

Osnovni sud u Peći se **PROGLAŠAVA** apsolutno nenadležnim da donese odluku u ovom predmetu dok se tužba predata od strane tužitelja **ODBACUJE**.

Obrazloženje

Tužitelj _____ iz Peći ul. „Lulzim Redžepi“ br. _____, je pri ovom sudu podneo tužbu zbog potvrde akta rođenja, protiv tuženog _____ iz sela Novo selo, opština Peć.

Na osnovu Zakona o matičnim knjigama br.2004/46 i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o registrima matične službe br. 02/L-126, registracija rođenih posle roka od 30 dana od rođenja, se sprovodi odlukom nadležnog organa (opštinskog) u vidu naknadnog upisa (vidi odluku Vrhovnog suda Ac. br.15/209) .

Pošto se u ovom slučaju radi o potvrdi rođenja, za čiju potvrdu nije nadležan sudski organ, Sud je utvrdio da treba da se proglasi apsolutno nenadležnim da odlučuje o ovom pitanju i da zato ova tužba treba da bude odbačena.

Iz navedenog se vidi da je doneta odluka kao u odredbama ove odluke, a u skladu sa članom 18.2 u vezi sa članom 391, (a) iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U PEĆI – Opšte odeljenje,
P. br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 5 -Odluka o proglašenju suda apsolutno nenadležnim i odbacivanje tužbe

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, i zapisničarom _____, u pravnom sporu po tužiocu _____ iz Prištine ul. „Kačanik“ bez broja, protiv tužene _____ iz Prištine ul. „Suzi Čelebi“ br. _____, zbog ekshumacije tela, dana _____, donosi sledeću:

ODLUKU

Osnovni sud u Prizrenu, se proglašava apsolutno nenadležnim za donošenje odluke u ovom predmetu, pa se zato tužba tužitelja _____ iz Prištine, odbacuje kao nedozvoljena.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Prištine ul. „Kačanik“ bez broja, je ovom sudu podnela tužbu protiv tužene _____ iz Prištine ul. „Suzi Čelebi“ br. _____, zbog ekshumacije tela preminulog.

Na osnovu Zakona o grobovima i grobljima (službeni glasnik ASPK br. 24/74), kao i Pravilnika o uslovima i načinu ekshumacije iz groba i prenosa umrlih lica (službeni glasnik ASPK br. 17/77), Sud je utvrdio da pitanje sahrane i ekshumacije ljudi, ne spada u nadležnost pravosudnih organa.

Pošto u ovom slučaju imamo posla sa zahtevom tužioca za ekshumacijom tela za koje pitanje kao što je pomenuto, sud nije nadležan već odgovarajući upravni organ, Sud smatra da treba da se proglasi apsolutno nenadležnim da raspravlja o ovom pitanju i da se ova tužba treba odbaciti kao nedopuštena.

Iz navedenog se vidi da je doneta odluka kao u odredbama ove odluke, a u skladu sa članom 18.2 par. 2, u vezi sa članom 391, (a) iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje,

C. br. _____/_____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 6 – Odluka o prekidu postupka zbog smrti tužitelja

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, i zapisničarom _____, u pravno parničnom sporu po tužiteljima _____, svi iz Prištine, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Prištine, protiv tužene, opštine Priština koju zastupa Javni opštinski advokat _____, zbog poništenja ugovora o poklonu i povraćaja nekretnine u posedovanje, datuma _____, donosi sledeću:

ODLUKU

Postupak u ovoj pravnoj parnici se PREKIDA zbog smrti tužioca _____ sada preminulog iz Prištine.

Prekinuti postupak će se nastaviti kada naslednici tužitelja preuzmu postupak, ili kada iste pozove sud na osnovu predloga suprotne strane.

Obrazloženje

Tužitelji _____, svi iz Prištine, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Prištine, ovom su sudu podneli tužbu protiv tužene, opštine Priština koju zastupa Javni opštinski advokat _____, zbog poništenja ugovora o poklonu i povraćaja nekretnine u posedovanje.

Tokom pripremne rasprave, održane datuma 30.03.2012, ovlašćeni zastupnik tužitelja _____, adv. _____ iz Prištine, je informisao sud o činjenici da je tužilac _____ iz Prištine preminuo, zbog čega je dostavio sudu i izvod o smrti sa rednim brojem _____, datuma 30.03.2012, izdatog od strane opštine Priština.

Imajući u vidu gore pomenuto, sud donosi odluku kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 277, tačka (a), iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje,

C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 7 – Odluka o obavezivanju tuženog da preda odgovor na tužbu

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u parničnom postupku sa tužiocem _____ iz Prizrena, ulica „Sezair Suroi” ul. _____, protiv tuženog _____, zbog poništenja ugovora o radu zbog ne važenja, tokom pripreme za glavnu raspravu, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

I. OBAVEZUJE SE tužena _____, da u roku od 15 dana od dana dostave tužbe sa svim spisima koji su pridodati ovoj odluci, dostavi sudu odgovor na tužbu u pisanoj formi u dovoljnom broju kopija za sud i za tužbenu stranu, pod pretnjom proceduralnih posledica u slučaju nečinjenja.

II. Tužena je dužna da dostavi odgovor uz proceduralne prigovore i da izjavi da li prihvata ili osporava tvrdnju tužioca. Ako tužena osporava tužbeni zahtev, onda odgovor na tužbu mora da sadrži činjenice na kojima tuženi zasniva svoje izjave i dokaze koji potvrđuju predstavljene činjenice. Odgovor na zahtev mora da sadrži sve elemente potrebne u skladu sa odredbama člana 99 iz ZPP-a.

III. Ako je odgovor na tužbu nerazumljiv ili nepotpun, kako bi se eliminisali ovi nedostaci, sud će postupati u skladu sa odredbama člana 102 iz ZPP-a.

IV. Upozorava se tužena da će, ako u roku predviđenom u par. 1 iz ove odluke, ona ne dostavi odgovor na tužbu, sud će doneti presudu na osnovu saslušanja - neposlušnosti, ako su uslovi propisani odredbama člana 150 par. 1, tačke (a), (b), (c) iz ZPP-a.

V. Lice koje se pojavi kao zakonski zastupnik je dužno da po preduzimanju prve proceduralne aktivnosti dokaže svojstvo pravnog zastupnika, dok je ovlašćeno lice dužno da po preduzimanju prve proceduralne aktivnosti dostavi sudu pravilno ovlašćenje.

Obrazloženje

Predmetni sudija je u skladu sa odredbama člana 394, 395 par. 1 i 2, 396, 397, 99, 102, 150 par. 1, tačka (a), (b), (c), 77 par. 2, 93 par. 1, i 387 par. 1, tačka (a) iz ZPP-a, donosi odluku kao u odredbama ove odluke.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje,

C. br. _____, datuma _____

Sudija
_____

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke žalba nije dozvoljena.

Obrazac broj 8 – Odluka kojom se konstatuje povlačenje tužbe i protivtužbe

P. br. _____

OSNOVNI SUD U GNJILANU – Opšte odeljenje, uz sudiju _____, i zapisničarem _____, u parničnom postupku tuženih-protivtužbenih _____ koje zastupa autorizovana ovde navedena kao tužilac _____, svi iz Gnjilana ul. „Zahir Pajaziti“ br.____, protiv tuženog - protivtužbenog _____ iz Gnjilana ul. „Ardian Zurnadžiu“ br.____, zbog ometanja posedovanja, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

I. Konstatuje se da je tužba tužioca - protiv tuženih _____, u ovom parničnom postupku, **POVUČENA**.

II. Konstatuje se da je tužba tuženog - protiv tužioca _____, u ovom parničnom postupku, **POVUČENA**.

Obrazloženje

Tužioci -protiv tuženi _____ koje zastupa autorizovana ovde navedena kao tužilac _____, svi iz Gnjilana ul. „Zahir Pajaziti“ br. ____, pri ovom sudu su dostavili tužbu protiv tuženih – protiv tužioca _____ iz Gnjilana ul. „Ardian Zurnadžiu“ br.____, zbog ometanja posedovanja.

Dana 13.05.2014, tuženi a sada i protiv tužilac _____ je pri ovom sudu predao protivtužbu protiv tužioca _____.

Na pripremnom ročištu od dana 30.05.2014, tužioci – protiv tuženi _____ je u svoje lično ime i ime drugih tužioca _____, je izjavio da u ovom parničnom postupku povlači svoju tužbu. Isto tako na ovoj raspravi je i tuženi- protiv tužilac _____ je izjavio da se slaže sa povlačenjem tužbe od strane druge strane i da i on u ovom parničnom postupku povlači svoju protivtužbu. I druga lica na strani tuženog _____ sa slažu sa povlačenjem protivtužbe.

Iz gore pomenutog donosi se odluka kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 261.2, u vezi sa članom 261.3 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U GNJILANU – Opšte odeljenje,
C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Na osnovu člana 261.4 iz ZPP-a, protiv ove odluke žalba nije dozvoljena.

Obrazac broj 9 – Odluka kojom se smatra povučenom tužba tužioca – protiv tuženog, a kojom se isto tako utvrđuje povlačenje protivtužbe tuženog - protiv tužioca

P. br. _____

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU - Opšte odeljenje, uz sudiju _____, i zapisničarem _____, u parničnom postupku tužioca-protiv tuženog _____ iz Uroševca, ul. „Dževat Beriša“ br.____, kojeg zastupa ovlašćeni advokat _____ iz Uroševca, protiv tuženog – protiv tužioca _____ iz Uroševca ul. „Ismet Jašari Kumanova“ br.____, kojeg zastupa ovlašćeni advokat _____ iz Uroševca, zbog raseljavanja, to jest nadoknade štete, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

I. Konstatuje se da je tužba tužioca - protiv tuženih _____, u ovom parničnom postupku, **POVUČENA**.

II. Konstatuje se da je tužba tuženog - protiv tužioca _____, u ovom parničnom postupku, **POVUČENA**.

Obrazloženje

Tužilac-protiv tuženi _____ iz Uroševca, ul. „Dževat Beriša“ br.____, kojeg zastupa ovlašćeni advokat _____ iz Uroševca, je ovom sudu podneo tužbu protiv tuženog _____ iz Uroševca ul. „Ismet Jašari Kumanova“ br. _____, kojeg zastupa ovlašćeni advokat _____ iz Uroševca, zbog raseljavanja.

Kroz pismeni odgovor na tužbu, tuženi - protiv tužilac _____ je osporio tužbeni zahtev tužioca - protivtužbenog, u isto vreme, podnošenjem protivtužbe protiv njega zbog naknade štete.

Na pripremnoj raspravi od dana 22.05.2014, smatra se da je zahtev tužioca - protivtužbenog povučen, uz obrazloženje da na ovoj sesiji nije prisustvovao njegov punomoćnik, uprkos činjenici da je sud imao dokaze da je isti redovno pozvan. Na raspravi održanoj 13.06.2014, ovlašćeno lice tuženog – protiv tužioca advokat _____ iz Prizrena je izjavio da povlači protivtužbu protiv tužioca. Advokat tužioca - protiv tuženog advokata _____ se na ovoj raspravi saglasio sa povlačenjem tužbe tuženog - protiv tužioca.

Iz gore pomenutog doneta je odluka kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članovima 409.1 i 261.2, u vezi sa članom 261.3 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U UROŠEVCU – Opšte odeljenje,
C. br. _____/_____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 10 – Odluka kojom se potvrđuje povlačenje tužbe tužioca

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU –Opšte odeljenje, sa sudijom _____, i zapisničarem _____, u sporu po tužbi _____ iz Mamuše, protiv tuženog, Kompanije osiguranja _____, kojeg zastupa _____, zbog nadoknade štete, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

Konstatuje se da je tužba tužioca _____ iz Mamuše, u ovom parničnom postupku, **POVUČENA**.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Mamuše, je pri ovom sudu podneo tužbu protiv tužene Kompanije osiguranja _____, koju zastupa advokat _____, zbog nadoknade štete.

Na pripremnoj raspravi održanoj dana 23.07.2014, tužiteljica je lično izjavila da u ovom parničnom postupku, povlači svoju tužbu. Na ovoj raspravi ovlašćeni predstavnik tužene stane je izjavio da se slaže sa povlačenjem tužbe sa druge strane.

Iz navedenog se vidi da je doneta odluka kao u odredbama ove odluke, a u skladu sa članom 261.2, u vezi sa članom 261.3 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

OSNOVNI SUD U PRIZRENU –Opšte odeljenje,
C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Na osnovu člana 261.4 iz ZPP-a, protiv ove odluke nije dozvoljena žalba

Obrazac broj 11 – Odluka kojom se tužba tužioca smatra povučenom

P. br. _____

OSNOVNI SUD U ĐAKOVICI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, i zapisničarem _____, u sporu po tužbi _____, iz Đakovice, ul. „Jeta e re“ br. ____, protiv tužene _____ iz Đakovice, ul. „Kadri Nešo“ bez broja, zbog nadoknade štete, vrednost spora je 6,000 evra, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

Tužba tužioca _____ iz Đakovice, u ovom parničnom postupku, se smatra **POVUČENOM**.

Obrazloženje

Tužilac _____, iz Đakovice, ul. „Jeta e re“ br. ____, je pri ovom sudu podneo tužbu protiv tužene _____ iz Đakovice, ul. „Kadri Nešo“ bez broja, zbog nadoknade štete.

Datuma 16.07.2014, sud je odredio pripremnu raspravu, na kojoj nije bio prisutan tužilac, iako je u spisima predmeta bilo dokaza da je uredno pozvan, a svoj izostanak nije opravdao.

Prema članu 409.1 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP), propisano je da "ako je tužilac uredno pozvan na pripremnu raspravu a isti se na njoj ne pojavi, tužba se smatra povučenom, osim ako tuženi ne zahteva da se rasprava održi u odsustvu tužioca“.

Iz navedenog je odlučeno kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 409.1 iz ZPP-a.

OSNOVNI SUD U ĐAKOVICI – Opšte odeljenje,
C. br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 12 – Odluka kojom se tužba tužioca smatra povučenom

P. br. _____

OSNOVNI SUD U ĐAKOVICI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, i zapisničarem _____, u sporu po tužbi _____, iz Đakovice, ul. „Jeta e re“ br. ____, protiv tužene _____ iz Đakovice, ul. „Kadri Nešo“ bez broja, zbog nadoknade štete, vrednost spora je 6,000 evra, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

Tužba tužioca _____ iz Đakovice, u ovom parničnom postupku, se smatra **POVUČENOM**.

Obrazloženje

Tužilac _____, iz Đakovice, ul. „Jeta e re“ br. 62, je pri ovom sudu podneo tužbu protiv tužene _____ iz Đakovice, ul. „Kadri Nešo“ bez broja, zbog nadoknade štete.

Datuma 16.07.2014, sud je odredio pripremnu raspravu, na kojoj nije bio prisutan tužilac, iako je u spisima predmeta bilo dokaza da je uredno pozvan, a istovremeno svoj izostanak nije opravdao.

Prisutni tuženi nije zahtevao održavanje rasprave u odsustvu tužioca već je od suda zahtevao da se podneta tužba od strane tužioca smatra povučenom.

Prema članu 409.1 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP), propisano je da „ako je tužilac uredno pozvan na pripremnu raspravu a isti se na njoj ne pojavi, tužba se smatra povučenom, osim ako tuženi ne zahteva da se rasprava održi u odsustvu tužioca“.

Iz navedenog je odlučeno kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 409.1 iz ZPP-a.

OSNOVNI SUD U ĐAKOVICI – Opšte odeljenje,
C. br. _____, datum _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 13 – Odluka o prekidu postupka zbog prethodnog rešenja spora

P. br. _____

OSNOVNI SUD U MITROVICI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, uz zapisničara _____ u parničnom postupku na osnovu zahteva tužioca _____ svi iz Mitrovice, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Mitrovice, protiv tuženog _____ iz Mitrovice, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Mitrovice, zbog poništenja ugovora o poklonu, datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

Procedura se u ovom pravnom parničnom postupku PREKIDA zbog prethodnog postupka postignutog dogovorom.

Prekinuti postupak će se nastaviti na osnovu predloga stranaka, a posle završetka ostavinskog postupka N. br.359/06.

Obrazloženje

Tužioci _____ svi iz Mitrovice, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Mitrovice, pri ovom sudu su podneli tužbu protiv tuženog _____ iz Mitrovice, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Mitrovice, zbog poništenja ugovora o poklonu.

Dana 15.07.2014, sud je zakazao pripremnu raspravu. Na ovoj raspravi, tužiteljka _____, je informisala sud da se u istom ovom sudu, ali u ostavinskom postupku, odvija postupka utvrđivanja naslednog prava N. br. 359/06 i to na osnovu ostavioca _____, a to je postupak koji se vodi od 2006 godine.

Dakle, uzimajući u obzir gore navedeno, sud je odlučio kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 13. Iz Zakona o parničnom postupku (ZPP), jer je utvrdio da se vodi ostavinski postupak N. br.359/06 , čime se isti smatra prethodnim postupkom koji nije završen pa sud ne može da nastavi sa ovom procedurom.

OSNOVNI SUD U MITROVICI – Opšte odeljenje,
C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 14 – Odluka o odbacivanju tužbe zbog prethodno sprovedenog suđenja – res judicata

C. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje, sa sudijom _____, sa zapisničarkom _____, u pravno parničnom postupku pokrenutom po tužbi _____ ul. „Našec“ preko puta bivše fabrike „Perlonka“, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, protiv tuženih _____, svi iz Prizrena ul. „Sahat Kula“ br. ____, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, zbog utvrđivanja imovinskog prava, datuma _____ donosi ovu:

ODLUKA

Tužba i predlog za određivanje privremene mere, tužioca _____ iz Prizrena, u ovom parničnom postupku se odbacuju kao nedozvoljene.

Obrazloženje

Tužilac _____ ul. „Našec“ preko puta bivše fabrike „____“, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, pri ovom sudu je podneo tužbu protiv tuženih _____, . „Sahat Kula“ br. ____, koje zastupa njihov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, zbog utvrđivanja imovinskog prava, između ostalog i sa predlogom za određivanje privremene mere sigurnosti.

Postupajući po predlogu tužioca za određivanjem privremene mere sigurnosti, ovaj sud je zakazao pripremnu raspravu dana 30.05.2013, na kojoj su ovlašćeni zastupnici tužioca i tuženog izjavili da ostaju u potpunosti iza svojih tvrdnji iznetih u tužbi odnosno u pisanom odgovoru na tužbu.

U vezi sa ovim pitanjem, pozivajući se na navode advokata tuženog predstavljene u pisanom odgovoru, sud je razmotrio spise predmeta, a naročito Presudu Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 847/05, iz 09.01.2008, odluku Osnovnog suda u Prizrenu, C. br. 847/05 iz 28.06.2007 i presudu Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 1041 / 70, datirane od 01.20.1971, u kojoj je čak i ustanovljeno da se u ovom parničnom sporu, bavimo pitanjem o kojem je već doneta presuda - res judicata, jer je o ovom sporu između ovih stranaka presuda već jednom doneta od strane ovog suda.

Imajući u vidu gore pomenuto, sud je odlučio kao u odredbi ove odluke, u skladu sa članom 391, tačka (d) iz Zakona o parničnom postupku.

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje,

C. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 15- Zahtev opštini za utvrđivanje dokaza o smrti

OSNOVNI SUD U PEĆI – Opšte odeljenje,

P. br. _____

Datum _____

Direktorijat za administraciju – Sektoru matične službe u opštini Peć

g. _____ – Rukovodilac sektora

ZAHTEV

Pri Osnovnom sudu u Peći, trenutno se odvija parnični postupak P. br. 495/06, između tužiteljice _____ iz Istambula – Republika Turska, koju zastupa njen ovlašćeni advokat _____ iz Đakovice, protiv tuženih _____ oboje iz Peći, ul. „Adem Jašari“ br. ____, zbog naplate duga.

Kako je tokom pripremne rasprave, prvo tuženi _____, izjavio da je druga tužena osoba preminula _____, takođe iz Peći, i to da je preminula negde tokom 2011 godine, a u vezi sa tim sudu nije dostavila nijedan materijalni dokaz, a imajući u vidu prirodu predmeta, od vas zahtevamo da uložite maksimalne napore i da nas u što kraćem mogućem roku, službeno obavestite u pisanoj formi u vezi sa potvrdom smrti tuženog _____, to jest sa činjenicom da li je isti registrovan i upisan u matičnu knjigu umrlih.

Nadamo se vašoj saradnji.

Sudija,

_____

Obrazac broj 16 – Zahtev za utvrđivanje postojanja radnog odnosa

OSNOVNI SUD U PRIZRENU – Opšte odeljenje,

P. br. _____

Datum _____

Osnovnoj školi “Prizrenska liga” u Prizrenu
- Direktorijat ove škole -

ZAHTEV

Pri Osnovnom sudu u Prizrenu, trenutno se odvija parnični postupak P. br. 341/10, između tužiteljice _____ iz Prizrena, koju zastupa njen ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, protiv tuženog _____ iz Prizrena, zbog poverenja, čuvanja i obrazovanja maloletnika. U toku postupka, odnosno na pripremnom ročištu, tužiteljica je proširila svoju tužbu tako da sada zahteva plaćanje alimentacije – kako za maloletnu decu tako i za samu tužiteljicu. Na osnovu tvrdnji iz tužbe, tuženi _____ je zaposlen kao nastavnik u osnovnoj školi „Prizrenska liga“ u Prizrenu.

S obzirom na hitnu prirodu predmeta, od vas zahtevamo da uložite maksimalne napore i da nas u što kraćem mogućem roku, službeno obavestite u pisanoj formi da li je u radnom odnosu optuženi _____ u pomenutoj školi i ako je tako, koji su njegovi mesečni prihodi.

Za vašu bolju informisanost, sledeća rasprava u ovom parničnom postupku je zakazana za datum 09.11.2012, u 11:00 sati, pa vas molimo da delujete pre ovog datuma.

Nadamo se vašoj saradnji.

Sudija,

_____

Obrazac broji 17 – Zahtev za uvid u spise predmeta koji se nalazi pri administrativnim organima

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI - Opšte odeljenje,

P. br. _____

Datum _____

Kosovska agencija za imovinska pitanja - KAI (bivši UN HABITAT)

ZAHTEV

Pri Osnovnom sudu u Prištini, trenutno se odvija parnični postupak P. br. _____, između tužitelja – protiv tuženog _____, kojeg zastupa njegov ovlašćeni zastupnik _____, i to sa ovlašćenjem advokata _____ iz Prištine, protiv tuženog – koji je podneo protivtužbu _____ iz Prištine, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Prištine, zbog predaje nekretnine, to jest zbog potvrde imovinskog prava.

Imajući u vidu prirodu ovog predmeta, stranke u postupku i činjenicu da je Apelacioni sud Kosova, u međuvremenu vratio ovaj predmet na ponovno suđenje, od vas zahtevamo da uložite maksimalne napore i da nas u što kraćem mogućem roku, da nam dostavite na uvid sve spise predmeta, koji je pri vašem organu zaveden pod brojem I/04/0005/PZ, datuma 22.04.2014, na način da bi mogli da dalje postupamo po primedbama datih od strane gore pomenutog drugostepenog suda.

Nadamo se vašoj saradnji.

Sudija,

_____

Obrazac broj 18 – Model odluke suda za slanje predmeta na posredovanje (medijaciju)

Sudski savet Kosova/Sud _____	ODLUKA ZA SLANJE PREDMETA NA POSREDOVANJE	Referentni broj suda: Referentni broj posredovanja:
----------------------------------	---	---

Adresa Suda:

ODLUKA

Na osnovu prava stranaka u ovom slučaju da pošalje predmet na posredovanje (medijaciju) u skladu sa „Zakonom o posredovanju” br. 03/L-057, od datuma 18 septembra 2008, člana 1.2 i ovlašćenja sudova u skladu sa Zakonom o posredovanju, to jest članova 9.5 i 9.6, relevantni sudija upućuje slučaj na posredovanje u skladu sa Zakonom o posredovanju.

Izdaje se nalog sudskom službeniku da ovaj slučaj preda Centru za medijaciju i da sačuva ovu odluku u dosijeju o predmetu.

Datum
Potpis
Sudija

Obrazac broj 19 – Model sporazuma o posredovanju²⁸⁶

Sudski Savet Kosova/Sud _____	Model sporazuma o posredovanju	Referentni broj suda: Referentni broj posredovanja:
----------------------------------	-----------------------------------	---

Adresa Suda:

Ovaj sporazum je sklopljen datuma _____ u gradu _____, između dole imenovanih strana, na osnovu člana 10 iz „Zakona o posredovanju“ br. 03/L-057, datuma 18 septembra 2008 godine, u okviru kojeg se oni dogovaraju da reše svoj spor kroz postupak posredovanja. Stranke se slažu sa odabirom posrednika koji je imenovan ovim sporazumom.

Strana “A” (ime/prezime)	Strana “B” (ime/prezime)
--------------------------	--------------------------

Ovim putem stranke izjavljuju da:

- a) Oni razumeju proces medijacije i slažu se da njihov predmet bude predat na posredovanje;
- b) Shvataju da postupak posredovanja mora biti završen u roku od 90 dana od datuma potpisivanja ovog Sporazuma kao što je predviđeno u Zakonu o posredovanju;
- c) Razumeju i slažu se da se sve informacije o kojima se razgovara tokom postupka posredovanja smatraju poverljivim kao što je predviđeno u Zakonu o posredovanju;
- d) Se oni slažu da se uzdrže od bilo kog drugog pravnog postupka u toku postupka posredovanja;
- e) Oni su obavešteni i prihvataju principe posredovanja i troškove posredovanja, uključujući i tarifu posrednika.

Ovom potvrdom, strane se slažu da dole imenovani posrednik bude posrednik u ovom predmetu:

Ime/prezime, telefon imenovanog posrednika:	U slučaju da odabrani posrednik nije u stanju da posreduje u našem predmetu, mi se slažemo o ovom drugom posredniku kao zameni: Ime/prezime, telefon drugog posrednika:
---	--

Predmet spora:

Predstavnik stranke A, ako postoji: Ime/prezime, adresa i broj telefona kao i priroda zastupanja	Predstavnik stranke B, ako postoji: Ime/prezime, adresa i broj telefona kao i priroda zastupanja
---	---

Datum:

Potpis stranaka:

Stranka “A” Ime/prezime/adresa/broj telefona	Stranka “B” Ime/prezime/adresa/broj telefona
---	---

Obrazac broj 20 -Model sporazuma o rešenju dobijenom kroz posredovanje²⁸⁷

Sudski Savet Kosova/Sud _____	Sporazum o posredovanju	Referentni broj suda: Referentni broj posredovanja:
--------------------------------------	-------------------------	---

Adresa Suda:

Ovaj sporazum je sklopljen datuma _____ u gradu _____, između dole imenovanih strana, na osnovu člana 12 iz „Zakona o posredovanju“ br. 03/L-057,

Postupak posredovanja je pokrenut od (datum) na osnovu Sporazuma o posredovanju od datuma [ ] potpisanog od strane dole pomenutih stranaka.

Stranka "A" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)	Stranka "B" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)
Posrednik	

Kroz ovo smo saglasni sa sledećim uslovima i odredbama:

Zadaci i odgovornosti (Koristite dodatni papir ako vam je to potrebno)

Datum:		Datum:
Stranka "A": potpis:		Stranka "B": potpis:

Obrazac broj 21 – Izveštaj o nerešenom predmetu

Sudski Savet Kosova/Sud _____	Izveštaj posrednika Nerešeno	Referentni broj suda: Referentni broj posredovanja:
----------------------------------	---------------------------------	---

Adresa Suda:

Stranka "A" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)	Stranka "B" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)
---	---

Poverljivi izveštaj posrednika o nerešenom predmetu

Datum sudskog naloga za posredovanje:	
Datumi posredovanja:	Broj sati:

Na osnovu odluke suda da se predmet dostavi na posredovanje kao u gore navedenog slučaju, sproveo sam postupak posredovanja sa strankama u sporu.

Stranke nisu uspele da postignu rešenje. Dakle, vraćam dosije o posedovanju natrag u Centar za medijaciju, koji zatim ovaj dokument, zajedno sa drugim priloženim dokumentima treba poslati odgovarajućem sudu za nastavak sudskog postupka u ovom slučaju.

Datum:
Posrednik (potpis):
Ime posrednika:

Obrazac broj 22 – Model odluke suda za usvajanje sporazuma o posredovanom rešenju

Sudski Savet Kosova/Sud _____	Odluka posle posredovanja	Referentni broj suda: Referentni broj posredovanja:
--------------------------------------	---------------------------	--

Adresa Suda:

Stranka "A" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)	Stranka "B" (Ime/prezime/adresa/broj telefona)
Posrednik	

ODLUKA

Zajedno sa dosijeom o posredovanju br. ____, primio sam sporazum stranaka postignut tokom postupka posredovanja u pomenutom predmetu koji je vezan za ovu odluku i potvrđujem da ovaj sporazum ispunjava uslove date po „Zakonu o posredovanju“, br . 03/L - 057, od 18. septembra 2008 godine.

Stoga, u skladu sa članom 12.5 i 14.4 iz Zakona o posredovanju, sporazum o postignutom rešenju stranaka je odobren od strane suda i predstavlja izvršni dokument.

Sudskom službeniku je naloženo da se slučaj zatvori i čuva sporazum o postignutom sporazumom o nagodbi kao poverljivi dokument, koji se može otvoriti samo uz sudski nalog ili sporazumom stranaka.

Stranke nemaju pravo žalbe protiv takve odluke do izvršenja ugovora o medijaciji.

Datum
Potpis
Sudija

Obrazac broj 23 – Postignuti dogovor u sudskom postupku

P. br. _____

ZAPISNIK SA PRIPREMNE RASPRAVE

Pripremljen od strane Osnovnog suda u Prizrenu, od dana 28.08.2014

Sudija

Tužilac: _____

_____

Zapisničarka

Tuženi: _____

_____

Predmet spora: nadoknada štete

Počelo je sa radom u 14 sati i 15 minuta

Rasprava je javnog karaktera

Sudija otvara raspravu, predstavlja predmet razmatranja i sudiju slučaja.

Stranke su bez prigovora.

Konstatuje se da su na raspravi prisutni:

Za tužioca: Ovlašćena _____ koja na sudskoj raspravi dostavlja jedan primerak ovlašćenja.

Za tuženog: Lični identitet koji sud proverava kroz proveru lične karte izdate od strane MUP- Republike Kosovo, sa ličnim brojem _____, kao i njegovog ovlašćenog advokata _____ koji na sudskoj raspravi dostavlja jedan primerak ovlašćenja.

Prethodno, ovlašćena zastupnica _____ kao i njegov ovlašćeni advokat _____ izjavljuju da su između njih postigli i da predlažu sudu na odobrenje ovaj:

SUDSKI SPORAZUM

I. Obavezuje se tuženi _____ iz sela _____ opština Prizren, da na ime nadoknade prouzrokovane štete, tokom počinjenog krivičnog dela konstatovanog pravosnažnom presudom Opštinskog suda u Prizrenu, P. br. _____, datuma 01.11.2011, da isplati tužiteljici _____ iznos u visini od 622.71 Evra i to u šest mesečnih rata u iznosu od 103.78 Evra, sa prvom ratom od meseca oktobra 2014 godine, čime će isplata biti obavljena svakog meseca, najkasnije do 5. u narednom mesecu, gde će isplata biti obavljena na glavnoj kasi tužioca u Prizrenu, kao i sudsku taksu u iznosu od 15 miliona evra, koji iznos treba biti uplaćen na bankovni račun tužioca _____ sa brojem _____.

II. Troškovi postupka padaju na teret tuženog.

Ovlašćeni zastupnik tužioca

_____

Ovlašćeni zastupnik tuženog

_____

Tuženi

_____

Posle ovoga sud donosi ovu:

SUDSKU ODLUKU

USVAJA SE u potpunosti sudski sporazum kojeg su podneli gore pomenute stranke u parnici.

Posle naplate sudske takse, predmet se dostavlja dalje kao zaključeni predmet.

Završeno u 14,40 minuta.

Prisutne strane potpisuju ovaj zapisnik bez primedbi.

Ovlašćeni zastupnik tužioca

_____

Ovlašćeni zastupnik tuženog

_____

Tuženi

_____

Zapisničarka

_____

Sudija

_____

Obrazac broj 24 – Zapisnik sa sudske rasprave na kojoj je odbijen sudski sporazum predložen od strane stranaka

P. br. _____

ZAPISNIK SA PRIPREMNE RASPRAVE

Pripremljen pri Osnovnom sudu u Prištini, datuma 18.08.2014

Sudija

Tužilac: _____

Zapisničarka

Tuženi: _____

Predmet spora: nadoknada štete

Krenuli smo sa radom u 11 i 15 minuta.

Rasprava je javnog karaktera.

Sudija otvara raspravu, predstavlja predmet razmatranja i sudiju slučaja.
Stranke su bez prigovora.

Konstatuje se da su na raspravi prisutni:

Za tužioca: Ovlašćena advokatica _____ iz Prištine, koja na sudskoj raspravi dostavlja jedan primerak ovlašćenja.

Za tuženog: Ovlašćeni advokati _____ iz Prištine, koji na sudskoj raspravi dostavlja jedan primerak ovlašćenja.

Prethodno, ovlašćena advokatica _____ kao i njegov ovlašćeni advokat _____ izjavljuju da su između njih postigli i da predlažu sudu na odobrenje ovaj:

SUDSKI SPORAZUM

I. Obavezuje se tuženi _____ iz Prištine, ul. „Milan Šufraj“ br.56, da na ime kupo-prodaje za nekretninu koja je na osnovu posedovnog lista br. 844, evidentirana kao katastarska parcela, br.744 Katastarska zona Priština, na površini od 54 ari, koja se nalazi na mestu zvanom „Prištinsko polje“ sa dimenzijama i prostiranjem 45 m na severu, 54 m ka istoku sa prelomom, 46 m ka jugu i 55 m na zapadu, da plati tužiocu _____ sumu u iznosu od 50.000 (pedeset hiljada) Evra, u roku od 15 dana od datuma dobijanja ovog sudskog sporazuma, a ovaj iznos treba da bude isplaćen na bankovnom računu tužioca _____ sa brojem 1501001001597197, kao i da pritom dozvoli tužiocu da u gore pomenutom roku, pri kompetentnim opštinskim organima – Opštinskom direktorijatu za geodeziju i katastar u Prištini, obavi prenos imovinskog prava na ime tužioca.

II. Troškovi postupka padaju na teret tuženog.

Ovlašćeni zastupnik tužioca

Ovlašćeni zastupnik tuženog

Posle ovoga sud donosi sledeću:

ODLUKU

ODBIJA SE u potpunosti gore predloženi sudski sporazum od strane stranka u parnici.

Parnični postupak u ovom predmetu će se nastaviti kada odluka kojom je odbijena nagodba, dobije konačnu formu.

Završeno u 11,40 minuta.

Prisutne strane potpisuju ovaj zapisnik bez primedbi.

Ovlašćeni zastupnik tužioca

_____

Ovlašćeni zastupnik tuženog

_____

Zapisničarka

_____

Sudija

_____

Obrazac broj 25 – Posebna odluka za odbijanje sudskog dogovora predloženog od strane stranaka

P. br. _____

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI – Opšte odeljenje, sa sudijom _____ i zapisničarkom _____, u sporu po tužbi _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“ br. ____, kojeg zastupa ovlašćena advokatica _____ iz Prištine, protiv tuženog _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“ br. _____, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, zbog utvrđivanja imovinskog prava, vrednost spora je 50.000 Evra, na raspravi održanoj datuma _____, donosi ovu:

ODLUKU

ODBIJA SE predloženi sudski sporazum od strane tužioca i tuženog koji su od suda zahtevali usvajanje sudske nagodbe po sledećem sadržaju:

“ Obavezuje se tuženi _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“ br.56, da na ime kupo-prodaje za nekretninu koja je na osnovu posedovnog lista br. 844, evidentirana kao katastarska parcela, br.744 Katastarska zona Priština, na površini od 54 ari, koja se nalazi na mestu zvanom „Prištinsko polje“ sa dimenzijama i prostiranjem 45 m na severu, 54 m ka istoku sa prelomom, 46 m ka jugu i 55 m na zapadu, da plati tužiocu _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“, br. _____, sumu u iznosu od 50.000 (pedeset hiljada) Evra, u roku od 15 dana od datuma dobijanja ovog sudskog sporazuma, a ovaj iznos treba da bude isplaćen na bankovnom računu tužioca _____ sa brojem, kao i da pritom dozvoli tužiocu da u gore pomenutom roku, pri kompetentnim opštinskim organima – Opštinskom direktorijatu za geodeziju i katastar u Prištini, obavi prenos imovinskog prava na ime tužioca.

Shpenzimet e procedurës bien në barrë të të paditurit, si propozim tërësisht i pabazuar.

Obrazloženje

Tužilac _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“ br. ____, kojeg zastupa ovlašćena advokatica _____ iz Prištine, pri ovom sudu je podneo tužbu protiv tuženog _____ iz Prištine, ul. „Milan Šuflaj“ br. ____, kojeg zastupa njegov ovlašćeni advokat _____ iz Prizrena, zbog utvrđivanja imovinskog prava.

Na raspravi datuma 18.08.2014, stranke u postupku su putem svojih punomoćnika, obavestili sud da između njih postoji dogovor kao u dispozitivu ove odluke, zato su se obratili sudu sa predlogom da ovaj sporazum njihov sud odobri kao osnovani.

Donosenjem odluke o predlogu pravnih predstavnika u parnici, sud je pažljivo razmatrao pomenuti predlog za sudsko poravnanje, kao i ostale spise predmeta, smatrajući da je predlog za usvajanje pomenutog sporazuma, neosnovan.

U stvari uvidom u spise, Sud je utvrdio da su katastarske parcele koje su predmet ovog spora, evidentirane a ime opštine Prizren kao društvena imovina, a ne na ime oštećenih. Dakle, imajući u vidu da ova parcela nije registrovana na ime tužioca, zaključak je da drugi ne mogu raspolagati njom, jer ista nije njegova imovina, već je u vlasništvu trećeg lica (opština Prizren), koja nije stranka u ovom postupku, sud je utvrdio da je ova tvrdnja tužioca ima veze sa pravima kojima ne mogu da raspolazu, predviđenih članom 3.3 iz Zakona o parničnom postupku (ZPP).

Kao što je gore pomenuto, a na osnovu člana 414.3 iz ZPP-a, donosi se odluka kao u dispozitivu ove odluke.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI –Opšte odeljenje,

P. br. _____, datuma _____

Sudija

PRAVNI SAVET:

Protiv ove odluke nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema iste, i to Apelacionom sudu, preko ovog suda.

POGLAVLJE XVI
TROŠKOVI POSTUPKA

16. TROŠKOVI POSTUPKA

16.1. Troškovi

Parnični troškovi su izdaci učinjeni u toku ili povodom postupka. Isti obuhvataju npr. sudsku taksu, izdatke na ime obezbeđivanja i izvođenja dokaza, održavanje ročišta van zgrade suda, dolazak stranaka i njihovih zastupnika na sud, plaćanje naknade advokatu za obavljen rad, troškove nastale uviđajem, veštačenjem, svedočenjem i troškovi postupka za javnog tužioca i ombudsmana.

16.1.1. Izmirenje troškova postupka

Svaka stranka prethodno sama snosi troškove koje je prouzrokovala svojim radnjama.

Tužilac pretplaćuje izdatke u vezi sa podnošenjem tužbe i drugih podnesaka za koje je predviđena sudska taksa, dolaskom na sud, izvođenjem predloženih dokaza i onih u vezi sa sredstvom pobijanja.

Tuženi izmiruje troškove u vezi sa podnošenjem tužbenog odgovora i drugih podnesaka za koje je predviđena sudska taksa, dolaskom na ročište i dokaza predloženih sa njegove strane.

Ombudsman i javni tužilac, kada učestvuju u sudskom procesu u svojstvu stranaka ili umešača jedne od stranaka, snose troškove postupka koje su načinili svojim proceduralnim radnjama.

Ako stranka predloži izvođenje dokaza (u vidu: svedoka, veštaka i uviđaja predmeta ili mesta), sud rešenjem određuje iznos i nalaže strankama da unapred polože iznos potreban za podmirenje troškova koji će da nastanu povodom izvođenja dokaza.

Ako izvođenje dokaza predlažu obe stranke, sud će da odredi da iznos potreban za podmirenje troškova polože obe stranke na jednake delove.

Sud će da odustane od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku koji sud odredi. Stranka nije dužna da bude aktivna na suđenju niti se može primorati da obavezno položi sredstva na ime troškova.

Ovo pravilo ne važi u slučajevima u kojima je sud odredio izvođenje dokaza po službenoj dužnosti za potvrđivanje činjenica koje podlažu građanskopravnim odnosima uređenim obaveznim odredbama člana 3, stav 3 ZPP-a. U slučajevima u kojima stranke ne polože određeni iznos koji je sud odredio za izvođenje datog dokaza, troškovi za izvođenje dokaza isplatiće se iz sredstava suda.

16.1.2. Definitivna isplata troškova postupka

Stranka koja u celini izgubi parnicu dužna je da protivnoj stranci i umešaču naknadi sve troškove postupka. Smatra se da je tužilac izgubio parnicu ukoliko je njegov tužbeni zahtev pravosnažnom odlukom odbačen a tuženi gubi parnicu kada se pravosnažnom odlukom usvoji tužbeni zahtev tužioca.

Ako stranka delimično uspe u parnici, sud može s obzirom na postignuti uspeh da odredi da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka naknadi drugoj stranci i umešaču

srazmeran deo troškova. Ako se odlučuje o parničnim troškovima, po pravilu, treba uzeti u obzir uspeh svake stranke u sporu (tužioca i tužene). Kada se određuje visina parničnih postupaka, u slučaju u kome su stranke imale delimičan uspeh u sporu, sud uzima u obzir ne samo visinu odobrenog ili odbačenog potraživanja već i osnovanost potraživanja.

16.1.3. Prvostepena odluka o troškovima postupka

Sud odlučuje o izmirivanju troškova postupka samo na unapred podnet zahtev stranke, koji treba da podnese najkasnije do završetka rasprave koja prethodi proglašenju odluke ili u slučaju odlučivanja bez prethodne rasprave, npr. zahtev za izdavanje naloga za isplatu troškova treba da se navede prvobitno u tužbi.

Bez obzira da li je podnet u pismenoj formi ili na sudskoj raspravi, zahtev stranke za isplatu troškova postupka, treba da navodi:

- konkretno troškove za koje se zahteva nagrada (lista troškova)
- dokaze koji argumentuju zahtevane troškove (npr. računi, prevozne karte itd.)

Predmetni sudija ovlašćen je da pažljivo oceni sve okolnosti i da proceni koji troškovi su bili neophodni za krivično gonjenje predmeta na sudu. To znači da se stranci koja je bila uspešna u sporu ne priznaju svi troškovi koje je snosila u parnici ili u vezi sa istom, već samo oni koji su bili potrebni za ostvarivanje ili zaštitu prava koje je bilo predmet spora.

Sud obično donosi odluku o troškovima postupka zajedno sa odlukom kojom se postupak okončava na jednom stepenu, bilo da li se radi o odluci o glavnoj stvari ili o odluci kojom se postupak prekida iz proceduralnih razloga.²⁸⁵

U slučajevima u kojima pravo na naknadu troškova ne zavisi od rezultata spora, sud posebnim rešenjem odlučuje u vezi sa naknadom troškova postupka. Sa druge strane, prilikom donošenja delimične presude, sudu je ostavljena mogućnost da odluči konačnom odlukom o troškovima postupka.

Odluka o troškovima postupka uvek se tretira kao rešenje i deo je presude. Ukoliko sud odlukom o glavnoj pravnoj stvari ne odluči i o troškovima postupka, stranka može zahtevati da se donese dopunsko rešenje za troškove postupka.

Na odluku o troškovima postupka dozvoljena je posebna žalba. Sa druge strane, odluka o troškovima sadržana u presudi može da se pobija samo žalbom na rešenje ako se istovremeno ne pobija i odluka o glavnoj stvari.

16.1.4. Odluka o troškovima parničnog postupka shodno sredstvu pobijanja

Član 465 ZPP-a propisuje način određivanja troškova postupka nastalih kao posledica pobijanja sudskih odluka.

Kada prvostepeni ili drugostepeni sud odbaci pobijanje (npr. kada se sredstvo pobijanja odbaci kao nedozvoljeno, neuročivo ili nepotpuno) ili odbije pobijanje (ovo može učiniti samo drugostepeni sud), odmah dobija i dužnost da odluči o troškovima postupka načinjenim u vezi sa sredstvom pobijanja.

---

²⁸⁵Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na Obrascu broj 1

Ukoliko viši sud preinači osporenu odluku ili odbaci i poništi tužbu kao nedozvoljenu, nameće mu se dužnost da odluči o svim troškovima postupka, pošto suđenje definitivno prestaje ovom odlukom.

U slučaju u kome se poništi osporena odluka i u kome se pravna stvar vrati prvostepenom sudu, novim rešenjem se odlučuje i o troškovima postupka višeg suda. Odluka o troškovima postupka shodno sredstvu pobijanja može se ostaviti nižem sudu i u slučajevima u kojima je pobijena odluka samo delimično poništena.

16.1.5. Oslobođanje od plaćanja troškova postupka

Sa ciljem ostvarivanja načela ravnopravnosti stranaka tokom sudske zaštite njihovih prava u parničnom postupku, propisan je jedan broj odredbi u skladu sa kojima sud oslobađa od plaćanja troškova postupka stranku koja prema svom opštem imovnom stanju nije u mogućnosti da snosi ove troškove a da ne ošteti svoje i izdržavanje svoje porodice.

16.1.6. Potpuno oslobođanje od troškova postupka

Sud će da oslobodi u potpunosti od plaćanja troškova postupka stranku koja prema svom opštem imovnom stanju nije u mogućnosti da snosi ove troškove a da ne ošteti svoje i izdržavanje svoje porodice. Potpuno oslobođena stranka nije dužna da izmiri takse niti da položi predujam za troškove svedoka, veštaka, uviđaj i troškove različitih sudskih oglasa. Ukoliko je stranka oslobođena od plaćanja troškova postupka tokom samog postupka, ne može zahtevati nadoknadu načinjenih troškova.

U slučajevima u kojima se stranka u potpunosti oslobodi svih troškova postupka, iz finansijskih sredstava suda namiruju se troškovi svedoka, veštaka, uviđaja i sudskih oglasa kao i faktički troškovi određenog predstavnika.

Kada se sudska taksa i drugi troškovi izmiruju iz finansijskih sredstava suda, prvostepeni sud u mogućnosti je da po službenoj dužnosti naplati ova sredstva stranci koja je dužna da plati troškove parničnog postupka. Međutim, ukoliko protivna stranka koja je dužna da plati troškove postupka nije u stanju da ih plati, onda sud može odlučiti da sredstva isplaćena u vidu predujma iz finansijskih sredstava suda, u celosti ili delimično, plati stranka koja dobije spor, a koja je prethodno oslobođena od plaćanja i na osnovu predmeta primljenog spora.

16.1.7. Delimično oslobođanje od plaćanja troškova postupka

Stranka kojoj bi se plaćanjem troškova parničnog postupka u celosti vidljivo smanjila sredstva za izdržavanje delimično se oslobađa od plaćanja troškova postupka. U ovom slučaju, sud može osloboditi stranku samo od plaćanja sudskih taksi.

16.1.8. Odluka nadležnog suda o predlogu stranke za oslobođanje od plaćanja troškova postupka

Stranka koja traži da bude oslobođena od plaćanja troškova postupka dužna je da zajedno sa predlogom predstavi dokaze o njenom imovinskom stanju, u šta ulaze dokazi o приходima iz radnog odnosa, dokazi o приходima iz nepokretnosti kao i dokazi o приходima iz drugih izvora. U određenim slučajevima, što ocenjuje predmetni sudija, sud po službenoj dužnosti može da

obezbedi potrebne podatke i obaveštenja o imovinskom stanju stranke koja traži da bude oslobođena od plaćanja sudskih taksi.

Stranka podnosi zahtev za oslobađanje od plaćanja troškova postupka prvostepenom sudu pošto je ovaj sud nadležan da odlučuje u vezi sa oslobađanjem od plaćanja parničnih troškova. Prvostepeni sud je nadležan da odluči o oslobađanju od plaćanja troškova nastalih na sudu višeg stepena.

Predmetni sudija u roku od sedam (7) dana od dana dobijanja predloga stranke da bude oslobođena od troškova postupka odlučuje u vezi sa istim. Ukoliko sudija, imajući u vidu sve okolnosti, posebno vrednost parničnog spora, broj članova porodice i prihode stranke i članova njene uže porodice, proceni da su ispunjeni zakonski uslovi za oslobađanja od plaćanja troškova postupka, on donosi rešenje kojim usvaja zahtev stranke i oslobađa je delimično ili potpuno od plaćanja troškova postupka.²⁸⁶ Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba, međutim ukoliko sudija odbaci predlog za oslobađanje od plaćanja troškova postupka, onda je dozvoljena žalba na ovu odluku.²⁸⁷

Ukoliko je stranka oslobođena od plaćanja svih troškova postupka, na njen zahtev sud odlučuje da imenuje plaćenog zastupnika, ukoliko oceni da je isto neophodno za zaštitu njenih prava. U ovim slučajevima, stranka se oslobađa od plaćanja troškova propisanih članom 450 ZPP-a ali i od plaćanja nagrada odabranom zastupniku. Predsednik suda je taj koji odlučuje o postavljanju zastupnika stranke, na njen zahtev. Međutim, ukoliko advokat predstavi opravdane razloge da bude oslobođen dužnosti zastupanja date stranke, o zahtevu advokata odlučuje predmetni sudija koji oslobađa advokata od dužnosti zastupanja stranke.

Nije dozvoljena žalba protiv rešenja predsednika suda kojom se prihvata zahtev stranke da joj se postavi zastupnik i protiv rešenja predmetnog sudije kojim se advokat oslobađa dužnosti zastupanja stranke. Međutim, dozvoljena je žalba protiv rešenja kojim se odbacuje zahtev stranke za postavljanje zastupnika kao i protiv rešenja kojim je odbačen zahtev zastupnika za oslobađanje od ove dužnosti.

16.1.9. Mogućnost poništavanja rešenja o oslobađanju od plaćanja troškova postupka i imenovanja zastupnika

U slučajevima u kojima se tokom parničnog postupka potvrdi da je stranka koja je oslobođena od plaćanja troškova postupka u stanju da plati te troškove (npr. u međuvremenu stranka je stekla imovinsko pravo nad nepokretnostima značajne vrednosti, ukoliko je stranci vidljivo povećana plata ili ostvaruje prihode iz nekog drugog izvora itd.) sud će poništiti rešenje o oslobađanju stranke od plaćanja troškova postupka i imenovanja zastupnika.

U zavisnosti od stepena u kome su se promenile imovinske prilike stranke, sud rešenjem o poništavanju oslobađanja od plaćanja troškova odlučuje da li će stranka koja je ostvarivala ovo pravo nadoknaditi u potpunosti ili delimično troškove i sudske takse od kojih je prethodno bila oslobođena, kao i činjenične troškove i nagradu za zastupnika postavljenog od strane suda. Ukoliko sud oceni da i nakon izmene imovinskih prilika stranke ista ponovo nije u stanju da snosi sve troškove postupka, on može odlučiti rešenjem i primorati stranku da samo delimično nadoknadi troškove postupka pre svega da nadoknadi troškove koji su izmireni iz finansijskih sredstava suda.

---

²⁸⁶Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 2 i 3.

²⁸⁷Praktičan način rešavanja ovakve situacije predstavljen je na obrascu broj 4.

Mogućnost poništavanja ove odluke od strane suda može doći do izražaja i u slučajevima u kojima potvrdi da nisu postojali opravdani razlozi za oslobađanje stranke od troškova postupka, ukoliko ekonomsko stanje stranke nije opravdalo oslobađanje, već je na oslobađanje uticala stranka koja je prikrila stvarno imovinsko stanje (npr. stranka je prećutala činjenicu da ostvaruje penziju od rada u inostranstvu itd.). Poništavanje ovog prava pogađa stranku od samog početka parničnog postupka.

PRAKTIČNI OBRASCI

16.2. Praktični obrasci o troškovima postupka

Obrazac broj 1 – Rešenje kojim se prihvataju troškovi postupka

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, koga po punomoćju zastupa _____, protiv tužene, Kosovska elektroenergetska korporacija iz Prištine, po osnovi _____, odlučujući po zahtevu tužioca o troškovima parničnog postupka, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

ODOBRAVA SE zahtev tužioca _____, u vezi sa troškovima postupka, OBAVEZUJE SE tužena _____ iz Prištine, da isplati tužiocu, na ime troškova parničnog postupka, iznos od 208 evra, u roku od 7 dana od dana donošenja rešenja, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____ je preko svog ovlašćenog zastupnika _____, advokat iz Prištine, dana 15. 07. 2014, podneo sudu zahtev da odluči u vezi sa troškovima za ponavljanje postupka u predmetu C.br. _____ pošto sud nije odlučio u vezi sa ovim troškovima.

Sud je nakon procene zahteva ovlašćenog zastupnika tužioca, našao da je Vrhovni sud Kosova, odlučujući o zahtevu za ponavljanje postupka koji je podneo ovlašćeni zastupnik tužioca, presudom CPP. br. 2/2014 od dana 06.03.2014, dozvolio ponavljanje postupka, nakon čega je poništio presudu Vrhovnog suda Kosova i odbacio reviziju tužene.

Pošto je u konkretnom slučaju prvostepena odluka kojom je usvojen tužbeni zahtev tužioca postala pravosnažna, tužena je dobrovoljno ispunila svoju obavezu prema tužiocu i u smislu troškova postupka ali samo za troškove parnice, ne uključujući i troškove ponavljanja postupka.

Sud je ocenjujući zahtev u vezi sa troškovima parničnog postupka našao da tužilac polaže pravo i na troškove postupka u vezi sa predlogom za ponavljanje postupka.

Sud je svoju odluku da tuženi snosi troškove postupka zasnovao na odredbama člana 449 i 452 Zakona o parničnom postupku.

Visina odobrenih troškova postupka podrazumeva troškove sastavljanja predloga za ponavljanje postupka u iznosu od 208 evra.

Iz svega prethodno navedenog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 7 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 2 – Rešenje kojim se odbacuju troškovi postupka

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, koga po punomoćju zastupa _____, protiv tužene, _____ iz Prištine, po osnovi ličnog dohotka, odlučujući po zahtevu tužioca o troškovima parničnog postupka, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

ODBACUJE SE kao neosnovan zahtev tužioca _____, iz _____, od dana 26.04.2012. kojim je tražio od suda da odluči u vezi sa troškovima parničnog postupka u predmetu C.br. _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac _____ je preko svog ovlašćenog zastupnika _____, advokat iz Prištine, dana 26. 04. 2012, podneo sudu zahtev da odluči u vezi sa troškovima za ponavljanje postupka u predmetu C.br.2725/09 pošto sud nije odlučio u vezi sa ovim troškovima.

Sud se pri oceni zahteva ovlašćenog zastupnika tužioca pozvao na odredbu člana 463 ZPP-a, koja propisuje sledeće u stavu 1 ovog člana: "O isplaćivanju parničnih troškova sud odlučuje samo na specifikovani zahtev stranke bez vođenja nikakve usmene rasprave u vezi sa zahtevom". Sa druge strane, član 463.2 propisuje: " Stranka je dužna da usvoji u svom zahtevu na specifičan način prikaže troškove za koje traži naknadu, podnoseći dokaze o učinjenim troškovima, ukoliko ne postoje takvi dokazi u dosijeu predmeta".

Nakon što je sud utvrdio da ovlašćeni zastupnik tužioca nije specifikovao troškove postupka i nije podneo dokaze u prilog načinjenim troškovima, u značenju članova 463.1 i 2 ZPP-a odbacuje ovaj zahtev kao neosnovan.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu, preko ovog suda.

Obrazac broj 3 – Rešenje o oslobađanju od plaćanja troškova postupka

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, protiv tuženog _____, odlučujući na predlog tužilje za oslobađanje od sudske takse, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

USVAJA SE predlog tužilje _____ od dana _____, za oslobađanje od takse i ista se OSLOBADA od plaćanja sudske takse u iznosu od 30€ za izjavljivanje žalbe u predmetu pod brojem C.br. _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilja je podneskom od dana _____, podnela svoj prigovor na zahtev suda da na ime žalbe plati sudsku taksu u iznosu od 30€, sa obrazloženjem da je korisnica socijalne pomoći. Kao dokaz priložila je potvrdu da je korisnik socijalne pomoći.

Sud je ovaj podnesak ocenio kao predlog za oslobađanje od plaćanja sudske takse za izjavljivanje žalbe.

Član 7.2 Administrativnog uputstva br. 2008/02 o unifikovanju sudskih taksi propisuje da lice može da se oslobodi od plaćanja sudske takse, tek kada se potvrdi da on ili ona, poseduje dokaze da su korisnici socijalne pomoći pri Ministarstvu rada i socijalne zaštite. Iz dokaza koje je tužilja podnela, karta socijalnog osiguranika, potvrđuje da potpada pod prvu kategoriju korisnika ove pomoći do dana _____, i da po ovom osnovu ispunjava uslove u skladu sa članom 7.2, tačka a. gore navedenog uputstva čime je oslobođena od plaćanja troškova postupka.

Shodno tome, sud imajući u vidu predstavljene dokaze, odlučuje da tužilju oslobodi od plaćanja sudske takse u iznosu od 30€, na ime izjavljivanja žalbe, u skladu sa članom 468 ZPP-a, u vezi sa članom 7 Administrativnog uputstva br. 2008/2.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje

C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja nije dozvoljeno izjavljivanje žalbe.

Obrazac broj 4 – Rešenje kojim se odbacuje zahtev za oslobađanje od plaćanja troškova postupka

C.br. _____

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje, sa sudijom _____, u pravnoj parničnoj stvari tužioca _____, iz Prištine koga po punomoćju zastupa _____, protiv tužene, _____, odlučujući po zahtevu tužioca o oslobađanju od plaćanja sudske takse, dana _____, donosi ovo:

R E Š E N J E

ODBACUJE SE predlog tužioca _____ od dana _____, kojim je zahtevao da bude oslobođen od plaćanja troškova parničnog postupka u predmetu pod brojem C.br. _____.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilac je preko svog ovlašćenog zastupnika, dana 29.05.2014, podneo predlog za oslobađanje od plaćanja troškova postupka pošto imajući u vidu opšte imovinsko stanje tužilac nema finansijske mogućnosti da priušti da plati troškove postupka a da ne ugrozi potrebno izdržavanje svoje porodice i samog tužioca. Sve ovo zasnovano se na činjenici da je tužilac imalac prava na osnovnu penziju i penziju po doprinosu u iznosu od 80€, a što se tiče imovine ima samo stan u kome živi.

Sud je procenio predlog ovlašćenog zastupnika tužioca, pregledao je predočene dokaze i to: potvrdu iz Katastarske službe u Prištini, pod br. 7037, od dana 28.05.2012 kao i odluku o priznavanju prava na osnovnu penziju i doprinos.

Član 7.2 Administrativnog uputstva br. 2008/02 o unifikovanju sudskih taksi propisuje da lice može da se oslobodi plaćanja sudske takse, tek kada se potvrdi da on ili ona, poseduje dokaze da su korisnici socijalne pomoći pri Ministarstvu rada i socijalne zaštite ili agencije koja ga nasledi ili ukoliko lice pruži dokaze da je on ili ona korisnik usluga pravne pomoći Okružne kancelarije za pravnu pomoć.

Iz dokaza koje je tužilac dao na uvid ne može se dokazati da ispunjava uslove u skladu sa članom 7.2 gore navedenog administrativnog uputstva da bude oslobođen od troškova za parnični postupak.

Shodno tome, sud je imajući u vidu dokaze koji su predočeni doneo odluku da odbije predlog tužioca da bude oslobođen od plaćanja troškova postupka, u skladu sa članom 253 i 450 ZPP-a, u vezi sa članom 7 Administrativnog uputstva br. 2008/2.

OSNOVNI SUD U _____ Opšte odeljenje
C.br. _____, dana _____

s u d i j a

PRAVNI SAVET:

Protiv ovog rešenja, dozvoljeno je izjavljivanje žalbe, u roku od 15 dana od njegovog donošenja, Apelacionom sudu, preko ovog suda.

POGLAVLJE XVII
POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI

17. POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI

17.1. Vrste postupaka

Odredbe ZPP-a su prikladne pre svega za rešavanje prostih imovinskopravnih sporova. U sporovima posebne specifičnosti, ove odredbe ne mogu da budu adekvatan instrument za njihovo rešavanje od strane suda, zbog čega je ZPP sastavljen i od posebnih odredbi odnosno od posebnih parničnih postupaka. Neki od posebnih postupaka primenjuju se usled vrste imovinskopravnih odnosa, dok je nekolicina posledica njihovog društvenog značaja. Treba istaći da se i kod posebnih postupaka primenjuju opšta pravila parničnog postupka ukoliko posebni postupci ne predviđaju i posebna pravila.

17.1.1. Postupci u parnicama iz radnog odnosa

Za rešavanje sporova iz radnog odnosa koji potpadaju pod nadležnost redovnih sudova, ZPP propisuje par pravila koja se razlikuju od opštih proceduralnih pravila.

Posebna pravila ovog posebnog postupka odnose se na prioritet i hitnost u rešavanju ovih sporova.

Odredbe člana 475 ZPP-a propisuju na taksativan način da parnice iz radnih odnosa, posebno u slučaju određivanja rokova i sazivanja ročišta, sud uvek treba da uzme u obzir potrebu za hitnim rešavanjem sporova iz radnog odnosa.

Sud će u presudi kojom nalaže izvršenje neke činidbe da odredi rok od 7 dana za njeno izvršenje (partitivni rok), dok je rok za izjavljivanje žalbe na presudu ili rešenje 7 dana.

U ovom kontekstu, ZPP propisuje kraće vremenske rokove za razliku od opšteg parničnog postupka i takođe propisuje i obavezu suda da ovi rokovi budu što je moguće kraći prilikom njihovog izricanja.

17.1.2. Postupak u parnicama zbog ometanje poseda

ZPP je odredbama iz članova 478-483 uredio poseban postupak u vezi sa parnicama zbog ometanje poseda, u skladu sa kojima se daje sudska zaštita licu kome je predmet uzet iz državine ili kome se smeta državina. Ovim odredbama postoji mogućnost brzog i efikasnog ponovnog uspostavljanja neurednog stanja, bez razmatranja prava na posedovanje, njegovu pravnu osnovu ili poverenje ili nepoverenje poseda.

U ovim sporovima, određuje se obaveza suda da pri izricanju rokova i zakazivanju ročišta uvek obrati posebnu pažnju na hitnost u rešavanju postupaka ometanje poseda, ali imajući u vidu prirodu svakog predmeta.

Često se dešava u sudskoj praksi da tokom preispitivanja sporova ometanje poseda predmetne sudije ne poštuju precizno konkretne odredbe ovog parničnog postupka.

Svaki predmet ometanje poseda trebalo bi da se izanalizira na osnovu nekoliko zakonskih ograničenja propisanih za sud članom 480 ZPP-a.

Sud određuje rok za ispunjavanje dužnosti datih strankama u zavisnosti od okolnosti datog predmeta. U diskreciji je suda da prilikom određivanja sudskih rokova oceni hitnost ispunjavanja bilo kakvih obaveza od strane subjekata uključenih u parnični postupak usled smetanja državine.

Ovi sporovi rešavaju se rešenjem a rok za izjavljivanje žalbe protiv odluke suda je 7 dana.

Protiv rešenja donetih u parnicama zbog ometanje poseda revizija nije dozvoljena kao vanredni pravni lek.

Ne može se izvršiti rešenje doneto u parničnom postupku zbog ometanje poseda ukoliko izvršni postupak nije pokrenut u roku od 30 dana od dana isteka partitivnog roka za ispunjenje obaveze u skladu sa donetim rešenjem o ometanju poseda.

17.1.3. Postupak u sporovima male vrednosti

Kako bi pravna zaštita subjektivnih prava čija vrednost nije velika bila izvršena na efikasan način i bez nekih većih troškova, zakon propisuje ovo u vidu posebnog parničnog postupka koji je prilično pojednostavljen u odnosu na opšti.

Prema odredbama ZPP-a član 485, sporovi male vrednosti su:

- sporovi u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi 500 evra.
- sporovi u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanja u novcu ali je tužilac u tužbi naveo da pristaje da umesto ispunjenja određenog zahteva primi novčani iznos koji ne prelazi 500 evra, i
- sporovi u kojima se tužbeni zahtev odnosi na nepokretnosti, čija vrednost navedena u tužbi ne prelazi iznos od 500 evra.

U skladu sa odredbama ZPP-a član 486, ne smatraju se sporovima male vrednosti:

- sporovi o nepokretnostima,
- sporovi iz radnog odnosa, i
- sporovi zbog ometanje poseda

Ukoliko tužilac preinači tužbeni zahtev tako da prelazi iznos od 500 evra, pokrenuti postupak će se dovršiti u skladu sa propisima o opštem parničnom postupku.

Ako tužilac do zaključenja glavne rasprave koja se vodi u redovnom (opštem) parničnom postupku smanji tužbeni zahtev tako da više ne prelazi 500 evra, dalji postupak sprovedeće se u skladu sa odredbama o postupku o sporovima male vrednosti.

U postupku o sporovima male vrednosti, zapisnik o glavnoj raspravi, pored podataka iz člana 135. stav 1, sadrži:

- izjave stranaka koje su od bitnog značaja, a naročito one kojima se, u celosti ili delimično, priznaje tužbeni zahtev, odriče od tužbenog zahteva, preinačava ili povlači tužba, ili odriče od žalbe,

- bitnu sadržinu izvedenih dokaza,
- odluke protiv kojih je dozvoljena žalba i koje su objavljene na glavnoj raspravi,
- da li su stranke bile prisutne objavljivanju presude i ako jesu, da su poučene pod kojim uslovima mogu da izjave žalbu.²⁸⁸

Ako tužilac ne dođe na ročište za glavnu raspravu, a uredno je pozvan, smatraće se da je povukao tužbu, sem kada tuženi traži da se pristupi glavnoj raspravi u odsustvu tužioca.

Ova odredba identična je sa odredbom člana 423, stav 3 ZPP-a, kojom se uređuje ista situacija u redovnom odnosno opštem postupku.

Ako na prvo ročište za glavnu raspravu ne dođu obe stranke, a uredno su pozvane, smatraće se da je tužilac povukao tužbu.

U postupku o sporovima male vrednosti dozvoljena je posebna žalba samo protiv rešenja kojim se okončava postupak na prvom stepenu. Ostala rešenja protiv kojih je po ovom zakonu dozvoljena posebna žalba mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke kojom se postupak okončava.

Presuda ili rešenje kojim se okončava parnica u postupku o sporovima male vrednosti može da se pobije samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Sud je dužan da u pravnoj izreci pomene uzroke na osnovu kojih se može izjaviti žalba.

Paritivni rok za izvršenje obećanja je 7 dana dok je rok za izjavljivanje žalbe na presudu ili protiv rešenja 7 dana.

17.1.4. Postupak izdavanja platnog naloga

U skladu sa pravilima obligacionog postupka, sud na osnovu navoda tužioca da mu tuženi duguje određenu svotu novca, izdaje odluku kojom nalaže tuženom da izmiri svoje dugovanje u unapred utvrđenom vremenskom razmaku. Doneta odluka, ukoliko se ne poništi pobijanjem, postaje izvršni akt.

Ako se tužbeni zahtev odnosi na dospelo potraživanje u novcu, a to se potraživanje dokazuje verodostojnom ispravom priloženom tužbi (u izvorniku ili overenom prepisu), sud će, da izda nalog tuženom da ispuni tužbeni zahtev (platni nalog).

Uslovi za izdavanje platnog naloga:

- tužbeni zahtev se odnosi na potraživanje u novcu,
- platni nalog je dospelo i treba da se dokaže verodostojnim ispravama,
- ukoliko potraživanje prelazi 500 evra, njeno postojanje treba da se dokaže verodostojnom ispravom,
- ukoliko tužbeni zahtev ne prelazi 500 evra, nema potrebe da se tužbi prilaže verodostojna isprava već samo treba pomenuti pravnu osnovu dugovanja, visinu potraživanja, dokaze na osnovu kojih se može dokazati istinitost tvrdnji tužioca, i

---

²⁸⁸ Član 488 ZPP-a.

- tužba treba da je podneta nadležnom sudu.

Kao verodostojne isprave smatraju se naročito:

- javne isprave,
- privatne isprave na kojima je potpis obveznika overio organ nadležan za overavanje,
- menice i čekovi sa protestom i povratnim računom ako su oni potrebni za zasnivanje zahteva,
- izvodi iz overenih poslovnih knjiga za isplatu komunalija na ime vodosnabdevanja, električne energije i smeća, fakture,
- isprave koje po posebnim propisima imaju značaj javnih isprava²⁸⁹

Platni nalog izdaće sud iako tužilac u tužbi nije predložio izdavanje platnog naloga, a ispunjeni su svi uslovi za izdavanje platnog naloga.²⁹⁰

Platni nalog se izdaje bez održavanja ročišta i samo na osnovu proceduralnog materijala sadržanog u tužbi.

U postupku izdavanja platnog naloga, rešenje kojim se usvaja tužbeni zahtev ima oblik platnog naloga.²⁹¹

Ukoliko se ispune uslovi da sud izda platni nalog, sud na platnom nalogu beleži:

- da je tuženi dužan, od dana dostavljanja platnog naloga da ispuni zahtev tužbe zajedno sa troškovima koje je sud odmerio ili
- da u roku od sedam (7) dana a u meničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana, podnese prigovor protiv platnog naloga, i
- upozori tuženog da će da odbaci neblagovremeno podnet prigovor.

Platni nalog dostavlja se strankama, dok se tuženom uz platni nalog dostavlja i primerak tužbe sa priložima.

Ako sud ne usvoji predlog za izdavanje platnog naloga, nastaviće postupak po tužbi u skladu sa odredbama za opšti parnični postupak.

Protiv rešenja suda kojim se ne usvaja predlog za izdavanje platnog naloga nije dozvoljena žalba.

Platni nalog tuženi može da pobija samo prigovorom, u utvrđenom roku.

U pobijanju tuženi može tvrditi:

- da treba potvrditi da za izdavanje platnog naloga nisu bile ispunjene proceduralne pretpostavke zahtevane zakonom o izdavanju platnog naloga,
- da tuženi ili tužilac nema stvarnu legitimnost, ili
- da zahtev tužioca još uvek nije potraživ.

---

²⁸⁹ Član 493 stav 2 LPK-a.

²⁹⁰ Član 493 stav 3 LPK-a.

²⁹¹ Član 142 stav 4 LPK-a.

Ako se platni nalog pobija jedino u pogledu odluke o troškovima postupka, ova odluka može da se pobije samo žalbom protiv rešenja.

Ako se platni nalog pobije delimično, za pobijeni deo pristupa se postupku u skladu sa opštim pravilima parničnog postupka, dok u delu u kome nije pobijan prigovorom, platni nalog postaje pravosnažan.

Neblagovremene, nepotpune ili nedozvoljene prigovore odbaciće sud bez održavanja ročišta. Ako su prigovori podneti blagovremeno, sud će proceniti da li prethodno treba da zakaže pripremno ročište ili treba odmah da zakaže ročište za glavnu raspravu.²⁹²

Na zakazanom ročištu, stranke mogu da iznose nove činjenice i da predlažu nove dokaze, a tuženi može da ističe i nove prigovore u pogledu pobijanog dela platnog naloga.

Ako se sud posle izdavanja platnog naloga oglasi stvarno nenadležnim, ukinuće platni nalog i po pravosnažnosti rešenja o nenadležnosti ustupiće predmet nadležnom sudu.

Ako sud posle izdavanja platnog naloga utvrdi da je mesno nenadležan, neće da ukine platni nalog, nego će po pravosnažnosti rešenja kojim se oglasio nenadležnim da ustupi predmet nadležnom sudu.

Ako tuženi prigovori da nisu postojali zakonski osnovi za izdavanje platnog naloga ili da postoje smetnje za dalji tok postupka, sud će prvo da odluči o tom prigovoru. Ako nađe da je takav prigovor osnovan, ukinuće rešenjem platni nalog i po pravosnažnosti rešenja otpočeće raspravljanje o glavnoj stvari, ako takvom raspravljanju ima mesta. Ako sud ne usvoji prigovor preći će na raspravljanje o glavnoj stvari, a rešenje suda uneće se u odluku o glavnoj stvari.

U odluci o glavnoj stvari sud će da odluči da li platni nalog u celini ili delimično ostaje na snazi ili se poništava.

Ako povodom prigovora sud nađe da je tužbeni zahtev dospeo posle izdavanja platnog naloga a pre zaključenja glavne rasprave, sud će presudom da ukine platni nalog i odluči o tužbenom zahtevu.

Tužilac može da povuče tužbu bez pristanka tuženog samo do podnošenja prigovora. Ako se tužba povuče, sud će rešenjem da ukine platni nalog.

17.1.5. Postupak u privrednim sporovima

Ovaj postupak vodi Odeljenje za privredna pitanja u sklopu Osnovnog suda.

U postupku za rešavanje privrednih sporova primenjuju se odredbe ZPP-a, o opštem parničnom postupku, ako za pojedine sporove nije propisana druga vrsta postupka.²⁹³

Proceduralna pravila za postupak rešavanja privrednih sporova primenjuju se u svim sporovima za koje je, u skladu sa Zakonom o sudovima, nadležan privredni sud, sem u sporovima za koje je nadležan nakon oduzimanja stvarne nadležnosti.²⁹⁴

---

²⁹² Član 498 stav 1 i 2 ZPP-a.

²⁹³ Član 505 stav 1, ZPP-a.

²⁹⁴ Član 505 stav 2 ZPP-a.

U skladu sa Zakonom o sudovima, odredbe člana 13 propisuju niz stvari koje potpadaju pod nadležnost Odeljenja za privredna pitanja, kao što su:

- sporovi između domaćih i stranih pravnih lica u vezi sa njihovim privrednim pitanjima;
- reorganizacija, stečaj i likvidacija pravnih lica, ako zakonom nije drugačije propisano;
- sporovi u vezi sa smetanjem poseda, osim nepokretne imovine, između stranaka iz podstava 1.1. ovog stava;
- sporovi u vezi sa povredom konkurencije, zloupotrebom ili monopolskim i dominantnim položajem na tržištu, kao i monopolistički sporazumi;
- zaštita svojinskih prava i intelektualne svojine;
- sporovi u vezi sa avionskim kompanijama, za koje se primenjuje Zakon o avionskim kompanijama, isključujući sporove u vezi prava putnika;
- druge zakonom predviđene slučajeve.

Za razliku od redovnih sudskih sporova, u sporovima u parnicama u kojima vrednost spora prelazi 3000€ revizija je dozvoljena, u privrednim sporovima revizija je dozvoljena samo ukoliko vrednost predmeta spora u delu koji je pobijen prelazi iznos od 10.000€

U skladu sa članom 509 rokovi koji važe za rešavanje privrednih sporova;

- rok od sedam (7) dana za odgovor na tužbu;
- rok od petnaest (15) dana za podnošenje predloga o povratku na prethodno stanje iz čl. 130, stav 3 ovog zakona;
- rok od sedam (7) dana za žalbu protiv presude ili rešenja;
- rok od tri (3) dana za podnošenje odgovora na žalbu;
- rok od sedam (7) dana (paritivni rok) za ispunjavanje novčane obaveze a za ispunjavanje nenovčane obaveze sud može da odredi duži rok.

U postupku u privrednim sporovima, sporovi male vrednosti su sporovi u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi vrednost od 3000 evra. Kao sporovi male vrednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužilac je u tužbi naveo da pristaje da umesto ispunjenja određenog zahteva primi određeni novčani iznos koji ne prelazi iznos od 3000€.

18. Biografija autora

Muharrem Shala, je diplomirao na Pravnom fakultetu Univerziteta u Prištini 1974. godine kada je počeo da radi u imovinskopravnoj službi u Skupštini opštine Peć. 1975. godine krenuo je sa pripravničkim radom u Opštinskom sudu u Peći a 1978. godine položio je pravosudni ispit i počeo je da radi kao stručni saradnik u Opštinskom sudu u Peći 1981. 1981. godine imenovan je za sudiju pri Opštinskom sudu u Peći a februara 1984. godine imenovan je za sudiju pri Okružnom sudu u Peći gde je radio do 1992. Od 1996-1999. radio je kao advokat.

U periodu od 2000 – 2013. godine radio je kao sudija pri Okružnom sudu u Peći a od 2013. godine radi pri Apelacionom sudu Kosova. Tokom ovog perioda uglavnom se bavio građanskom materijom.

Od 2010. godine član je Sudskog saveta Kosova (SSK) gde je obavljao funkciju zamenika predsedavajućeg SSK-a. Takođe je obavljao i druge funkcije kao npr. u Nezavisnoj sudskoj i tužilačkoj komisiji, bio je predsednik Disciplinske komisije u SSK-u, član Izbornog panela za žalbe i predstavke i istovremeno je trener pri Kosovskom institutu za pravosuđe.

U sklopu Udruženja sudija Kosova priredio je i objavio veliki broj radova iz građanskopravne oblasti. Bio je član radne grupe koja je radila na izradi Zakona o obligacionim odnosima.

Ma.Sc. Albert Zogaj, je od 2005. do 2010. godine radio kao advokat u Peći a 2010. godine nastavlja da obavlja funkciju sudije pri Osnovnom sudu u Prištini.

Predavač je- asistent na Univerzitetu AAB od 2008. godine na predmetima građanskog prava.

Od 2011. godine angažovan je kao trener pri Kosovskom institutu za pravosuđe i mentor je kandidata za sudije u tri poslednje generacije. Učestvovao je u nekolicini istraživačkih projekata u sklopu Pravnog centra Kosova i Centra za ljudska prava Univerziteta u Prištini.

Valon Totaj, je 2010. godine ukazom je proglašen za sudiju pri Osnovnom sudu u Prizrenu, što je funkcija na kojoj se nalazi i danas. Od 2015. godine je rukovodilac Građanskog odseka ovog suda.

U periodu od 2008-2010, imenovan je na funkciju zamenika javnog pravobranioca Opštine Prizren, dok je pre toga, u periodu od 2007-2008. bio stručni saradnik Odbora direktora Opštine Prizren.

Sudija Valon Totaj koautor je modula – programa obuke “Porodično pravo” i “Pravo dece – građanski aspekt”, pri Kosovskom institutu za pravosuđe u Prištini, u sklopu koga od 2013. godine radi kao sudski trener za građanske predmete.

Zenel Leku, je sudija koji je ukazom postavljen na ovu funkciju 2010. godine pri Osnovnom sudu u Prištini, što je funkcija koju obavlja i u ovom trenutku.

U periodu od 2007-2010, obavljao je funkciju stručnog saradnika u advokatskoj kancelariji Dobruna.

Od 2013. godine angažovan je kao sudski trener za građanske predmete u sklopu Kosovskog instituta za pravosuđe u Prištini.

19.KONSULTOVANA I UPOTREBLJENA LITERATURA

1. Ardian Kalia, E Drejta Ndërkombëtare Private, Tiranë 2010.
2. Enver Hasani, Ne Bis In Idem në Procedurën Kontestimore, Prishtinë, 2009
3. Faik Brestovci, E Drejta Procedurale Civile I dhe II, Prishtinë 2006.
4. Faik Brestovci, E Drejta Procedurale Civile Ndërkombëtare, Prishtinë 2000.
5. Faik Brestovci, Doracaku për përgatitjen e provimit të jurisprudencës, Prishtinë, 2004
6. Hajredin Kuçi& Asllan Bilalli, E Drejta Ndërkombëtare Private, Prishtinë 2008.
7. Hajredin Kuçi& Asllan Bilalli, Zanafilla, Zhvillimi Historik dhe Burimet e së Drejtës Ndërkombëtare Private, Prishtinë 2006.
8. Iset Morina & Selim Nikçi “Komentar” Ligji për Procedurën Kontestimore, Prishtinë 2012..
9. Jani Vasili, Procedura Civile, Tiranë 2010.
10. Marek Antonio Noëicki, Rreth Konventës Evropiane, Tiranë 2003.
11. Michael A Cunniff & Albert Zogaj, Moduli-Shkathësitë e Arsytimit dhe Shkrimit Ligjor për Gjyqtarë, IGJ Prishtinë 2013.
12. Vukasin Ristic, Milosin Ristic, “Praktikum za Parnicu”, Beograd, 2000
13. Vrhovni sud Kosova, Bilten sudske prakse, Priština, 2011, tom 1.
14. Okružni sud Kosova, Bilten sudske prakse, Priština, 2011, tom 2.
15. Petraq Çuri, E Drejta Procedurale Civile & Noteria, Tiranë 2008
16. Vrhovni sud Kosova, Zbirka odluka Vrhovnog suda Kosova u imovinskim sporovima, Priština, 2011.

20. AKTI, KODEKSI, ZAKONI, UREDBE I IZVEŠTAJI

1. Administrativno uputstvo br. 2008/2, o unifikovanju sudskih taksi
2. Administrativno uputstvo o postupcima pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim i građanskim stvarima, br. 01-1265, iz 2009. godine
3. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, 1950.
4. Konvencija o pravima deteta- UN, 20. novembar 1989.
5. Kodeks etike i profesionalnog ponašanja sudija, od 25. aprila 2006.
6. Ustav Republike Kosovo.
7. Zakon o sudovima br. 03/L-199, proglašen dana 09.08.2010, GZ.79/24.08.2010, koji je stupio na snagu 01.01.2013.
8. Zakon o parničnom postupku
9. Zakon o izvršnom postupku
10. Zakon o vanparničnom postupku
11. Zakon o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih država u određenim odnosima – Službeni glasnik SFRJ br. 43/82 sa korekcijom u br. 72/82.
12. Zakon o obligacionim odnosima
13. Porodični zakon Kosova.
14. Zakon o upotrebi jezika
15. Zakon br. 04/L-157 o državnoj advokaturi, Službeni list Republike Kosovo br. 8, od dana 08.04.2013.
16. Zakon o javnom beležništvu
17. Zakon o lokalnoj samoupravi
18. Zakon o posredovanju
19. Zakon o parničnom postupku, (stari)
20. Zakon o izvršnom postupku, (stari)
21. Zakon o vanparničnom postupku, (stari)
22. Pravno mišljenje Vrhovnog suda Kosova br. 217/13, od dana 25.03.2013.
23. Zakon o javnom pravobranilaštvu (Službeni list SAPK br. 9/83).
24. Zakon o izmeni i dopuni Zakona o parničnom postupku br. 04L-118.